

❖ **เจ้าของ**

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **สำนักงาน**

179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-246537 ต่อ 403 โทรสาร 043-246539

www.cas.ac.th

❖ **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัย
ที่เกี่ยวกับ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขา
วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา
สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสน
ศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขา
เทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขา
การศึกษา ในแนวทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์
ทางวิชาการ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
วิชาการ และประสบการณ์วิชาชีพ ในสาขา
วิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และ
อุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขา
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์
สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และ
นิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา รวมถึงเป็นแหล่ง
เผยแพร่ผลงานของสมาชิกวารสารวิทยาลัยบัณฑิต
เอเชีย

❖ **ที่ปรึกษา**

นายกสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **บรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

❖ **บรรณาธิการผู้ช่วย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาป ปุริสาร

❖ **กองบรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา

อดีตข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงคินิตย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

❖ กองบรรณาธิการ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ดร.นิกัญชลา ลั่นเหลือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ดร.ดาวรธรรม ฤทธิการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

❖ ฝ่ายจัดการและเลขานุการ

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย

อาจารย์อรนุช ยังเจริญ

อาจารย์ชัยวัฒน์ วัลลภา

นางสาวอัญชลี มุลทิพย์

นางสาวกัญญาลักษณ์ กว่างสวาสดี

นางสาวนางสาวพรธนิภา อุดรนคร

นายธีรทัช มีมาก

❖ กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

❖ การส่งเรื่องลงตีพิมพ์

www.casjournal.cas.ac.th

❖ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ เค.ปรินท์

เลขที่ 12/27 ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 081-6611883

E-mail kprint999@gmail.com

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง จากภายในและภายนอกวิทยาลัย
- การตีพิมพ์และเผยแพร่ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เนื้อหาบทความ วรรณกรรมและข้อคิดเห็นใดๆ ในวารสารถือว่าเป็นของผู้เขียน โดยเฉพาะทางกองบรรณาธิการวารสาร หรือวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2563

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ประจำปี 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน – มิถุนายน 2563)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารักษ์ โสตะ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนิ แนนรท	วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ศรีปัดดา	อดีตข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศิริสุขศิลป์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ ผลงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศาตร์ณ์ โชติเชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.สายัณห์ ผาน้อย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.นิกัญชลา ลั่นเหลือ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ดร.สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.ชีวัน ทองสอดแสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้เป็น ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน – มิถุนายน 2563) เป็นวารสารที่มีคุณภาพ ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 2 ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมีความภาคภูมิใจ และได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดมาตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมารวม 10 ปี โดยมีเป้าหมายมุ่งมั่นเพื่อขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 1 ให้ได้ในปี 2565 อีก 3 ปีต่อไป บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้ เป็นบทความทางวิชาการและบทความวิจัยของ คณาจารย์ นักวิจัย บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ จากหลากหลายสถาบันทั่วประเทศที่ผ่านกระบวนการคัดกรองตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิ Peer review ทางบรรณาธิการและบรรณาธิการผู้ช่วย ร่วมกับเจ้าของบทความที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน สำหรับฉบับนี้ผลงานภายในสถาบัน 10 เรื่อง และภายนอกสถาบัน 13 เรื่อง รวม 23 เรื่อง ผลงานทุกเรื่องในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ล้วนได้มาตรฐานและคุณภาพ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาบทความเชิงวิชาการในด้านความถูกต้องของ Methodology อย่างเป็นระบบ คุณภาพการวิจัยในเชิงวิชาการ สามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอกและภายในเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถกล่าวได้ว่าวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นวารสารคุณภาพได้มาตรฐานทางวิชาการสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการได้ อันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อวงวิชาการอย่างยิ่ง สำหรับฉบับนี้มีผลงานวิจัยจากหลากหลายสหสาขาวิชา อาทิ สาขาการศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ การพยาบาล สาขาศิลปะศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ และกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ทั่วไปจะได้ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่ทันสมัยสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคม และในวงวิชาชีพต่อไป

กองบรรณาธิการยินดีรับบทความในกลุ่ม สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จากทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาตรวจประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ 2 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง ที่เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมาตรฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) ที่กำหนดไว้

ท้ายที่สุดนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จะสร้างคุณประโยชน์สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้อ่านทุกท่านไม่มากก็น้อย และขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทุกเรื่องที่ท่านได้ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพ และสนใจส่งมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มาอย่างต่อเนื่องตลอดมา และทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างสูงยิ่งที่จะพัฒนาคุณภาพ ของวารสารให้สูงขึ้นเพื่อก้าวสู่ฐาน TCI กลุ่ม 1 และมุ่งมั่นเข้าไปสู่ในระดับนานาชาติต่อไปในอนาคต พบกันใหม่ฉบับหน้าปีที่ 10 ฉบับที่ 3 ปี 2563 ในเดือนกันยายนนี้

อนึ่งในปี 2563 ทางกองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้กำหนดการออกวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีละ 4 ฉบับ ทั้งนี้โดยเริ่มตั้งแต่ฉบับปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา และได้นำบทความวารสารในฉบับนี้ Up load ไว้ใน Website ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียต่อไป สามารถติดตามและเปิดดูได้ที่ www.casjournal.cas.ac.th

ด้วยความปรารถนาดี
กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงาน ในคลินิก	1
อิตารัตน์ เลิศวิทยากุล, วิภาพร พลัฒ์, ศรัณยา ดวงเดือน, วัลลิดา ราชกรรม, กุลธรา จงตระกูลสมบัติ, ชัยณี คำภิบาล	
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นแบบสมรรถนะ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร	12
วัชรินทร์ บุญรักษา	
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนอ่านเพื่อความ เข้าใจภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย	19
นพเก้า ณ พัทลุง	
สภาพความต้องการจำเป็นการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ	24
สายัณห์ ผาน้อย, อิตารัตน์ เลิศวิทยากุล, วิภา อิศรางกูร ณ อยุธยา, ไศริษฐ์ นามขำ, ทิพวัลย์ ด่านสวัสดิกุล, สวิตา อ่อนละอ	
ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ต่อความรู้ ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	30
กันตา สกลทอง, จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต, ชชาติชาย ม่วงปทุม	
ปัญหาข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา	37
ยุวรัตน์ จิตินันต์กุล, ดวงพร อานันทศิริเกียรติ, กรสนัย พันธุ์เหลา	
การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนของธุรกิจโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ สำหรับเด็กชั้น ประถมศึกษาในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	44
อัญรินทร์ นวนมา, อารีย์ นัยพินิจ	
การศึกษาตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น	51
ชีวิน อ่อนละอ, สุชาติ บางวิเศษ, ศักดินาภรณ์ นันท์, กานนท์ แสนเภา, วรากร จิตเที่ยง	
รูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี	63
สรพลสิทธิ์ แก้วเฮ้า	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ด้วยวิธีการจัดการ เรียนรู้ โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย	71
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พระมหาอำนาจ มหาวีโร, วัชร พงศ์สุวรรณ, สุรพันธ์ สุวรรณศรี, จรุงกรณ์ กลางบุรัมย์, จิราภรณ์ ผันสว่าง, ระพีพัฒน์ หาญโสภ	
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น	78
สุวรรณ เนียมประชา	
การพัฒนาแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน	88
สุวรรณา ดวงจินดา, สมเกียรติ ศรีจักรวาล, ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์	
การจัดทำบริการสาธารณะที่นึ่งนึ่งสำหรับเด็ก: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิทวัส ผาปลิมมา	96
รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน	106
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อำพร เขาวะพานิช, โอฟาร กาญจนากาศ, จุฬารัตน์ภรณ์ ธนะแพทย์	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรขอนแก่นเอฟซี ประณตธีร คางาม	113
ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 สาวิภา ศรีตะรัตน์, ภัทร์ธมณณ์ เรื่องวิทยาวุฒิ	120
ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ลัดดา พะขานี, ภัทร์ธมณณ์ เรื่องวิทยาวุฒิ	126
การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น สนใจ ไชยบุญเรือง, เขมภัส หนองวงศ์, ธวัชชัย ไชยบุญเรือง, สิริกุล แพร่ศรีสกุล, สุจรรยา สมบัติธีระ	132
การวิเคราะห์การบริหารการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ด้วยทฤษฎีการ บริหารการศึกษาเชิงระบบ สมบัติ โพธิ์หล้า, พระมหาภาภิญโญ ภิญโญฤทธิ์, ยุภาพร ยุภาศ, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร	140
การพัฒนามาตรฐานตู้ยาและห้องพยาบาลโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น นนธิณี วังนันท์, เดชาชัย สายเมธางกูร, นัยนา สุขแพง, พรพิศ เมืองเก่า	145
การพัฒนากาเวรพดลพลังของผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพียงแข ภูผายาง, ขวณพิศ รักษาพวง, นราศักดิ์ ภูผายาง, บรรจบ บุญจันทร์, สันชัย รำเพยพัฑ	154
การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ชีวิน อ่อนละอ, สุชาติ บางวิเศษ, กานนท์ แสนเภา, สุกิจจา จันทะชุม, วัฒนะ นุตทัศน์	161
การพัฒนาชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) กฤติยา สีท่ามา	170

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก Preceptor's Participatory Supervision Model for Nurse Students in Clinical Practice Area

ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล¹, วิภาพร พลับนิต²ศรันยา ดวงเดือน³, วัลลิดา ราชกรม⁴กุลธรา จงตระกูลสมบัติ⁵, ชัชฌิ คำภิบาล⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล และเพื่อพัฒนารูปแบบ และประเมินประสิทธิผลการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก ผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่างได้แก่พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาพยาบาล หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ผู้บริหารการพยาบาลประกอบด้วยหัวหน้าหอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ผู้ตรวจการหอผู้ป่วยใน ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงาน ณ หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 กลุ่ม และปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 กลุ่ม โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบการสังเกตแบบมีโครงสร้าง และแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง แผนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก และแบบสังเกตพฤติกรรมอาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยง มี 3 ระยะ คือ 1) ก่อนนิเทศ 2) ระหว่างนิเทศ และ 3) สิ้นสุดการนิเทศ ผลการนำรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงไปใช้ พบว่า การนิเทศแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลชำนาญการ พยาบาลปฏิบัติการ และบุคลากร เกิดการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ การฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ และนักศึกษาพยาบาลได้รับการยอมรับเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของทีมการพยาบาลของหอผู้ป่วย นักศึกษาพยาบาลรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บรรยากาศการทำงานของทีมสุขภาพแบบกัลยาณมิตร และประสิทธิผลของรูปแบบ มี 3 ประเด็นดังนี้ 1) สร้างเสริมคุณลักษณะพยาบาลที่พึงประสงค์ 2) สร้างความวิญญานเป็นครูสำหรับอาจารย์ที่เลี้ยง และ 3) สร้างเครือข่ายทางการศึกษาวิชาชีพพยาบาล

คำสำคัญ : การนิเทศ, การมีส่วนร่วม, อาจารย์ที่เลี้ยง, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This quality research objectives were: 1) to study the problems of clinical practice of nursing students, 2) to develop a participatory supervision model of preceptors for nursing students who practice in clinical practice and 3) to study the effectiveness of a participatory supervision model. The key informants and the sampling were professional nurses who perform duties as preceptors for nursing students in Pediatric Cardiac Ward, 2 Nursing administrators, including a head ward nurse, In-Patient Department's Supervisor of Queen Sirikit Heart Center of the Northeast, and Nursing Students who practiced at the Pediatric Cardiac Ward, 2 groups in Academic year 2016, and 2 groups in Academic year 2017, by purposive sampling. The research tool were document synthesis form, semi-structured questions, Participatory supervision plan for preceptors as supervised nursing students and behavior observation forms. Analysis data by content analysis.

The results showed that: There were 3 phases of supervision model, consisting of 1) before supervision, 2) between supervision and 3) after supervision. The results of using the Preceptor's Participatory Supervision Model were found that Participatory Supervision of Head Nurse, Professional nurse, Operating

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าหอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{3,4}พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

⁵พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ผู้ตรวจการหอผู้ป่วยใน ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

⁶พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานบริการ โรงพยาบาลขอนแก่น

Nurses, and personnel support team to knowledge exchange, quality of nursing practice, and nursing students were accepted to join as part of the nursing team. The nursing students feel valuable in themselves, working atmosphere of a friendly, and the effectiveness of the model, there are 3 aspects as follows: 1) enhance desirable nursing characteristics, 2) building spiritual as a teacher for mentors, and 3) create a networking of professional nursing education.

Keywords: Supervision, Participatory, Preceptor, Nurse Students

บทนำ

การนิเทศเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้นิเทศที่ต้องทำงานร่วมกับผู้ถูกนิเทศ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ผู้นิเทศนำมาใช้โดยให้นักศึกษามีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้ได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงาม ดังที่ สเปียร์ได้กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือผู้ถูกนิเทศเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยใช้ความรู้ทฤษฎีเชิงวิชาชีพเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้กับผู้ใช้บริการสุขภาพ ให้เกิดภาวะสุขภาพดี ปลอดภัยจากความเจ็บป่วย และมีหัวใจ ความเป็นมนุษย์ (Humanize) ดังนั้นหลังจากที่นักศึกษาได้เรียนรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับการพยาบาลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้ว นักศึกษาพยาบาลจะต้องฝึกทักษะด้านวิชาชีพที่ต้องบูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ โดยมีความพร้อมในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยที่เรียกว่าคลินิกหรือหอผู้ป่วย จากการศึกษาความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ยังพบว่าความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่มและความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาล การนิเทศจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน

การนิเทศในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการนิเทศที่เกิดจากความสมัครใจของครูผู้สอนในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนตามเป้าหมายที่กำหนดผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่อยู่ในบริบทการเรียนรู้เดียวกัน และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศของการพัฒนาวิชาชีพที่มีการเกื้อกูลกันและกันอย่างเป็นมิตร โดยมีผู้สอนงาน (coach) ซึ่งเป็นผู้รู้ที่เข้ามาส่งเสริมความรู้และฝึกฝนทักษะที่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่ผู้สอนต้องการพัฒนาก่อนการสอน ทำการสังเกตการสอน และกระตุ้นให้ครูผู้สอนวิเคราะห์ และสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของตนเองจนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนได้ตรงตามเป้าหมาย และมีพี่เลี้ยง (mentor) เป็นผู้คอยสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้สอนสามารถพัฒนาบทเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

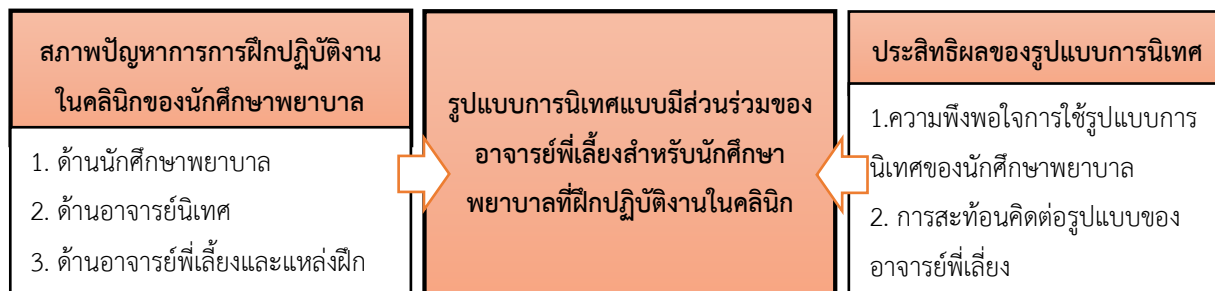
จากประสบการณ์นิเทศของผู้วิจัย ได้สำรวจและสรุปข้อสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานจากบันทึกการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ในรายวิชา พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกลัว และไม่มั่นใจเมื่อต้องขึ้นฝึกในสถานที่จริง เนื่องจากมีความวิตกกังวลว่าจะไม่สามารถตอบคำถามอาจารย์นิเทศ หรืออาจารย์พี่เลี้ยงได้ หรือไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมอย่างมั่นใจ ต้องอาศัยเวลานานในการปรับตัวให้เข้ากับอาจารย์พี่เลี้ยงบนคลินิก และจากการศึกษาการใช้กระบวนการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษามีปัญหาด้านการใช้กระบวนการพยาบาลที่ซับซ้อนขึ้นในแต่ละชั้นปี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติทักษะวิชาชีพพยาบาล จากสถานการณ์ที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาพยาบาล อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ ภายใต้แนวคิดการนิเทศในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการสอนงานและสร้างระบบพี่เลี้ยง และการพัฒนาบทเรียนการประเมินผลร่วมกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบ

การนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research - PAR) ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้

1) ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาพยาบาล หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ จำนวน 2 คน ผู้บริหารการพยาบาล 2 คน ประกอบด้วย หัวหน้าหอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ผู้ตรวจการหอผู้ป่วยใน ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ และนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงาน ณ หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน รวม 16 คน (กลุ่มที่ 1/ 2560 และ กลุ่มที่ 2/2560)

ดำเนินการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาพยาบาล หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ จำนวน 2 คน ผู้บริหารการพยาบาล 2 คน และ สันทนากลุ่มกับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนทางการพยาบาลจำนวน 1 คน และด้านบริการการพยาบาลจำนวน 2 คน

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

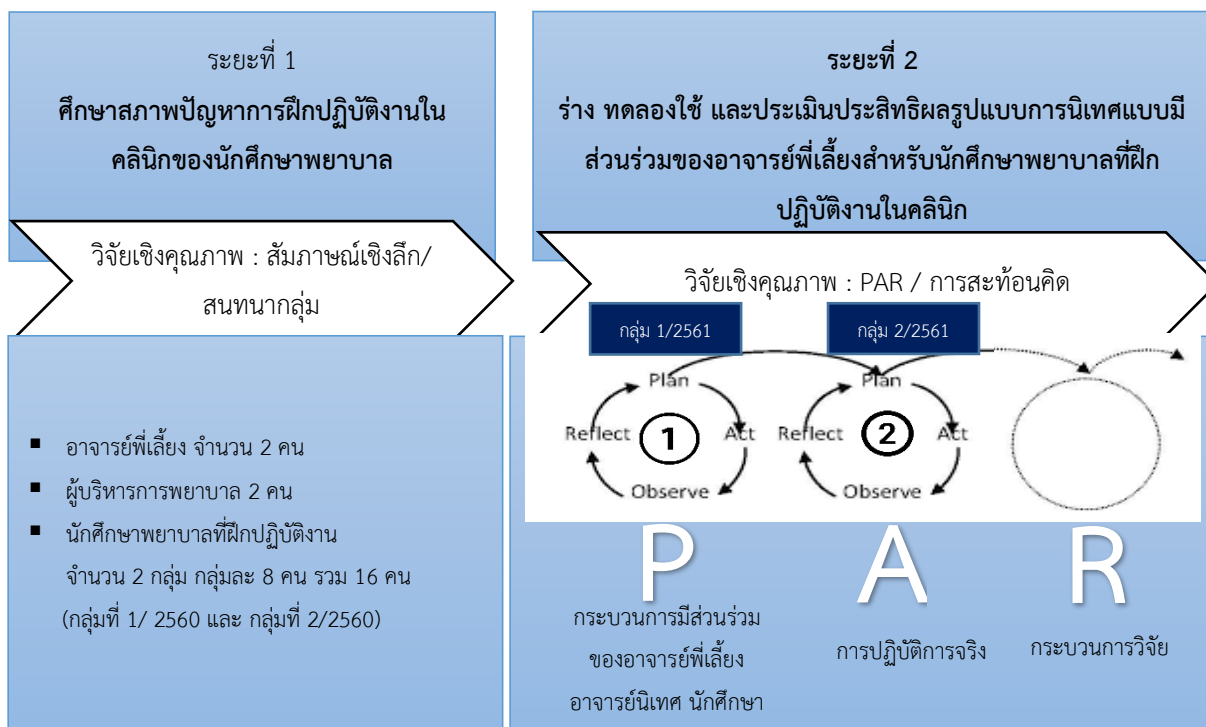
และตรวจสอบสามเส้า

2) ระยะที่ 2 ร่าง ทดลองใช้ และประเมินประสิทธิผลรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

ผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาพยาบาล หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ จำนวน 5 คน หัวหน้าหอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ 1 คน และนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงาน ณ หอผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์หัวใจ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน (กลุ่มที่ 1/2561 และ กลุ่มที่ 2/2561)

ดำเนินการวิจัยโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากอาจารย์ที่เลี้ยง จำนวน 2 วงรอบปฏิบัติการ โดยวงรอบที่ 1 ร่างและทดลองใช้รูปแบบในนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ 1/2561 และวงรอบที่ 2 ใช้รูปแบบที่ปรับปรุงจากการทดลองใช้ในวงรอบที่ 1 และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบในนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ 2 /2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิกที่พัฒนาขึ้น แบบสังเกตพฤติกรรมอาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษาพยาบาล และแนวคำถามสะท้อนรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนทางการพยาบาลจำนวน 1 คน และด้านบริการการพยาบาลจำนวน 2 คน

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลปฏิบัติการ หอผู้ป่วยกุมารศาสตร์หัวใจ และสนทนากลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยถึงสภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยสรุปได้ 3 ด้านดังนี้

1.1 ด้านนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่สะท้อนว่า การเรียนรู้ในทฤษฎีอาจจะไม่ได้ครอบคลุมทุกโรค ดังนั้นจึงมีความกังวลว่าความรู้ และกระบวนการค้นคว้าอาจจะไม่เพียงพอ และส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยในการเตรียมความพร้อม ดังนั้น ความรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้เฉพาะทางทักษะการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยง และการสรุปความคิดรวบยอด ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทาง และบุคลิกภาพและความมั่นใจ

1.2 ด้านอาจารย์นิเทศ ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านความรู้

ทักษะปฏิบัติพื้นฐานก่อนฝึกปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำ และการกำกับตนเอง

1.3 อาจารย์พี่เลี้ยงและแหล่งฝึก สะท้อนให้เห็นชัดเจนปัญหา ด้านการเตรียมความพร้อมด้านความรู้เฉพาะทางก่อนฝึกของนักศึกษาที่ยังอยู่ระดับน้อยถึงปานกลาง ทักษะการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยง และการสรุปความคิดรวบยอด และบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก และความมั่นใจ

2. ผลการร่างและใช้รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

ผู้วิจัยร่างรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยง ที่ได้จากสภาพปัญหาการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ที่ได้จากระยะที่ 1 ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจำนวน 2 วงรอบ ประกอบด้วย

2.1 วงรอบที่ 1 ร่างรูปแบบและทดลองใช้รูปแบบ ผลการวิจัยอธิบายตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยง

ขั้นตอน ปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ
P	ร่างรูปแบบการนิเทศ แบบมีส่วนร่วมของ อาจารย์พี่เลี้ยง ดังภาพ ที่ 3	ได้รูปแบบการนิเทศ เป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย 1) ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - ปฐมนิเทศจากอาจารย์นิเทศ - เตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานโดยอาจารย์พี่เลี้ยง 2) ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - สัปดาห์ที่ 1 Basic : ทบทวนความรู้เดิม - สัปดาห์ที่ 2 Specific : ความรู้ใหม่ที่มีความเฉพาะ - สัปดาห์ที่ 3 Integrate : บูรณาการความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ - สัปดาห์ที่ 4 Advance : สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้และประสบการณ์ 3) หลังขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - การประเมินผลการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษา - การประเมินผลจากอาจารย์พี่เลี้ยง - การประเมินผลจากอาจารย์นิเทศ
A	ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิง ปฏิบัติการวงรอบที่ 2 ระยะเวลา 4 สัปดาห์	- สัปดาห์ที่ 1 Basic : ทบทวนความรู้เดิม กิจกรรม: จัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาทบทวนพื้นฐานวิชาชีพพยาบาล และเรียนรู้ บริบทในคลินิก ทำความคุ้นเคยและปรับตัวกับทีมสุขภาพ สภาพแวดล้อม เรียนรู้ กรณีศึกษาตัวอย่าง - สัปดาห์ที่ 2 Specific : ความรู้ใหม่ที่มีความเฉพาะ กิจกรรม: Pre-Post Conference , Team Round, case study และ Nursing Care ในทีม Case Manager - สัปดาห์ที่ 3 Integrate : บูรณาการความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ กิจกรรม: Case Manager, Nursing Round - สัปดาห์ที่ 4 Advance : สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้และประสบการณ์ กิจกรรม: Case Manager, Nursing Conference - การประเมินผลการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษา - การประเมินผลจากอาจารย์พี่เลี้ยง - การประเมินผลจากอาจารย์นิเทศ
P	ร่างรูปแบบการนิเทศ แบบมีส่วนร่วมของ อาจารย์พี่เลี้ยง ดังภาพ ที่ 3	ได้รูปแบบการนิเทศ เป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย 1) ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - ปฐมนิเทศจากอาจารย์นิเทศ - เตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานโดยอาจารย์พี่เลี้ยง 2) ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - สัปดาห์ที่ 1 Basic : ทบทวนความรู้เดิม - สัปดาห์ที่ 2 Specific : ความรู้ใหม่ที่มีความเฉพาะ - สัปดาห์ที่ 3 Integrate : บูรณาการความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ - สัปดาห์ที่ 4 Advance : สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้และประสบการณ์ 3) หลังขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - การประเมินผลการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษา - การประเมินผลจากอาจารย์พี่เลี้ยง - การประเมินผลจากอาจารย์นิเทศ

ขั้นตอน ปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ
A	ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการวงรอบที่ 2 ระยะเวลา 4 สัปดาห์	- สัปดาห์ที่ 1 Basic : ทบทวนความรู้เดิม กิจกรรม: จัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาทบทวนพื้นฐานวิชาชีพพยาบาล และเรียนรู้บริบทในคลินิก ทำความคุ้นเคยและปรับตัวกับทีมสุขภาพ สภาพแวดล้อม เรียนรู้กรณีศึกษาตัวอย่าง - สัปดาห์ที่ 2 Specific : ความรู้ใหม่ที่มีความเฉพาะ กิจกรรม: Pre-Post Conference , Team Round, case study และ Nursing Care ในทีม Case Manager - สัปดาห์ที่ 3 Integrate : บูรณาการความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ กิจกรรม: Case Manager, Nursing Round - สัปดาห์ที่ 4 Advance : สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้และประสบการณ์ กิจกรรม: Case Manager, Nursing Conference - การประเมินผลการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษา - การประเมินผลจากอาจารย์พี่เลี้ยง - การประเมินผลจากอาจารย์นิเทศ
O	ผู้วิจัยสังเกตสภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา ภายใต้การนิเทศของอาจารย์พี่เลี้ยงในหอผู้ป่วย	1. ด้านนักศึกษา : นักศึกษาคลายความกังวล มีส่วนร่วมเป็นทีมสุขภาพ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจที่จะร่วมเรียนรู้กับอาจารย์พี่เลี้ยงมากขึ้น 2. ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง: เข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา สามารถจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ได้สอดคล้องความต้องการ ภายใต้บรรยากาศแบบกัลยาณมิตร การร่วมมือ และสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาอย่างความมั่นใจ 3. ด้านอาจารย์นิเทศ : ได้รับความช่วยเหลือในการดูแลนักศึกษาได้ครอบคลุมทุกประสบการณ์การเรียนรู้ในคลินิก จากอาจารย์พี่เลี้ยง และทีมสุขภาพอาทิเช่น แพทย์ ผู้ช่วยพยาบาล และเจ้าหน้าที่อื่นๆ
R	ผู้วิจัย อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาร่วมสะท้อนคิด และนำไปปรับปรุงวงรอบต่อไป	1. ด้านนักศึกษา : นักศึกษาคลายความกังวล มีความสุขในการเรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็นไม่รู้สึก "กลัวผิด" มีความภูมิใจ รู้สึกมีคุณค่า ที่ได้รับการยอมรับจากอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นส่วนหนึ่งในทีมสุขภาพ 2. ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง: รู้สึกมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษามากขึ้น เมื่อนักศึกษาเรียกว่า "อาจารย์" ทำให้ต้องการสอนและให้ประสบการณ์ที่ดี กับนักศึกษา เกิดความรู้สึกความเป็นครูมากขึ้น และต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นต้นแบบให้นักศึกษาได้ 3. ด้านอาจารย์นิเทศ : สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย และได้ต้นแบบการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดี ในวิชาชีพพยาบาล
ข้อมูลนำไปปรับปรุงรูปแบบในวงรอบที่ 2 1. กำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษา 2. การส่งข้อมูลผู้ใช้บริการก่อน Post conference กับอาจารย์นิเทศ 3. การส่งบันทึกการพยาบาลกับอาจารย์พี่เลี้ยง 4. การมีส่วนร่วมในการตรวจเยี่ยมทางการพยาบาลของอาจารย์พี่เลี้ยง 5. การประเมินผลการเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม		

ภาพที่ 3 รูปแบบการนิเทศที่สร้างขึ้นในการทดลองใช้

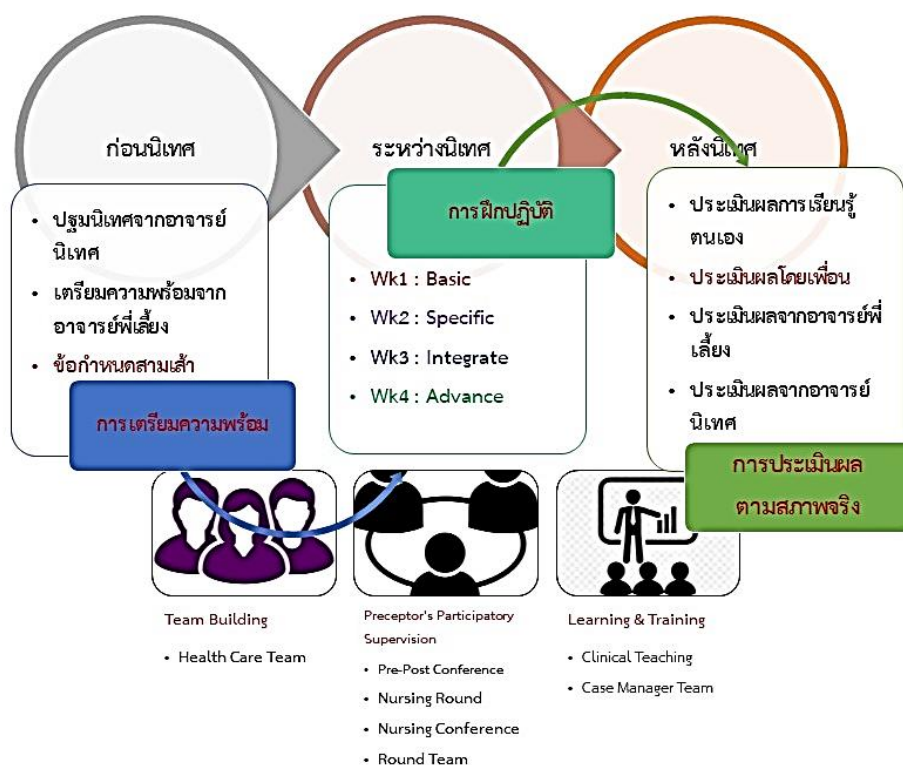
2.2 วงรอบที่ 2 นำรูปแบบไปใช้ และประเมินประสิทธิผล ผลการวิจัยอธิบาย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินการใช้และประสิทธิผลรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยง

ขั้นตอนปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ
P	ปรับปรุงรูปแบบการนิเทศจากวงจรรอบที่ 1 ดังภาพที่ 4	ได้รูปแบบการนิเทศ เป็น 3 ระยะประกอบด้วย 1) ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - เพิ่มการกำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษา 2) ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - การส่งข้อมูลผู้ใช้บริการก่อน Post conference กับอาจารย์นิเทศ - การส่งบันทึกการพยาบาลกับอาจารย์พี่เลี้ยง - การมีส่วนร่วมในการตรวจเยี่ยมทางการพยาบาลของอาจารย์พี่เลี้ยง 3) หลังขึ้นฝึกปฏิบัติงาน - เพิ่มการประเมินผลการเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม ของนักศึกษา (Peer Evaluation) - การประเมินผลจากอาจารย์นิเทศแบบสภาพจริง (Authentic Assessment)
A	ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการวงจรรอบที่ 2 ระยะเวลา 4 สัปดาห์	- สัปดาห์ที่ 1 Basic : ทบทวนความรู้เดิม กิจกรรม: จัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาทบทวนพื้นฐานวิชาชีพพยาบาล และเรียนรู้บริบทในคลินิก ทำความคุ้นเคยและปรับตัวกับทีมสุขภาพ สภาพแวดล้อม เรียนรู้กรณีศึกษาตัวอย่าง , การสะท้อนคิด

ขั้นตอน ปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลการดำเนินการ
A	ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการรอบที่ 2 ระยะเวลา 4 สัปดาห์	- สัปดาห์ที่ 2 Specific : ความรู้ใหม่ที่มีความเฉพาะ กิจกรรม: Pre-Post Conference , Team Round, case study และ Nursing Care ในทีม Case Manager, การสะท้อนคิด - สัปดาห์ที่ 3 Integrate : บูรณาการความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ กิจกรรม: Case Manager, Nursing Round, การสะท้อนคิด - สัปดาห์ที่ 4 Advance : สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้และประสบการณ์ กิจกรรม: Case Manager, Nursing Conference, การสะท้อนคิด, การประเมินตามสภาพจริง - การประเมินผลการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษา - การประเมินผลการเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม - การประเมินผลจากอาจารย์พี่เลี้ยง - การประเมินผลจากอาจารย์นิเทศ
O	ผู้วิจัยสังเกตสภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา ภายใต้การนิเทศของอาจารย์พี่เลี้ยงในหอผู้ป่วย	1. ด้านนักศึกษา : นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็น มีความภูมิใจ รู้สึกมีคุณค่า ที่ได้รับการยอมรับจากอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นส่วนหนึ่งในทีมสุขภาพ 2. ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง : มีความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ต้องการสอนและให้ประสบการณ์ที่ดีกับนักศึกษา ร่วมวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้การบ้านนักศึกษาเพิ่มเติม คงไว้ซึ่งความรู้สึกความเป็นครูมากขึ้น และต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นต้นแบบให้นักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น 3. ด้านอาจารย์นิเทศ : การฝึกงานของนักศึกษาไม่ใช่ภาระของแหล่งฝึก หากสามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย และได้ต้นแบบการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดี ในวิชาชีพพยาบาล
R	ผู้วิจัยร่วมสะท้อนคิดและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศ	1. ด้านนักศึกษา : นักศึกษามีความสุขในการเรียนรู้ กำกับตนเองได้ มีความรับผิดชอบอยากรู้อยากเห็น รู้สึกมีคุณค่าในวิชาชีพพยาบาล ดังนั้นรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างเสริมคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพที่พึงประสงค์ได้ 2. ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง : ต้องการให้นักศึกษาขึ้นฝึกปฏิบัติงาน นอกจากจะได้สร้างทีมสุขภาพแล้ว ยังได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น จึงสามารถสร้างวิถียุณยธรรมความเป็นครูของอาจารย์พี่เลี้ยงที่เป็นต้นแบบทางวิชาชีพได้ 3. ด้านอาจารย์นิเทศ : ได้ต้นแบบการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสร้างทัศนคติที่ดี การสร้างความเป็นครูพยาบาล ดังนั้นรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นและสร้างเครือข่ายทางการศึกษาได้อย่างมีคุณค่าต่อวิชาชีพพยาบาล

ภาพที่ 4 รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

3. ประสิทธิผลรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

จากการทดลองใช้ การใช้รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิกที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยก่อนฝึกปฏิบัติ ระหว่างฝึกปฏิบัติ และหลังฝึกปฏิบัติโดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทุกระยะแบบสามเสา ประกอบด้วยอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา เกิดประสิทธิผลการใช้รูปแบบการนิเทศ 3 ด้าน ดังนี้ 1) สร้างเสริมคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพที่พึงประสงค์ 2) สร้างวิญญานความเป็นครูของอาจารย์พี่เลี้ยงที่เป็นต้นแบบทางวิชาชีพได้และ 3) สร้างเครือข่ายทางการศึกษาได้อย่างมีคุณค่าต่อวิชาชีพพยาบาล

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิกที่พัฒนาขึ้น อาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีความร่วมมือสามเสา ประกอบด้วยอาจารย์นิเทศ ผู้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร อาจารย์พี่เลี้ยงจากแหล่งฝึกปฏิบัติงาน และนักศึกษาผู้ถูกนิเทศ กระบวน

การพัฒนาดังกล่าวเกิดจากการมีส่วนร่วม ความร่วมมือตั้งแต่การกำหนดสภาพปัญหาของการฝึกปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและแก้ไขพัฒนาปัญหาได้ตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เป็นการนิเทศที่มีประสิทธิภาพตามแนวคิดในปัจจุบันที่มีนักวิชาการนำมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล มีหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบประชาธิปไตยการนิเทศแบบร่วมพัฒนา การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การนิเทศแบบพัฒนาการ และการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง จะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก สามารถสร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพได้ สอดคล้องกับการศึกษา ของ Tattle (2000) บทบาทของผู้นิเทศแบบมีส่วนร่วมในการกำหนดการตอบสนอง การเปลี่ยนแปลงที่ตรงข้ามของนักกายวิศาสตร์ ในการปฏิบัติงานทางกายภาพ พบว่าประสบการณ์การเป็นผู้นิเทศเพื่อให้เกิดความสำเร็จนั้นเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นต้องให้การฝึกอบรมและสนับสนุนผู้นิเทศมีความรู้ ทำให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่นประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้นขอบเขตของการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการศึกษาประสิทธิภาพ

ของรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลระนอง ที่พบว่านอกจากการมีคู่มือการนิเทศแล้ว ยังต้องมีแผนการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วม จึงจะทำให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักศึกษาจะเกิดความสุขในการเรียนรู้มีความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการพัฒนาแบบแผนการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ที่มีความพึงพอใจต่อการนิเทศทางคลินิกหลังได้รับการใช้แบบแผนการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพสูงกว่าก่อนได้รับการใช้แบบแผนการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วม และการเตรียมความพร้อมในระยะก่อนการนิเทศของการขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนคลินิกของนักศึกษาพยาบาลสามารถลดความวิตกกังวลและสร้างความมั่นใจในการฝึกงานได้ สอดคล้องกับการศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอย่างมีแบบแผนสำหรับนักศึกษาพยาบาล ศาสตราจารย์ดุษฎีรัตน์ ปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส พบว่าการเตรียมความพร้อมในการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ลดความกังวลและนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมากขึ้น โดย อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีเวลาในการทบทวนและฝึกทักษะปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลเพิ่มขึ้น

นอกจากผู้เรียนจะเกิดความสุขในการเรียนรู้แล้ว ผู้นิเทศก็ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ กระบวนการนิเทศ และเกิดคุณภาพในงานบริการพยาบาล สอดคล้องกับผลการสร้างรูปแบบการนิเทศงานการพยาบาลของโรงพยาบาลตรอน จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาลของสภาการพยาบาล ด้านการบริหารการพยาบาล ด้านระบบการบริหารงานบุคคล องค์การพยาบาลต้องมีหน้าที่นิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลให้ถูกต้องตามมาตรฐาน การปฏิบัติโดยการนิเทศทางคลินิกเป็นกระบวนการหนึ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้พัฒนาความรู้ความสามารถ รับผิดชอบการปฏิบัติงานของตนเอง ให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างปลอดภัยในทุกสถานการณ์ และเป็นกระบวนการที่ช่วยให้งานมีคุณภาพและปริมาณตามที่ต้องการ นอกจากนี้ รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นยังเป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง โดยในกระบวนการนิเทศผู้นิเทศได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้สอนที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การสะท้อนคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สึกละ

ความคิดในชั้นเรียน 2) มีการปฐมนิเทศรายวิชาอย่างองค์รวมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน 3) ยอมรับความแตกต่างของความเชื่อในผู้เรียน 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองเพื่อหาทางเลือกของตนเองได้ 5) สร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนโดยผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่น่าไว้วางใจและห่วงใยผู้เรียน 6) เป็นผู้ประสานที่ดีทำให้เกิดการเรียนรู้มีส่วนร่วม 7) มีความสามารถในการเป็นผู้ปฏิบัติสามารถสาธิตการปฏิบัติได้และมีประสบการณ์ในการสะท้อนคิด สามารถเป็นที่เล็งผู้เรียนในการเขียนสะท้อนคิด ได้ 8) ช่วยเหลือให้ผู้เรียนในการตั้งคำถามที่ตามความเป็นจริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาตามมุมมองของผู้เรียน และการนิเทศสามารถสร้างเครือข่ายการศึกษาศึกษาพยาบาลได้อย่างมีคุณค่า

สรุป

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เล็งสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิกเป็นรูปแบบที่มีความสำคัญรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการนิเทศงานในหอผู้ป่วยนั้นนักศึกษาพยาบาลต้องเผชิญกับสภาพจริงของการประกอบวิชาชีพในอนาคต ต้องมีการปรับตัว เรียนรู้ความเสี่ยง และเกิดผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติตามรายวิชากำหนด ซึ่งอาจารย์นิเทศไม่สามารถดูแลนักศึกษาได้ครอบคลุมทุกสถานการณ์ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่เล็งที่มีความเชี่ยวชาญในบริบทของหอผู้ป่วย ช่วยเติมเต็มความรู้ ทักษะ และส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพ และนักศึกษายังได้เรียนรู้จากต้นแบบวิชาชีพพยาบาลที่หลากหลาย นอกจากนี้ อาจารย์ที่เล็งเกิดความภูมิใจ และรู้สึกมีส่วนร่วม ยอมรับนักศึกษาพยาบาลเป็นหนึ่งในทีมสุขภาพ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร และตระหนักรู้การเป็นครูที่ต้องสร้างทายาทวิชาชีพพยาบาลในอนาคต และไม่ว่าการนิเทศจะดีเพียงใดก็ตาม ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงควรทำอย่างรอบคอบและระมัดระวังความรู้สึกของผู้ถูกนิเทศ การให้โอกาสในการแก้ไข ปรับปรุงจะนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 นำรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้น ขยายผลการใช้ในรายวิชาปฏิบัติอื่นๆ
 - 1.2 นำรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการนิเทศพยาบาลจบใหม่

- 1.3 นำองค์ประกอบของการนิเทศที่ได้จากการพัฒนารูปแบบไปพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
- 2.1 ทำวิจัยกึ่งทดลองในการประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปปรับปรุงให้รูปแบบมีคุณภาพมากขึ้น
- 2.2 ศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศพยาบาลจบใหม่ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม
- 2.3 พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อสร้างการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงสำหรับนักศึกษาพยาบาล
- เอกสารอ้างอิง**
- กิตติศักดิ์ อังคะนาวัน และอภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ. (2561). การนิเทศการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 4 (1); 193-206.
 - Spears, Harold. (1967). *Improving the Supervisor of Instruction*. New Jersey: Prentice-Hall.
 - ศิริจิตร จันทร และ ธัญลักษณ์ บรรลิจิตกุล. (2555). ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*. 5 (1) มกราคม – มิถุนายน ; 32-45.
 - ศุภวรรณ สัจจุพิบูล. (2560). แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*. 37(1); 203-222.
 - จิตารัตน์ เลิศวิทยากุล และลัดดา พลพุดธา. (2561). การศึกษาการใช้กระบวนการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติงานบนคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 8(2) กรกฎาคม – ธันวาคม ; 76-88.
 - ไพรัช ชารีแก้ว. (2552). การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญตามแนวทางการนิเทศภายใน. (Online).
 - อรุณรัตน์ อินทสุวรรณ, รุ่งนภา จันทรา และอดิยาณ์ ศรีเกษตริน. (2559). ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลระนอง. *วารสารกองการพยาบาล*. 43(3): กันยายน-ธันวาคม; 25-43.
 - ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง วิรดา อรรถเมธากุล และดวงแข พัทธสิน. (2561). ผลของการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอย่างมีแบบแผนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 20(3) กันยายน – ธันวาคม ; 147-163.
 - วันทนีย์ ดันติสุข. (2556). การพัฒนาแบบแผน การนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีสทิง.
 - กัลยา หนูแก้ว และ พงศ์พิชญ บุญตา. (2560). การสร้างรูปแบบการนิเทศงานการพยาบาลของโรงพยาบาลตรอน จังหวัดอุดรธานี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ครั้งที่ 1 วันที่ 8-9 ธันวาคม 2560 สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*.
 - ทรงสุตา หมั่นไธสง, วชิร อมรโรจน์วรุตม์, ชลกร ทรงศรี, กชกร เพ็ญชัย, อัจฉรา มินาสันติรักษ์, อภิรัตน์ เจริญกุลและ คณะ. (2561). การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงสำหรับนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 8 (ฉบับพิเศษ) ตุลาคม ; 150-163

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นแบบสมรรถนะ
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
A Confirmatory Factor Analysis for Performance Model of Village health volunteers
(VHV) Modern Age, Waritchaphum District, Sakon Nakhon Province

วัชรินทร์ บุญรักษา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ 2) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างต้นแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.91 โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ ประกอบด้วย ผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคฟื้นฟูสภาพ รักษาพยาบาลเบื้องต้นและคุ้มครองผู้บริโภค ($\beta=0.826$) การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม ($\beta=0.813$) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ($\beta=0.778$) การสร้างและบริหารเครือข่าย ($\beta=0.775$) จิตอาสาร่วมการจัดการสุขภาพชุมชน ($\beta=0.562$) การริเริ่มมาตรการสังคมใหม่ ($\beta=0.521$) และการสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชนและแกนนำอื่น ($\beta=0.454$) ตามลำดับ

2) ต้นแบบองค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าสถิติ $\chi^2=15.213$, $df=9$ $\chi^2/df=1.690$, $p=0.085$, CFI = 0.996, TLI = 0.990, RMSEA = 0.041, SRMR = 0.014

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, สมรรถนะ, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstract

The purpose of this research were to: 1) analyze a confirmatory factor analysis, performance model of applying for the village health volunteers, modern age, 2) examine the structural validity, model of competency of village health volunteers, modern age and empirical data sample groups include village health volunteers, Waritchaphum District, Sakon nakhon province. The data were collected from a sample group of 420 people. The research instrument was a questionnaire measuring the 5-level estimation, using the questionnaire whose reliability was 0.91, by analyzing the confirmed factor analysis. And conducting structural validation and harmonization with empirical data with the social science program. The research results:

1) A confirmatory factor analysis of the village health volunteers, modern age administration, consisting of leaders in health promotion, disease prevention, rehabilitation of primary care and consumer protection ($\beta = 0.826$), campaign to drive community and society ($\beta = 0.813$), policy implementation ($\beta = 0.778$), network creation and management ($\beta = 0.775$), volunteer mental health community management ($\beta = 0.562$), initiative these new society ($\beta = 0.521$) and to create opportunities for children, youth and other leaders ($\beta = 0.454$) respectively.

2) A confirmatory factor analysis model was consisted with empirical data by considering the statistic value $\chi^2=15.213$, $df=9$ $\chi^2/df=1.690$, $p=0.085$, CFI=0.996, TLI=0.990, RMSEA=0.041, SRMR=0.014.

Keywords: A confirmatory Factor Analysis, performance, village health volunteers

¹นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายที่จะให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและพัฒนาสาธารณสุข จึงได้นำเอาการสาธารณสุขมูลฐานมาเป็นกลวิธีหลักในการพัฒนาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้นำการสาธารณสุขมูลฐานมาเป็นกลวิธีหลักในการพัฒนาสุขภาพอนามัยในระบบสุขภาพของประเทศตลอดระยะเวลา 30 ปี โดยมีทิศทางการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางพัฒนาเพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงบทบาทในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวมได้อย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนให้มีการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ มุ่งเน้นให้ชุมชนตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชนเอง (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2556) จากการพัฒนาระบบสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ตลอดจนความซับซ้อนของปัญหาด้านสาธารณสุขในหลายมิตินั้น ทำให้งานสาธารณสุขมูลฐานมีการปรับโฉมหน้าเป็น ระบบสุขภาพภาคประชาชน ทั้งเป็นการปรับขยายแนวคิดและวิธีทำงานให้เหมาะกับยุคสมัยและสถานการณ์ของประเทศ และเป็นการต่อยอดงานสาธารณสุขมูลฐานในระดับก้าวหน้าขึ้นจากการมีตัวแทนครัวเรือนดูแลแต่ละละแวกบ้าน ไปสู่การแสดงบทบาทหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะลุกขึ้นมาทำอะไรในการดูแลสุขภาพของตนเอง การปฏิบัติต่อสภาวะแวดล้อม และการให้ความร่วมมือในการดำเนินมาตรการทางเทคนิคและสังคม โดยลดการพึ่งพาและพึ่งพิงผู้อื่นให้ภาคประชาชนและชุมชนได้กระทำด้วยตัวเองอย่างแท้จริงด้วยการจัดระบบการจัดการคน องค์ความรู้ และทุนของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพ (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ, 2550)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีบทบาทที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change agent) ของประชาชน และเป็นผู้ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2554) โดยจำนวน อสม. 1 คน ดูแลรับผิดชอบประชาชนใน 8-15 หลังคาเรือน ทำให้อสม. ครอบคลุมอยู่ ทุกหมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ เป็นทรัพยากรกำลังคนที่สำคัญด้านสุขภาพในชุมชนที่จะขับเคลื่อนระบบสุขภาพภาคประชาชนร่วมกับเครือข่ายภาคีสุขภาพ (ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชนภาคเหนือ, 2552)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จึงถือเป็นหัวใจสำคัญเนื่องจากเป็นผู้เสียสละและมีจำนวน

มากกว่า 1 ล้านคนทั่วประเทศ ทำงานร่วมกับชุมชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทั้งในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์สุขภาพชุมชน และโรงพยาบาลในระดับอำเภอ ตลอดจนภาคีเครือข่ายส่วนต่างๆ ในบทบาทการทำงานเชิงรุกมากขึ้น กล่าวคือ อสม. จะเป็นผู้นำทางความคิด เป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาสุขภาพในระดับปฐมภูมิมากขึ้น เพื่อให้การบริการด้านสาธารณสุข มีประสิทธิภาพครอบคลุมประชาชนทั้งหมดตามนโยบายที่กล่าวมาข้างต้น ให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (กรมสนับสนุนบริการ กระทรวงสาธารณสุข, 2554)

เทือน ทองแก้ว (2550) ได้กล่าวไว้ว่าการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องอาศัย สมรรถนะขีดความสามารถ (Competency) ของบุคคล ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นเจ้าของบุคคล ซึ่งจะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด เช่นเดียวกับ Mc Shane & Glinow (2008) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ จุฑามาศ แก้วละมุล และดารุณี จงอุดมการณ์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว พบว่า สมรรถนะนั้นมีความสำคัญ และการปรับปรุงสมรรถนะ เช่น การเพิ่มทักษะบุคคลจะมีผลต่อการปฏิบัติงานเพื่อการเข้าถึงชุมชนและครอบครัว นอกจากนี้ วศิน สอนโพธิ์ และคณะ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสมรรถนะ เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนั้น สมรรถนะจึงมีความสำคัญในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในปัจจุบัน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานสมรรถนะของ (อสม.) ยุคใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 1) การนำนโยบายสู่ การปฏิบัติ 2) การสร้างและบริหารเครือข่าย 3) ผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค พันฟูสุขภาพรักษาพยาบาลเบื้องต้นและคุ้มครองผู้บริโภค 4) การณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม 5) การริเริ่มมาตรการสังคมใหม่ 6) จัดอาสาสมัครจัดการสุขภาพชุมชน 7) การสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชนและแกนนำอื่น (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2554)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการสนับสนุนการพัฒนางานด้านสุขภาพภาคประชาชนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

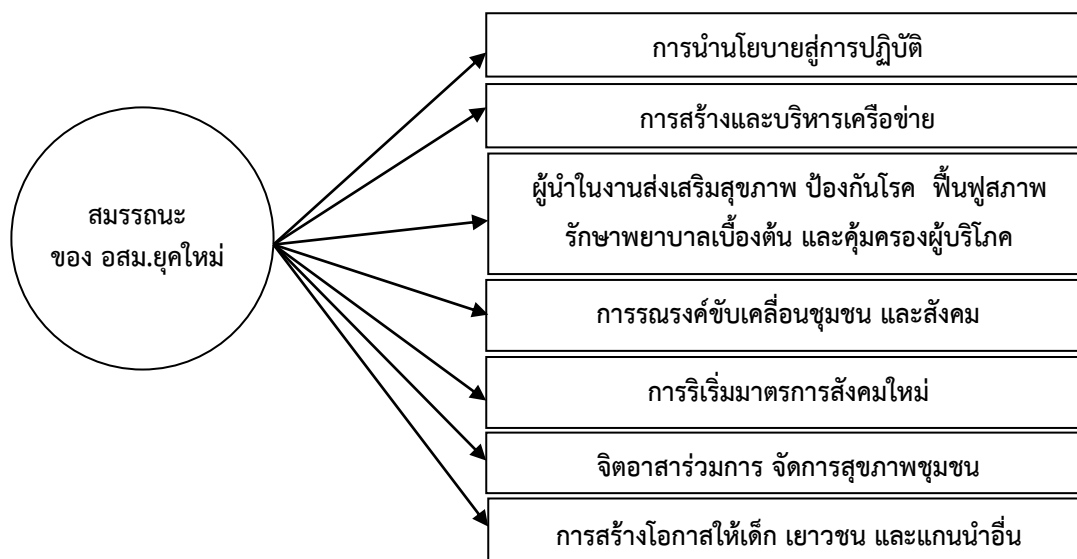
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างต้นแบบ

สมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตการศึกษา

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้ 1) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ 2) จิตอาสาและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 3) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบบริการสาธารณสุข 4) แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพภาคประชาชน 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ขอบเขตด้านตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ จำแนกได้ดังนี้

1.2.1 ตัวแปรแฝง (Latent variable)

ได้แก่ สมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

1.2.2 ตัวแปรสังเกตได้ (observed variable)

ประกอบด้วย 7 ตัวแปร ได้แก่ 1) ตัวแปรการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) ตัวแปรการสร้างและบริหารเครือข่าย 3) ตัวแปรผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค

ฟื้นฟูสภาพ รักษาพยาบาลเบื้องต้นและคุ้มครองผู้บริโภค 4) ตัวแปรการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม 5) ตัวแปรการริเริ่มมาตรการสังคมใหม่ 6) ตัวแปรจิตอาสาร่วมการจัดการสุขภาพชุมชน 7) ตัวแปรการสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชนและแกนนำอื่น

1.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิด

การวิจัย โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ จากเอกสาร คู่มือวิชาการ งานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ

2) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

3) การสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ทำการสร้างแบบสอบถาม

การวิจัยที่ครอบคลุมประเด็นปัญหาการวิจัย

1.3.2 ทำการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัย ด้านความเที่ยงตรง ค่าความเชื่อมั่นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และทำการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ที่สุด

ระยะที่ 2 การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Mplus) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระยะที่ 3 การอภิปรายผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำนวน 1,048 แห่ง (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำนวน 420 คน โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามหลักการวิเคราะห์ที่ใช้ตัวแบบสมการโครงสร้างซึ่งใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีค่าควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) Boomsma & Hoogland (2001) ได้เสนอแนะขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการประมาณค่า ค่าสูงสุดควรเท่ากับหรือมากกว่า

200 คนขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาที่สมบูรณ์ จำนวน 420 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม (questionnaires) ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยจำแนกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จำนวนทั้งหมด 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.85-1.00

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) ในนอกพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (Burn & Grove, 2001) จากนั้นหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของคอนนาค กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป พบว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย ตัวแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ มีค่า 0.91

ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบการวิจัย คำนวณองค์ประกอบ ดังนิตารายที่ 1 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β)	S.E.	t	R ²
CPF	การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (CP1)	0.778	0.025	30.997**	0.605
	การสร้างและบริหารเครือข่าย (CP2)	0.775	0.025	30.542**	0.600
	ผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค				
	ฟื้นฟูสภาพ รักษาพยาบาลเบื้องต้น และ				
	คุ้มครองผู้บริโภค (CP3) การรณรงค์	0.826	0.021	38.590**	0.683
	ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม (CP4)				
	การริเริ่มมาตรการสังคมใหม่ (CP5)	0.813	0.022	36.331**	0.660
	จิตอาสาร่วมการจัดการสุขภาพชุมชน	0.521	0.040	13.100**	0.271
	(CP6)				
	การสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชนและแกนนำ	0.562	0.037	15.115**	0.316
	อื่น (CP7)	0.454	0.043	10.692**	0.207

*p < 0.05 ** p < 0.01

จากตารางที่ 1 เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

1. ตัวแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ เมื่อพิจารณาค่า

น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ ทั้ง 7 ตัว พบว่าน้ำหนักของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรสังเกตได้มีน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุดคือ ผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ

รักษาพยาบาลเบื้องต้นและคุ้มครองผู้บริโภค ($\beta=0.826$) การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม ($\beta=0.813$) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ($\beta=0.778$) การสร้างและบริหารเครือข่าย ($\beta=0.775$) จิตอาสาร่วมการจัดการสุขภาพชุมชน ($\beta=0.562$) การริเริ่มมาตรการสังคมใหม่ ($\beta=0.521$) การสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชนและแกนนำอื่น ($\beta=0.454$) ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (Mplus) โดยการเตรียมไฟล์ข้อมูล Summary จากโปรแกรม SPSS แล้ว Save as เลือกนามสกุล Fixed

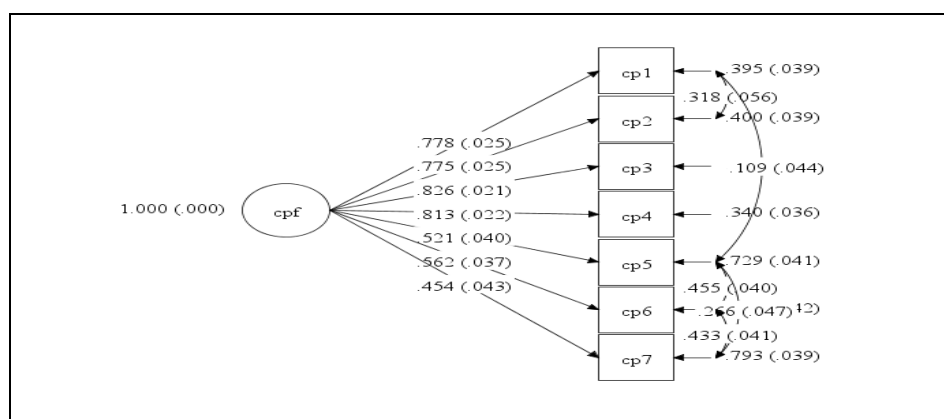
ASCII(*.dat) เพื่อนำข้อมูลเข้าโปรแกรม Mplus ทำการปรับโมเดลการวิจัยในกรณีที่ตัวแบบไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการตรวจสอบการประมาณค่าพารามิเตอร์และพิจารณาปรับตัวแบบการวิจัย (Model modification indices) ตามรายละเอียดใน With - statements ที่ค่า MI สูงสุด ทำการปรับตัวแบบจนกว่าเมื่อพบว่าค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนค่าไค-สแควร์ (Chi-square) นั่นคือต้องมีค่า p มากกว่า 0.05 ผู้วิจัยได้ทำการปรับตัวแบบการวิจัย ได้ค่า $p = 0.085$ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้อง	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
P-value	> 0.05	0.085	ผ่านเกณฑ์
ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df)	< 2.00	1.690	ผ่านเกณฑ์
Comparative Fit Index (CFI)	> 0.95	0.996	ผ่านเกณฑ์
Tucker – Lewis Index (TLI)	> 0.95	0.990	ผ่านเกณฑ์
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	< 0.05	0.041	ผ่านเกณฑ์
Standardized RMR (SRMR)	< 0.05	0.014	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบ ได้แก่ ค่า $\chi^2=15.213$,

$df=9$ $\chi^2/df=1.690$, $p=0.085$, $CFI=0.996$, $TLI=0.990$, $RMSEA = 0.041$, $SRMR = 0.014$ และสามารถแสดงความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบที่ 2

$$\chi^2 = 15.213, df = 9 \quad \chi^2/df = 1.690 \quad p = 0.085 \quad CFI = 0.996 \quad TLI = 0.990 \quad RMSEA = 0.041 \quad SRMR = 0.014$$

ภาพประกอบที่ 2 ตัวแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ตัวแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟื้นฟูสภาพ รักษาพยาบาล

เบื้องต้นและคุ้มครองผู้บริโภค ($\beta=0.826$) อภิปรายผลได้ว่าอาจเป็นเพราะเนื่องจาก อสม. ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพในการอบรมให้ความรู้ ทักษะ และสามารถนำมาปฏิบัติในการเป็นผู้นำในการทำงานด้านสุขภาพภาคประชาชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สหทัยา ถึงรัตน์

(2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ คุณภาพ คงเจือ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า สมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

ผลการวิเคราะห์ตัวแบบการวิจัย พบว่า มีความตรงเชิงโครงสร้างและมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2=15.213$, $df=9$, $\chi^2/df = 1.690$, $p = 0.085$, $CFI = 0.996$, $TLI = 0.990$, $RMSEA = 0.041$, $SRMR = 0.014$ ตัวแบบการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1. การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างตัวแบบการวิจัยในการวัดตัวแปรแฝงที่ผ่านการทบทวนด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบจึงทำให้ตัวแบบการวัดมีความตรงและมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้อธิบายให้กลุ่มผู้ช่วยวิจัยเข้าใจในการเก็บแบบสอบถาม ตลอดจนขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ตามข้อตกลงของการใช้สถิติขั้นสูงมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการปรับตัวแบบ (Modification Indices) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความเหมาะสม สามารถลดความคลาดเคลื่อนและข้อผิดพลาดในการสรุปผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ตัวแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ ผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคฟื้นฟูสภาพ รักษาพยาบาลเบื้องต้นและคุ้มครองผู้บริโภค และการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชน ตามลำดับ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสุขภาพภาคประชาชน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ กองสาธารณสุขขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มบทบาทให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้ปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ การรักษาพยาบาลเบื้องต้น และการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้นำนโยบายด้านสุขภาพไปดำเนินการปฏิบัติ หรือขับเคลื่อนในชุมชน เพราะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีสมรรถนะ ทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ชุมชนมีความเชื่อถือยอมรับ ตลอดจนควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของอาสาสมัครสาธารณสุข และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยตัวแบบสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยุคใหม่ โดยศึกษาในขอบเขตที่กว้างขึ้น เช่น จังหวัด หรือภาคอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบได้

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบผสมผสาน เพื่อจะทราบถึงมิติสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขเพราะจะทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาให้ครอบคลุมงานสาธารณสุขมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน. (2556). **คู่มือ อสม. : นักจัดการสุขภาพชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. หมอชาวบ้าน : กรุงเทพฯ
2. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2558). **แนวทางการดำเนินงานสุขภาพภาคประชาชน**. (ออนไลน์). แหล่งที่ : <http://www.thaiphc.net/thaiphcweb/index.php?r=site/main>. (เมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2562).
3. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือ อสม. ยุคใหม่ปี 2554**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://phc.moph.go.th/www_hss/frontend/theme/index.php. (เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2562).
4. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน. (2562). **รายงานระบบฐานข้อมูล อสม.แยกรายจังหวัด**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://thaiphc.net/new/osm_withdraw/tambon?year=2562&district=4706. (เมื่อ 5 มกราคม 2562).

5. คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนา
สุขภาพแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาสุขภาพ
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ .ศ.2550-2554).** :
กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพฯ
6. คุณภาพ คงเจือ. (2552). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์
กับสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน (อสม.).** ปรินญาวิทยาสาตรม
หาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการระบบสุขภาพ.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
7. จุฑามาศ แก้วละมูล และดารุณี จงอุดมการณ์.
(2557). **การศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพของ
ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว.
วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 4 ฉบับที่ 2
(เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2557), 40.**
8. เทื้อน ทอ ง แก้ว .(2550). **สม ร ร ณะ
(Competency) : หลักการและแนวปฏิบัติ.**
กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
9. บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติ
สำหรับการวิจัยเล่ม 1.** กรุงเทพมหานคร: สุวีริ
ยาสาส์น.
10. วศิน สอนโพธิ์ และคณะ. (2561). **ยุทธศาสตร์
การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 5. ปรินญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิทยาลัย
บัณฑิตเอเชีย ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม
– ธันวาคม 2561), 160.**
11. ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน
ภาคเหนือ. (2552). **อสม.นั้กจัดการสุขภาพ.**
(ออนไลน์). แหล่งที่มา:
[http://www.nakhonphc.go.th/datacenter
/work3.php](http://www.nakhonphc.go.th/datacenter/work3.php). (เมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2562).
12. ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน
การสาธารณสุขมูลฐาน. (2555). **คู่มือฝึกอบรม:**
กรุงเทพฯ
13. สหัทยา ถึงรัตน์. (2556). **การปฏิบัติงานตาม
บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลเมือง
อ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.**
ปรินญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขา
บริหารทั่วไป. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
14. Boomsma, A., and Hoogland, J. J. (2001). **The robustness of LISREL modeling revisited.** In R. Cudeck, S. du Toit, & D. Sörbom (Eds.), *Structural equation modeling: Present and future* (pp. 139–168). Chicago: Scientific Software.
15. Burns, N. & Grove, K. S. (2001). **The Practice of Nursing Research Conduct, Critique, Utilization.** (2nded.). Philadelphia: W.B. Saunders.
16. Mc Shane, S. L., & Glinow, M. A. V. (2008). **Organization Behavior.** (4th ed). New York: McGraw - Hill.

**รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย**
**Instructional Model Based-on Communicative Language Teaching (CLT) in Teaching
Thai Reading Comprehension to Malaysian Siamese Students**

นพเก้า ณ พัทลุง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติแก่ผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว มีกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การพัฒนาเจตคติต่อการอ่าน ขั้นที่ 2 การเรียนรู้เนื้อหา ขั้นที่ 3 การนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 4 การประเมิน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย จากโรงเรียนสอนภาษาไทย วัดเทพชุมนุญ (นาคา) จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรม จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ แบบวัดเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ การวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและทดสอบหลัง สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon Signed Ranks Test และผลการวิจัยพบว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียน ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ความพึงพอใจของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลังการเรียนด้วยกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ อยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

คำสำคัญ รูปแบบการเรียนการสอน, แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, การอ่านเพื่อความเข้าใจ

Abstract

This research aimed to study the use of instructional model based on CLT in teaching Thai reading comprehension to foreigners with Malaysian Siamese Students. The instructional model consisted of 4 activity stages: 1) attitude enhancement 2) learning content 3) presentation and 4) evaluation. The instruments were 1) 8 lesson plans 2) 30 items of reading comprehension test 3) 15 items of attitude scale on Thai reading and 4) 15 items of questionnaire on satisfaction. This research used one group pretest and post test design. The samples were 20 Malaysian Siamese students from Thai Language School at Thepachumnum (Naka) Temple. Mean, standard deviation and Wilcoxon signed ranks test were used in this research. The findings revealed that Malaysian Siamese students' reading comprehension and attitude on Thai reading was significantly higher at the level of .01 after learning through the instructional model and the students' satisfaction was significantly at the high level of .01 after learning through the model.

Keywords: Instructional model, Communicative language teaching, Reading comprehension

¹อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทนำ

คนมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณรัฐตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ซึ่งดินแดนเหล่านี้เคยอยู่ภายใต้อาณาจักรไทยมาก่อน แต่ด้วยเหตุผลทางการเมือง ไทยต้องเสียดินแดนรัฐประไพให้อังกฤษ หลังจากอังกฤษได้มอบเอกราชคืนให้มาเลเซียในปี พุทธศักราช 2500 และอังกฤษได้คืนดินแดนเหล่านี้ให้กับมาเลเซีย ส่งผลให้คนเชื้อสายไทยที่อาศัยในบริเวณดังกล่าว เปลี่ยนมาถือสัญชาติมาเลเซีย มีลูกหลานสืบทอดเชื้อสายต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเรียกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย (Malaysian-Siamese People) หรือชาวสยาม (Siamese People)

มูลนิธิพระวิเชียรโมลี วัดชัยมงคล จังหวัดสงขลา ได้จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซีย พุทธศักราช 2542 โดยจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการให้กับผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยไม่จำกัดอายุ หลักสูตรดังกล่าวใช้เวลาเรียน 6 ปี แบ่งเป็น 3 ระดับ ระดับละ 2 ปีและในแต่ละปีการศึกษาจะมีเวลาเรียนทั้งสิ้น 256 ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย ชุดวิชาภาษาไทย ชุดวิชาวัฒนธรรมไทยและชุดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในชุดวิชาไทยนั้นมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้ภาษาไทยมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนสามารถสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิ พระวิเชียรโมลี, 2542)

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่ใช้กระบวนการทางปัญญาจากสัญลักษณ์ที่พิมพ์หรือเขียนไว้เพื่อสร้างความหมายผ่านประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ซับซ้อนเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านต้องใช้ความคิดในขณะที่อ่าน จัดการกับคำศัพท์และความหมายของคำเหล่านั้น และผู้อ่านต้องประยุกต์ความเข้าใจจากการอ่านในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในอนาคต (Horowitz, 2017)

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Language Teaching : CLT) ซึ่งรู้จักกันว่าเป็นแนวการสอนเพื่อการสื่อสารในการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ซึ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนและเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาโดยเรียนรู้ผ่าน การสื่อสารที่แท้จริง นอกจากนั้นแนวการสอน แบบนี้ยังเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นประสบการณ์การใช้ภาษาสื่อสารระหว่างกันในชีวิตประจำวัน กระบวนการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญเสมือนผลผลิตทางภาษาศาสตร์ (Kern & Warschauer, 2000).

ดังนั้นแนวทางนี้จะช่วยผู้เรียนในการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาใหม่ที่ยั่งยืน และสร้างความก้าวหน้าในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่พหุภาณ พัทลุงพัฒนาขึ้น (2561) ซึ่งรูปแบบ ดังกล่าวมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้ ขั้นที่ 1 การพัฒนาเจตคติต่อการอ่าน ขั้นที่ 2 การเรียนรู้เนื้อหาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ขั้นที่ 3 การนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 4 การประเมินผลจากการวิจัยจะช่วยพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนและเป็นการสร้างองค์ความรู้ในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซีย เชื้อสายไทยก่อนและหลังการเรียนด้วยกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อ การอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซีย เชื้อสายไทยก่อนและหลังการเรียนด้วยกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลังการเรียนด้วยกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนว การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย**1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

1.1 ประชากร คือผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐตอนเหนือของประเทศมาเลเซียระดับ 3 ปี 1 จากโรงเรียนที่สังกัดมูลนิธิและศูนย์การสอนภาษาไทยพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประเทศมาเลเซีย จำนวน 39 โรงเรียนการศึกษา 2017

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยระดับ 3 ปี 1 จากโรงเรียนสอนภาษาไทยวัดเทพชุมนุม (นาขา) รัฐเกดะห์ ปีการศึกษา 2017 จำนวน 20 คน จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จำนวน 8 แผน ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้ ขั้นที่ 1 การพัฒนาเจตคติต่อการอ่าน ขั้นที่ 2 การเรียนรู้เนื้อหาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ขั้นที่ 3 การนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 4 การประเมิน

2.2 แบบทดสอบวัดการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบวัดเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ และวัดเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมในเดือนสิงหาคม 2560 โดยจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น โดยจัดสัปดาห์ละ 2 กิจกรรมๆ ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง

3.3 ทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ วัดเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย จำนวน 15 ข้อและสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน จำนวน 15 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบวัดการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยก่อนและหลังการเรียน โดยใช้ Wilcoxon Signed Ranks Test

4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการวัดเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้ Wilcoxon Signed Ranks Test

4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการสอบถามความพึงพอใจกับเกณฑ์ โดยใช้สูตร Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัย

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก่อนและหลังการเรียน

ระยะเวลา	$\bar{X}$	SD	Z
ก่อนเรียน	9.50	1.57	3.93
หลังเรียน	23.85	1.66	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางแสดงว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลังการเรียน ($\bar{X}$ =23.85) (SD =1.66) สูงกว่าก่อนการเรียน ($\bar{X}$ =9.50) (SD =1.57) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. เจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก่อนและหลังการเรียน

ระยะเวลา	$\bar{X}$	SD	Z
ก่อนเรียน	2.59	0.38	3.92
หลังเรียน	3.67	0.23	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางแสดงว่าเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลังการเรียน ($\bar{X}$ =3.67) (SD =0.23) สูงกว่าก่อนการเรียน ($\bar{X}$ =2.59) (SD =0.38) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลังการเรียน

ระยะเวลา	$\bar{X}$	SD	Z
หลังเรียน	3.90	0.27	3.85

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางแสดงว่าความพึงพอใจของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลังการเรียน ($\bar{X}$ =3.90) (SD =0.27) อยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย หลังการเรียนสูงกว่า ก่อนการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารพัฒนาทักษะทางภาษาได้ (อุตม นวน. 2560) และแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารใช้กลวิธีที่เน้น การสื่อสารในบริบทใกล้ตัวของผู้เรียนทำให้การอ่านพัฒนาขึ้น (Ahmed and Rao.2012; Richard and Rodgers. 2015) สอดคล้องกับ

งานวิจัยหลายเรื่อง เช่น Agussalim. (2016) ได้พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนจากการใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า วงจรที่ 1 ทักษะ การอ่านของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 71 วงจรที่ 2 ทักษะการอ่านของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85 ซึ่งหมายถึงมีทักษะการอ่านเพิ่มขึ้น และลออ วัชราคม (2560) ได้ศึกษาพบว่าความเข้าใจ ในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับผังกราฟิกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนั้นการใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่างๆ กับเพื่อนผู้เรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านในระดับดีได้ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความสามารถต่ำกว่า ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ตามงานวิจัยของ จุติพร เวฬุวรรณ. (2563) ศึกษาพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) ประกอบแบบฝึกทักษะพัฒนาทักษะอ่านเขียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามที่ Bremer, Vaughn, Clapper, and Kim (2002) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ สอดคล้องกับ Yonghong Gao. (2008) ได้ศึกษาพบว่าแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีการทำงานกลุ่ม มีประสิทธิภาพสำหรับการสอนของครูและ การเรียนรู้ด้านการอ่านของผู้เรียน

2. เจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของ ผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่าน มีสาระที่สำคัญประการหนึ่งคือการใช้สื่อที่ใกล้ตัว ผู้เรียนและผู้เรียนมักพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่านได้ง่ายขึ้นและส่งผลต่อเจตคติที่ดีต่อการอ่านด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ Agussalim. (2016) ได้พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนจากการใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การตอบสนองต่อการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอยู่ในเชิงบวก และการใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่างๆ กับเพื่อน ช่วยให้เขาเข้าใจสิ่งที่อ่านมากยิ่งขึ้น

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก แนวการสอนภาษาเพื่อ การสื่อสาร เน้นการใช้สื่อใกล้ตัวทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่านง่ายขึ้น และ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและ ฝึกทักษะทางภาษาอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย สอดคล้องกับ ลออ วัชราคม (2560) ได้ศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับ การใช้ผังกราฟิกอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนและเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาโดยเรียนรู้ผ่านการสื่อสารที่แท้จริง นอกจากนั้นแนวการสอน แบบนี้ยังเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นประสบการณ์การใช้ภาษาสื่อสารระหว่างกันในชีวิตประจำวัน ช่วยให้ทราบว่ารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวมีความเหมาะสมในการพัฒนาการอ่านภาษาไทยและ เจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ผู้สอนต้องศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนอย่างรอบคอบ

1.2 การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ในขั้นตอนการจัดกลุ่ม ผู้สอนต้องจัดให้มีความหลากหลายของสมาชิก ในแต่ละกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเน้นให้ผู้เรียนได้และเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ กับผู้เรียนชาวมาเลเซีย ดังนั้นอาจใช้รูปแบบการเรียนการสอนอ่านสำหรับนักเรียนต่างชาติอื่นๆ

2.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาตัวแปรตาม คือ การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย เจตคติต่อ การอ่านภาษาไทย ความพึงพอใจ ดังนั้นควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ จากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เช่น การฟัง การพูด การเขียน ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

1. จุติพร เวฬุวรรณ. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) ประกอบแบบฝึกทักษะอ่านเขียนเรียนภาษา ราชธานีราชกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารบัณฑิตเอเชีย. 10(1) : 93-98.

2. นพเก้า ณ พัทลุง. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
3. มุลนิธิพระวิเชียรโมลี. (2542). หลักสูตรการเรียนการสอนภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซีย พุทธศักราช 2542. สงขลา : วัดชัยมงคล.
4. ลอ อ วัชรคม. (2560). การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
5. อุดม นวน. (2560). "แนวทางพัฒนาทักษะการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 25: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคม" วารสารบัณฑิตเอเชีย. 7(2) : 150-160.
6. Agussalim. (2016). "Improving Students' Reading Skills through Communicative Language Teaching" *English Education Journal*. 7(4) : 468 – 480.
7. Ahmed, S. and C. Rao. (2012). Examination wash back effect: Syllabus, teaching methodology and learner communicative competence. *Journal of Education and Practice*. 3(15) : 173 -183.
8. Bremer, C.D., Vaughn, S., Clapper, A.T., & Kim, A. (2002). *Collaborative Strategic Reading. (CSR): Improving secondary students' reading comprehension skills*. Online. (Available) <http://www.ncset.org/publications/viewdesc.asp>
9. Horowitz, H. H. (2017). *Reading Comprehension — Reading for Meaning*. (Online) . Available : <http://www.education.com/reference/article/reading-comprehension-for-meaning/>
10. Kern, R., & Warschauer, M. (2000). Introduction: Theory and practice of network-based language teaching". In M. Warschauer & R. Kern (Eds.), *Network-based language teaching : Concepts and Practice* . New York: Cambridge University Press.
11. Lawal, Adebayo. (1996). "Implications and Applications of Semantic Field Theory and Componential Analysis in Vocabulary Teaching", *Journal of Glottodidactica*, XXIV: 63 - 72.
12. Richards, J. C. & Rodgers, T. (201 5). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3 nd Ed.). Cambridge : Cambridge University Press.
13. Yonghong Gao. (2008). "Implementing Communicative Activities in English Reading Class". *English Language Teaching*. 1(1) : 14-18.

สภาพความต้องการจำเป็นการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ Needs Assessment for Development to Smart Community

สายัณห์ ฝาน้อย¹, จิตรัตน์ เลิศวิทยากุล²
วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา³, โศภิษฐ์ นามข้า⁴,
ทิพวัลย์ ด้านสวัสดิกุล⁵, สวิตา อ่อนละอ⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ และจัดลำดับความสำคัญของ ชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม และการประชุม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 4 ชุมชน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแนวคำถาม กึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบคุณภาพเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัย พบว่า ทุกชุมชนมีความต้องการการพัฒนาชุมชนอัจฉริยะด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัย เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านกีฬา ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้านความรู้ด้านกฎหมายในชีวิตประจำวัน และด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามลำดับ นอกจากนี้ชุมชนยังให้ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาที่ว่า “โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน”

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น, การพัฒนา, ชุมชนอัจฉริยะ

Abstract

The objective of this study was to study the needs assessment for development to smart community and prioritized Nong Yai Community, Mueang District, Khon Kaen Province. Using qualitative research methods by focus group and Civil Society. The key informants were 40 community leaders and Village Health Volunteers in 4 communities. The research instruments were the questions of the semi-structure. Test the quality of the tools by content validity test from 3 experts. Data analysis by using Content analysis and triangulation methods.

The result found that every communities needs to be smart community development regarding the quality of life in health to be number one, followed by sports, English communication, knowledge of laws in daily life, economic society and culture. In addition, the community also offers suggestions on participation between educational Institutions and communities under the concept of educational management that “The school is part of the community, the community is part of the school”.

Keywords: Needs Assessment, Development, Smart Community

¹ดร. รองอธิการบดี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁵อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁶อาจารย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

บทนำ

ปีพุทธศักราช 2559 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติ “โครงการสมาร์ทซิตี้” จังหวัดขอนแก่น ตามนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยแลนด์ 4.0 โดยการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ หรือสมาร์ท ซิตี้ ใน 6 สาขา ได้แก่ Smart Mobility, Smart Living, Smart Citizen, Smart Economy, Smart Environment, Smart Governance เทศบาลนครขอนแก่นได้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยพัฒนาเมืองขอนแก่นที่ครอบคลุมสมาร์ทซิตี้ ใน 6 สาขาดังกล่าว การกระจายความเจริญและการพัฒนาเชิงครอบคลุมในทุกส่วนทุกชุมชน จากฐานข้อมูลประชากร ประชากรในเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีจำนวน 119,256 คน แบ่งเป็น ชาย 55,065 คน หญิง 64,200 คน (ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2560) โดยมีชุมชน ทั้งหมด 95 ชุมชน 4 เขต แบ่งตามประเภทชุมชน คือ ประเภทกิ่งเมือง 47 ชุมชน ประเภทเมือง 22 ชุมชน ประเภทแออัด 12 ชุมชน ประเภทแออัด+กิ่งเมือง 1 ชุมชน ประเภทหมู่บ้านจัดสรร 10 ชุมชน ประเภทหน่วยงานราชการ 3 ชุมชน และจังหวัดขอนแก่น มีความเจริญก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด

ชุมชนหนองใหญ่ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ในเขต 2 ของเทศบาลนครขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ชุมชนย่อย ได้แก่ชุมชนหนองใหญ่1 ชุมชนหนองใหญ่2 ชุมชนหนองใหญ่3 และชุมชนหนองใหญ่4 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และส่วนใหญ่ยังมีปัญหาว่างงาน ซึ่งชุมชนมีความต้องการในการพัฒนาชุมชนหลายด้าน ดังนี้ 1) ด้านครอบครัวและชุมชน คนด้อยโอกาส คนเร่ร่อน 2) ด้านสุขภาพอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล 3) ด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ รายได้ 4) ด้านสภาพที่อยู่อาศัย 5) ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น การรวมกลุ่มผู้นำ 6) ด้านวัฒนธรรมประเพณี 7) ด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน 8) ความปลอดภัยในชุมชน 9) การศึกษา การพัฒนาความรู้ 10) นันทนาการ สถานที่พักผ่อน จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คนในชุมชนยังขาดความพร้อมในทุกมิติที่จะนำตนเอง ครอบครัวและสังคมตามแนวทางการพัฒนาเมือง “โครงการสมาร์ทซิตี้” ชุมชนควรจะได้รับ การสำรวจความต้องการในการพัฒนาเพื่อนำมาเรียงลำดับของปัญหาในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาภายหลัง

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา มีสถานที่ตั้งติดกับชุมชนหนองใหญ่ ดำเนินงานตามพันธกิจระดับอุดมศึกษา 4 พันธกิจ ได้แก่ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พร้อมกับการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง ที่บูรณาการกับชุมชนใกล้เคียง โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน การตั้งปณิธานว่า “วิทยาลัย

เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัย” วิทยาลัยจึงถือเป็นการกิจสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม ดังนั้นวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียจึงได้เลือกและกำหนดพื้นที่ ชุมชนหนองใหญ่ ซึ่งมีสถานที่ตั้งใกล้กับวิทยาลัย เป็นชุมชนที่เหมาะสมและมีศักยภาพในการพัฒนาหลากหลายมิติ ซึ่งเป็นสังคมเมืองที่มีขนาดใหญ่ และมีความซับซ้อนเชิงโครงสร้างประชากร เพื่อสนับสนุนให้เกิดความพร้อมในการพัฒนาเป็นชุมชนที่สมาร์ท หรือ Smart Community สนับสนุน Smart City ตามนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยแลนด์ 4.0 โดยการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 6 ด้าน

ความสำคัญของการวิจัยในการพัฒนารูปแบบชุมชนอัจฉริยะเชิงพหุมิติ ชุมชนบ้านหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ให้เป็นไปตามนโยบายการพัฒนาขอนแก่น เป็นเมืองที่น่าอยู่ที่สุดในโลก ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการสำรวจความต้องการที่เกิดจากสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของคนในชุมชน เพื่อให้เกิดสภาพความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสะท้อนให้เห็นมุมมองที่หลากหลายของสังคมหลายมิติ และถูกพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของทุกสาขาวิชาที่เรียกว่า “สหสาขาวิชา” เพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาอย่างอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ ของชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. จัดลำดับความสำคัญของความต้องการการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ ชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการประชาคม (Civil Society)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข ชุมชนละ 10 คน จำนวน 4 ชุมชน รวมทั้งหมด 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

แนวคำถามถึงโครงสร้างเกี่ยวกับศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาพหุมิติชุมชนบ้านหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม

2) ด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย และการกีฬา

3) ด้านการทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

4) ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

5) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการตรวจสอบสามเส้า (Triangulations) ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัย และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสุขภาพที่ 5 ชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

1.1 ชุมชนหนองใหญ่ 1 ลักษณะที่ตั้งอาณาเขตและเขตการปกครองมีพื้นที่ 450 ตารางเมตร มีพื้นที่การใช้ประโยชน์ สนามกีฬา ร้านค้าสวัสดิการชุมชน ตลาดชุมชน จำนวนหลังคาเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 360 หลังคาเรือน อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านหัวถนน

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านหนองไฮ

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ

บ้านแอมมอง

อาณาเขตทางทิศตะวันตกติดต่อกับ

บ้านบะขาม

1.2 ชุมชนหนองใหญ่ 2 จำนวนหลังคาเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 336 หลังคาเรือน

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ หนองใหญ่ 4

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ โพธิ์ปลั่ง

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ

หนองใหญ่ 3

อาณาเขตทางทิศตะวันตกติดต่อกับ

มิตรสัมพันธ์ 2

1.3 ชุมชนหนองใหญ่ 3 จำนวนหลังคาเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 430 หลังคาเรือน

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ ชุมชนหนองใหญ่ 1

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ ชุมชนบ้านพัก ตชด.

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ

ชุมชนหนองใหญ่ 2

อาณาเขตทางทิศตะวันตกติดต่อกับ

ชุมชนชลประทานและชุมชนศิริมงคล

1.4 ชุมชนหนองใหญ่ 4 จำนวนหลังคาเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 108 หลังคาเรือน

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ บึง

หนองอีเลิง

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ ชุมชน

มิตรสัมพันธ์ 2

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ

อ.บ.ต. พระลับ

อาณาเขตทางทิศตะวันตกติดต่อกับ

ชุมชนหนองใหญ่ 1

2. ผลสภาพความต้องการการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ ของชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

โดยผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม ทั้ง 4 ชุมชน ดังนี้

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2563 ชุมชนหนอง

ใหญ่ 1 เวลา 13.30-15.00 น.

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 ชุมชนหนอง

ใหญ่ 3 เวลา 13.30-14.30 น.

ชุมชนหนองใหญ่ 2 เวลา 15.00-16.00 น.

ชุมชนหนองใหญ่ 4 เวลา 18.30-19.30 น.

สรุปผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม

ประเพณีและวัฒนธรรม

โดยส่วนใหญ่แล้วทุกชุมชนมีความเห็นตรงกันว่า ชุมชนให้ความสำคัญและได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบจากเทศบาล นครขอนแก่นเป็นอย่างดีดังนี้

1) ด้านสิ่งแวดล้อม มีระบบการแยกขยะ การเก็บขยะ และการทำลายขยะอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีโครงการและขยะ เปลี่ยนขยะให้เป็นรายได้ ซึ่งชุมชนได้สะท้อนว่า "เทศบาลมีรถขยะมาเก็บขยะอย่างดี วันเว้นวัน ทำให้ชุมชนมีระเบียบ และสิ่งแวดล้อมสะอาดครับ" นอกจากนั้นยังสะท้อนว่า "...ช่วงที่ติดถนนใหญ่ อาจจะมีความเสี่ยงเรื่องอุบัติเหตุ เนื่องจากเป็นถนนสายหลัก ที่มีการใช้งานมาก" ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงสุขภาพด้านความปลอดภัยในชีวิต

2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ชุมชนหนองใหญ่เป็นชุมชนเมืองที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นชุมชนจึงถือว่าเป็นชุมชนที่มีฐานะระดับปานกลาง ถึงระดับดีมาก โดยชุมชนให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับโลกสมัยใหม่ที่ต้องใช้เทคโนโลยีมาผสมผสานกับการค้าขาย ดังที่กล่าวว่า "ส่วนใหญ่ขายของอยู่กับบ้าน ถ้าสามารถสร้างขายของออนไลน์ ได้จะทำให้เกิดรายได้ได้มากขึ้น อยากทำเป็น

คะ.. “และ” ...ชุมชน 4 ได้รับการคัดเลือกในการพัฒนาหนองอีเลิง ตามโครงการพระราชดำริ จะทำให้พื้นที่นี้เกิดสถานที่ท่องเที่ยว มีเศรษฐกิจที่ดี..หากได้พวกออนไลน์มาช่วย จะทำให้เกิดการประชาสัมพันธ์ได้อย่างกว้างขวาง...”

“...ชุมชนต้องการความรู้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือน จะได้รู้รายรับรายจ่ายของครอบครัว เพื่อวางแผนชีวิตต่อไป” (ชุมชนหนองใหญ่ 4)

นอกจากนั้นชุมชนยังสะท้อนเรื่องสังคมอีกว่า ชุมชนหนองใหญ่มีความปลอดภัยด้านทรัพย์สิน ไม่มีขโมย และไม่ค่อยปรากฏด้านอาชญากรรมต่าง ๆ ดังที่กล่าวว่า “...ขนาดลิ้มรสมอเตอร์ไซด์ ไร่ข้ามคืน กลับมายังจอดอยู่ที่เดิม...” (ชุมชนหนองใหญ่ 2)

3) ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ชุมชนหนองใหญ่ทั้ง 4 ชุมชน มีประเพณีบุญเผวด ที่ปฏิบัติร่วมกันมาอย่างยาวนาน และเข้าร่วมการสืบสานประเพณีกับเทศบาลนครขอนแก่น หลากหลายกิจกรรมอาทิเช่น รำบวงสรวง กวนข้าวทิพย์ งานไหมเป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมกับการศึกษา ตามแนวคิดที่ว่า “โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน” และเสนอว่าในทุกๆ ปี ต้องการให้สถานศึกษาร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่นการร่วมขบวนพระเวสสันดร การแสดงต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยถือปฏิบัติร่วมกันต่อเนื่องทุกปี

2.2 ด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัยและการกีฬา

ชุมชนหนองใหญ่ทั้ง 4 ชุมชน ส่วนมากเป็นประชากรวัยผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ ดังนั้นภาวะสุขภาพส่วนใหญ่ จึงมีอัตราการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น ภาวะน้ำหนักเกิน เบาหวาน ความดันโลหิตสูง แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีโรคติดต่อไม่เรื้อรัง ชุมชนหนองใหญ่มีผู้สูงอายุที่มีภาวะติดเตียง ติดบ้านเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการสนทนากลุ่มพบว่า มีเพียง 1-2 รายต่อชุมชน และส่วนใหญ่ก็มีผู้ดูแล ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามชุมชนหนองใหญ่มีความต้องการที่ตรงกันว่า ต้องการให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่กับลูกหลานได้นาน ๆ

ส่วนด้านการกีฬานั้นพบว่า ทุกชุมชน มีสถานที่ประจำชุมชนในการออกกำลังกาย เช่น แอโรบิก ฟุตบอล ทรายแก้ว และการวิ่งออกกำลังกาย และได้รับความนิยมนอกจากนี้ในชุมชนร่วมกันออกกำลังกายในช่วงเย็น ซึ่งชุมชนหนองใหญ่ 3 ได้สะท้อนความคิดที่สอดคล้องกับศักยภาพทางวิชาการของสถานศึกษาว่า “...ต้องการให้วิทยาลัยที่มีจุดเด่นเรื่องกีฬาฟุตบอล มาช่วยสอนให้

ลูกหลานได้เป็นนักฟุตบอลอาชีพ...” (ชุมชนหนองใหญ่ 3)

2.3 ด้านการทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ชุมชนให้ความคิดเห็นด้านการทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ไว้ที่น่าสนใจไว้ว่า “...สมัยก่อนเราไม่ค่อยได้สนใจกฎหมาย ไม่ค่อยรู้ บางทีทำสัญญาก็ไม่ได้ อ่าน เขียนชื้ออย่างเดียวยังทำให้เรา รู้เท่าไม่ถึงการณ์...” (ชุมชนหนองใหญ่ 1) ซึ่งโดยส่วนใหญ่ทุกชุมชนมองว่า คนในชุมชนควรมีความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มมุมมองและการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ลดความเสี่ยงในการทำสัญญาต่างๆ

2.4 ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ชุมชน สะท้อนความคิดเห็นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันที่ภาษาอังกฤษเป็นความจำเป็นของคนไทย เนื่องจากเป็นภาษากลางที่สามารถใช้สื่อสารในการค้นคว้าหาความรู้ การประกอบธุรกิจ การท่องเที่ยว ฯลฯ ดังที่ชุมชนได้กล่าวว่า “ถึงแม้เราเป็นผู้สูงอายุ ก็ยังอยากพูดกับฝรั่งได้ ทำมาค้าขายก็ต้องเจอกับคนหลายแบบหลายประเทศ ถ้ามีครูออกมาสอนได้จะมีคนมาเรียนเยอะอยู่ค่ะ...” (ชุมชนหนองใหญ่ 1)

2.5 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ทุกชุมชนให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องการให้มีอินเทอร์เน็ตของชุมชน ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัย และสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้านสุขภาพ ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งชุมชนสะท้อนอย่างน่าสนใจว่า “...เราสามารถลดต้นทุนได้หลายอย่างถ้าเรามีอินเทอร์เน็ตที่ดี...” (ชุมชนหนองใหญ่ 3)

3. ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ ชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

หลังจากการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขในประเด็นความต้องการการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะแล้ว ผู้วิจัยนำผลการสนทนากลุ่มทำประชาคม ที่ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 5 บ้านหนองใหญ่ ในวันที่ 19 มีนาคม 2563 เวลา 09.00-12.00 น. ตามกระบวนการประชาคมโดย 1) กำหนดหัวข้อที่จะประชาคม 2) กำหนดระยะเวลาและสถานที่ที่จะประชาคม 3) ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและเชิญเข้าร่วมประชาคม 4) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้พร้อม 5) เตรียมความพร้อมในการประชาคม 6) ดำเนินการประชาคมตามกำหนดการ และ 7) สรุปผลการประชาคมจัดลำดับความสำคัญการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ พบว่า

3.1 ชุมชนหนองใหญ่ 1 จัดลำดับในการพัฒนาชุมชนอัจฉริยะ 3 ด้านตามลำดับดังนี้

- อันดับที่ 1 ด้านสุขภาพ (Smart Living)
- อันดับที่ 2 ด้านความรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน (Smart Education)
- อันดับที่ 3 ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Smart Education)

3.2 ชุมชนหนองใหญ่ 2 จัดลำดับในการพัฒนาชุมชนอัจฉริยะ 4 ด้านตามลำดับดังนี้

- อันดับที่ 1 ด้านสุขภาพ (Smart Living)
- อันดับที่ 2 ด้านกีฬา (Smart Living)
- อันดับที่ 3 ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Smart Education)
- อันดับที่ 4 ด้านความรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน (Smart Education)

3.3 ชุมชนหนองใหญ่ 3 จัดลำดับในการพัฒนาชุมชนอัจฉริยะ 5 ด้านตามลำดับดังนี้

- อันดับที่ 1 ด้านสุขภาพ (Smart Living)
- อันดับที่ 2 ด้านกีฬา (Smart Living)
- อันดับที่ 3 ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Smart Education)
- อันดับที่ 4 ด้านความรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน (Smart Education)
- อันดับที่ 5 ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Smart People)

3.4 ชุมชนหนองใหญ่ 4 จัดลำดับในการพัฒนาชุมชนอัจฉริยะ 4 ด้านตามลำดับดังนี้

- อันดับที่ 1 ด้านสุขภาพ (Smart Living)
- อันดับที่ 2 ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Smart Education)
- อันดับที่ 3 ด้านการประกอบธุรกิจออนไลน์ และการทำบัญชี (Smart Economy)
- อันดับที่ 4 ด้านความรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน (Smart Education)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สภาพความต้องการจำเป็นการพัฒนาเป็นชุมชนอัจฉริยะ แสดงให้เห็นว่าชุมชนหนองใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ชุมชนมีความพร้อมและศักยภาพที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองเป็นชุมชนอัจฉริยะ ภายใต้รูปแบบการพัฒนาเมืองขอนแก่นอัจฉริยะ (Khon Kaen Smart City) 4 ด้านประกอบด้วย Smart People, Smart

Living, Smart Education และ Smart Economy สอดคล้องกับการศึกษานโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของประเทศไทย ที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมของชุมชน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรต้องมี โครงสร้างพื้นฐานและบริการในพื้นที่ที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการพัฒนานี้ จะทำให้การเป็นอยู่ของประชาชนในเมืองดีขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น การพัฒนาพื้นที่เพื่อลดความเสี่ยงต่อการ เกิดภัยพิบัติ โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด การบริการแบบออนไลน์เพื่อความสะดวกรวดเร็ว เป็นต้น 2) ควรต้องมีการส่งเสริมจุดเด่นของเมืองให้เป็นที่รู้จัก เช่น เมืองแห่งการท่องเที่ยว เมืองแห่งสุขภาพ เมืองแห่งวัฒนธรรม เมืองแห่งอาหาร เมืองแห่งผลไม้ หรือ อื่นๆ และควรต้องพัฒนาจุดด้อยต่างๆ เช่น ปรับสภาพดิน ให้เหมาะสมกับการปลูกผักหรือผลไม้ตามฤดูกาล เพื่อผลผลิตของเมือง 3) ควรต้องมีการปรับเมืองให้น่าอยู่สำหรับประชาชน เช่น สร้างระบบในการเพิ่มความมั่นใจให้ประชาชนในด้านความปลอดภัย การให้บริการต่างๆ ที่รวดเร็วและสะดวก การเดินทางหรือขนส่งสาธารณะที่ทั่วถึง การลดมลพิษ การเข้าถึงข้อมูลต่างๆเพื่อการตัดสินใจที่ดี และอื่นๆ 4) ควรต้องมีหลายช่องทางในการสื่อสารติดต่อ การทำธุรกรรม การบริการ หรืออื่นๆ เช่น ช่องทางใหม่ๆ (อีเมล เฟซบุ๊ก ไลน์ ออนไลน์ เป็นต้น) และ ช่องทางเดิม วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อรองรับประชาชนทุกช่วงอายุ 5) ควรต้องมีการกำกับดูแลโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อความมีส่วนร่วม ความโปร่งใสความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 นำผลการวิจัยส่งคืนข้อมูลต่อชุมชน สถาบันการศึกษาร่วมกับชุมชน ในการกำหนดโครงการเพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนอัจฉริยะ ที่ต้องการ ภายใต้แนวคิด “โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน”
 - 1.2 นำผลการวิจัยพัฒนาชุมชนแบบพหุมิติ ที่สอดคล้องกับโครงการขอนแก่นสมาร์ทซิตี้
 - 1.3 นำเสนอผลการวิจัยกับเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 พัฒนารูปแบบชุมชนอัจฉริยะ ในแต่ละชุมชนย่อย และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบเชิงพหุมิติ
 - 2.1 ศึกษาสภาพความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสมาร์ทซิตี้ด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

1. เจนณรงค์ พันธุ์จันทิก และ ฌาน เรืองธรรม
สิงห์. การพัฒนาเมืองขอนแก่นให้เป็นเมือง
อัจฉริยะ: พัฒนาการและความก้าวหน้า. การ
ประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการ
สาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 “การบริหาร
กิจการสาธารณะยุคดิจิทัล: กฎหมาย ความ
เป็นธรรม และการกลับคืนสู่ประชาธิปไตย”.
2. เทศบาลขอนแก่น. (2560). เทศบาลขอนแก่น
4.0 : รายงานการปฏิบัติงานประจำปี 2560.
(ออนไลน์)
3. สำนักงานสวัสดิการสังคม เทศบาลนครขอนแก่น.
(2562) ประชากร. (ออนไลน์)
4. นันทวัน วงศ์ขจรกิตติ. (2559). นโยบายการ
ให้บริการจังหวัดอัจฉริยะของประเทศไทย.
วารสารวิจัยและพัฒนาโดยลงกรณ์ ในพระ
บรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์. 11(3): กันยายน – ธันวาคม;
365-377.

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง
ต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Effects of Learning Management Using LINC'S Vocabulary Strategy
and Round Robin Technique on English Vocabulary Knowledge
of Prathomsuksa 3 Students

กันตา สุกุลทอง¹

จุฬามาศ จันทรศรีสุต²

ชาติชาย ม่วงปทุม³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียน ศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ และศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว และการทดสอบทีแบบไม่อิสระ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนมีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ 34.05 และหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 73.60 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 2) นักเรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ และ 3) นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง อยู่ในระดับ ดี

คำสำคัญ : กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์, เทคนิคการพูดรอบวง, ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the English vocabulary knowledge before and after, to study memory retention of English vocabulary after two weeks of experiment, and to study attitudes on learning management toward teaching English vocabulary using LINC'S Vocabulary Strategy and Round Robin Technique. The sample consisted of 32 Prathomsuksa 3 students studying in the second semester of the academic year 2018 at a school in Mueang Nong Khai, Nong Khai. Research instruments included lesson plans, an English vocabulary knowledge test, and an attitude questionnaire. The mean, percentage, standard deviation, the t-test for One Sample, and the t-test for Dependent Samples were used in data analysis. The findings of this research were as follows: 1) The students had the pretest and posttest mean scores of English vocabulary knowledge at 34.05 percent and 73.60 percent. The students' English vocabulary knowledge after the experiment was higher than that of the pretest and the students' posttest mean score was not less than 70 percent. 2) The students had memory retention of English vocabulary after two weeks of experiment. 3) The students' attitudes on learning management toward teaching English vocabulary using LINC'S Vocabulary Strategy and Round Robin Technique was at a good level.

Keywords : LINC'S Vocabulary Strategy, Round Robin Technique, English Vocabulary Knowledge, Memory Retention of English Vocabulary, Attitudes on Learning Management

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทนำ

ภาษาต่างประเทศมีอิทธิพลต่อโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้ง การศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 190) โดยภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลกและเป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศสมาชิกอาเซียน ที่กำหนดภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ประชากรของอาเซียนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554: 4) ซึ่งในปี 2561 อีเอฟ เอ็ดดูเคชันเฟิร์ส (EF Education First) ได้จัดอันดับดัชนีความสามารถทางภาษาอังกฤษของอีเอฟ (EF English Proficiency Index: EF EPI) ของคนจำนวน 1.3 ล้านคน จาก 88 ประเทศที่เข้าร่วมการทดสอบและไม่ใช่เจ้าของภาษา ซึ่งประเทศไทยจัดเป็นอันดับ 64 ของโลกอยู่ระดับต่ำ ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.54 คะแนน และเป็นอันดับ 16 จาก 21 ประเทศในเอเชีย โดยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของเอเชียซึ่งอยู่ที่ 53.49 คะแนน (EF Education First, 2018: 7-11)

จากผลการทดสอบ แสดงให้เห็นว่า คนไทยยังมีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษ ที่ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษภายในประเทศ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังมีปัญหาและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เนื่องจากจำคำศัพท์ได้น้อย อ่านคำศัพท์ไม่ออก สะกดคำศัพท์ไม่ได้ ไม่รู้ความหมาย และนำคำศัพท์ไปใช้ในบริบท得不ถูกต้อง ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาต่าง ๆ เช่น วิธีการสอนของครูผู้สอน สื่อการเรียนรู้ที่ไม่น่าสนใจ และนักเรียนขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียน เป็นต้น จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน และเน้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ เพราะการมีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับดี จะช่วยสร้างโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนสนใจได้มากขึ้น ในอนาคต (สนใจ ไชยบุญเรือง และ สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์, 2561: 23) ดังที่ เนชั่น (Nation, 2001: 106-107) กล่าวว่า คำศัพท์เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพราะเปรียบเสมือนกุญแจที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในการ

สื่อสารด้วยภาษานั้น ๆ โดยคำศัพท์ที่สอนให้กับนักเรียนที่เป็นเด็ก ควรเป็นคำสั้น ๆ สะกดตรงตัว มีเสียงคล้องจองกัน และควรเป็นคำศัพท์รูปธรรมใกล้ตัว

ในการพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย ผู้วิจัยได้ค้นคว้ากลวิธีและเทคนิคที่นำมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน ให้สามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้ถูกต้อง มีความคงทนในการจำคำศัพท์ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ คือ กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์ (LINC'S Vocabulary Strategy) ตามแนวคิดของเอลลิส (Ellis, 1998: 12-14) และเทคนิคการพูดรอบวง (Round Robin) ตามแนวคิดของ เคแกน (Kagan, 1995: 32-33) มาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Cue) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Do) และขั้นที่ 3 ขั้นทบทวน (Review) โดยครูผู้สอนอธิบายความสำคัญของคำศัพท์ใหม่และวิธีการสร้างบัตรคำตามกลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์ จากการแสดงตัวอย่างบัตรคำที่ครูผู้สอนได้สร้างเอาไว้แล้ว จากนั้นสอนคำศัพท์ใหม่โดยให้นักเรียนฝึกใช้เสียงและจินตภาพในการเชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน แล้วให้นักเรียนสร้างบัตรคำตามกลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์ ประกอบด้วย การกำหนดคำศัพท์ใหม่พร้อมความหมายของคำศัพท์นั้น การกำหนดคำช่วยจำ การเขียนประโยคสั้น ๆ บันทึกเป็นเรื่องราวที่เชื่อมโยงคำศัพท์ใหม่และคำศัพท์เก่าที่นักเรียนคุ้นเคย และการวาดภาพสื่อความหมายจากประโยคที่เขียน แล้วแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ผลัดกันพูดรอบวงอธิบายบัตรคำของตนเองทีละคน โดยเวียนไปทางใดทางหนึ่งจนครบทุกคน ทั้งยังมีการทบทวนคำศัพท์โดยการตรวจสอบตนเองด้วย (Ellis, 2000: 19-25) ซึ่งครูผู้สอนจะคอยตรวจสอบผลงานของนักเรียนเป็นระยะ พร้อมทั้งสามารถรู้ถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและปัญหาในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนจากการสร้างบัตรคำและการพูดรอบวง จะเห็นได้ว่า กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ช่วยให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ใหม่ได้จากการลงมือสร้างบัตรคำด้วยตนเอง รวมทั้งการให้นักเรียนเรียนรู้เป็นกลุ่ม ฝึกการพูดที่สอดแทรกการคิดอย่างสร้างสรรค์และฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดี (สมบัติ การจนารักพงศ์, 2549: 7) เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถนำคำศัพท์ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น

จากปัญหาที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่าจะสามารถพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร นักเรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหรือไม่ และนักเรียนมีเจตคติต่อการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงอยู่ในระดับใด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง หลังเรียน ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง มีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 1 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 16 ห้องเรียน รวม 249 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวน 16 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.90 – 4.95 ทุกแผน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด
2. แบบทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียน หลังเรียน และหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ทดสอบการบอกความหมายของคำศัพท์ และตอนที่ 2 ทดสอบการนำคำศัพท์ไปใช้ในประโยคสั้น ๆ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ โดยคัดเลือกแบบทดสอบข้อที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.26-0.66 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.73
3. แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง เป็นแบบมาตราส่วนการวัดประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับความคิดเห็น ได้แก่ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 ชั่วโมง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและปฐมนิเทศนักเรียน ใช้เวลา 20 นาที จากนั้นทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้งชั้นเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 40 นาที
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง
3. หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 8 แผนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
4. วัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
5. หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ ทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. วิเคราะห์ผลการศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์
3. วิเคราะห์ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง มีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 6.81 คิดเป็นร้อยละ 34.05 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.72 คิดเป็นร้อยละ 73.60 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่ 1-32	คะแนนก่อนเรียน (เต็ม 20 คะแนน)		คะแนนหลังเรียน (เต็ม 20 คะแนน)	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
$\bar{X}$	6.81	34.05	14.72	73.60
S.D.	2.36	-	3.60	-

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	32	6.81	2.36	9.11**
หลังเรียน	32	14.72	3.60	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนนเกณฑ์ร้อยละ		คะแนนหลังเรียน		t
70				
จากคะแนนเต็ม		$\bar{X}$	S.D.	
20 คะแนน				
14.00		14.72	3.60	1.13

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง มีคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 14.72 คิดเป็นร้อยละ 73.60 และหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.75 คิดเป็นร้อยละ 73.75 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่แตกต่างจากหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ แสดงว่า นักเรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

เลขที่ 1-32	คะแนนหลังเรียน (เต็ม 20 คะแนน)		คะแนนหลังเรียน ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ (เต็ม 20 คะแนน)	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
$\bar{X}$	14.72	73.60	14.75	73.75
S.D.	3.60	-	2.84	-

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน หลังเรียนและหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
หลังเรียน	32	14.72	3.60	.05
หลังเรียน ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์	32	14.75	2.84	

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวง อยู่ในระดับ ดี ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงของนักเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลังเรียน	32	2.56	0.58	ดี

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวง ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เพราะการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำกลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์ ตามแนวคิดของเอลลิส (Ellis, 1998: 12-14) มาช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจดจำคำศัพท์ใหม่ จากการให้นักเรียนบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของคำศัพท์นั้นลงในบัตรคำ และเทคนิคการพูดรอบวง ตามแนวคิดของ เคแกน (Kagan, 1995: 32-33) ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดอธิบายบัตรคำของตนเอง โดยเวียนไปทางใดทางหนึ่งจนครบทั้ง 4 คน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Cue) โดยครูผู้สอนอธิบายความสำคัญของคำศัพท์ใหม่และทบทวนคำศัพท์เดิมที่นักเรียนได้เรียนไปแล้ว ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Do) แบ่งเป็น 4 ระยะปฏิบัติในการสร้างบัตรคำ ได้แก่ 1) ครูปฏิบัติ 2) ปฏิบัติทั้งชั้น 3) ปฏิบัติเป็นกลุ่ม และ 4) ปฏิบัติรายบุคคล มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ลงรายการคำศัพท์เป็นส่วนๆ 2) ระบุดคำช่วยจำ 3) บันทึกเรื่องราว 4) สร้างภาพวาด 5) พูดรอบวง และ 6) ตรวจสอบตนเอง 2 แบบ คือ ตรวจสอบตนเองไปข้างหน้าและตรวจสอบตนเองย้อนกลับ และขั้นที่ 3 ขั้นทบทวน (Review) โดยให้นักเรียนทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์และทำแบบทดสอบคำศัพท์ท้ายคาบเรียน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีที่ว่า กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์ช่วยให้มีผลคะแนนการทดสอบสูง ซึ่งเป็นหนึ่งในหลายกลวิธีที่ถูกใช้ในการเตรียมตัวสำหรับการทำแบบทดสอบเพื่อให้ได้คะแนนดี โดยต้องฝึกปฏิบัติอยู่บ่อยครั้งสำหรับเตรียมความพร้อมก่อนนำความรู้ไปใช้ในการทดสอบจริง (Ellis, 2000: 26) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชญาพร อภิวิสุขย์ (2554: 92) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนความรู้ ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ประกอบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังสอดคล้องกับ ช่อผกา บุทธิจักร์ (2553: 75) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการพูดภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมมือเทคนิคเล่ารอบวงว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.83/76.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวง สามารถช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้และมีพัฒนาการในการเรียนรู้คำศัพท์ที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. จากการศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวง หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์พบว่า นักเรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวง มีขั้นตอนที่ฝึกให้นักเรียนนึกถึงความหมายของคำศัพท์หลาย ๆ ครั้ง โดยการกำหนดคำศัพท์ใหม่พร้อมความหมาย การกำหนดคำช่วยจำ การเขียนประโยคเป็นเรื่องราว การวาดภาพที่สื่อความหมายของประโยคที่เขียน การพูดรอบวง และการตรวจสอบตนเอง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นการเน้นย้ำการเรียนรู้คำศัพท์ จนทำให้นักเรียนสามารถจำคำศัพท์นั้นได้ โดยการเรียนรู้ที่เกี่ยวพันกับความรู้เดิมจะสามารถช่วยพัฒนาความจำของนักเรียนได้มากขึ้น ทั้งนี้กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวงได้ช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้คำศัพท์มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งหากมีการปรับใช้สื่อการสอนแบบอื่น ที่ทันสมัย และนำต้นต้นในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาใช้ประกอบการสอนนอกเหนือจากการใช้บัตรคำด้วยแล้ว ก็จะเป็นการเสริมทักษะในการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน โดยครูผู้สอนจะต้องพยายามพัฒนาเทคนิคการสอนให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น และอยากเรียน เพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (อุดม นวน, สนใจ ไชยบุญเรือง และ กุหลาบ บุริสาร, 2560: 158) ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำในสิ่งที่เรียนได้ยาวนานขึ้น จนเกิดเป็นความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

3. จากการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวงพบว่า นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ ดี เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์และเทคนิคการพูดรอบวงมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งจากการเรียนรู้คำศัพท์จากครูผู้สอนด้วยการฝึกสะกดคำศัพท์และบอกความหมายของคำศัพท์จากบัตรคำศัพท์ประจำคาบเรียน การเลือกคำศัพท์มาสร้างบัตรคำตามกลวิธีคำศัพท์แบบลิ้นซ์ ด้วยการฝึกเชื่อมโยงความรู้เก่าและใหม่เข้าด้วยกัน จากการบันทึกคำศัพท์ใหม่และความหมายของคำศัพท์ การกำหนดคำช่วยจำ การเขียนประโยคเป็นเรื่องราว การวาดภาพสื่อถึงคำศัพท์นั้น การพูดรอบวงเพื่อแบ่งปันความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ทั้งยังมีการตรวจสอบตนเองด้วยการทบทวนบัตรคำแล้วทบทวนความรู้ทั้งคาบเรียนด้วยการทดสอบอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และการทำแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษท้ายคาบเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อุดม นวน, สนใจ ไชยบุญเรือง และ กุหลาบ บุริสาร (2560: 157)

ที่เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนว่า ครูผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางภาษา และมีความสนุกสนานต่อการจัดการเรียนการสอน โดยหาแนวทางให้นักเรียนรักที่จะเรียนภาษาอังกฤษ และสอดคล้องกับ โฮมส์ (Hymes, 1979: 4) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะต้องได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษาที่หลากหลาย จนรู้สึกสนุกและมีความสุขกับการทำกิจกรรมจากการนำไปใช้จริง นอกจากนั้นแล้วการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงนี้ ยังมีขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ถือเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ไม่เคร่งเครียดและมีความเป็นกันเอง ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับ ดีสอดคล้องกับ คราเชน (Krashen, 1983: 172) ที่กล่าวว่า เจตคติทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยเจตคติทางบวกจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการใช้ภาษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงก่อนนำไปใช้ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการสอน
2. ในขั้นปฏิบัติ ช่วงครูปฏิบัติ ครูผู้สอนควรเตรียมบัตรคำที่ได้สร้างเอาไว้เรียบร้อยแล้ว โดยใช้คำศัพท์ประจำคาบเรียนไปให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้ทบทวนขั้นตอนในการสร้างบัตรคำตามกลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์
3. ในกรณีที่สอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีคำศัพท์แบบลินซ์และเทคนิคการพูดรอบวงให้กับนักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก ครูผู้สอนควรเตรียมกระดาษบัตรคำขนาด 5x7 เซนติเมตร ที่ทำการวัด ตัด และขีดเส้นแบ่งขั้นตอนไว้เรียบร้อยแล้ว สำหรับแจกนักเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการสอน
4. ในขั้นปฏิบัติ ช่วงปฏิบัติทั้งชั้น ครูผู้สอนควรเตรียมรายการคำช่วยจำ ที่มีลักษณะการเขียนและอ่านออกเสียงคล้ายคลึงกับคำศัพท์ใหม่ไว้สำรอง เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนคนที่ไม่สามารถคิดคำช่วยจำได้ด้วยตัวเอง
5. ในขั้นปฏิบัติ ช่วงปฏิบัติทั้งชั้น ครูผู้สอนควรให้คำปรึกษาและตรวจสอบหลักไวยากรณ์ให้นักเรียนเพื่อให้ประโยคที่นักเรียนแต่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ใหม่และมีคำช่วยจำอยู่ในประโยคด้วยเสมอ

6. ในขั้นปฏิบัติ ช่วงปฏิบัติเป็นกลุ่ม ครูควรวางแผนการจัดกลุ่มพูดรอบวงของนักเรียนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการสอน

7. ในขั้นทบทวน ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ทบทวนคำศัพท์ประจำคาบเรียนก่อนทำการทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ประจำคาบเรียน และการทำแบบทดสอบคำศัพท์ท้ายคาบเรียน เพื่อให้นักเรียนส่วนมากมีผลคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้องตามหลักการอ่านจากผลการทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ประจำคาบเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออกเสียง โดยใช้บัตรเสียงอักษร (Phonic Cards) ในการฝึกอ่านออกเสียงควบคู่ไปกับบัตรคำศัพท์ประจำคาบเรียน เพื่อการเรียนรู้เสียงพื้นฐานของตัวอักษรแต่ละตัวที่ชัดเจนขึ้น
2. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้ตรงตามความหมายจากผลการทดสอบคำศัพท์ท้ายคาบเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการบอกความหมาย โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ในการทบทวนคำศัพท์ที่เรียนไปแล้ว และช่วยให้ระลึกถึงความหมายของคำศัพท์นั้นได้ เพื่อฝึกความแม่นยำในการบอกความหมายของคำศัพท์

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
2. ขวัญพร อภิวิชัย. (2554). **ผลของการใช้กลวิธีลินซ์ประกอบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ต่อความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
3. ช่อผกา บุทธิจักร. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการพูดภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมมือเทคนิคเล้ารอบวง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

4. สนใจ ไชยบุญเรือง และ สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์. (2561). บทเรียนจากโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8 (1), 18-26.
5. สมบัติ การจนารักพงศ์. (2549). เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย : การเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนและการจัดทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
6. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
7. อุดม นวน, สนใจ ไชยบุญเรือง และ กุหลาบ ปุริสาร. (2560). แนวทางพัฒนาทักษะการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 25: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคม. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 7 (2), 150-160.
8. EF Education First. (2018). **EF English Proficiency Index**. Luzern: EF Education First.
9. Ellis, E. S. (1998). **Visual and Auditory LINC to Background Knowledge: A Key for Learning New Terms**. Alabama: Masterminds.
10. Ellis, E. S. (2000). **The LINC Strategy Training Guide**. Lawrence: Edge Enterprises.
11. Hymes, D. (1979). **The communicative approach to language teaching**. London: Oxford University Press.
12. Kagan, S. (1995). **Cooperative Learning**. California: Kagan.
13. Krashen, S. (1983). **The Natural Approach: Language Acquisition in Classroom**. Oxford: Pergamon.
14. Nation. I. S. P. (2001). **Learning Vocabulary in Another Language**. Cambridge: Cambridge University Press.

ปัญหาข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา Legal Problems of the Higher Education Act

ยุวรัตน์ ฐิตินันท์กุล¹
ดวงพร อานันทศิริเกียรติ²
กรัสนัย พันธุ์เหลา³

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ รายงานการวิจัย ข้อกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติ แผนงาน นโยบายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่าพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มีปัญหาข้อกฎหมาย การไม่กำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบหลักสูตรของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ปัญหาการไม่ได้กำหนดขยายเวลาพิจารณาอุทธรณ์ ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับคำสั่งให้หยุดจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ปัญหาช่องว่างทางกฎหมายกรณีการให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ และการทำผลงานทางวิชาการให้ผู้อื่น และปัญหาการกำหนดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาไม่สอดคล้องกันกับข้อกฎหมาย ในกรณีสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการพาณิชย์ที่มุ่งเน้นการแสวงหากำไร

คำสำคัญ กฎหมายการอุดมศึกษา, สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study issues on Law of the Higher Act 2019, and guidelines to improve. This research were documentary research, analyze documents, texts, articles, research reports, Constitutional Law of the Kingdom of Thailand, Acts, related policy and plans. Results from content analysis, the research finds that, the problem of Law of the Higher Act not determining the duration for examining the curriculum of the Higher Education Standard Committees. The problem of not determining the extension of time for appeal of the Appeal Committees, in the case that Higher Education Institutions are ordered to stop teaching and learning in accordance with the curriculum under consideration. Problem of Legal gaps in case of other to do academic work, and doing academic work for other. The problem of determination of the duties of the Higher Education Standard Committee are inconsistency of the law, in case of Higher Education Institutions organize education for commerce focusing on profit.

Keywords: Law of the Higher Act, Higher education institutions

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการให้และการรับความรู้ ประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ สร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

ของสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมหมาย ปะบุต, 2558)

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะนิติศาสตร์, ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีคณะนิติศาสตร์, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

สาโรช บัวศรี กล่าวว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงาม เป็นการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนงอกงาม (สาโรช บัวศรี, 2549)

การศึกษา หมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2555)

สถาบันการศึกษานับว่าเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ เพราะเป็นกระบวนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความงอกงามของบุคคลในสังคม (กุหลาบ บุริสาร, 2558)

สถานการณ์อุดมศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2550-2560 มีการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย มีความพยายามในการพัฒนา และปรับตัวเพื่อรองรับกับเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น การเปิดหลักสูตรและสาขาวิชาที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น และเป็นตัวเลือกสำคัญที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

ประกอบกับความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรเอกชน และผู้ประกอบการ ในการพัฒนาคุณภาพการอุดมศึกษา กระบวนการพัฒนาทางวิชาการ หลักสูตร และการเรียนการสอนล้าสมัย ไม่มีความเป็นสากล รัฐบาลจึงมีแนวคิดให้จัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ในวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษารัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการไม่กำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบหลักสูตรของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ปัญหาการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่สอดคล้องกับหลักการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ปัญหาช่องว่างทางกฎหมายกรณีการให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ และการทำผลงานทางวิชาการให้ผู้อื่น ปัญหาการกำหนดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาไม่สอดคล้องกันกับข้อกฎหมาย ในกรณีสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มุ่งเน้นการแสวงหากำไร

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ประกอบด้วย ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา และพระราชบัญญัติต่าง ๆ แผนงานพัฒนาชาติ นโยบายของรัฐบาล กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความ รายงานการศึกษา วิทยานิพนธ์ และเอกสารในรูปแบบอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 สารสำคัญของพระราชบัญญัติ แบ่งออกเป็น 9 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาของรัฐ

หมวดที่ 2 หลักการของการจัดการอุดมศึกษา การจัดการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ต้องเป็นไปตามหลักการ ได้แก่ หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักเสรีภาพทางวิชาการ หลักความเป็นอิสระ หลักความเสมอภาค และที่สำคัญคือต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

หมวดที่ 3 ประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้จัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มได้ โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่ม

หมวดที่ 4 หน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

หมวดที่ 5 ข้อมูลการอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนด้านการอุดมศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการอุดมศึกษา การวิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในการตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษา ให้สถาบัน อุดมศึกษามีหน้าที่ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษา การวิจัยและนวัตกรรม การให้บริการทางวิชาการ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องให้แก่กระทรวง

หมวดที่ 6 ทรัพยากรอุดมศึกษา เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการทำคำขอ และการจัดสรรงบประมาณสำหรับการอุดมศึกษา

หมวดที่ 7 การควบคุมและกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา เป็นการกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ในการกำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา และให้สอดคล้องกับกฎหมายนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านการอุดมศึกษา และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศที่สภานโยบายกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา

หมวดที่ 8 การคุ้มครองผู้เรียน ในกรณีที่มีการสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาระงับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาว่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ หรือมีการไม่รับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาของหลักสูตร อันมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนหรือการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน ให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนดมาตรการเพื่อให้สถาบัน อุดมศึกษานั้นดำเนินการเพื่อแก้ไขและเยียวยาผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบด้วย

หมวดที่ 9 เป็นบทกำหนดโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายการอุดมศึกษา

การจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้ (พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562)

(1) พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชา หรือวิชาชีพที่ตนเองถนัด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกได้

(2) พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็นเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(3) ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล และการศึกษาตลอดชีวิต

การจัดการอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ต้องเป็นไปตามการดังนี้ (1) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม (2) หลักเสรีภาพทางวิชาการ (3) หลักความเป็นอิสระ (4) หลักความเสมอภาค และ (5) หลักของธรรมาภิบาล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มีปัญหาข้อกฎหมาย ดังนี้

1. ปัญหาการไม่กำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบหลักสูตรของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กำหนดว่าเมื่อสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรการศึกษาแล้ว สถาบันอุดมศึกษาต้องแจ้งต่อสำนักงานปลัดกระทรวง จึงจะเปิดสอนตามหลักสูตรนั้นได้ และให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาที่จะต้องตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาที่ได้รับแจ้งว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาสั่งให้อุดมศึกษาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด และในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหาย คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาจะสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาระงับการดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานั้นไว้ก่อนก็ได้

ปัญหาทางกฎหมายของมาตรา 55 วรรคสอง คือ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบหลักสูตรของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเอาไว้ด้วย ซึ่งหากคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาใช้เวลาในการพิจารณาค่อนข้างนานมาก จนกระทั่งนักศึกษาเรียนและสอบได้ครบตามจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร และถือว่า

เป็นผู้มีคุณสมบัติในการสำเร็จการศึกษาแล้ว หากผลการพิจารณาของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาออกมาว่าหลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อนักศึกษาหรือบัณฑิตคือ ไม่สามารถเข้าทำงานได้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพราะถือว่าหลักสูตรไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงไม่สามารถใช้วุฒิการศึกษาไปสมัครศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา จึงควรมีผลการพิจารณาในระยะเวลาที่เหมาะสม เพราะหากหลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษาจะดำเนินการแก้ไขได้ทันเวลาที่ ก่อนที่จะเกิดผลกระทบต่อนักศึกษา

ในส่วนของผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา นั้น เมื่อผู้เรียนเห็นว่าตนได้ศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวแล้ว ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานอันเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนได้ และไม่สามารถใช้วุฒิการศึกษา ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนได้รับความเสียหาย จึงถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้เรียน ผู้เรียนย่อมยื่นฟ้องต่อศาลปกครองให้สถาบันอุดมศึกษารับผิดได้ ซึ่งหากเกิดกรณีดังกล่าวมานี้ ย่อมส่งผลเป็นความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาด้วย

2. ปัญหาการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ สืบเนื่องจากบทบัญญัติของมาตรา 55 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา มีอำนาจสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด และอาจจะสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาระงับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานั้นไว้ก่อนก็ได้ เพื่อป้องกันความเสียหาย สถาบัน อุดมศึกษาที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งระงับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้นของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา สามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

จึงมีปัญหาด้านกฎหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ที่จะต่อวิเคราะห์ว่า เมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว หากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ วินิจฉัยไม่แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ จะขยายเวลาออกไปอีกได้หรือไม่ หรือจะเกิดผลทางกฎหมายอย่างไร

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาโดยเปรียบเทียบกับ การอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครอง การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ ที่กำหนดว่า หากมีเหตุจำเป็นในกรณีที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์ไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จ ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว และให้ขยายเวลาอุทธรณ์ออกไปอีกได้ไม่เกิน 30 วัน (พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539)

การที่มาตรา 45 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง โดยให้มีการขยายเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการด้วยรอบคอบ เป็นธรรม ปราศจากความลำเอียง และถูกต้องตามหลักกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของมาตรา 45 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

3. ปัญหาช่องว่างทางกฎหมายกรณีการให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ และการทำผลงานทางวิชาการให้ผู้อื่น พระราชบัญญัติการอุดมศึกษาได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการทำผลงานทางวิชาการว่า ห้ามมิให้มีการจ้าง วาน ใช้ ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการ เพื่อนำไปเสนอในหลักสูตรการศึกษา นำไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ นำไปใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนวิทยฐานะ หรือเพื่อให้ได้เงินเดือนที่สูงขึ้น ไม่ว่าจะมิประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ก็ตาม และห้ามมิให้ผู้ใดรับจ้าง หรือรับดำเนินการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานทางวิชาการนั้นไปใช้ประโยชน์ เว้นแต่เป็นการช่วยเหลือโดยสุจริตตามสมควร ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยที่ข้อความในบทบัญญัติของมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาที่ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดจ้าง วาน ใช้...” ซึ่งเป็นข้อความที่ใช้ในกฎหมายอาญาหลายมาตรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อห้าม ปราบ ป้องกัน ไม่ให้บุคคลกระทำความผิดในทางอาญา นอกจากนี้ในประมวลกฎหมายอาญายังมีข้อความอื่น ๆ ที่ถือว่าเป็นพฤติการณ์การกระทำความผิดในทางอาญา เช่น “การทุจริต การใช้ อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม การใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ช่มชู้ใจด้วยประการอื่นใด” ซึ่งพฤติการณ์ที่กล่าวมานี้ล้วนแต่ถือว่าเป็นความผิดในทางอาญาทั้งสิ้น

ปัญหาข้อกฎหมายในกรณีนี้ คือ การบัญญัติถ้อยคำที่ไม่ครอบคลุมพฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นความผิดทางอาญาด้วย ซึ่งอาจมีบางกรณีที่ไม่ได้จำแนกไว้ ทำให้ทำผลงานทางวิชาการโดยตรง แต่กระทำการอันมีลักษณะมีอำนาจเหนือ เพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของตนเองอันเป็นพฤติการณ์การครอบงำ หรือใช้เล่ห์กล เล่ห์เหลี่ยมให้ผู้อื่นทำผลงานวิชาการให้ตนเองซึ่งเป็นการใช้อุบาย กระทำการใด ๆ อันไม่ซื่อตรงซึ่งเป็นการทุจริต ใช้อุบายให้เข้าใจผิด หรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดอันเป็นพฤติการณ์การหลอกลวง ผู้ใดกระทำพฤติการณ์ดังกล่าวมานี้เพื่อให้ผู้อื่นทำผลงานวิชาการให้ตนเอง และผู้ใดรับทำผลงานวิชาการให้ผู้อื่นโดยทุจริต คือกระทำความเสียหายประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น อันเป็นการทุจริตทางวิชาการ หรือการฉ้อฉลทางวิชาการ ย่อมถือว่าได้กระทำความผิด และควรได้รับการลงโทษด้วยเช่นเดียวกัน

4. ปัญหาการกำหนดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาไม่สอดคล้องกันกับข้อกฎหมาย ในกรณีสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเน้นการแสวงหากำไร พระราชบัญญัติการอุดมศึกษาได้บัญญัติห้ามสถาบันอุดมศึกษา การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการหากำไร กรณีที่พบว่าสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการหากำไร พระราชบัญญัติการอุดมศึกษากำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา หรือ กกอ. มีอำนาจสั่งให้สถาบันอุดมศึกษานั้นแก้ไข หรือหยุดการกระทำดังกล่าว ดังนั้น หากสถาบันอุดมศึกษาใดจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการหากำไร ย่อมเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายการอุดมศึกษา มาตรา 31 วรรค 3

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 26 (1)-(8) ที่บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา หรือ กกอ. แล้วเห็นว่า กฎหมายไม่ได้บัญญัติอย่างชัดเจนว่าคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่สั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขหรือยุติการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย แต่มีบทบัญญัติของมาตรา 26 (8) ที่กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา มีอำนาจตามที่พระราชบัญญัติการอุดมศึกษากำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กกอ. ดังนั้น จึงอนุมานได้ว่าหน้าที่ กกอ.สั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขหรือยุติการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา 26 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ กกอ. กลับพบว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการ

อุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในการให้อำนาจแก่ กกอ. ในการสั่งยับยั้ง หรือสั่งให้สถาบันอุดมศึกษายุติการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการที่สถาบันอุดมศึกษาไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างร้ายแรง ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 17 (11) ที่กำหนดให้ กกอ. มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวง หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา

1. เพื่อเป็นการคุ้มครองให้ผู้เรียนได้ศึกษาในหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน มีองค์ความรู้ทางวิชาการ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาถูกฟ้องข้อหาละเมิด ในกรณีที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาตรวจสอบหลักสูตรซ้ำ หรือไม่ให้การรับทราบหลักสูตรของสถาบัน อุดมศึกษา ในขณะที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว หรือได้เรียนมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง หรือใกล้จะสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงเห็นว่าควรมีการแก้ไขข้อความของมาตรา 55 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา โดยใช้ข้อความต่อไปนี้

“ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาที่จะต้องตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ว่าเป็นไปตามมาตรฐานตามมาตรา 54 หรือไม่ ภายใน.....วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ขยายระยะเวลาตรวจสอบออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งดังกล่าว ในกรณีที่เห็นว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา สั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้แจ้งการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร ตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาแล้ว คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน.....วัน นับแต่วันได้รับเรื่อง และในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหาย คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา จะสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาระงับการดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานั้นไว้ก่อนก็ได้”

หากคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา พิจารณาหลักสูตรไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ นับแต่วันได้รับเรื่อง ย่อมถือได้ว่าเป็นการละเลย

การปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร สถาบันอุดมศึกษาสามารถฟ้องศาลปกครอง ให้คณะกรรมการมาตรฐานมาตรฐานการอุดมศึกษาแจ้งผลการพิจารณาหลักสูตร ภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองกำหนดได้ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 9)

2. เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาอุทธรณ์ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างถี่ถ้วน ไม่เร่งรัดจนเกินไป ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการรักษาประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาดังกล่าว รวมถึงเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้ทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมด้วย จึงเสนอให้แก้ไขข้อความของมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ดังนี้

“สถาบันอุดมศึกษาอาจอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาตามมาตรา 55 วรรคสอง ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เว้นแต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ก่อน

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ วินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ มีหนังสือแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ครบกำหนดดังกล่าว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ขยายออกไป ย่อมถือได้ว่าเป็นการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยเทียบเคียงกับแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ดังนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 346/2553 ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย เพื่อขอเข้าทำประโยชน์และอาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ลาวฝั่งซ้าย และป่าแม่กกฝั่งขวา แต่อธิบดีกรมป่าไม้มีหนังสือแจ้งว่า เนื่องจากพื้นที่ที่ขออนุญาตเป็นพื้นที่เตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติลำน้ำกก หากมีการอนุญาตอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการได้ จึงเห็นควรให้พิจารณารับการอนุญาตรายนี้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือฉบับลงวันที่ 23 มิถุนายน 2551 เพื่อ

อุทธรณ์ผลการพิจารณาดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงเป็นกรณีที่ยังอธิบดีกรมป่าไม้ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมป่าไม้ พิจารณาอุทธรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

3. เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงพฤติการณ์ที่ถือว่าการกระทำความผิดในทางอาญา เพื่อป้องกันบุคคลที่ให้อื่นทำผลงานทางวิชาการ และผู้รับทำผลงานทางวิชาการให้ผู้อื่น ใช้ช่องว่างในทางกฎหมาย เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น และเพื่อป้องกันการกระทำที่ถือว่าการทุจริตหรือฉ้อฉลทางวิชาการ จึงเสนอให้แก้ไขข้อความในมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ดังนี้

“เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการอุดมศึกษา หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริตทางวิชาการ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำโดยทุจริต จ้างวาน ใช้อำนาจหรือข่มขู่ผู้อื่นโดยประการอื่นใด ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม ใช้อำนาจหลอกลวง ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อไปใช้ในการทำผลงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขอตำแหน่งทางวิชาการ หรือเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะหรือการให้ได้รับเงินเดือนหรือเงินอื่นในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ก็ตาม”

และแก้ไขข้อความของมาตรา 70 วรรคสอง ให้สอดคล้องกัน ดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำโดยทุจริต รับจ้าง หรือรับดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานทางวิชาการนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นการช่วยเหลือโดยสุจริตตามสมควร”

4. เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาสั่งการ กรณีที่พบว่าสถาบันอุดมศึกษากระทำการที่ขัดต่อกฎหมาย และเพื่อให้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.2562 สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) ตามพระราชบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 จึงขอเสนอให้แก้ไขบทบัญญัติของมาตรา 31 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 โดยใช้ข้อความดังต่อไปนี้

“การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการหาทำกำไรให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเป็นหลักจะกระทำมิได้ ในกรณีที่การจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาใดมีลักษณะดังกล่าว

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาส่งสถาบันอุดมศึกษาให้แก้ไขหรือยุติการกระทำดังกล่าว”

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา อันเป็นกฎหมายที่กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนย่อมเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพื้นฐานของการพัฒนากำลังคนของประเทศ และการขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าตามนโยบายของรัฐบาล ประกอบกับปัจจุบันมีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งได้มีการจัดการด้านการอุดมศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการอุดมศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของประเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติประเทศ สมควรส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีความเป็นอิสระทางวิชาการ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีองค์ความรู้ทางวิชาการในแขนงต่าง ๆทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตลอดจนสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเป็นเลิศในทางวิชาการ และมีทักษะขั้นสูงในการประกอบอาชีพ สามารถตอบสนองความต้องการของภาครัฐและเอกชนได้อย่างแท้จริง และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และแก้ปัญหาให้แก่สังคมส่วนรวมได้อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม

เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาควรทำการศึกษาข้อกฎหมาย เพื่อให้ทราบถึงวิธีปฏิบัติในการส่งหลักสูตรให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาพิจารณาการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และการทำผลงานทางวิชาการที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย
2. ปรับปรุงเนื้อหาของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ตามประเด็นปัญหาที่คณะผู้วิจัยค้นพบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัญหาข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ในประเด็นอื่น ๆ รวมถึงข้อเท็จจริง ปัญหา อุปสรรค อันเกิดจากข้อกฎหมายดังกล่าว

2. ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติตามข้อกฎหมาย ของคณะบุคคลต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้แก่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา หรือ กมอ. และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

เอกสารอ้างอิง

1. กุหลาบ ปุริสาร. (2558). เอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาแนวโน้มการบริหารการศึกษาไทย. (เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์).
2. ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2555). มหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพ การประชุมวิชาการเรื่องฝ่าวิกฤตอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
3. สมหมาย ปะบุตร. (2558). ตำราหลักการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
4. สาโรช บัวศรี. (2549). การศึกษาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
5. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานการวิจัย เรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์การศึกษาเปรียบเทียบ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กฎหมาย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560).
2. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.
3. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542.
4. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
5. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562.
6. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562.

**การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนของธุรกิจโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์
สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น**
**Feasibility Study to open Robotics School at primary level Children
in Chumphae District Khon Kaen Province**

อัญรินทร์ นวนมา¹อารีย์ นัยพินิจ²**บทคัดย่อ**

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนของธุรกิจโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ 4 ด้าน คือ ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคนิค และด้านการเงิน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 400 ตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า ด้านการตลาด มีปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน ด้านการบริหารจัดการ มีการวางแผนและการจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ด้านเทคนิค มีการกำหนดทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม มีการวางผังอาคารและออกแบบพื้นที่เป็นสัดส่วน มีขั้นตอนการให้บริการ และการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ และด้านการเงิน โครงการประมาณการเงินลงทุนเริ่มแรกทั้งสิ้น 2,641,123 บาท ระยะเวลาคืนทุน 10 เดือน 5 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 11,298,730 บาท อัตราผลตอบแทนโครงการเท่ากับ 127% ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มีความเป็นไปได้ในการลงทุน

คำสำคัญ การศึกษาความเป็นไปได้ หุ่นยนต์ โรงเรียนสอนหุ่นยนต์

Abstract

The objectives of this independent study were to study the feasibility to open robotics school at primary level children in Chumphae District Khon Kaen Province. The feasibility study in 4 aspects: marketing, technique, management and finance. The study collected data from questionnaires 400 samples of the sample group of parents of students. In aspect of marketing showed that there was feasible to investment. In aspect of management have an operational plan, appropriate organizational structure and recruitment with regular training. In aspect of technique was feasible as from location, layout of building, service process and sufficient instructional media. And in aspect of finance found that the school has the investment of approximately 2,641,123 baht, the school would have the payback period of 10 months and 5 days, NPV of 11,298,730 baht and IRR of 127%. This showed that the project is feasible and can investment.

Keywords: Feasibility, Robotics, Robotic school

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่การพัฒนาประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยการพัฒนาประเทศด้วยการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ระบบดิจิทัล หุ่นยนต์ และปัญญาประดิษฐ์ โดยประเทศไทยเป็น

ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มีอัตราการเติบโตของหุ่นยนต์อุตสาหกรรมสูงสุด (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2561 : 4) และในภาคการศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับหุ่นยนต์อุตสาหกรรมมากขึ้น มีการจัดตั้งศูนย์การวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาการหุ่นยนต์ ในหลายสถาบัน อนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิตที่

¹นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กระจายอยู่ทั่วประเทศ สำหรับโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีทั้งหมด 2 แห่ง คือ 1) โรบอท ซายด์ (Robot's Child) มีจำนวน 6 สาขา ได้แก่ นครราชสีมา อุดรธานี มหาสารคาม อุบลราชธานีและสกลนคร และ 2) ไอบอท อะคาเดมี่ (iBot Academy) มีจำนวน 7 สาขา ได้แก่ นครราชสีมา มี 3 แห่ง อุดรธานี บุรีรัมย์ สุรินทร์ และขอนแก่น จะเห็นได้ว่าตลาดหุ่นยนต์ยังมีน้อยราย ธุรกิจมีโอกาสเจริญเติบโตสูง ผู้ศึกษาเล็งเห็นโอกาสในการลงทุนธุรกิจโรงเรียนสอนหุ่นยนต์สำหรับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในด้านการตลาด ด้านการจัดการ ด้านเทคนิคและด้านการเงิน ในการลงทุนธุรกิจโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์สำหรับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการศึกษารูปแบบวิจัยเชิงพรรณนา และรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่างผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ทำการศึกษาความเป็นไปได้ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตลาด โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลด้านพฤติกรรมผู้บริโภค และ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอร์สเรียนการสร้างหุ่นยนต์ ทำการทดสอบหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง โดยค่าแอลฟาของครอนบราค เท่ากับ 0.862 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปโดยใช้ PESTEL Analysis การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน โดยใช้ Five Force Model การวิเคราะห์สภาพการณ์ของธุรกิจ โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ โดยใช้ TOWS Matrix การวิเคราะห์ห่วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์กลุ่มการลงทุนทางธุรกิจ โดยใช้ BCG Matrix และการแบ่งส่วนตลาด การเลือกเป้าหมายและการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การศึกษาข้อมูลทั่วไปของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคโดยใช้ 6Ws1H และการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด โดยใช้ Marketing Mix 7Ps

2. ด้านการบริหารจัดการ โดยการวิเคราะห์วางแผนงาน การจัดโครงสร้างองค์กร การวิเคราะห์งาน การสรรหา การพิจารณาผลตอบแทน และการจัดการกับภาวะวิกฤต

3. ด้านเทคนิค โดยการศึกษาทำเลที่ตั้ง การวางผังอาคาร การออกแบบขั้นตอนการบริการรวมถึงการพิจารณาเครื่องมือและอุปกรณ์

4. ด้านการเงิน การคาดคะเนรายได้ ค่าใช้จ่าย จุดคุ้มทุน ระยะเวลาคืนทุน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ และการประเมินความอ่อนไหวของโครงการ

ผลการศึกษา

1. การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการตลาด

- 1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป

ปัจจัยด้านการเมือง รัฐบาลส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษาด้านหุ่นยนต์ และจัดให้มีการแข่งขันหุ่นยนต์ทั้งในระดับประเทศและระดับโลกอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จากรายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 (ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2561 : 1) พบว่าประชาชนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีเงินช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐบาล มีการนำเข้าสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้ามากขึ้น ปัจจัยด้านสังคม ผู้ปกครองยังคงให้ความสำคัญต่อการศึกษานอกเหนือจากการเรียนปกติ รวมถึงการเรียนหุ่นยนต์ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีระบบข้อมูลข่าวสารที่สะดวกรวดเร็วช่วยให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผลิตภัณฑ์และบริการได้มากขึ้น ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สถานที่ตั้งมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ไม่มีสิ่งรบกวนหรือสิ่งรบกวนที่กระทบต่อการเรียนการสอน และปัจจัยด้านกฎหมาย มีการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์อย่างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

- 1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน

การแข่งขันระหว่างคู่แข่งภายในอุตสาหกรรมเดียวกันยังไม่มีคู่แข่งในพื้นที่ มีข้อได้เปรียบในด้านราคาและรูปแบบการเรียน ที่หลากหลายกว่าคู่แข่ง ภัยคุกคามจากคู่แข่ง รายใหม่ มีผลกระทบไม่มากเนื่องจากอำเภอชุมแพ อยู่ห่างพื้นที่เป้าหมายที่นักลงทุนส่วนใหญ่มองว่าอยู่ห่างไกลตัวเมือง และมีความหนาแน่นของ

ประชากรน้อย ภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการเรียนเสริมประเภทอื่นนอกเหนือจากการเรียนปกติ และการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับบุตรหลานมากกว่ากิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ มีอำนาจต่อรองจากองค์กรหรือหน่วยงาน ที่สนับสนุนด้านการศึกษา และอำนาจการต่อรองของผู้ขาย ปัจจัยการผลิตมีผลกระทบน้อยเนื่องจาก มีแหล่งให้เลือกซื้อมากขึ้น และในแง่ผู้สอน หลักสูตรการสอนหุ่นยนต์มีการกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน จึงมีผลกระทบน้อยต่อธุรกิจ

1.3 การวิเคราะห์สภาพการณ์ของธุรกิจ

โรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์อำเภอชุมแพ มีจุดแข็งในด้านหลักสูตรที่มีคุณภาพ รูปแบบการสอนที่หลากหลาย ราคาเหมาะสม แต่มีจุดอ่อนในด้านการรับรู้ เนื่องจากยังไม่เป็นที่รู้จัก มีโอกาสจากการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลเกี่ยวกับการเรียนหุ่นยนต์ และค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษากิจกรรมของบุตรหลาน อาจมีผลกระทบจากเกมหรือสื่อออนไลน์ และค่าครองชีพที่สูงขึ้น

1.4 การวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์

จากการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix ทำให้ได้กลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับหุ่นยนต์ และสร้างการรับรู้ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ สถานที่จอดรถ ห้องรับรองสำหรับผู้ปกครอง จัดหาเวทีการแข่งขันหุ่นยนต์ การกำหนดราคาที่เหมาะสม และการจัดการรับส่งเพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ปกครอง รวมถึงการพิจารณาส่วนลดต่าง ๆ

1.5 การวิเคราะห์วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์

ธุรกิจยังอยู่ในช่วงแนะนำ (Introduction Stage) เนื่องจากเพิ่งเริ่มเป็นที่รู้จัก และยังไม่มีการเรียนการสอนสร้างหุ่นยนต์ในพื้นที่

1.6 ผลการวิเคราะห์กลุ่มการลงทุนทางธุรกิจ โรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในกลุ่มธุรกิจมีปัญหา (Question Marks) เนื่องจากยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นที่ยังมีโอกาสเจริญเติบโตจากการสร้างการรับรู้ไปยังกลุ่มตลาดเฉพาะกลุ่ม

1.7 ผลการวิเคราะห์การแบ่งส่วนตลาด การเลือกเป้าหมายและการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์

การแบ่งส่วนตลาด กำหนดพื้นที่ตลาดคือ ในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 6 – 12 ปี ที่สนใจและต้องการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์พิจารณาจากราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่งเพียงเล็กน้อย และเน้นความหลากหลายของหลักสูตรการสอนหุ่นยนต์ที่มีความแตกต่างเหนือคู่แข่ง

1.8 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความดูแลมากกว่า 2 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสังกัดโรงเรียนของรัฐบาล พื้นที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ

1.9 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

กลุ่มลูกค้า ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองที่เคยส่งบุตรหลานเข้าเรียนพิเศษอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนปกติ และมีความสนใจหากมีการเปิดโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ขึ้นในพื้นที่อำเภอชุมแพ มีความต้องการให้บุตรหลานเรียนเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เวลาเรียนที่เหมาะสม 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เหตุผลที่เข้าเรียนเนื่องจาก ต้องการฝึกพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ราคาควรอยู่ระหว่าง 1,000 – 2,000 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุดคือ บุตรหลาน ส่วนใหญ่จะตัดสินใจซื้อเมื่อได้ทดลองเรียนฟรี ช่วงเวลาที่เหมาะสมคือ วันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ ทำเลที่ตั้งควรอยู่บริเวณเทศบาลเมืองชุมแพ ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารโดยผ่านทางเพื่อน ญาติ และคนรู้จักแนะนำ

1.10 การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด

ด้านผลิตภัณฑ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลความสนใจเบื้องต้น ส่วนใหญ่สนใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนหุ่นยนต์ (จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25) ดังนั้นเมื่อคิดตามข้อมูลจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 13,887 คน คาดว่าจะมีผู้สนใจมากถึง 7,811 คน แสดงให้เห็นถึงจำนวนความต้องการที่มากเพียงพอต่อการเปิดการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ที่กำหนดหลักสูตรทั้งหมดจำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร Micro bit และหลักสูตร Arduino โดยแต่ละหลักสูตรมี 5 ระดับ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม และสามารถรองรับนักเรียนได้เพียง 15 คนต่อกลุ่ม ด้านราคา ส่วนใหญ่เลือกราคาอยู่ระหว่าง 1,000 – 2,000 บาทต่อเดือน ดังนั้นจึงกำหนดราคาคอร์สละ 1,800 บาท ใช้เวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมงต่อคอร์ส ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีเว็บไซต์แนะนำ รองลงมา ทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีช่องทางโซเชียลมีเดีย มีป้ายโฆษณา ใบปลิว แผ่นพับ และการออกบูธ/แสดงสินค้า ดังนั้นโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์ จึงได้กำหนดรูปแบบช่องทางการจัดจำหน่าย ผ่านทางหน้าร้านคือสถานที่ก่อตั้งโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์อำเภอชุมแพ มีการจัดทำเว็บไซต์แนะนำ เน้นการสร้างการรับรู้ทาง

โซเซียลมีเดียและ ทำการตลาดเชิงรุกโดยการเข้าไปติดต่อกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหุ่นยนต์และทำกิจกรรมร่วมในโรงเรียน ในช่วงเริ่มต้น ด้านการส่งเสริมการตลาด ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการจัดให้ทดลองเรียนฟรีก่อนตัดสินใจซื้อ ดังนั้นโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์จึงได้เปิดให้นักเรียนที่สนใจทดลองเรียนฟรี 1 ครั้ง เป็นเวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที ในส่วนของการให้ส่วนลด และโปรโมชั่นอื่น ๆ ทางโรงเรียนยังไม่ได้กำหนดแผนในช่วงเริ่มต้น ด้านบุคลากรส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้สอน กิริยามารยาทของบุคลากร และการบริการของบุคลากร ดังนั้นจึงมุ่งเน้นการคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม มีการจัดอบรมพนักงานทุกตำแหน่ง ด้านลักษณะทางกายภาพ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยของเครื่องมือ และอาคาร สถานที่ ดังนั้นในการดำเนินการโครงการจึงคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลักในการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้เรียน รวมถึงการออกแบบอาคารสถานที่ที่ได้มาตรฐาน การจัดแยกพื้นที่ออกเป็นสัดส่วน มีห้องน้ำและสถานที่จอดรถเพียงพอ และด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการฝึกให้กล้าแสดงผลงานอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนโดยเน้นการแสดงผลงานของนักเรียน มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 3 ปี พร้อมทั้งจัดการประกวดแข่งขันหุ่นยนต์ทุกรุ่น เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียน

2. การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการบริหารจัดการ

กำหนดแผนการดำเนินงาน เป็น 2 ระยะคือ ระยะก่อนการดำเนินงาน และระยะเวลาการดำเนินงาน รูปแบบการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบการจดทะเบียนพาณิชย์แบบบุคคลธรรมดา ประเภทเจ้าของคนเดียว และจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ทำให้ได้รับการยกเว้นการชำระภาษีเงินได้ โครงสร้างองค์กร ประกอบด้วย ผู้จัดการ จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้สอน จำนวน 5 คน พนักงานต้อนรับ จำนวน 1 คน และพนักงานธุรการและการเงิน จำนวน 1 คน โดยทุกตำแหน่งได้จากการสรรหาคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนด มีการพิจารณาค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน ยกเว้นครูผู้สอน กำหนดค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง คิดตามชั่วโมงการสอนจำนวน 12 ชั่วโมงต่อคอร์ส มีการควบคุมงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกตำแหน่ง รวมถึงการจัดการภาวะวิกฤต กรณีผู้สอนไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยการสำรองอัตรากำลังในรูปแบบของครูฝึก มีการจัดทำสัญญาข้อตกลงที่ชัดเจน และผู้เช่าไม่ต่อสัญญา มีการจัดทำสัญญาเช่าที่ชัดเจน รวมถึงการดำเนินการหาพื้นที่ทำเลแห่งใหม่รองรับหากเกิดเหตุฉุกเฉิน

3. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค

กำหนดทำเลที่ตั้งบริเวณเทศบาลเมืองชุมแพ ประกอบกับการพิจารณาถึงระยะทางที่ควรห่างจากคู่แข่งที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น นอกจากนี้ยังคำนึงถึงต้นทุนการเช่าที่ดินในอำเภอเมืองที่มีราคาสูงมาก อาจมีความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจขนาดเล็ก ดังนั้นจึงเลือกเช่าที่ดินขนาด 1 ไร่ เป็นระยะเวลา 5 ปี รูปแบบอาคารเป็นอาคารชั้นเดียว พื้นที่ใช้สอย 256 ตารางเมตร ตั้งอยู่ติดกับถนนมะลิวัลย์ ตรงข้ามสำนักงานเทศบาลเมืองชุมแพ มีสถานที่จอดรถเพียงพอ หากธุรกิจประสบความสำเร็จ และมีแนวโน้มเติบโตจึงค่อยเริ่มพิจารณาขยายธุรกิจออกไปในพื้นที่ลักษณะใกล้เคียงกัน รวมถึงในเขตอำเภอเมือง พื้นที่อาคารเรียนแบ่งเป็นสัดส่วน โดยมีห้องเรียน จำนวน 4 ห้อง ห้องพักและห้องทำงานของพนักงานและผู้บริหาร จำนวน 2 ห้อง ห้องต้อนรับและรับรองลูกค้า จำนวน 1 ห้อง และห้องน้ำ จำนวน 6 ห้อง แยกชายหญิงชัดเจน ทำการออกแบบขั้นตอนการให้บริการเพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ โดยเริ่มจากขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร การรับสมัครเรียน การลงทะเบียนเรียน การออกไปเสร็จรับเงิน การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินโรงเรียน และปิดคอร์สเรียน รวมถึงการจัดการหาเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

4. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ด้านการเงิน

โครงการประมาณการเงินลงทุนเริ่มแรกทั้งสิ้น 2,641,123 บาท ระยะเวลาคืนทุน 10 เดือน 5 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 11,298,853 บาท อัตราผลตอบแทนโครงการเท่ากับ 127%

อภิปรายผล

จากการศึกษาความเป็นไปได้ด้านการตลาดพบว่า มีความเป็นไปได้ เนื่องจากตลาดหุ่นยนต์มีแนวโน้มเติบโตอย่างแต่มีความต่อเนื่อง จากนโยบายส่งเสริมของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศ เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเปิดสอนหุ่นยนต์โดยเริ่มมีในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ถือว่าอยู่ในช่วงแนะนำของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ทำให้สามารถนำเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มาปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์และสิ่งที่จะได้รับจากการเรียนหุ่นยนต์ให้กับเด็กและผู้ปกครองที่ยังคงมีค่านิยมในการสนับสนุนบุตรหลานเข้าเรียนเสริมพิเศษอย่างอื่นนอกจากการเรียนปกติ ซึ่งหลายคนยังเชื่อว่ามีความจำเป็นและควรค่าแก่การลงทุน สอดคล้องกับ

งานวิจัยของศูนย์สกรไทย (2556 : 1-5) ที่พบว่า ผู้ปกครองมีค่านิยมในการส่งบุตรหลานเรียนพิเศษอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แม้ว่าจะต้องใช้งบประมาณในการเรียน การเดินทาง ค่าอุปกรณ์การเรียนที่เพิ่มขึ้น การเปิดสอนหุ่นยนต์ในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความได้เปรียบในด้านการแข่งขันในด้านพื้นที่อำเภอเมืองรองที่มีประชากรค่อนข้างหนาแน่น การเดินทางสะดวก และไม่มีคู่แข่งในพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในด้านผลิตภัณฑ์และราคาที่มีความเหมาะสมด้วยต้นทุนที่ถูกกว่ามาก ดังนั้นจึงวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์โดยการกำหนดราคาต่ำกว่าคู่แข่งเล็กน้อย และสร้างความแตกต่างของหลักสูตรให้เหนือคู่แข่งในปัจจุบัน สอดคล้องกับ พรหมสุจิ อมตธงไชย (2562 : 40) ที่กำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์โดยมีสินค้า ที่หลากหลายให้เลือกซื้อในราคาอ่อมเยา หากในอนาคตมีการเปิดโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์เพิ่ม เข้ามาเป็นอีกทางเลือกสำหรับกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดทำกลยุทธ์ดึงดูดให้เกิดการเรียนรู้ที่ความน่าสนใจ มีการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อให้เกิดการยอมรับนับถือ และมีการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อนำมาจัดทำ ส่วนประสมทางการตลาดที่เหมาะสมมากที่สุด เชื่อได้ว่าโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์จะได้รับความสนใจในการเรียนมากเช่นเดียวกับการเรียนประเภทอื่น ๆ สอดคล้องกับ วิชัย จิตต์ประสงค์ (2559 : 1) พบว่า หุ่นยนต์ในปัจจุบันได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ไม่เพียงแต่ในกลุ่มนักวิจัยและพัฒนาหุ่นยนต์โดยตรงเท่านั้น แต่ในกลุ่มเยาวชนมีความสนใจ ไม่แพ้กัน แต่ยังคงขาดโอกาสในการเรียนรู้ความรู้ทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์เครื่องกล และวงจรไฟฟ้า รวมทั้งขาดบุคลากรคอยให้คำปรึกษาแนะนำทำให้การเข้าร่วมโครงการแข่งขันสิ่งประดิษฐ์ไม่มีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของแบบสอบถามทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นกลุ่มเป้าหมาย คือมีความสนใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากถึงร้อยละ 56.25 ถือว่า มีจำนวนมากเกินครึ่ง และส่วนที่ยังไม่สนใจมีความเป็นไปได้ที่จะมีการเปลี่ยนในอนาคต หากสร้างการรับรู้ที่เพียงพอ และการสอบถามจากคนในครอบครัว รวมถึงบุคคลอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ สอดคล้องกับ วราภรณ์ เอื้ออุมากุล (2557 : 130) ที่พบว่า การตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาจะพิจารณาจาก เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดแนะนำ และ สอดคล้องกับ นัฐวรรณ มะลิโค (2562 : 140) ที่พบว่า เพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า ทั้งนี้ ข้อมูลความคิดเห็น มีประโยชน์ต่อธุรกิจอย่างมากในการนำมาวิเคราะห์ และออกแบบธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ดังนั้นโรงเรียน

สอนสร้างหุ่นยนต์จึงได้กำหนดหลักสูตรที่เป็นลักษณะการเรียนรู้เป็นระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ ได้แก่ Microbit และ Arduino มีรูปแบบการจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบ เพื่อให้การก่อตั้งโรงเรียนมีความถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย สอดคล้องกับ นฤมล ดอนบันเทา (2561 : 53) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งธุรกิจควรปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีการวางแผนกำหนดขั้นตอนของ การทำงานที่มีความสอดคล้องเพื่อเป็นแนวทาง ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ภายใต้โครงสร้างองค์กรที่ประกอบด้วยบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยได้รับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2551 : 79) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจาก การดำเนินการแต่ละด้านจะต้อง มีการจัดการให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกันในทุก ๆ ด้าน ในด้านเทคนิค กำหนดที่ตั้งอยู่บริเวณสำนักเขตเทศบาลเมืองชุมแพ ที่มีพื้นที่เพียงพอในการก่อสร้างอาคารเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนหุ่นยนต์ มีการวางแผนอาคาร และออกแบบพื้นที่เป็นส่วน ๆ มีสถานที่จอดรถเพียงพอ มีการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน รวมถึงการออกแบบขั้นตอนบริการที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก สอดคล้องกับ วราภรณ์ เอื้ออุมากุล (2557 : 102) ที่ออกแบบกระบวนการให้บริการโรงเรียนกวดวิชาที่เน้นการส่งมอบบริการที่มีคุณค่า เพื่อให้ลูกค้าเกิดความความพึงพอใจ

การศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านการเงิน

โรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์สำหรับเด็กประถมศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีการเตรียมการเงินลงทุนเริ่มแรกของโครงการจำนวนทั้งสิ้น 2,641,123 บาท โดยเป็นเงินลงทุนจากส่วนของเจ้าของทั้งหมด มีการประมาณการรายได้ ในปีแรกเท่ากับ 5,400,000 บาท และปีที่ 2 -5 มีรายได้ปีละ 6,480,000 บาท มูลค่าปัจจุบันเท่ากับ 11,298,730 บาท ซึ่งมีค่าเป็นบวก การวิเคราะห์ผลตอบแทนภายในโครงการมีค่าเท่ากับ 127 % ซึ่งมีค่ามากกว่าต้นทุนทางการเงิน และมีระยะเวลาคืนทุน 10 เดือน 5 วัน และจากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการธุรกิจยอมรับความเสี่ยงจากรายได้ลดลงไม่เกินร้อยละ 47 ยอมรับความเสี่ยงของต้นทุนบริการเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 196 และต้นทุนบริหารเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 220 สอดคล้องกับ กลสิน คงเกียรติขจร (2556 : 88) ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโครงการโรงเรียนกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการเงินของโครงการมีระยะเวลาคืนทุน 3 ปี 4 เดือน 24 วัน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 812,473 บาท อัตราผลตอบแทนการลงทุนร้อยละ 18.20 ทำให้มีความเป็นไปได้ในการลงทุน

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจโรงเรียนสอนสร้างหุ่นยนต์สำหรับเด็ก ชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการตลาด ด้านการจัดการ ด้านเทคนิค และด้านการเงิน โดยในด้านการตลาดมีความเป็นไปได้ เนื่องจากมีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการ ด้านสภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน มีความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในอุตสาหกรรมในด้านของราคา และความแตกต่างของหลักสูตรที่มีคุณภาพและมีความหลากหลายเหนือคู่แข่ง มีการวิเคราะห์สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน เพื่อให้ได้กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ เน้นกลยุทธ์เชิงรุก คือ สร้างการรับรู้กับกลุ่มลูกค้าโดยตรงและผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียเป็นหลัก เนื่องจากธุรกิจอยู่ในช่วงแนะนำของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์กลุ่มการลงทุนทางธุรกิจ ยังเป็นธุรกิจที่มีปัญหาแต่สามารถพัฒนาให้เติบโตได้โดยการสร้างการรับรู้ไปยังกลุ่มลูกค้าที่พิจารณาจากการแบ่งส่วนตลาด และเลือกกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะกลุ่ม มีการวางตำแหน่งของผลิตภัณฑ์โดยพิจารณากำหนดราคาต่ำกว่าคู่แข่งเพียงเล็กน้อย และสร้างความแตกต่างในด้านความหลากหลายของกิจกรรมและหลักสูตรที่มีให้เลือกมากกว่าคู่แข่งในปัจจุบัน มีการจัดการส่วนประสมทางการตลาด ที่สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า ด้านการบริหารจัดการ มีความเป็นไปได้ เนื่องจากโครงการมีการวางแผนงาน การจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้ความสำคัญในด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีพฤติกรรมบริการที่ดี รวมถึงการจัดการกับภาวะวิกฤต กรณีฉุกเฉินให้สามารถจัดการและรับมือได้ ด้านเทคนิค มีความเป็นไปได้ เนื่องจาก มีการเลือกทำเลที่ตั้งที่เอื้อต่อลูกค้าในการเข้ามารับบริการ ที่สะดวก มองเห็นชัดเจน การออกแบบวางผังอาคารที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน มีสถานที่จอดรถเพียงพอ มีการจัดบรรยากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า รวมถึงการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่เพียงพอ และด้านการเงิน เนื่องจาก โครงการ มีการประมาณการเงินลงทุนเริ่มแรกทั้งสิ้น 2,641,123 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 10 เดือน 5 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 11,298,730 บาท มีอัตราผลตอบแทนโครงการเท่ากับ 127% ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุน

เอกสารอ้างอิง

1. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2561). **วารสารของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พิมพ์เป็นปีที่ 60 ฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2561**. ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ.
2. กสิณ คงเกียรติขจร. (2556). **การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโครงการเปิดโรงเรียนกวดวิชา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
3. ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2561). **รายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561**. ค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2562, จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/NorthEastern/EconomicReport/DocLip_FullMonthlyRep/Report_2018DecY.pdf
4. นัฐวรรณ มะลิโค. (2562). **การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน).
5. นฤมล ดอนบันเทา. (2561). **การศึกษาความเป็นไปได้ในการตั้งโรงงานเฟอร์นิเจอร์ไม้สักในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
6. พรินสุจี อมตธงไชย. (2562). **ศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดร้านจำหน่ายวัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง ในเขตพื้นที่ อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน).
7. วราภรณ์ เอื้ออุมากุล. (2557). **การออกแบบธุรกิจกรณีศึกษาโรงเรียนกวดวิชาอินไซต์ อะคาเดมี่ ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
8. วิชัย จิตต์ประสงศ์. (2559). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างหุ่นยนต์สมองกลอัจฉริยะเดินตามเส้น ผลิตผลงานเพื่ออนาคตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. รายงานวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

9. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2556). ตลาดกวดวิชายังเติบโต: จับตาทางเลือกกว้างขึ้นของนักเรียนและสินค้าตัวเข้ามหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยท้าทาย. รายงานวิจัยกสิกรไทย ปีที่19 ฉบับที่ 2395 23 สิงหาคม 2556 หน้าที่ 1-5.
10. สมคิด บางโม. (2551). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
11. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2560). สถิติการศึกษาเอกชน. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2562, จาก <https://sites.google.com/a/opec.go.th/opec/sthiti-rongreiyin-xekchn>.

การศึกษาตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น

The Study of Business market for sports event management In Khon Kaen Province

ชีวิน อ่อนละอ¹, สุชาติ บางวิเศษ²
 ศักดินาภรณ์ นันท์³, กานนท์ แสนเภา⁴
 วรากร จิตเที่ยง⁵, วัฒนะ นุตทัศน⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น 2) ศึกษาความต้องการของตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 90 คน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นผู้ประกอบการธุรกิจกีฬา จำนวน 9 คน และการสนทนากลุ่มย่อย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 15 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการศึกษาตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา มีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน และสภาพที่เป็นโอกาสมากกว่าปัญหา ทำให้ตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา มีการใช้กลยุทธ์การบริหารเชิงรุกในการดำเนินธุรกิจด้านการตลาด ธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น ยังพบอีกว่าด้านการแข่งขันยังมีอยู่ไม่มากนัก ส่วนมากเป็นการจัดการแข่งขันโดยเจ้าของสนามจัดแข่งขัน หรือหน่วยงานของภาครัฐ และกลุ่มที่มีความชอบกีฬาได้รวมกลุ่มกันจัดแข่งขันกีฬาในแต่ละช่วงฤดูกาล

2. สภาพความต้องการตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ยังไม่มีการจัดการแข่งขันกีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ และเชิงอัตลักษณ์ของจังหวัด ทำให้ผู้ประกอบการมีความต้องการที่จะเข้ามาให้บริการ และมีอำนาจต่อรองในระดับมาก เนื่องจากการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นการจัดการกิจกรรมเพื่อประชาชน เป็นส่วนใหญ่ และความต้องการจะเป็นเรื่องขององค์กรจัดกิจกรรมกีฬาตามโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงาน เพียงหวังผลประโยชน์ของงานมากกว่าหวังผลกำไร

3. ปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา มีกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาเข้ามาเป็นคู่แข่งรายใหม่เพิ่มมากขึ้น เช่นเจ้าของสนามหญ้าเทียม และสนามกอล์ฟ โดยสนามกอล์ฟจะมีปัญหามากกว่าสนามหญ้าเทียม และใช้พื้นที่เป็นจำนวนมาก อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องจะต่ำ

โดยสรุปตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้ง เจ้าของสถานที่ในการจัดการแข่งขัน กรรมการผู้ตัดสินกีฬา หน่วยงานที่อำนวยความสะดวก ผู้เข้ามาใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา เนื่องจากการแข่งขันกีฬาเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์ของผู้จัดการแข่งขัน ที่ต้องคำนึงถึงความเสี่ยง ปัจจัยด้านการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมแข่งขันกีฬา โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดจำหน่ายสินค้า และด้านผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ : ตลาดธุรกิจ, การจัดการแข่งขันกีฬา

Abstract

The objectives of the research were: 1) to study current conditions and problems in doing sports management business in Khon Kaen province, 2) to study the needs of the sports competition business market and 3) to study the factors that affect the market Influencing the decision to use sports competition management services is a qualitative research and quantitative. The sample group used in the research was

^{1,5,6}อาจารย์ประจำวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

⁴รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

entrepreneurs and users of sports competition management businesses in Khon Kaen province, 90 people, the target group for qualitative research by in-depth interview. There are 9 sports entrepreneurs and small group discussions. 15 stakeholders. The statistics used in data analysis by finding the average, percentage, standard deviation and presenting the qualitative data analysis by using the descriptive method.

1. The condition of the business market of sports competition management business having more strengths than weaknesses and the condition that is more likely than the problem causing the business market to manage this sporting event. Using proactive management strategies in marketing business operations. Sports event management business in Khon Kaen province also found that the competition is not much. Most of the competition was organized by the owner of the stadium or government agencies and groups that have a passion for sports have grouped together to organize sports competitions in each season.

2. Conditions of the market for sports competition management business found that there are no unique sports competitions and the identity of the province causing entrepreneurs to want to use the service and have a high level of bargaining power due to the business of organizing sports events. It was the management of activities for the masses and the demand was matter of organizing sports activities according to the objectives of each department. Just hope for efficiency of work rather than profit.

3. Factors affecting marketing which has an influence on the decision to use sports management service, found that more groups of sports business entrepreneurs are entering new competitors for example, owners of artificial turf and golf courses will have more problems than artificial turf due to higher investment and use a lot of space bargaining power of raw material sellers related equipment will be low.

In summary, the sports competition business market was a business that involves multiple divisions, both the owner of the venue of the competition sports referee agencies that facilitate users of sports event management services because sports competitions are activities that require knowledge and the experience of the competition organizer to consider the risks marketing factors influence the decisions of sports competition participants each category is at a high level by personnel factors was a factor that influences decision making at a high level first followed by the product distribution and the product side.

Keywords: business market, sports management

บทนำ

คุณภาพชีวิตของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านสังคมการออกกำลังกาย การแข่งขันกีฬามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น สร้างความสัมพันธ์กับคนใน ครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน และสังคม ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เกิดความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน นำไปสู่การพัฒนาสังคมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การแข่งขันกีฬา ยังถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคน สร้างเครือข่ายหน่วยงาน ชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการดำรงชีวิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เคารพในสิทธิ ของตนเอง และผู้อื่น รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย อันถือว่าเป็นรากฐานที่ดีของสังคม หน่วยงานต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งองค์กรระหว่าง

ประเทศ จึงได้สนับสนุนให้มีการแข่งขันกีฬา การแข่งขันกีฬามีคุณลักษณะเฉพาะ คือ มีความสนุกสนาน มีความสุขเมื่อได้เล่น มีความท้าทายที่เป็นเสน่ห์ที่ทำให้คนติดตาม ต้องมีการฝึกซ้อม มีการแข่งขัน มีแพ้ มีชนะ เมื่อชนะแล้วก็มีสิทธิ์แพ้ได้ หรือแพ้แล้วก็มีโอกาสที่จะชนะได้ ถ้าขยันซ้อมหรือเมื่อพบกับคู่แข่งที่เล่นอ่อนกว่า เกมกีฬาสามารถดึงดูดผู้ที่สนใจให้เข้าไปชมการแข่งขัน ติดตามผลการแข่งขันจากสื่อต่าง ๆ จึงทำให้มีการถ่ายทอดการแข่งขัน รายงานผลการแข่งขัน ผ่านสื่อ จึงทำให้เกิดผู้สนับสนุนการจัดการแข่งขัน ที่เรียกว่า สปอนเซอร์ ทำให้เกิดเป็นรายได้ เกิดเป็นธุรกิจกีฬาที่สามารถดึงดูดผู้ชมได้ทั่วทั้งโลก เช่น การแข่งขันฟุตบอลโลก การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก นอกจากนี้ยังทำให้เกิดกระแสของกีฬา และแฟนคลับ ตามมา ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากีฬาเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจของคนทั่วทั้งโลกได้ และสามารถแทรกซึมเข้าไปในชีวิตประจำวัน โดยไม่มีการแบ่งเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว

หรือ เพศ หรือวัย นี่คือ “กีฬา” กิจกรรมกีฬาเป็นกิจกรรมที่นานาประเทศ ให้ความสำคัญ และเป็นอาชีพหนึ่งที่สร้างรายได้ ให้แก่นักกีฬาอาชีพ บุคลากรกีฬาอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพ อีกทั้งการจัดให้มีการแข่งขัน กีฬาอาชีพหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาชีพ ยังเป็นปัจจัยส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติภูมิของประเทศ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2560) ส่วนในภูมิภาคเอเชียสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็น ประเทศที่มีอุตสาหกรรมกีฬาใหญ่ที่สุดโดยมีมูลค่า ทางเศรษฐกิจประมาณ 800,000 ล้านหยวน หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ ประเทศ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของจีนมาจากจำนวน ผู้ชมกีฬา เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เทนนิส แบดมินตัน รวมถึงการจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาทุกชนิด ทำให้ประเทศจีนมีรายได้จากการดำเนิน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬามากขึ้นทุกปี (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2560) ปัจจุบันประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญ การส่งเสริมกีฬา ทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนมีการส่งเสริมให้มีการจัดการแข่งขันกีฬา ชนิดต่างๆ เป็นประจำ ทั้งให้งบประมาณสนับสนุน การแข่งขัน และการเป็นผู้สนับสนุนการจัดการ แข่งขัน โดยในแต่ละปีมีการจัดการแข่งขันกีฬา รายการสำคัญที่จัดโดยภาครัฐ และภาคเอกชนจำนวนมาก จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ และความเจริญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกด้าน และใน โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่นนั้น มีสัดส่วนมาจากกลุ่มธุรกิจที่หลากหลาย ทั้งภาค การเกษตร ภาคอุตสาหกรรม โรงแรมและภัตตาคาร การขนส่ง และธุรกิจบริการ จากการที่เป็นศูนย์กลางความเจริญทุกๆ ด้านของภูมิภาคทำให้มีผู้สนใจ มาลงทุนในการทำธุรกิจต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวนมาก

สอดคล้องกับการวางแผนทางในการพัฒนาเมืองกีฬาในประเทศไทยนั้น มีการกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในหลายมิติที่สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นไปตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2564) การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนของทุกภาคส่วน และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมเศรษฐกิจ ของประเทศ โดยแผนพัฒนาการกีฬาระดับนี้ส่งเสริมให้ประชาชน ทุกเพศทุกวัย สนใจหันมาเล่นกีฬา โดยมีการพัฒนาและสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีมาตรฐาน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาครัฐ และเอกชนในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกีฬาเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสามารถขยายความสำเร็จสู่การจัดการกิจกรรมกีฬาที่เป็นมาตรฐานสากล ระดับโลกมีการขับเคลื่อน 3 ระดับ 1) **ระดับนโยบาย**มีการ

กำหนดนโยบาย พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งชาติ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการออกกําลังกาย พร้อมประสานงานในระดับพื้นที่ 2) **ระดับการขับเคลื่อน** ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาต่อคณะกรรมการระดับนโยบาย และติดตามการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ 3) **ระดับปฏิบัติการ** หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการออกกําลังกายเช่น สมาคมกีฬา ชมรมกีฬา สโมสรกีฬา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีวิสัยทัศน์ประจำจังหวัดขอนแก่น เมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน และมีคำขวัญประจำจังหวัดที่ว่าพระธาตุขามแก่นเสียงแคนดอกคูน ศูนย์รวมผ้าไหม ร่วมใจผูกเสี่ยว เที่ยวบึงแก่นนครใหญ่ ไทโนเสาร์สิรินธรเน่ สุดเท่เหรียญทองแรกมวยโอลิมปิก จากคำขวัญของจังหวัดขอนแก่นนี้เองที่แสดงให้เห็นว่าจังหวัดขอนแก่นมีการให้ความสำคัญกับกีฬาเป็นอย่างมากซึ่งในจังหวัดขอนแก่นเองมีนักกีฬามากมายตั้งแต่กีฬามวยสากล เหรียญทองมวยสากลสมัครเล่นโอลิมปิก นักกีฬามวยสากลสมัครเล่นเหรียญทองแดง โอลิมปิก ณ เมืองแอตแลนตา สหรัฐอเมริกา นักเทนนิสอดีตมือ 9 ของโลกในปี พ.ศ.2546 นักกีฬาฟุตบอลที่อยู่ในทีมสโมสรระดับชาติ และมีนักกีฬาอีกหลายคนของจังหวัดขอนแก่น มีการพัฒนานักกีฬาสู่ระดับมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงในปัจจุบัน **โดยในปัจจุบันมีการแข่งขันในระดับประเทศ**ที่ถูกจัดขึ้นในจังหวัดขอนแก่นอย่างมากมาย และต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันฟุตบอลในท้องถิ่น เช่นการแข่งขันกีฬาขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ การแข่งขันกีฬาตีลาคัพ น้ำพองยูไนเต็ดคัพ อบจ.ขอนแก่นคัพ ฯลฯ ในระดับประเทศ เช่น **การกีฬาแห่งชาติ กีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬานักเรียนนักศึกษา กีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย แข่งขันฟุตบอลไทยลีกส์** โดยจังหวัดขอนแก่นมีทีมเข้าร่วมการแข่งขัน 2 ทีม คือ สโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี สโมสรฟุตบอลขอนแก่นยูไนเต็ด การแข่งขันวอลเลย์บอล ระดับประเทศไทยแลนด์ลีกโดยมีทีมขอนแก่นสตาร์วีซี และในระดับสากลจังหวัดขอนแก่นมีการจัดการแข่งขันวิ่งมินิมาราธอน KKIM ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติเป็นประจำทุกปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัด ขอนแก่นที่มีมาตรฐานเสมอมาโดยได้รับการสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนเป็น อย่างดี และมีการขยายตัวของธุรกิจกีฬาอย่างมากไม่ว่าจะเป็นฟิตเนส เช่น ฟิตเนสฟิรส์ฟาสสปอร์ตคลับ ศูนย์กีฬาขอนแก่นราม ในรายกีฬาใหม่ที่เพิ่งได้บรรจุเข้าเป็นกีฬาสาธิตในเอเชียนเกมส์ ปี 2018 และจะมีการชิงชัย

เหรียญกันในปี 2022 อย่างกีฬาอีสปอร์ตนั้น จังหวัดขอนแก่นก็มีการส่งเสริมการแข่งขันอีสปอร์ตในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นระดับมหาวิทยาลัย หรือระดับท้องถิ่น ซึ่งในปี 2561 จังหวัดขอนแก่นมีการเปิดศูนย์กีฬาอีสปอร์ตขึ้นเป็นแห่งแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (การท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น, 2555) ในการจัดการแข่งขันกีฬาของจังหวัดขอนแก่นส่วนมากจะเป็นการลงทุนของภาคเอกชนในท้องถิ่น และต่างประเทศ โดยภาครัฐมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของกีฬาอีสปอร์ต และรองรับการจัดตั้งเมืองกีฬาที่สอดคล้องกับโครงการนี้ เพราะปัจจุบันนี้มีการแข่งขันการกีฬาในทุกภูมิภาค เป็นกีฬาที่สร้างรายได้ ทั้งผู้เล่นเองและทีมงาน การเดินทางเข้ามาพื้นที่ที่มีการแข่งขัน จะส่งเสริมในเรื่องธุรกิจที่พัก และการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่นต่อไปสิ่งเหล่านี้ถือเป็นส่วนสำคัญ ในการสร้างความพร้อมในการบริหารจัดการและพัฒนากีฬาในจังหวัดขอนแก่นให้มีความยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาสภาพตลาดของธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ การจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการจัดการแข่งขันกีฬากลางในจังหวัดขอนแก่น และสนามกีฬา 50 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยได้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ที่เป็นหัวหน้าของหน่วยงานที่ใช้บริการจัดการแข่งขันกีฬาของสนามกีฬากลางจังหวัดขอนแก่น และสนามกีฬา 50 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 220 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 90 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันกีฬา โดยผู้วิจัยได้เลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการการแข่งขันกีฬาใน

ปี 2561 และมีการจัดการแข่งขันกีฬามากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ประกอบไปด้วย 1) ผู้อำนวยการการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดขอนแก่น 2) ผู้อำนวยการศูนย์การกีฬาแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น 3) ผู้จัดการสนามกีฬาเทียมจังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน ได้แก่ (1) ผู้จัดการสนามฟุตบอลเทียมเทศบาลตำบลท่าพระ (2) ผู้จัดการสนามฟุตบอลเทียมเทศบาลตำบลศิลา (3) ผู้จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ถนนบ้านกอก 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสนามกอล์ฟสิงห์ปาร์ค ขอนแก่น จำนวน 3 คน ได้แก่ (1) ผู้จัดการสนามกอล์ฟเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น (2) โปรกอล์ฟในจังหวัดขอนแก่น และ (3) ประธานชมรมพัฒนากอล์ฟแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น 5) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จำนวน 2 คน ได้แก่ (1) อาจารย์ผู้สอนวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2) ผู้ฝึกสอนกีฬาที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น 6) ผู้ที่ข้องกับธุรกิจการรับจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 คน ได้แก่ ผู้จัดการสนามกอล์ฟสิงห์ปาร์ค ขอนแก่น 7) ผู้ดูแลการจัดการแข่งขันกีฬาสนามกีฬากลางจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 คน 8) ผู้ดูแลการจัดการแข่งขันกีฬาที่สนามกีฬาเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 1 คน 9) อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาการจัดการกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 คน และอาจารย์ผู้ตัดสินกีฬา ในการแข่งขันกีฬาที่สนามกีฬา 50 ปีมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 24 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ทั้งแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้ให้บริการจัดการการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น ในประเด็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของจังหวัดขอนแก่น ที่มีต่อธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา และสภาพการตลาด โดยใช้ตัวแบบพลังผลักดัน 5 ประการ ได้แก่ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ อุปสรรคในการเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ ภัยคุกคามของสินค้าทดแทน โดยผู้วิจัยจัดทำแบบ สัมภาษณ์ดังนี้

2.1.1 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลจาก บริบท พื้นที่

2.1.2 กำหนด และจัดทำคำถาม ที่ต้องการทราบจากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2563

แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถึงความถูกต้องของคำถาม ทั้งด้านเนื้อหาและความเหมาะสม ของการตั้งคำถาม ว่ามีความครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการ ศึกษาหรือไม่ และปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตาม คำแนะนำ

2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้

2.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาทำการปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ การจัดการแข่งขันกีฬาต่อปัจจัยทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ การจัดการแข่งขัน กีฬา แบบสอบถามแบ่งออก เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมการใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามต่อปัจจัยทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านลักษณะทางกายภาพ ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลจากบริบทพื้นที่ทำการวิจัย

2. กำหนด และจัดทำคำถามที่ต้องการทราบจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถึงความถูกต้องของคำถาม ทั้งด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของการตั้งคำถาม ว่ามีความครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือไม่ และปรับปรุงให้ถูกต้อง

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยการหาค่าโดยการหาค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สถิติของ Cronbach's alpha มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3. วิธีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา

3.2 ทำหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น เพื่อติดต่อประสานงานกลุ่ม ตัวอย่าง ที่เป็น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น ที่มีการจัดการแข่งขันกีฬาในหน่วยงานเป็นประจำ เพื่อขอ สัมภาษณ์เชิงลึก และทำการสนทนากลุ่มย่อย

3.3 ดำเนินการนัดหมายการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนใน จังหวัดขอนแก่น ที่มีการจัดการแข่งขันกีฬา ในหน่วยงานเป็นประจำ จำนวน 9 คน ในประเด็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหา ของจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา และ วิเคราะห์สภาพตลาด โดยใช้ตัวแบบพลังผลักดัน 5 ประการ หลังจากได้ประเด็น จากการสัมภาษณ์ ก็นำวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นผู้รับการสัมภาษณ์

3.4 ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสรุปผลข้อมูลที่ได้รับ

3.5 ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มย่อย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา หน่วยงาน ภาครัฐ และภาคเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ที่มีการจัดการแข่งขันกีฬาในหน่วยงานเป็นประจำ จำนวน 15 คน ในประเด็น สภาพตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาของจังหวัดขอนแก่น ในเรื่องเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาของ จังหวัดขอนแก่น ที่มีต่อธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา และ วิเคราะห์ สภาพตลาดโดยใช้ตัวแบบพลังผลักดัน 5 ประการ

3.6 ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงจากการสนทนากลุ่มย่อย และสรุปผลข้อมูลที่ได้รับ

3.7 ทำหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ให้บริการ สนามกีฬา กลางจังหวัดขอนแก่น และผู้ให้บริการสนามกีฬา 50 มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อตอบแบบสอบถาม

3.8 ตรวจสอบข้อมูลจากแบบสอบถาม และสรุปประมวลผลข้อมูลที่ได้รับ

3.9 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 2 แบบ คือ

4.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย จากกลุ่มตัวอย่างใช้คำถามที่เป็นแบบปลายเปิด (open-ended questions) โดยวิเคราะห์จากเนื้อหา (content analysis) ไป พร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย

4.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ

การใช้แบบสอบถามในการถามข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมในการจัดการแข่งขันกีฬา และปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยจะเสนอผลการศึกษาเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการ วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สภาพตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาของจังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของจังหวัดขอนแก่น ที่มีต่อตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา วิเคราะห์สภาพตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาของจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ตัวแบบพลังผลักดัน 5 ประการ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลการตลาดต่อการตัดสินใจ ใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา มีผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ SWOT สภาพปัจจัยภายใน (จุดแข็ง และจุดอ่อน) และวิเคราะห์ ปัจจัยภายนอก (โอกาส และปัญหา) ของจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา สรุปได้ดังนี้ จุดแข็ง : จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชนจำนวนมากและธุรกิจอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการแข่งขันกีฬาในรายการระดับจังหวัดระดับภาค ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ มีระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการจัดการแข่งขันกีฬา เช่นมีสนามกีฬากลางจังหวัดขอนแก่น และสนามกีฬา 50 ปีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้มาตรฐานเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคม มีสนามบิน สถานีรถไฟ เส้นทางเดินรถ โดยมีการย้ายสถานีขนส่งแห่งที่ 3 แห่งใหม่ไปไว้ที่เทศบาลตำบลท่าพระ ถนนมิตรภาพ มีรถบัสแอร์โดยสาร วิ่งภายในจังหวัดขอนแก่น เพื่อลดปัญหาการจราจรแออัด และเพื่อความสะดวกสามารถที่จะเชื่อมต่อการเดินทางในหลายจังหวัด ปัจจุบันมีการตลาดธุรกิจด้านที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร สถานบันเทิง เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก มีสถานศึกษาที่เปิด

สอน เฉพาะทางด้านการกีฬา ทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้

เชี่ยวชาญในด้านการจัดการกีฬา มีสถาบันที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งที่ช่วยเอื้อในด้านทรัพยากรในการจัดการแข่งขันกีฬา โดยศูนย์กลางของสถาบันอุดมศึกษา คือมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสนามกีฬาที่มีความพร้อมในทุกชนิดกีฬา และประชาชนในจังหวัดขอนแก่นมีอัตราค่าดี ส่วนของจุดอ่อน: จังหวัดขอนแก่นไม่มีการจัดการแข่งขันกีฬา ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดโดยตรง ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมที่มีความชัดเจน การประชาสัมพันธ์ในการจัดการแข่งขันกีฬาให้ประชาชนได้รับรู้ยังไม่ทั่วถึงในหลายชนิดกีฬา อาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และประชาชน อย่างการแข่งขันฟุตบอลลีกประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจในการเข้าชมการแข่งขันกีฬาน้อย อีกส่วนหนึ่งจุดอ่อนเรื่องการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี ที่จะใช้ประกอบการพิจารณาการจัดการแข่งขันกีฬา สถานประกอบการในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการจัดการแข่งขันกีฬาอยู่ในระดับน้อยขาดผู้สนับสนุนการแข่งขันกีฬาที่เป็นตัวหลัก และปัจจุบันเริ่มมีการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติหลายรายการ เช่น กีฬาในระดับอุดมศึกษา กีฬาขอนแก่นมินิมาราธอนนานาชาติที่เริ่มเห็นมีการจัดเป็นประจำทุกปี จุดอ่อนพบว่าคนในท้องถิ่นมีทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อย และยังขาดความกระตือรือร้น มีความซื่อๆ ซึ่งงานบริการพนักงานต้องกระตือรือร้น ถ้าที่จะไปท้าทายผู้มาใช้บริการ โดยเฉพาะชาวต่างชาติ โอกาส: ภาครัฐมีนโยบายให้การสนับสนุนด้านการกีฬา และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ปัจจุบันกระแสด้านกีฬากำลังได้รับความสนใจ ประชาชนสนใจเรื่องการดูแลสุขภาพมากขึ้น มีการขยายตัวของธุรกิจสนามกีฬาหญ้าเทียม ความต้องการจัดการแข่งขันกีฬา ของชุมชนมีเพิ่มมากขึ้นนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดขอนแก่นเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา โดยเฉพาะกีฬาขอนแก่นมาราธอนเพิ่มมากขึ้น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความพร้อมด้านงบประมาณพอสมควร ในการจัดการแข่งขันกีฬาต้องการความสะดวกสบายในการดำเนินงานจัดการแข่งขันกีฬา ในส่วนของ ปัญหา : แนวโน้มสภาพเศรษฐกิจในที่มีอัตราค่าเงินบาทแข็งค่าลง รายได้ของประชาชน มีน้อยลงทำให้อำนาจการซื้อน้อยลง ค่าครองชีพในจังหวัดขอนแก่นที่เริ่มสูงขึ้น ราคาที่ดิน และค่าเช่า พื้นที่มีราคาสูง ไม่มีบริษัทรับจัดแข่งขันกีฬาที่ได้มาตรฐานเข้ามาดูแลอย่างต่อเนื่อง ยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐที่จะผลักดัน และสนับสนุนให้จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองกีฬาอย่างแท้จริงทั้งที่มีนโยบายการกีฬาแล้ว

2. การวิเคราะห์สภาพตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ตัวแบบ พลังผลึก 5 ประการสรุปได้ ดังนี้

2.1 ระดับความเข้มข้นของการแข่งขันของธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ยังไม่มีการแข่งขันกัน เนื่องจากยังไม่มีบริษัท ที่ดำเนินการให้บริการจัดการแข่งขันกีฬาโดยตรง เป็นการจัดการแข่งขันโดยเจ้าของสนามแข่งขัน หรือหน่วยงานของภาครัฐ และกลุ่มที่มีความชอบ ในชนิดกีฬาได้รวมกลุ่มกันจัดแข่งขันกีฬานอกจาก จังหวัดขอนแก่นยังไม่มีจัดการแข่งขันกีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่นที่มีความชัดเจน ในส่วนที่เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนคือการจัดการแข่งขันขอนแก่นมินิมาราธอนระดับนานาชาติ ส่วนกีฬาระดับแนวหน้าอื่นยังไม่เห็นอย่างเช่นจังหวัดภูเก็ต หรือจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีการจัดการแข่งขันกีฬาใดเป็นประจำทุกปี

2.2 อำนาจต่อรองของผู้ซื้อสูง เนื่องจากธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาเป็นการจัดการกิจกรรม เพื่อประชาชน บางครั้งจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และประสิทธิภาพของงานมากกว่าผลกำไร ผู้จัดการแข่งขัน บางครั้งก็จะจัดกิจกรรมการแข่งขันเพื่อประชาชน ผู้ใช้บริการจะมีอำนาจต่อรองมากขึ้น

2.3 อุปสรรคในการเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ อุปสรรคของการแข่งขันรายใหม่ ถ้ามองในส่วนของ

ธุรกิจที่บริหารจัดการแข่งขันกีฬามีอุปสรรค เนื่องจากผู้ดำเนินธุรกิจไม่ต้องลงทุนในทรัพย์สินถาวร อาศัย ทักษะและประสบการณ์การจัดการแข่งขันกีฬา และ การมีพันธมิตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถ้ามองในส่วนของผู้เจ้าของสนามหญ้าเทียมและสนามกอล์ฟ จะมีอุปสรรคและขวากหนามสกัดกั้นคู่แข่งสูงโดยสนามกอล์ฟ จะสูงกว่าสนามฟุตบอลหญ้าเทียม เนื่องจาก มีการลงทุนที่มากกว่า และใช้พื้นที่เป็นจำนวนมาก

2.4 อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบต่ำ เนื่องจากธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้งเจ้าของสถานที่ ในการจัดการแข่งขัน กรรมการตัดสินกีฬา หน่วยงานที่อำนวยความสะดวกในการจัดการแข่งขัน การจัดกิจกรรมพิธีเปิด พิธีปิดการแข่งขัน แต่ทุกส่วนมีความสัมพันธ์กันการตกลงกิจกรรมร่วมกัน อำนาจต่อรองจึงมีน้อย

2.5 ภัยคุกคามของสินค้าทดแทนต่ำ เนื่องจากการแข่งขันกีฬา เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์ของผู้จัดการแข่งขันที่มองเป็นภัยคุกคาม ก็จะเป็นการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดแข่งขันกีฬาตนเองไม่มีการจ้าง เช่น การแข่งขันกีฬาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น กีฬาเทศบาลนครขอนแก่น

3. ระดับปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา รายละเอียดตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด และมีอิทธิพล

ต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ	ระดับการตัดสินใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร	4.18	0.53	มาก
2. ด้านการจัดจำหน่าย	4.14	0.43	มาก
3. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.10	0.65	มาก
4. ด้านผลิตภัณฑ์ตราสินค้า	4.09	0.54	มาก
5. ด้านกระบวนการ	4.02	0.41	มาก
6. ด้านราคา	3.80	0.89	มาก
7. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.28	0.78	ปานกลาง
โดยรวม	3.94	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลทางการตลาด และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปัจจัยที่ส่งผลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่มากมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก

ทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.18) ด้านการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 4.14) และด้านผลิตภัณฑ์ตราสินค้า ($\bar{X}$ = 4.09) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$ = 3.28)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพตลาดของธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาของจังหวัดขอนแก่น พบว่าจังหวัดขอนแก่นมีจุดแข็ง และมีโอกาสในการทำธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ดังนั้นจึงสามารถใช้กลยุทธ์เชิงรุกในธุรกิจนี้ได้ โดยการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง และโอกาสมาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนด เป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรุก จังหวัดขอนแก่นมีจุดแข็งคือ ความพร้อมในด้านสถานที่จัดการแข่งขันกีฬา และมีโอกาสคือนักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมดสามารถนำมากำหนดกลยุทธ์ในการจัดการ เช่น การนำการท่องเที่ยวเชิงกีฬา มาเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ จังหวัดมีการจัดการแข่งขันกีฬาที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่น หรือมุ่งในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และนอกจากจะมีการจัดการแข่งขันกีฬาแล้ว ก็มีกิจกรรมอื่นร่วมด้วย เช่น งานคอนเสิร์ตโดยให้นักกีฬาร่วมกับศิลปินที่มีชื่อเสียงแสดงร่วมกัน จังหวัดขอนแก่นยังไม่มีธุรกิจรับจัดการแข่งขันกีฬาโดยตรง ดังนั้น จึงไม่มีการแข่งขันกันในธุรกิจนี้

2. เนื่องจากธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาเป็น การจัดการกิจกรรมเพื่อมวลชน จึงทำให้ผู้ใช้บริการมีอำนาจ ต่อรองสูงธุรกิจที่รับจัดการแข่งขันกีฬามีอุปสรรค หรือ ปัญหาที่สกัดกั้นคู่แข่งรายใหม่ต่ำ เนื่องจากผู้ดำเนินธุรกิจไม่ต้องลงทุนในทรัพย์สินถาวรอาศัยทักษะ และ ประสบการณ์การจัดการแข่งขันกีฬา และการมีพันธมิตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ในส่วนของเจ้าของสนามฟุตบอล สนามเทนนิส และสนามกอล์ฟ จะมีอุปสรรคและปัญหาการสกัดกั้นคู่แข่งสูงโดยเฉพาะสนามกอล์ฟจะสูงกว่าสนามฟุตบอลสนามเทนนิส เนื่องจากมีการลงทุนที่มากกว่า และใช้พื้นที่เป็นจำนวนมาก อำนาจต่อรองของผู้ที่เกี่ยวข้องมีน้อย เนื่องจากธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นธุรกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายฝ่าย การตกลงทำธุรกิจร่วมกัน ภัยคุกคามของสินค้าทดแทนมีน้อย เนื่องจากการแข่งขันกีฬา เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้จัดการแข่งขันที่จะเป็นสาเหตุในการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ

3. การที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดการแข่งขันกีฬาตนเองไม่มีการว่าจ้างนักลงทุน ถือว่าเป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้บริการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับมาก โดยปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยแรกๆ ที่ผู้ใช้บริการจะต้องคำนึงถึง เนื่องจากการจัดการแข่งขันกีฬาต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ มีทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทำให้ผู้ใช้บริการต้องพิจารณาถึงความสามารถของบุคลากรผู้ให้บริการเป็นลำดับต้น ๆ ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพตลาดของธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาใน จังหวัดขอนแก่นสามารถอภิปรายผลตามประเด็นสำคัญดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหา ของสภาพตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขัน กีฬา จังหวัดขอนแก่น จุดแข็งจังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มีความพร้อมสำหรับการจัดการแข่งขันกีฬา โดยมีสนามจัดการแข่งขันที่ได้ มาตรฐานอย่างสนามกีฬา จังหวัดขอนแก่น เป็นสนาม กีฬาที่มีขนาด ความจุผู้เข้าชมได้จำนวนประมาณ 20,000 ที่นั่ง นอกจากนี้ ยังมีสนามกีฬาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นสนามที่ตั้งอยู่ อยู่ในตัวเมือง สนามกีฬา 50 ปี ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสนามกีฬาภาคเอกชน เช่น สนามกอล์ฟ สนามฟุตบอล สนามเทนนิส จังหวัดขอนแก่น มีสถานศึกษาที่ให้ความรู้เฉพาะทางด้านกีฬา ได้แก่ โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น ที่ทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญในการจัดการแข่งขันกีฬานอกจากนี้ ยังมีสถาบันการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน มากถึง 8 แห่ง มีระบบสาธารณูปโภค ที่พร้อมสนับสนุนการจัดการ แข่งขันกีฬา มีธุรกิจอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการแข่งขันกีฬา มีระบบคมนาคมที่สะดวก และได้ย้ายสถานีขนส่งที่มีความแออัดในตัวเมืองขอนแก่น ไปไว้ที่เทศบาลตำบลท่าพระ ถนนมิตรภาพ ทำให้การคมนาคมมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งทางบก และทางอากาศ จุดอ่อน พบว่าจังหวัดขอนแก่นปัจจุบัน มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก ทำให้ที่ดินมีราคาแพง ค่าครองชีพก็เริ่มสูงขึ้น มีการขยายตัวของพื้นที่ก่อสร้าง ทำให้ธุรกิจด้านการจัดแข่งขันกีฬาบางชนิดไม่สามารถดำเนินการได้ จังหวัดขอนแก่นที่ผ่านมาการจัดการกีฬาของจังหวัดจะเป็นการจัดกีฬาที่เป็นนโยบายของส่วนราชการ ยังไม่มีการจัดการแข่งขันกีฬาที่เป็น เอกสิทธิ์ของจังหวัดที่มีการจัดเป็นประจำ ไม่นานนักกีฬา นักแสดงที่มีชื่อเสียงของจังหวัด และของประเทศ ที่เป็นคนขอนแก่น มาร่วมการแข่งขันกีฬา เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้ผู้คนการแข่งขันเป็นจำนวนมาก เนื่องจากบุคคลที่มีชื่อเสียง ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬา หรือดารา นักแสดงที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชน เมื่อได้มาร่วมกิจกรรมใด ๆ ก็จะได้รับ ความสนใจจากประชาชน สอดคล้องกับ (ชูระวี สุริยจันทร์, 2556) ที่เขียนไว้ว่า ชนิดกีฬาที่จะจัดการ แข่งขัน ตลอดจนการจัดโปรแกรมการแข่งขันที่เราใจ ผู้เข้าแข่งขันที่มีฝีมือหากกีฬาที่จัดให้มีการแข่งขันนั้น เป็นที่ต้องการ และสนใจของสังคม นั้น ๆ เช่น กีฬาฟุตบอล ซึ่งปัจจุบันเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมจากเยาวชนและประชาชนอย่างมากมีนักกีฬาที่เยาวชน ชื่นชอบจนเป็นกระแส และหากสามารถเชิญ

นักกีฬา ที่มีชื่อเสียงระดับโลกเข้าร่วมการแข่งขัน ก็จะทำให้เป็นที่สนใจ และต้องการของผู้ดู และหากคู่แข่ง มีฝีมือที่ใกล้เคียงกัน ก็จะทำให้การแข่งขันมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น เมื่อมีการจัดการแข่งขันกีฬา ก็จะได้รับ ความสนใจ และมีผู้เข้าชมการแข่งขันมาก ซึ่งทำให้ผู้จัดการแข่งขันได้รับความสะดวกต่อการหาผู้สนับสนุนหลัก (sponsor) โดยใช้ระบบธุรกิจ สิทธิประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบุคคลเป็นส่วนสำคัญ ที่จะช่วยดึงดูดผู้เข้าชมการแข่งขันกีฬาให้เพิ่มมากขึ้นซึ่งในบางครั้งจำเป็นต้องใช้ผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และรู้จักของประชาชน เช่น ดารา นักแสดง เป็นสื่อบุคคลช่วยโฆษณาให้ ในปัจจุบันการดำเนินงานทางด้านสื่อบุคคลเป็นไปอย่างกว้างขวางในทุกวงการ และได้ผลคุ้มค่ากับการลงทุน นอกจากนี้การจัด แข่งขันกีฬาในจังหวัด มีการประชาสัมพันธ์น้อย ทำให้จำนวนผู้เข้าชมทำการแข่งขันน้อยประชาชนในท้องถิ่น ถึงแม้จะเป็นคนที่ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่ไม่ค่อยกระตือรือร้น และขี้อาย ซึ่งเป็นอุปสรรคในงานบริการที่ต้องมีความกระตือรือร้น และต้องกล้าพูดทักทาย ลูกค้ที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะเมื่อเจอลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งต้องมีการอบรมและพัฒนาพนักงานให้มี service mind ซึ่งเป็นหัวใจหลักของบริการ ซึ่งพนักงานบริการทุกคนจำเป็นต้องมีเมื่อลูกค้าเดินเข้ามาต้องพร้อมจะบริการรับเดินออกไปต้อนรับ ซึ่งสอดคล้องกับ (สมชาติ กิจยรรยง, 2547) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติพนักงานบริการว่า ต้องรักงานบริการ รู้หน้าที่ มีความกระตือรือร้น อดทนเอาใจใส่มีปฏิภาณไหวพริบ ประสานงานเป็นเลิศ และมีน้ำใจงาม นอกจากนี้ทักษะการพูดภาษาต่างประเทศของคนในพื้นที่ ยังเป็นจุดอ่อนเนื่องจากมีชาวต่างชาติ มาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาดังนั้นความรู้และทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศจึงเป็นเรื่องสำคัญ และยังไม่มีมีการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีที่ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการจัดการแข่งขันกีฬา โอกาส พบว่านโยบายของภาครัฐให้การสนับสนุนด้านการกีฬา โดยมีการส่งเสริมการแข่งขันกีฬาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับข้อมูลจากข้อมูล (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555) ที่ได้กำหนดโครงการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ถือเป็นยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555-2559 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมด้านการกีฬา ส่งผลให้เยาวชนมีโอกาสร่วมกิจกรรม เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ ได้เพิ่มมากยิ่งขึ้นและยังสอดคล้องกับ (ศิทธิ์ วสุกริตวณิชย์, 2553) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการบริหารของสนามกีฬาฟุตบอลหญ้าเทียมในร่วมสนาม S-ONE. จากผลการวิจัย พบว่า 1) คุณภาพที่คาดหวังของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพบริการธุรกิจสนามฟุตบอลหญ้าเทียม อยู่ในระดับมาก และคุณภาพตามความเป็นจริงของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพบริการ ธุรกิจสนาม

ฟุตบอลหญ้าเทียม อยู่ในระดับปานกลาง 2) การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บริการต่อคุณภาพบริการ ธุรกิจสนามฟุตบอลหญ้าเทียม พบว่าความต้องการจำเป็นที่ต้องการปรับปรุงมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสนาม ด้านบริการอำนวยความสะดวก ด้านราคาการชำระเงินและส่งเสริมการขาย ด้านความเชื่อมั่นในการทำ หน้าที่และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ประจำสนาม ด้านความสะดวกในการเข้าถึง และด้านความ เชื่อถือ/ความไว้วางใจในการจัดระบบการจัดการสนาม ตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการธุรกิจสนามฟุตบอลหญ้าเทียม ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสนาม ให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เป็นสัดส่วนสวยงาม และส่วนที่ส่งผลดีกับจังหวัดขอนแก่น ที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาขึ้นด้วย เนื่องจากเป็นจังหวัดได้รับความนิยม จากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในการเดินทางมาเที่ยวชมธรรมชาติทางด้านวัฒนธรรม ศาสนา รวมถึงพฤติกรรมอันมีโมติจิตร ของคนเมืองหมอบ้านแคนดอกคูนและสนามรอบบึงแก่นนคร ที่เป็นปอด ด้านสุขภาพของเมืองขอนแก่น ก็มีประชาชนที่สนใจเรื่องการดูแลสุขภาพ มาออกกำลังกายมากเพิ่มขึ้น การแข่งขันกีฬหลายชนิดได้รับความสนใจจากประชาชนจนเกิดเป็นกระแส จากที่หลายปีที่ผ่านมาสภาพเศรษฐกิจที่ขยายตัว ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ธุรกิจด้านการกีฬาขยายตัวตามไปด้วย ทั้งธุรกิจเกี่ยวกับศูนย์ออกกำลังกายฟิตเนส สนามกอล์ฟ สนามฟุตบอลหญ้าเทียม ธุรกิจอุปกรณ์การออกกำลังกาย ธุรกิจ เสื้อผ้ากีฬา ปัจจุบันธุรกิจสนามฟุตบอลหญ้าเทียมในจังหวัดขอนแก่น มีไม่น้อยกว่า 15 แห่ง และสนามกอล์ฟ มีไม่น้อยกว่า 5 แห่ง นโยบายภาครัฐในการสนับสนุน การสร้างระบบสาธารณูปโภคในจังหวัดขอนแก่น เช่น การขยายสถานีขนส่ง การสร้างสถานีขนส่งแห่งใหม่ที่เทศบาลตำบลท่าพระ ถนนมิตรภาพ จังหวัดขอนแก่น นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชน ก็เป็นเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของตลาดธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น และการสื่อสารรูปแบบใหม่ ทำให้เป็นประโยชน์ต่อวงการกีฬา เช่น รับชมกีฬาผ่านระบบมือถือ การดูการแข่งขันกีฬาย้อนหลัง การใช้แอปพลิเคชัน ในการออกกำลังกาย การวิเคราะห์ สรีระ การเก็บประวัติสุขภาพ และการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาให้เหมาะสมกับลักษณะของบุคคล ค่าจ้างแรงงานของจังหวัดขอนแก่น เมื่อเทียบกับจังหวัดภูเก็ต ค่าแรงงานในจังหวัดขอนแก่นจะถูกกว่า และค่าครองชีพของจังหวัดขอนแก่นถูกกว่าจังหวัดภูเก็ตอีกด้วย อุปสรรค พบว่าแนวโน้มปัจจุบัน และใน

อนาคตสภาพ เศรษฐกิจที่มีอัตราการเจริญเติบโตที่ลดลง อาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ ที่ลดลงไปด้วย รวมทั้ง การลงทุนของภาคธุรกิจในจังหวัดขอนแก่น และอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง รายได้ของประชาชนในพื้นที่ลดลง มีผลต่อการนำเงินมาใช้จ่ายใช้สอย ในการซื้อสินค้า ในภาคธุรกิจบริการด้วย ปัจจุบันค่าครองชีพในจังหวัดขอนแก่นเริ่มสูงขึ้น เมื่อเทียบกับจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกัน ถึงแม้ว่าเมื่อเทียบกับจังหวัดใหญ่ ๆ อย่างกรุงเทพฯ หรือนครราชสีมาค่าครองชีพของจังหวัดขอนแก่นจะต่ำกว่า จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีคนจากจังหวัดอื่น ๆ เดินทางมาท่องเที่ยว โดยมองเห็นว่าเป็นจังหวัดที่มีความปลอดภัยในทุกด้าน และนำมาท่องเที่ยวทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจังหวัดขอนแก่นได้มีการรณรงค์ในเรื่องของความเป็นวัฒนธรรมของจังหวัดโดยส่งเสริมกิจกรรม ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นประจำ ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ความเข้มแข็งของประชาชนในจังหวัด และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของทางจังหวัดอีกช่องทางหนึ่งด้วย

2. ผลการวิเคราะห์สภาพตลาดธุรกิจการจัดการ แข่งขันกีฬาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ตัวแบบพลังผลักดัน 5 ประการ จากการวิเคราะห์สภาพการตลาดธุรกิจ การจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น ในส่วนของธุรกิจที่ดำเนินจัดการแข่งขันกีฬาโดยตรง ยังไม่มีการแข่งขันกันมากนัก เนื่องจากยังไม่มีธุรกิจที่ดำเนินการ ด้านนี้โดยตรง ถือว่าเป็นช่วงแนะนำตลาด ซึ่งต้องใช้เวลาในการสร้าง และแนะนำให้ผู้ใช้บริการเกิด ความสนใจหรือเปรียบเทียบกับกลุ่ม น่าสงสัยที่ไม่รู้ว่าทิศทางการเจริญเติบโตจะเป็นอย่างไร ซึ่งตลาดมีแนวโน้มการเติบโตขึ้นอยู่กับการวางแผนกลยุทธ์ การตลาด ว่าจะทำให้เข้าสู่ตลาดได้หรือไม่ ซึ่ง (ปนิศา ลัญญานนท์, 2548) ได้กล่าวว่ากลุ่มน่าสงสัย (question mark) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตของยอดขายสูง แต่ส่วนแบ่งการตลาดต่ำ มักเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ในช่วงแนะนำหรือเพิ่งเริ่มเข้าสู่ตลาด บริษัทต้องกำหนดระยะเวลา การทำตลาดของผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ให้ชัดเจน ธุรกิจการจัดการ แข่งขันกีฬา เป็นการจัดการกิจกรรมเพื่อมวลชน จึงทำให้ ผู้ใช้บริการมีอำนาจต่อรองสูง อุปสรรคหรือ ขวากหนามสกัดกั้นคู่แข่งรายใหม่ต่ำ เนื่องจากผู้ดำเนินธุรกิจไม่ต้องลงทุน ในทรัพย์สินถาวร อาศัยทักษะและประสบการณ์การจัดการ แข่งขันกีฬาและการมีพันธมิตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ ในส่วนของเจ้าของสนามหญ้าเทียมและสนามกอล์ฟ จะมี อุปสรรคและขวากหนามสกัดกั้นคู่แข่งสูง โดยเฉพาะ สนามกอล์ฟจะสูงกว่าสนามหญ้าเทียม เนื่องจากมีการลงทุน ที่มากกว่า สอดคล้องกับ (สมนึก จันทรประทีน, 2544)

ที่ได้กล่าวว่าอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมากในแง่ของความสะดวก ในการเข้ามาในอุตสาหกรรม เช่น เป็นสิ่งที่ง่ายที่จะทำการเปิดร้านขายเสื้อผ้า นักกีฬา และ อุปกรณ์การกีฬาใหม่ แต่เป็นสิ่งที่ยากที่จะเข้าไปสู่ธุรกิจ สนามกอล์ฟขนาดใหญ่เป็นต้น ขวากหนามสกัดกั้นต่างๆ ในการเข้ามาในอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการ เงินทุนสูง ความประหยัดเนื่องจากขนาด (economies of scale) ความต้องการด้านสิทธิบัตร ทำเลที่ตั้ง และวัตถุดิบ ที่หายาก หรือช่องทางการจัดจำหน่ายต่าง ๆ รวมทั้งความ มีชื่อเสียง ธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้อง กับหน่วยงานหลายฝ่าย การตกลงกิจกรรมร่วมกัน ภัยคุกคามของสินค้าทดแทน มีน้อยเนื่องจากการแข่งขันกีฬา เป็นกิจกรรมที่ต้อง ใช้ความรู้ และประสบการณ์ของผู้จัดการ แข่งขันที่มองเป็นภัยคุกคาม ก็จะเป็นการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดแข่งขันกีฬาตนเองไม่มีการจ้าง และสอดคล้องกับ (กนิษฐา เกิดฤทธิ์, 2561) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสม ทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ จากผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเข้าใช้บริการจัดการแข่งขันกีฬา พบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับด้านผลิตภัณฑ์ที่สุด ตามด้วยด้านการ ส่งเสริมการตลาด ด้านราคา และด้านการจัดจำหน่าย 2) แรงจูงใจที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเข้าใช้บริการจัดการ แข่งขันกีฬา พบว่าผู้บริโภคมีแรงจูงใจด้านเหตุผลมากที่สุด ตามด้วยด้านอารมณ์ 3) การตัดสินใจการตัดสินใจเข้าใช้ บริการจัดการแข่งขันกีฬา พบว่าผู้บริโภคมีการตัดสินใจด้าน การรับรู้ถึงปัญหามากที่สุด ตามด้วยด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก และด้านการตัดสินใจเข้าซื้อ ผลิตภัณฑ์ 4) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 4.1) ปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาดการจัดการแข่งขันจัดการกีฬา ด้าน ผลิตภัณฑ์ เท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเข้าใช้บริการ จัดการแข่งขันกีฬา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการแข่งขันกีฬา ประชาชน มองเห็นว่าเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นหนึ่งใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการขยายตัว และสามารถ พัฒนาคน พัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศอย่างมาก โดยปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับความสนใจ จากทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาใน แต่ละสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันโดยการท่องเที่ยว และกีฬาจึงมีการเชื่อมโยงสอดคล้องกันซึ่งมีลักษณะของ ธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ที่พัก การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวและกิจกรรม และอาหาร โดยปัจจัย เหล่านี้จะสามารถสร้างอาชีพและกลุ่มธุรกิจของ ท้องถิ่นและชุมชนเพิ่มขึ้นมาเป็นแนวทางใหม่ เช่น ผู้วางแผน

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาผู้ประกอบการทัวร์กีฬา เจ้าของสถานที่เล่น หรือจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ร้านขายอุปกรณ์กีฬา ร้านอาหารประเภทต่างๆ และเครื่องดื่ม

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับมากโดยปัจจัยด้านบุคลากรมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ภูมิ เกตุคำ, 2558) เรื่องส่วนประสมทางการตลาด ที่ผู้ใช้บริการเลือกใช้สนามกอล์ฟในจังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ให้ระดับความสำคัญกับส่วนประสมการตลาดทั้ง 7 ด้าน ในระดับมาก ด้วยในการจัดการธุรกิจในยุคปัจจุบัน ต้องคำนึงถึงการวางแผนด้านการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับ (ธนศ ยุคันตวนิชชัย, 2553) ได้กล่าวว่า เนื่องจากการลงทุนที่มากกว่า สอดคล้องกับ (สมนึก จันทรประทีน, 2544) ที่ได้กล่าวว่าอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมากในแง่ของความง่าย ในการเข้ามาในอุตสาหกรรม เช่น เป็นสิ่งที่จะง่ายที่จะทำการเปิดร้านขายเสื้อผ้า นักกีฬา และอุปกรณ์การกีฬาใหม่ แต่เป็นสิ่งที่ยากที่จะเข้าไปสู่ธุรกิจสนามกอล์ฟขนาดใหญ่ เป็นต้น ขวากหนามแตกต่างกัน ในการเข้ามาในอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการ เงินทุนสูง ความประหยัด เนื่องจากขนาด (economies of scale) ความต้องการด้านสิทธิบัตร ท่าเลที่ตั้ง และวัตถุดิบที่หายาก หรือช่องทางการจัดจำหน่ายต่างๆ รวมทั้งความมีชื่อเสียง ธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายฝ่าย การตกลงกิจกรรมร่วมกัน ภัยคุกคามของสินค้าทดแทน มีน้อย เนื่องจากการแข่งขันกีฬาเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์ของผู้จัดการแข่งขัน ที่มองเป็นภัยคุกคาม ก็จะเป็นการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดแข่งขันกีฬาตนเองไม่มีการจ้าง (ชुरะวี สุริยจันทร์, 2556) ที่กล่าวไว้ว่าการนำหลักการตลาด 8P+5C เข้ามาประกอบในการจัดการแข่งขันกีฬา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการแข่งขันกีฬามั่นคง เป้าประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยกล่าวถึง product ผลิตภัณฑ์ หรือชนิดกีฬาที่จัดการแข่งขันชนิดกีฬาที่จะจัดการแข่งขันตลอดจนการจัดโปรแกรมการแข่งขันที่เราใจ ผู้เข้าแข่งขันที่มีฝีมือ หากกีฬาที่จัดให้มีการแข่งขันนั้นเป็นที่ต้องการและสนใจของสังคมนั้น ๆ price ราคาในการซื้อบัตรเข้าชมที่มีความเหมาะสม คุ่มค่า place สถานที่จัดการแข่งขัน จะต้องมีความเหมาะสมในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเดินทาง หากสามารถจัดอยู่ในแหล่งชุมชน ที่สามารถเดินทาง เข้าชมได้สะดวกไม่ไกลเกินไป promotion การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การจัดรายการแข่งขันให้

ประชาชนได้รับทราบ politics กลยุทธ์ทางการเมือง หากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่สำคัญ ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน จะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับความสะดวก public opinion ประชาคมติในการดำเนินการจัดการแข่งขันที่เป็นที่นิยมของคน people บุคคลเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยดึงดูดผู้เข้าชมการแข่งขันกีฬาให้เพิ่มมากขึ้นและ period ช่วงเวลาของการ ดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานจัดการแข่งขันกีฬา เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้จัดการแข่งขันจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมตามหลัก 5C ดังนี้ consumer ความต้องการของคนดู cost ต้องคุ้มค่าใช้จ่ายในการผลิตให้อยู่ในวงเงิน convenience ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ดูให้ได้ประโยชน์สูงสุด communication ต้องมีการสื่อสารกับผู้ชมตลอดและ competency ต้องใช้ทรัพยากรให้เต็มความสามารถ ในส่วนของอำนาจ ประสิทธิภาพต่าง ๆ จะต้องมีความรู้ที่กว้างขวางของผู้จัดการแข่งขันกีฬา เป็นสิ่งที่จะช่วยให้รายการแข่งขันที่จัดได้รับการตอบรับการเพิ่มจำนวนผู้สนใจเข้าชมกีฬาในแต่ละประเภทที่เป็นรายการใหญ่ ๆ ได้เช่นเดียวกัน อาจเนื่องมาจากจังหวัดขอนแก่นได้มีแผนยุทธศาสตร์ด้านการกีฬาในการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ ที่เป็นการแข่งขันระดับนานาชาติได้รับมาตรฐานสากลอย่างการแข่งขันขอนแก่นมาราธอนนานาชาติได้รับการรับรองจากองค์กรมาราธอนนานาชาติ (AIMS) และจัดต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 16 ตั้งแต่ปี 2547 และผู้บริหารจังหวัดขอนแก่น ภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการแข่งขัน จะยกระดับมาตรฐานขอนแก่นมาราธอนนานาชาติสู่ศูนย์กลางจัดการแข่งขันมาราธอนมาตรฐานสากลแห่งภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Marathon Majors) และจะยกมาตรฐานสู่ระดับ World Marathon Majors ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาของจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬาในจังหวัดขอนแก่น พบว่าจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ สูงมีความพร้อม มีจุดแข็งและโอกาสมากสำหรับธุรกิจการจัดการแข่งขันกีฬา ซึ่งผู้ประกอบการด้านนี้ต้องใช้กลยุทธ์เชิงรุก ไม่ว่าจะเป็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา หรือจัดการแข่งขันกีฬาขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ

1.2 จากการวิเคราะห์สภาพตลาด โดยใช้ตัวแบบพลังผลักดัน 5 ประการ พบว่าในส่วนของธุรกิจ ที่ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาโดยตรงในจังหวัดขอนแก่นยังไม่มีสิ่งถ้ามีธุรกิจที่เข้ามาดำเนินการในการจัดการแข่งขัน

กีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่น การจัดการแข่งขันแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะมีโอกาสในการสร้างมูลค่าได้ เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกีฬา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพในจังหวัดขอนแก่น

2.2 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแข่งขันกีฬา ในจังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). **ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
2. กนิษฐา เกิดฤทธิ์ (2561) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**. 3(3) : 7-83.
3. การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2560). **แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย (2560-2564)**. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2560, จาก <http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/51/sport%20science/050.pdf>.

4. ชุระวี สุริยจันทร์. (2556). **การจัดการแข่งขันกีฬา**. สถาบันการพลศึกษา. กรุงเทพฯ : นิบุญจำกัด.
5. ธเนศ ยุคันตวนิชชัย. (2553). **ขับเคลื่อนกีฬาด้วย “SPORTS MARKETING”**. กรุงเทพฯ : 1688 มีเดีย.
6. ปณิศา ลัญชานนท์. (2548). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
7. ภูมิ เกตุคำ. (2558). **ส่วนประสมทางการตลาดที่ผู้ใช้บริการเลือกใช้สนามกอล์ฟใน จังหวัดปทุมธานี**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
8. ศิทัต วสุกิตติวานิชย์. (2553). **การพัฒนาคุณภาพการบริหารของสนามกีฬาฟุตบอลหญ้าเทียมในร่วมสนาม S-ONE**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร.
9. สมชาติ กิจยรรยง. (2547). **ยุทธวิธีบริการครองใจลูกค้า**. กรุงเทพฯ : เอ็มไอทีคอนซัลติ้ง จำกัด.
10. สมนึก จันทระประทีน. (2544). **การวิเคราะห์การแข่งขันในตลาด**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

Model of Integrated Cooperation to Solid Waste Management in Household Banprong Subdistric Srithat District Udonthani Province

สรรพลสิทธิ์ แก้วเฮ้า¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี 2. ศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี 3. ศึกษารูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณใช้แบบสำรวจชุมชน และเชิงคุณภาพใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ **ระยะที่ 1** เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 315 คน **ระยะที่ 2** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด 11 หมู่บ้าน จำนวนทั้งหมด 55 คน **ระยะที่ 3** กลุ่มตัวอย่างตัวแทนของหมู่บ้านจำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนในครัวเรือนประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทิ้งขยะและยังขาดการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลในเรื่องโครงการการกำจัดขยะมูลฝอย ประชาชนครัวเรือนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาล

2. แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า การสำรวจข้อมูลก่อนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการประชาชนในครัวเรือนประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทิ้งขยะและยังขาดการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลในเรื่องโครงการการกำจัดขยะมูลฝอยประชาชนครัวเรือนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลหลังการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดคัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนกลุ่มตัวอย่างคะแนนเฉลี่ยภาพรวมสูงกว่าก่อนการอบรม

3. รูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า นอกจากความรู้ทางวิชาการที่ผู้วิจัยได้ให้รูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เพื่อให้เกิดนโยบายสาธารณะชุมชนในท้องถิ่นจัดการตนเองแล้ว ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อรณรงค์การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนภายใต้หลักการลด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อการเข้าถึง โน้มน้าวใจ และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างครบวงจร ผลการดำเนินการโครงการอบรมเพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในครัวเรือนนําร่องอยู่ในระดับดี รวมทั้งภาพรวมของการดำเนินโครงการนําร่องที่เลือกมาดำเนินการอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมมากขึ้นในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คำสำคัญ : บูรณาการ, การจัดการ, ขยะมูลฝอย

¹อาจารย์ประจำวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

The objective of this research were to : 1. study problems and guidelines for solid waste management in the households of Ban Prong Hee Sub district, Si That District, Udon Thani Province, 2. study guidelines for household solid waste management of Ban Prong Hee Sub district, Si That District, Udon Thani Province. 3. The study of the cooperation model for solid waste management in the household. The integrated research in both quantitative and qualitative methods. By quantifying using community surveys and qualitative, using the workshop method. The research divided into 3 phases: 1) Quantitative research the sample test : Head of household or household representative 1 person number 315 persons 2) Qualitative research the major contributors : The People living in Ban Prong Sub district, Si That District, Udon Thani Province 11 village number 55 person. 3) Sample test 30 village representatives. Data analysis used statistics such as percentage, mean, standard deviation, t-test.

Research results:

1. The problems and guidelines for solid waste management in the households of Ban Prong Hee Sub district, Si That District, Udon Thani Province: People in the household have problems with garbage dumping sites and lack of public relations of the municipality in the project of solid waste disposal. Households do not participate in decision making regarding solid waste disposal in municipal communities.

2. The guidelines for household solid waste management of Ban Prong Hee Sub district, Si That District, Udon Thani Province. Surveying data before organizing workshops, people in the household faced problems with garbage dumping locations and lack of public relations of municipalities in the project of solid waste disposal Households do not participate in decision making regarding solid waste disposal in municipal communities. After attending the workshop Comparison of knowledge and understanding before and after participatory workshops for reducing, separating and utilizing solid waste in the household of the people, the sample group, the overall average score was higher than before the training. The results of the training program for reducing, separating and utilizing solid waste in pilot households were at a good level.

3. The study of the cooperation model for solid waste management in the household. In addition to academic knowledge that the researcher has provided a model for integrating cooperation for solid waste management in the household In order to achieve public policy, local communities have already managed themselves Resulting in learning by using media to campaign to manage solid waste in the household under the principle of reducing reuse and recycling for full access to persuasion and participation in household solid waste management The results of the training program for reducing, separating and utilizing solid waste in pilot households were at a good level. As well as an overview of the implementation of selected pilot projects to be performed at a very good level as well People in the area are more involved in the management of solid waste in the household.

Keywords: Integration, management, solid waste

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี รวมทั้งปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนมีความใส่ใจในการดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น จากการกำหนดให้ขยะมูลฝอยเป็นวาระ

แห่งชาติที่ทุกภาคส่วนของประเทศต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเป็นการเร่งด่วน และต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ครบถ้วนตั้งแต่ต้นทางจนกระทั่งถึงปลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมลพิษจากขยะมูลฝอยชุมชน สถานการณ์และความรุนแรงของปัญหาด้านมลพิษขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย จากข้อมูลสถานการณ์ขยะมูลฝอยที่ผ่านมาพบว่าแนวโน้มของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกปี ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอัตราการเกิด

ขยะมูลฝอยของประเทศไทยก็มีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของประเทศไทยคิดเป็นปริมาณทั้งสิ้น 27.06 ล้านตัน ซึ่งคิดเป็นอัตราการเกิดขยะมูลฝอยที่ 1.14 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์คิดเป็นปริมาณทั้งสิ้น 5.81 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 21 จากสถานการณ์ที่ผ่านมา นอกจากนี้พบว่ายังมีขยะเก่าตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั่วประเทศที่ยังดำเนินการจัดการไม่ถูกต้องอีกประมาณ 9.96 ล้านตัน จะเห็นได้ว่าขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงทุกปี ในขณะที่อัตราขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดและอัตราขยะมูลฝอยที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้ วิฤกตปัญหาขยะมูลฝอยจึงถือเป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งด้านปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้องยังคงไม่ได้รับการปรับปรุง รวมทั้งในสังคมเมืองที่มีการขยายตัวสูงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการบริโภคเพิ่มสูงขึ้นทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในสังคมเพิ่มขึ้นตามไป (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

เทศบาลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ ประมาณ 55 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 34,345 ไร่ ครอบคลุมเขตการปกครองตำบลบ้านโป่ง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน มีครัวเรือนทั้งหมด 1,430 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 5,498 คน มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 5.7 ตันต่อวัน มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยที่ 1.04 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน และยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอย ยังคงเหลือค้างจากการเก็บขนไปกำจัดขยะมูลฝอยที่เหลือตกค้างบางส่วนชุมชนจะทำการกำจัดเองโดยการกำจัดในครัวเรือนหรือนำไปทิ้งในที่สาธารณะทำให้เกิดภาพที่ไม่สวยงามต่อชุมชน การกำจัดขยะมูลฝอยใช้วิธีการกองกลางแจ้ง ทำการเผาเป็นบางครั้ง และทำการฝังกลบการจัดการขยะมูลฝอยดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุของปัญหาขยะมูลฝอยตามมา คือ ปัญหากลิ่นเหม็นของกองขยะ ปัญหาของแมลงวันและสัตว์นำโรคต่าง ๆ ปัญหาควันจากการเผาขยะมูลฝอย ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง สำหรับปัญหาในระยะยาวยังจะส่งผลต่อความต้อประสิทธิภาพในการจัดการด้านสาธารณสุขของชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีเรื่องร้องเรียนจากประชาชนในเรื่องการเก็บขนขยะมูลฝอยรวมทั้งการเก็บขนขยะออกจากชุมชนไม่หมดเหลือตกค้างมากโดยเฉพาะช่วงที่มีการซ่อมแซมรถเก็บขนขยะมูลฝอย ในขณะนี้เทศบาลตำบลบ้านโป่งกำลังจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม แต่กั

ประสบปัญหาจัดหาพื้นที่ไม่ได้เนื่องจากราคาที่ดินสูงมาก ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านโป่งจึงถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ดังนั้นการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนทุกคนทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันแก้ไขเพื่อที่จะลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนที่จะนำมากำจัดให้น้อยลง รวมทั้งสามารถนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้สูงสุด โดยเน้นการจัดการอย่างมีส่วนร่วมภายในชุมชน ภายใต้การสนับสนุนและร่วมมือกันของการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนนั่นเอง (งานวิชาการและแผนงาน สำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านโป่ง, 2560) สอดคล้องกับ สมศรี พิณเกษม (2557) ได้กล่าวว่า “ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและพัฒนาพลังงานทดแทน” และเพื่อนำไปสู่ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและสามารถนำไปวิเคราะห์แก้ไขได้ตรงจุดและสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้ไปพัฒนาให้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ดียิ่งขึ้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาในส่วนของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี เพื่อศึกษาว่าประชาชนในแต่ละครัวเรือนมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง และข้อมูลที่ได้รับจะได้นำไปสู่การศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนให้รู้จักการจัดการขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคตรวมทั้งการหนุนเสริมขององค์กรชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนซึ่งจะส่งผลโดยรวมให้ชุมชนน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

2 เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

3 เพื่อศึกษารูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณใช้แบบสำรวจชุมชน และเชิงคุณภาพใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึงเดือนกันยายน 2561 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนระยะที่ 1

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านโป่ง จำนวน 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,483 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 315 คน และหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาร์ยามานะ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเทศบาลตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลักของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติสำเร็จรูป ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแน่นอน จึงใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1973)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

2.1 การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อและทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)

2.3 ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 ขั้นตอนระยะที่ 2

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองฮี ผู้รับผิดชอบ จำนวน 5 คน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด 11 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) คัดเลือกหมู่บ้านละ 5 คน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวนทั้งหมด 55 คน จากตัวแทนของหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. โดยบุคคลนั้นต้องอาศัยอยู่ในหมู่บ้านตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานีในปี 2560

2. สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนและสื่อสารกันได้เข้าใจ

3. มีความยินดีเข้าร่วมตลอดกระบวนการวิจัย โดยมีแบบประเมินความต้องการ (Need assessment) เป็นการสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ

ประชุมปฏิบัติการ โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ คือ (1) จดบันทึก (2) การบันทึกเสียง และ (3) การบันทึกภาพ

3.3 ขั้นตอนระยะที่ 3

เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) เพื่อศึกษารูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้เข้าอบรม ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด 11 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวนทั้งหมด 30 คน จากตัวแทนของหมู่บ้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติสำเร็จรูป ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแน่นอน จึงใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1973)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

2.1 การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อและทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)

2.3 ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. สรุปผลวิจัย

4.1 จากการวิจัยรูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตำบลบ้านโป่ง อ.อำเภอสรีธาตุ จ.อุดรธานี การวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพสมรส ประชาชนในพื้นที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 46 – 50 ปี ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้ต่อเดือนของครัวเรือนเฉลี่ยน้อยกว่า 5,000 บาท ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนประชาชนที่

ได้รับการอบรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานเทศบาล

สภาพการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนในครัวเรือนมีวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการใส่ถุงพลาสติกแล้วนำไปทิ้งและมีส่วนน้อยที่กองขยะทิ้งไว้ภายในบริเวณบ้านของตนเอง และส่วนใหญ่ไม่มีภาชนะสำหรับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน การจัดเก็บขยะในครัวเรือนส่วนใหญ่ประชาชนใช้ถังพลาสติกในการเก็บขยะ ประชาชนมีส่วนร่วมกับชุมชนและเทศบาลในด้านการเก็บรวบรวมขยะของเทศบาล ประชาชนเห็นว่าเทศบาลมีความสำคัญและมีบทบาทในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย แต่เทศบาลยังขาดความสนใจต่อปัญหาการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

พบว่า ครัวเรือนก่อนนำขยะมูลฝอยในบ้านไปทิ้งมีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนโดยทุกคนในบ้านจะช่วยกันคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายให้รถรับซื้อที่ผ่านหน้าบ้านก่อนนำขยะอื่นไปทิ้ง โดยส่วนใหญ่ขยะมูลฝอยในครัวเรือนจะเป็นเศษอาหาร ผัก ผลไม้ และเศษไม้ ครัวเรือนมีขยะมูลฝอยที่ทิ้งต่อวันเฉลี่ยน้อยกว่า 1 กิโลกรัมต่อวันโดยส่วนใหญ่จะเป็นขยะเปียก ประชาชนในชุมชนเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยของเทศบาลและเห็นว่าเทศบาลมีบทบาทสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยในการให้คำแนะนำในการคัดแยกขยะมูลฝอยกับชุมชน และพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการ การแก้ไขปัญหา การกำหนดปัญหา ความต้องการ เพื่อจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยเสนอต่อเทศบาล

ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย

พบว่า โดยส่วนใหญ่ครัวเรือนมีวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยเองเนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบมากำจัดให้ซึ่งส่วนใหญ่จะกำจัดขยะทุกวันด้วยวิธีการเผา ประชาชนต้องการให้เทศบาลของท่านมีการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการในไปฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ ประชาชนเห็นว่าเทศบาลมีบทบาทสำคัญในการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการให้คำแนะนำกับประชาชนในชุมชน ทั้งนี้เทศบาลได้รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของท่านและชุมชนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยมีส่วนร่วมในการชักชวนผู้อื่นให้มาร่วมกันคัดแยกขยะมูลฝอย

ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่ที่พบว่ามีปัญหาคือประสบปัญหาเกี่ยวกับภาชนะสำหรับเก็บรวบรวม

ขยะมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนปัญหาด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับน้อยที่พบว่าเป็นปัญหา คือ วิธีการเลือกภาชนะ รองรับขยะมูลฝอยที่ยังพบว่ามีปัญหาอยู่และไม่ได้ทิ้งขยะมูลฝอยในบริเวณที่เทศบาลกำหนด ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยพบว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทิ้งขยะและยังขาดการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลในเรื่องโครงการกำจัดขยะมูลฝอย ประชาชนครัวเรือนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาล แต่ทั้งนี้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับน้อย

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ระยะที่ 2 จากการศึกษาพบว่า ด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอย ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยพนักงานจัดเก็บขยะต้องมีความรู้ด้านการจัดเก็บที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ ควรมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้และกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน ดูแลสุขภาพและทำงานให้ถูกสุขลักษณะ ควรมีการแผนการดำเนินการจัดเก็บขยะที่ดีเพื่อลดปัญหาเส้นทางที่ทับซ้อนและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น จำนวนเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะไม่เพียงพอต่อจำนวนพื้นที่และปริมาณขยะที่มากขึ้นจึงทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง จึงควรวางแผนงบประมาณด้านทรัพยากรบุคคล และเพิ่มจำนวนรถขนขยะเพิ่มขึ้น และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงเวลาการจัดเก็บขยะในแต่ละวันของเทศบาลว่ามีวันเวลาใดบ้างเพื่อให้คนในชุมชนทิ้งขยะถูกช่วงเวลาป้องกันปัญหาขยะตกค้าง การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลชุมชนให้ปลอดขยะด้วยการสอดส่องดูแลชุมชนหาวิธีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน

ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า เทศบาลควรมีโครงการรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนคัดแยกของที่ขายได้ออกจากขยะมูลฝอย เช่น กิจกรรมประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มาจากขยะ สร้างความตระหนักให้ประชาชนในชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอย และให้ประชาชนเห็นว่าปัญหาขยะมูลฝอยก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง ควรจัดถังรองรับขยะที่เป็นพิษและอันตรายอย่างน้อยชุมชนละ 3-5 จุดและทำการจัดเก็บขยะมีพิษทุกวัน และควรจัดหาถังรองรับขยะมาวางให้เพียงพอในชุมชนที่มีความหนาแน่น ทั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะ และการจัดการขยะให้ถูกต้องปลอดภัย สำหรับผู้จัดการขยะในครัวเรือน ทั้งผู้ที่มีอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีการสนับสนุนให้คนว่างงาน

ในชุมชนหันมาดำเนินการรับซื้อของขายได้มีการบริจาคของขายได้ให้ผู้ยากไร้ในชุมชน

ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมให้กับประชาชนหรืออาสาสมัครในชุมชนให้ความรู้แก่ชุมชน ในการคัดแยกขยะที่ถูกต้องและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการทิ้งขยะให้ตรงเวลากับเวลาการจัดเก็บของเทศบาลเพื่อป้องกันปัญหาขยะตกค้างในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง เช่น เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความตระหนักให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหาขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ควรจัดทำโครงการก่อสร้างบ่อฝังกลบขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล โดยให้อยู่ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญอย่างใกล้ชิดและทำการขยายพื้นที่ของบ่อขยะเพิ่มอีกและไม่ให้ขยะมีกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชน

4.3 การศึกษาข้อมูลการวิจัยกึ่งทดลอง ระยะที่ 3 ศึกษาแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ด้านความรู้เกี่ยวกับการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในครัวเรือนและภาพรวมของผลสัมฤทธิ์การอบรม คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ทั้งนี้ผลการดำเนินการโครงการอบรมเพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในครัวเรือนนําร่องอยู่ในระดับดี รวมทั้งภาพรวมของการดำเนินโครงการนําร่องที่เลือกมาดำเนินการ อยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชนเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างเป็นรูปธรรม

5. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตำบลบ้านโป่ง อําเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี **สภาพการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลบ้านโป่ง** พบว่า ประชาชนในครัวเรือนมีวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการใส่ถุงพลาสติกแล้วนำไปทิ้งและมีส่วนน้อยที่กองขยะทิ้งไว้ภายในบริเวณบ้านของตนเอง และส่วนใหญ่ไม่มีภาชนะสำหรับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน การจัดเก็บ

ขยะในครัวเรือนส่วนใหญ่ประชาชนใช้ถังพลาสติกในการเก็บขยะที่ไม่มีฝาปิดอย่างมิดชิด ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยพบว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทิ้งขยะและยังขาดการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลในเรื่องโครงการกำจัดขยะมูลฝอย ประชาชนครัวเรือนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาล สอดคล้องกับ ฮาซูลินา วุฒิงาม (2557) การจัดการขยะในระดับครัวเรือน จากกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการใส่ขยะมูลฝอยลงในถุงพลาสติกแล้วนำไปทิ้ง ซึ่งจะเป็นการรวมขยะทุกประเภทลงในถุงเดียวกันโดยไม่ได้ทำการคัดแยก ซึ่งยากต่อการไปกำจัดต่อและถึงขยะไม่มีฝาปิดมิดชิดส่งผลทำให้เกิดโรคติดต่อตามมาตามมา สำหรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างพบว่าใช้วิธีการเทกองรวมกันแล้วเผา ซึ่งเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลส่งผลทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ ทำลายสิ่งแวดล้อมได้ และสอดคล้องกับรัฐธนา ทองช่วย (2557) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย คือ การขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาล และแหล่งหรือช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงกลุ่มประชาชนที่เป็นไปอย่างสะดวกยังไม่มีมากนัก ประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างแท้จริงว่ามีความสำคัญอย่างไรในการลดปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ อนงค์นาถ ทองจะปิยะ และคณะ (2560) ได้ศึกษาบทเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลตำบลพระลับและเทศบาลเมืองสีลา พบว่า เทศบาลเมืองสีลานั้นก็ประสบปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในด้านต่างๆ ที่คล้ายคลึงกับเทศบาลตำบลพระลับ จึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยนำบทเรียนที่ดีของเทศบาลตำบลพระลับและนำปัญหาที่พบในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองสีลาบวกกับข้อเสนอแนะที่ได้จากกลุ่มตัวแทนของเทศบาล มาเปรียบเทียบเพื่อสังเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในเทศบาลเมืองสีลา ให้ดียิ่งขึ้น

ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยพนักงานจัดเก็บขยะ ต้องมีความรู้ด้านการจัดเก็บที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ ควรมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้และกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน ดูแลสุขภาพและทำงานให้ถูกสุขลักษณะ เทศบาลควรมีโครงการรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนคัดแยกขยะที่ขายได้ออกจากขยะมูลฝอย เช่น กิจกรรมประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มาจากขยะ สร้างความตระหนักให้ประชาชนในชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอย เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีอย่างต่อเนื่อง เช่น เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อ

สร้างความตระหนักให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหาขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ วาสุกรี สายเพชร (2556) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการมูลฝอยในชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การประชาสัมพันธ์ มีภาคีเครือข่ายและการสนับสนุนจากองค์กรภาคีเครือข่ายอย่างพอเพียงและต่อเนื่อง ตลอดจนประชาชนในชุมชนมีความตระหนักในการดูแลมูลฝอย และสอดคล้องกับนิตยา โทกลาง (2560) การจัดการมูลฝอยในครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมชุมชนบ้านหนองคู ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตัวและการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยโดยรวมเพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางลดปริมาณมูลฝอยจากการมีส่วนร่วมของชุมชนคือ เกิดการจัดตั้งชมรมปุ๋ยหมักชีวภาพกองทุนจุลินทรีย์ทำปุ๋ยหมัก และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนมีการคัดแยกขยะรวมทั้งผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้เอง โครงการชุมชนหนองคูรู้ค่าขยะ และเกิดนวัตกรรมดอกไม้ใบบุญ จากการดำเนินงานการประยุกต์กระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาใช้ในการจัดการมูลฝอยครัวเรือน ทำให้คนในชุมชนได้ร่วมรับรู้ปัญหา ร่วมหาแนวทางแก้ไข และร่วมดำเนินการด้วยความสมัครใจอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

6. ข้อเสนอแนะ

การนำผลวิจัยไปใช้

1. เทศบาลควรจัดตั้งโครงการด้านการควบคุมดูแลกองทุนขยะโดยจัดตั้งให้มีคณะกรรมการดูแลเพื่อเป็นแกนนำทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะเพื่อความต่อเนื่องของโครงการ
2. เสนอให้เทศบาลจัดทำแผนระยะยาว 5 ปี ติดตามโครงการเพื่อความต่อเนื่องของการจัดการขยะที่ยั่งยืน
3. ให้มีการติดตามประเมินผลโครงการต่อเนื่อง 1-2 ปี เพื่อปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนในการจัดการขยะที่ถูกวิธี
4. เทศบาลควรนำกิจกรรมเกี่ยวกับด้านการจัดการขยะเข้าสู่ชุมชนทุกปีงบประมาณเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

7. เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมมลพิษ. (2559). **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี 2559** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

2. งานวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลหนองฮี. (2560). แผนพัฒนาสี่ (พ.ศ. 2561-2564) เทศบาลตำบลหนองฮี.ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลหนองฮี,
3. นัฐฐา ทองช่วย. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน. 7(2), 47-68, กรกฎาคม – ธันวาคม.
4. นิตยา โปกกลาง. (2560) การจัดการมูลฝอยในครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมชุมชนบ้านหนองคู ตำบลนาสีนวนอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิชาการสาธารณสุข ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 มี.ค.-เม.ย. 2560.
5. วาสุกี สายเพ็ชร. (2556). การพัฒนาระบบจัดการมูลฝอยในชุมชน ตำบลปรางสาท อำเภอบ้านดำน จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
6. สมศรี พิณเกษม. (2557). บทบาทการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม
7. อนงค์นาถ ทองจะโป๊ะ และคณะ. (2560). บทเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลตำบลพระลับและเทศบาลเมืองศิลา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) หน้า 25-36.
8. ฮาซูลีนา วุฒิงาม. (2557) แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลปะลั. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 16 ฉบับที่ 1 ม.ค.-มิ.ย. 57.
9. Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd Edition, Harper and Row, New York.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้
โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

The Enhancement of Effective Learning of the Foreign Entities in Thai Language
Based on Multimedia for the Junior Undergraduate Class
in Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

พระมหาอำนาจ มหาวิโร¹, ริศร พงศ์สุวรรณ²
สุรพันธ์ สุวรรณศรี³, จรุงภรณ์ กลางบุรัมย์⁴
จิราภรณ์ ผั่นสว่าง⁵, ระพีพัฒน์ หาญโสภ⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองด้วยการใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัล กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 30 คน เลือกการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสังเกต สถิติที่ใช้วิจัย คือ $\bar{X}$, S.D., t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีระดับความพึงพอใจ ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะทั่วไป พบว่า ก่อนการทดลองโดยรวมที่ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 3.45 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อโดยรวมที่ระดับมากค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.02 2) ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ก่อนการทดลองโดยรวมที่ระดับปานกลางค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.40 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อโดยรวมที่ระดับมากค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.05 3) ด้านการนำไปใช้ พบว่า ก่อนการทดลองโดยรวมที่ระดับมากค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.54 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อโดยรวมที่ระดับมากค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.08

คำสำคัญ : สื่อดิจิทัล, ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

Abstract

The objectives of the research are to compare the effectiveness of learning foreign entities in Thai language based on digital media for the junior undergraduate class in terms of scores derived from Pre-test and Pos-test performances, and to survey the students' satisfaction with learning management via digital media as learning innovation. The junior undergraduate students majoring in teaching Thai language, totally 30 in number, are the target group selected by means of specific sampling. The research tools comprise the pre-test and post-test papers, questionnaire and observation form. The statistics that used to analysis data were percentage, mean, standard deviation, t-test (Dependent Samples).

The research results showed the post-test exceeding in terms of scores the pre-test with the statistically significant difference at .05. The findings can be described in detail as follows: For the general introduction, the pre-test featured medium scores with the average percentage of 3.45. The post-test showed the higher scores with the average percentage of 4.02. For the aspect of knowledge, the pre-test featured medium scores with the average percentage of 3.40. The post-test showed the higher scores with the average percentage of 4.05. For the application aspect, the pre-test featured medium scores with the average percentage of 3.54. The post-test showed the higher scores with the average percentage of 4.08.

Keywords: Digital media/ foreign entities in Thai language

¹⁻⁶มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องใช้สื่อดิจิทัลด้วยว่ากระบวนการทัศน์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทำให้กระบวนการทัศน์หรือรูปแบบของการจัดการศึกษาในแต่ละแห่งได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วสิ่งที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาหากนับย้อนอดีตไปไม่ถึง 10 ปีนั้นจะถูกกระแสคลื่นแห่งความเปลี่ยนแปลงซัดหายและมีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอในสังคมแห่งการศึกษาเรียนรู้ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งโลกในยุคดิจิทัล (Digital Age) ภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ยุค 4.0 ที่มีพัฒนาการก้าวหน้าอย่างรวดเร็วกระบวนการทัศน์หรือรูปแบบของการจัดการศึกษาเรียนรู้ภายใต้อิทธิพลแห่งเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลต่อการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาหรือการเรียนการสอนใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาที่มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาโมเดล (Model) ทางการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดสนองต่อความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัยและประการสำคัญคือการจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อความแตกต่างของบุคคล (Individualized) ที่จะต้องมีโอกาสที่ดีที่สุดในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกหนแห่งเท่าที่โอกาสจะเอื้ออำนวยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของแต่ละคนนั่นเอง (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556)

เมื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับเทคโนโลยีการสื่อสารมาบรรจบกันจนทำให้เกิดเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้นกลายเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างชาวโลกมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะการติดต่อผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตซึ่งปัจจุบันได้วิวัฒนาการมาเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลา เพราะเมื่อกลุ่มคนในโลกเสมือนจริงของอินเทอร์เน็ตเริ่มรวมตัวกันโดยอาศัยโซเชียลเน็ตเวิร์ก หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ โลกก็เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารมากมายอย่างไม่เคยพบมาก่อน รวมทั้งการสร้างสรรค์เว็บไซต์แบ่งปันความรู้และให้ความช่วยเหลือข้ามโลกในแบบที่ไม่น่าเป็นไปได้ นั่นคือจุดเริ่มต้นของกระบวนการคราวด์ซอร์ซซิง (Crowdsourcing) หรือการถ่ายโอนงานให้มวลชน มีจุดเริ่มต้นจากความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการพัฒนาซอฟต์แวร์โอเพ่นซอร์ส การพัฒนาระบบปฏิบัติการลินุกซ์เป็นตัวอย่างหนึ่งที่พิสูจน์ให้เห็นว่าชุมชนซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มีความชอบเหมือนกัน

สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่า (Jeff Hardy, แปลโดย สีนวน ฤกษ์สิรินกุล, 2554, หน้า 21) เมื่ออินเทอร์เน็ตติดต่อกันได้ง่ายดาย จึงทำให้มีสังคมใหม่ที่เรียกว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” โดยมีการปฏิสัมพันธ์กันผ่าน “สื่อสังคมออนไลน์” สื่อสังคมออนไลน์นั้นมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Social Media” คำว่า “Social” หมายถึงสังคม ซึ่งในที่นี้จะหมายถึงสังคมออนไลน์ ซึ่งมีขนาดใหญ่มากในปัจจุบันคำว่า “Media” หมายถึง สื่อ ซึ่งก็คือ เนื้อหาเรื่องราว บทความ วิดีโอ เพลง รูปภาพ เป็นต้น เมื่อนำคำสองคำมารวมกันจึงเป็น “Social Media” หมายถึง สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทางโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่บุคคลบนโลกนี้สามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันได้ พื้นฐานการเกิด Social Media ก็มาจากความต้องการของมนุษย์หรือคนเราที่ต้องการติดต่อสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กัน จากเดิมเรามีเว็บในยุค 1.0 ซึ่งก็คือเว็บที่แสดงเนื้อหาอย่างเดียว บุคคลแต่ละคนไม่สามารถติดต่อหรือโต้ตอบกันได้ แต่เมื่อเทคโนโลยีเว็บพัฒนาเข้าสู่ยุค 2.0 ก็มีการพัฒนาเว็บไซต์ที่เรียกว่า Web Application ซึ่งก็คือเว็บไซต์มีแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมต่างๆ ที่มีการโต้ตอบกับผู้ใช้จำนวนมากขึ้นผู้ใช้แต่ละคนสามารถโต้ตอบกันได้ผ่านหน้าเว็บ (ธัญญวัฒน์ กาบคำ, 2556) สอดคล้องกับที่ ปราภวา ชนะศักดิ์ (2556) เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อดิจิทัล เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการสื่อสารและเทคโนโลยี ในระบบการศึกษาครูเป็นตัวแปรที่สำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา ผู้สอนเป็นผู้จัดการห้องเรียนเป็นผู้ดูแลระบบเทคโนโลยี การจัดการห้องเรียนที่บูรณาการเทคโนโลยีและการออกแบบการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการสอน การจัดการห้องเรียนโดยการสร้างการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพมีชัดเจนเป้าหมายและ กิจกรรมมากมายที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อบูรณาการ และควบคุมความประพฤติของนักเรียน กำหนด กฎระเบียบที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน วิธีการและเวลาเรียน การพูดคุย การพัฒนามีหลักเกณฑ์และวิธีการ มีโครงสร้างความรับผิดชอบในชีวิตประจำวัน ในขณะที่เรียนหรือการอภิปราย ควรจะโพสต์ในห้องเรียนและพร้อมที่จะทำให้ออนไลน์ ได้อุปกรณ์ อื่นๆ เช่น Blackberries, iPods และโทรศัพท์ อื่นๆ อาจจะได้รับอนุญาตให้ใช้ในห้องเรียนวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เช่นเดียวกับกับพระมหาศุภชัย ศุภกิจโจ (2560) ที่ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ด้วยระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกผ่านทาง Internet ซึ่งใช้

ในกระบวนการเรียนการสอนที่อาจารย์ และผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลที่หลากหลาย เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ E-Learning เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกทางอินเทอร์เน็ต สามารถนำสื่อต่างๆ Social Network เช่น You Tube Wiki Facebook และมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นประกอบด้วย กระดานอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องฉายภาพ Projector คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต ชุดเครื่องเสียง ลำโพงและโปรแกรม Software E-Classroom เช่นนักเรียนอาจนำเอาสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตของตนเองมาด้วยเรียนรู้ด้วยระบบปฏิบัติการ IOS เช่น iPhone, iPod, Touch, iCloud หรือแม้กระทั่ง Google Education สามารถนำมาประยุกต์ใช้

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมนุษย์ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ส่วนหนึ่งมาจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่แม้เราจะปฏิเสธก็หนีไม่พ้น เช่นโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลา สามารถติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ตลอดเวลาที่เราต้องการ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตติดตั้งอุปกรณ์ให้พร้อมทั้งมีของแถมและสิทธิประโยชน์อีกมากมาย ที่แม้แต่ผู้ใช้บริการคาดคิดไม่ถึง ชีวิตของมนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ จึงแทบจะขาดเทคโนโลยีไม่ได้ การดำเนินชีวิตประจำวันจึงต้องพึ่งพาความเจริญของเทคโนโลยีอย่างยากเกินกว่าจะหนีพ้น นิโคลัสนีโกรพอนเต้ (Nicholas Negroponte) แปลโดยจำนง วัฒนเกส, 2540: 20) ได้เสนอไว้ว่า “ในอนาคตการใช้คอมพิวเตอร์ มิใช่เรื่องของเครื่องคอมพิวเตอร์อีกต่อไป แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนกลางขนาดยักษ์ ซึ่งเรียกกันว่าเมนเฟรม ถูกคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเข้าแทนที่ไปแทบจะหมดแล้ว เราได้เห็นคอมพิวเตอร์เคลื่อนย้ายออกจากห้องขนาดยักษ์ ที่ติดเครื่องปรับอากาศเข้าไปยังตู้เก็บของ แล้วต่อไปบนโต๊ะและเดียนี้อยู่บนหน้าตักในกระเป๋าของเราด้วย แต่นี่ก็ยังไม่ใช่ที่สิ้นสุดเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน มนุษย์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีอย่างหนีไม่พ้น แม้แต่ในวัดในพระพุทธศาสนา เทคโนโลยีก็ทะลุผ่านกำแพงวัดเข้ามาแล้ว ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์เต็มรูปแบบแล้วเราสามารถนำพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในสังคมออนไลน์ได้ (ศรีศักดิ์ จามรมาน, 2551: 68) ดังที่ Bob Pearlman (2010) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ในการเรียนรู้ (The new learning environment) จำเป็นต้องสนับสนุนนักเรียนที่ทำงานทั้งแบบรายบุคคลและแบบเป็นทีมแบบร่วมมือช่วยทำให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ดีที่สุด

สภาพปัญหาในปัจจุบันการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ โดยมีสาระวิชาและมาตรฐาน

สาระการเรียนรู้เป็นตัวอ้างอิงควบคุมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เน้นการสอนในห้องเรียน วัดผลมุ่งสัมฤทธิ์ผลสำเร็จการศึกษาด้านวิชาการ สิ่งที่ขาดหายไปคือการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณค่าที่จะส่งผลต่อการเรียน การดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้สอนแบบเดิม คือ สถานที่จำกัดเฉพาะในห้องเรียนการเรียนรู้จำกัดเฉพาะกับผู้สอน ผู้เรียนและตำราเวลาในการจัดการเรียนจัดเป็นชั่วโมง โอกาสในการเรียนการสอนเข้าไม่ถึงสื่อการเรียนการสอนของผู้สอนที่จัดให้ สถานที่เรียนไม่เพียงพอกับผู้เรียนที่ประสงค์จะเรียน สัดส่วนครูกับนักเรียนมากเกินไปห้องเรียนละ 40 คนไม่เหมาะสมกับบรรยากาศการเรียนรู้ที่จะเน้นเป็นรายบุคคล ใ้ใช้วิธีแบบเดียวกับนักเรียนทั้งชั้นเรียน ซึ่งจากการศึกษานานาชาติของนักวิชาการหลายท่านเช่น Hogue, Bob Pearlman, David W. Johnson and Roger T. Johnson ได้ข้อสรุปว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัล มีความสำคัญสำหรับการศึกษายุคใหม่หลายประการ เช่น แนวคิดการออกแบบใหม่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และไม่จำกัดเฉพาะแค่เพียงห้องสี่เหลี่ยมที่เรียกว่า “ห้องเรียน” เท่านั้นนักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านทางเครื่องอำนวยความสะดวกสมัยใหม่ที่ทันสมัยและสามารถเรียนรู้ได้ทั่วโลก

จากความสำคัญและความต้องการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าความจำเป็นต้องสร้างนวัตกรรมสื่อดิจิทัลที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และเพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างเหมาะสมทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้นไป และเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพต่อไป

คำถามวิจัย

2.1 การใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัลสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ได้หรือไม่

2.2 การใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขต

ร้อยเอ็ด ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัล

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 นักศึกษามีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในการเรียนและประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ได้นวัตกรรมสื่อดิจิทัลที่หลากหลายเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน เลือกการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมที่ใช้

นวัตกรรมที่ใช้ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้แบบทดลองกลุ่มเดียว (One-Group Pretest Posttest Design) โดยการทดสอบก่อนการทดลองและทดสอบหลังการทดลอง

3. ขั้นตอนและแผนการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนเองตามเนื้อหาสาระรายวิชาซึ่งใช้นวัตกรรม คือ สื่อดิจิทัล

4. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยในการทดลองครั้งนี้ ได้สังเคราะห์จากทฤษฎีแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกอบด้วย เครื่องมือดังต่อไปนี้ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบวัดความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจกับนักศึกษาถึงวิธีการทดลอง จุดประสงค์การทดลอง และวิธีการประเมินผล 2) ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย 3) ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนตามชุดการอ่านที่จัดทำขึ้น ใช้เวลาในการทดลอง 10 ชั่วโมง 4) ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ชุดเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง 5) วัดความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม 6) ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบ แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ 7) สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง 2) เปรียบเทียบผลลัพธ์ ระหว่าง T_1 และ T_2 3) วิเคราะห์ผลแบบวัดความพึงพอใจ ด้วยวิธีการทางสถิติ

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติที่ใช้ ความถี่ (frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD), t-test (Dependent Samples) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$

ผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีระดับความพึงพอใจ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะทั่วไป พบว่า ก่อนการทดลองโดยรวมที่ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 3.45 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อ โดยรวมที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.02 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาพึงพอใจการประเมินผลในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย

ร้อยละ 4.13 รองลงมาคือ วัดอุปสงค์การเรียนรู้ที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.10 ตามลำดับ

2. ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ก่อนการทดลองโดยรวมที่ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.40 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อ โดยรวมที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถอธิบายให้เพื่อนร่วมชั้นให้สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้สื่อดิจิทัลได้ ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.23 รองลงมาคือสื่อดิจิทัลมีเนื้อหาเหมาะสมกับรายวิชาที่เรียนรู้ และนักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับรายวิชาบทเรียนเนื้อหาผ่านสื่อดิจิทัลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.08 ตามลำดับ

3. ด้านการนำไปใช้ พบว่า ก่อนการทดลองโดยรวมที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.54 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อ โดยรวมที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.08 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถสืบค้น สร้างองค์ความรู้ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนจากการสื่อดิจิทัลได้ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.26 รองลงมาคือนักศึกษาสามารถสร้างผลงานจากการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลได้ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.16 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีระดับความพึงพอใจดังนี้

ด้านคุณลักษณะทั่วไป พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อนักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด คือ การประเมินผล และวัดอุปสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปาริฉัตร ละครเขต และคณะ (2559); Voa Thai (2013); Harvard Business Review (2011) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งผู้เรียนได้รับการบันทึกข้อมูลประเมินต่างๆ อย่างละเอียดโดยผู้ช่วยสอนประกอบด้วยข้อมูลบุคลิกภาพ คุณสมบัติพื้นฐาน ความถนัดด้านวิชาการ โดยจะบันทึกผ่านระบบ J-Sharp Evaluate System ซึ่งเชื่อมต่อกับศูนย์ข้อมูลกลาง ข้อมูลการบันทึกจากทุกแห่งจะถูกส่งมาประมวลผลที่ส่วนกลาง ผู้ปกครองและผู้เรียนจะได้รับรายงานผลสรุปในทุกด้านๆ ประกอบด้วย

วิเคราะห์บุคลิกภาพรายได้ของนักเรียนทั้ง 6 ด้าน ซึ่งจะบอกว่าผู้เรียนมีบุคลิกภาพในแต่ละด้านเป็นอย่างไร ด้านใดเป็นด้านที่โดดเด่น ซึ่งหากเราทราบจุดเด่นของผู้เรียนแล้วและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตเพิ่มมากขึ้น 2) รายงานผลด้านคุณลักษณะพื้นฐานเป็นรายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะพื้นฐาน ซึ่งคุณลักษณะพื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบด้วย การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ และแรงบันดาลใจ 3) รายงานผลด้านวิชาการเป็นรายงานการวิเคราะห์ความถนัดด้านวิชาการของผู้เรียน ประกอบด้วยความสามารถและความถนัดด้านสังคมศาสตร์ความสามารถและความถนัดด้านคณิตศาสตร์ความสามารถและความถนัดด้านวิทยาศาสตร์ความสามารถและความถนัดด้านภาษาอังกฤษความสามารถและความถนัดด้านศิลปศาสตร์ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการประยุกต์ใช้งานอินเทอร์เน็ต สื่อดิจิทัล ส่งผลให้องค์กรแต่ละแห่งต้องคิดทบทวนเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีดำเนินงานในปัจจุบันด้วยการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาช่วยงาน อันจะเป็นการนำไปสู่การปรับปรุงและการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้ทั่วโลก

ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกข้อ นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถอธิบายให้เพื่อนร่วมชั้นให้สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้สื่อดิจิทัลได้ และสื่อดิจิทัลมีเนื้อหาเหมาะสมกับรายวิชาที่เรียนรู้ นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับรายวิชาบทเรียนเนื้อหาผ่านสื่อดิจิทัลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้สอดคล้องกับทัศนะของปาริฉัตร ละครเขต และคณะ (2559) กล่าวถึง ลักษณะการนำเสนอเนื้อหา การอธิบาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาหรือบทเรียน ที่หลากหลาย ทั้งแบบตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียงและวิดีโอ ซึ่งสอดคล้องกับที่สุรศักดิ์ ปาเฮ (2556); ยืน ภู่วรรณ (2556); ปราณนา ชนะศักดิ์ (2556) กล่าวว่า ห้องเรียนแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 มีการปรับการเรียนการสอนอย่างบูรณาการมินวัตกรรม ICT ที่มีคุณสมบัติทางด้านเทคโนโลยี โดยใช้ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ยุคใหม่ (Social Network) มาสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหารจัดการทั้งด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ด้วยสารสนเทศรอบด้าน สื่อดิจิทัล โรงเรียนที่มีความพร้อมสูง จัดแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบ E-Classroom, E-Learning, E-Library, E-office, E-Student และE-Service เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยสื่อดิจิทัลเทคโนโลยีการจัดการห้องเรียน ห้องสมุด การเรียนการสอน และสื่อสังคมสมัยใหม่สามารถ

ยกระดับสู่คุณภาพสถานศึกษายุคใหม่ ที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา

ด้านการนำไปใช้ พบว่า หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองทุกข้อ นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถสืบค้น สร้างองค์ความรู้ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนจากการสื่อดิจิทัลได้และนักศึกษามีความสามารถสร้างผลงานจากการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลได้ สอดคล้องกับที่พงษ์ชัย ชัยมงคล (2557) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลเป็นระบบห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกผ่านทาง Internet สามารถจัดการเรื่องเอกสารได้ทุกรูปแบบเช่น Word, Excel, File Multimedia ต่าง ๆ ผสมผสานกัน ระหว่างเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพห้องเรียนดิจิทัลมีคุณลักษณะที่เป็นห้องเรียนที่สามารถสนับสนุนการใช้สื่อการสอนได้หลากหลายสามารถเชื่อมโยงสื่อการสอนจากห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ E-Classroom สามารถสืบค้น ใช้ซ้ำ ปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เป็นแหล่งสืบค้นความรู้ของนักเรียน สามารถนำสื่อต่าง ๆ ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ยุคใหม่ Social Network เช่น YouTube wiki Facebook เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย โต๊ะครูอัจฉริยะ กระดานอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องฉายภาพ Projector กล้องวิดีโอ Webcam คอมพิวเตอร์ เครื่องสำรองไฟฟ้า ชุดเครื่องเสียง ลำโพงและโปรแกรม Software E-classroom เช่นเดียวกับที่ พระมหาศุภชัย ศุภกิจใจ (2560) เห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนที่อาจารย์ และผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลที่หลากหลาย เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ E-Learning เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกทางอินเทอร์เน็ต สามารถนำสื่อต่าง ๆ Social Network เช่น You Tube Wiki Facebook และมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นประกอบด้วย กระดานอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องฉายภาพ Projector คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต ชุดเครื่องเสียง ลำโพงและโปรแกรม Software E-Classroom เช่นนักเรียนอาจนำเอาสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตของตนเองมาด้วยเรียนรู้ด้วยระบบปฏิบัติการ IOS เช่น iPhone, iPod, Touch, iCloud หรือแม้กระทั่ง Google Education สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลสูงกว่าก่อนการทดลอง และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้อุปกรณ์ใน

ระดับมาก จึงควรนำไปใช้เพื่อการสังเคราะห์ต้นแบบสื่อการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตสามารถนำไปพัฒนาและต่อยอด ประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอื่นที่เหมาะสมต่อการใช้อินเทอร์เน็ต ว่าควรจะเป็นรายวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาสาระอย่างไร ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในการเรียน รวมไปถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. จำนง วัฒนเกส. (2540). **ชีวิตยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : นานาอักษรการพิมพ์.
2. ธิญญวัฒน์ กาบคำ. (2556). **สังคมออนไลน์คืออะไร**. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://krunum.wordpress.com/2010/06/02/social-network>
3. ปราภนา ชนศักดิ์. (2556). ห้องเรียนครูไทยในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/510699>.
4. พงษ์ชัย ชัยมงคล. (2557). **ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21**. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2561. เข้าถึงได้จาก http://182.93.220.76/KM_sec5/?name=research&file=readresearch&id=22.
5. ยืน ภู่วรรณ. (2556). **คอลัมน์ผู้ทรงคุณวุฒิ - คอลัมน์: IT IDEA**. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/ict/article/view/396>.
6. ศรีศักดิ์ จามรมาน. (2551). **อินเทอร์เน็ตนักล่าอาณานิคมโลก**. กรุงเทพฯ:ฐานบุคส์.
7. สีนวน ฤกษ์สิริบุญกุล. (2554). **คราวด์วอร์ชิง: ล่านคลิกพลโลก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
8. สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). **ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21. The Flipped Classroom : New Classrooms Dimension in the 21 st. Century**. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://research.yru.ac.th/e-ournal/index.php/journal/article/viewFile/60/78>.
9. ปาริฉัตร ละครเขต. (2559). **การสังเคราะห์ต้นแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่ผสมผสานหลักการดึงความสนใจและเทคนิคช่วยจำเรื่องระบบประสาทเพื่อส่งเสริมการคงอยู่ของความรู้สำหรับนักศึกษาสายงานแพทยพยาบาลและ**

10. **สาธารณสุข.** วารสารรัชต์ภาคย์. 10 (20) 12. Hogue, G. (2011). 21st Century Social Studies Education. In M. Koehler & P. Mishra (Eds.), Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2011. Chesapeake, VA: AACE. Retrieved from <http://www.editlib.org/p/37037>.
10. Bob Pearlman. (2010). **Designing New Learning Environments to Support 21st Century Skills**. Retrieved June, 1, 2018, from http://files.solution-tree.com/pdfs/Reproducibles_21CS/chap6_designing_new_learning_environments.pdf.
11. Harvard Business Review. (2013). **Learning, Teaching, and Scholarship in a Digital Age**. Retrieved June, 1, 2018, from <http://edr.sagepub.com/content/38/4/246.short>.
13. Voa Thai. (2556). **Digital Classroom**. Retrieved October June, 1, 2018, from <http://181.112.224.103/handle/27000/1799>.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

Factors affecting the decision to travel to Khon Kaen Province

สุวรรณ เนียมประชา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริโภคที่มาท่องเที่ยวและเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เท่ากัน และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบค่า (Independent Sample t-test), (f-test) และการเปรียบเทียบพหุคูณตามวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีสถานภาพ เป็นโสด มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นโดยมีข้อมูลข่าวสารประกอบการท่องเที่ยว แต่ไม่เพียงพอและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ใช้เวลา 1-2 วัน เที่ยวเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด เห็นตามสื่อและอินเทอร์เน็ต มาท่องเที่ยวด้วยตนเองโดยรถยนต์ ใช้ช่วงวันหยุดและนักชดถุกซ์/ตามเทศกาล ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต พักโรงแรม เที่ยวที่วัดหนองแวง จะกลับมาเที่ยวขอนแก่นอีก ถ้ามีโอกาสจะแนะนำต่อบุคคลอื่นให้มาท่องเที่ยวตามลำดับ ระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ให้ความสำคัญภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรื่องค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านวัฒนธรรมและสังคม นโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ การคมนาคม ราคา การส่งเสริมการตลาด และ ด้านสถานที่ ตามลำดับ
3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และภูมิลำเนา แตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยว¹ อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Abstract

The objectives of the research were to: study personal factors behavior of tourists in Khon Kaen province and to study the factors affecting the decision in travel to Khon Kaen province. The sample group used in the research consisted of the consumers who have traveled and have been to Khon Kaen province were 400 people, uses equal Quota sampling and Purposive sampling. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), Independent Sample t-test, (f-test), and multiple comparison according to LSD (Least Significant Difference).

The results:

1. Most of the respondents were female, between 31-40 years of age, have a bachelor's degree or equivalent Occupation Private Company employees, with an average monthly income of 20,001 - 30,000 baht, single status, domiciled in the northeast.
2. The samples had the behavior to make decision to travel in Khon Kaen province with information on tourism operations, but not enough and need more information. The most was spend

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1-2 days traveling the cultural, seen on the media and internet, come to travel by yourself by car holidays and public holidays / according to festivals study tourism information from the internet, stay at hotels visit Nong Waeng Temple, will come back to visit Khon Kaen again, if there is an opportunity, the will recommend other people to travel in Khon Kaen. The level affecting of factors tourism decision making behavior in Khon Kaen province, the importance to the overall picture was at the highest level. When considering in each aspect found that culture and society was the highest, government policies and regulations, transportation, price, marketing promotion, and location respectively.

3. The results of the analysis of factors affecting the decision to travel in Khon Kaen province; it was found that tourists with different age, education, occupation, marital status and domicile were different on importance to factors affecting their decision to travel in Khon Kaen province.

Keywords : Factors affecting tourism decisions , 1 Faculty of Business Administration College of Asian Studies

บทนำ

การท่องเที่ยวประเทศไทยในปัจจุบันเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นได้อีกต่อไปเรื่อยๆ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก การท่องเที่ยวเป็นผลิตภัณฑ์บริการที่ทำรายได้อันดับหนึ่งของประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยเน้นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคล เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน โดยการปรับโครงสร้างภาคบริการให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค บนฐานความโดดเด่นและความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและความเป็นไทย เน้นการฟื้นฟู พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถานในเชิงพื้นที่ และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อสร้างสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ แก่ธุรกิจการท่องเที่ยวไทย เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของตลาดโลก (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

“ขอนแก่นโมเดล” นักท่องเที่ยวทะเลสาบเป๊ากิน 5 ล้านคน เผยแพร่: 8 ม.ค. 2562 15:12 โดย: ผู้จัดการออนไลน์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปลื้ม ประกาศความสำเร็จยอดนักท่องเที่ยวเข้าขอนแก่นทะเลสาบเป๊ากิน 5 ล้าน รับปีใหม่ พร้อมเดินทางจับมือพันธมิตรเปิดตัวโครงการ Khon Kaen Love Local เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีบทบาทในการขับเคลื่อนด้านท่องเที่ยวของขอนแก่นไปพร้อม ๆ กัน

ซึ่งความสำเร็จของการร่วมมือร่วมใจครั้งนี้ เปรียบเสมือนของขวัญ ที่สร้างรอยยิ้มและความสุข มาสู่จังหวัดขอนแก่น พร้อมเดินทางจับมือพันธมิตรเปิดตัวโครงการ Khon Kaen Love Local การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) แผนวิสาหกิจการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2560 – 2564 ในการผลักดันและขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น หรือ “ขอนแก่น โมเดล” ให้ขอนแก่นก้าวขึ้นเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักของประเทศไทย เน้นแนวทางการดำเนินงานที่เรียกว่า "New Biz Connect" ยกจุดขาย ความเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ความพร้อมทางเศรษฐกิจ และศักยภาพของขอนแก่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการจัดประชุม สัมมนา และกิจกรรมระดับชาติและนานาชาติ สร้างความแตกต่างและกระตุ้นให้เกิดการตลาดสินค้าในพื้นที่ขอนแก่นเป็นจุดหมายในการเดินทาง

ททท. จะยังคงเดินทางดำเนินงานส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวตาม “ขอนแก่น โมเดล” เพื่อสร้างความสุขให้กับพื้นที่ต่อไป โดยนำเอาการท่องเที่ยวมาเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ควบคู่กับการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นที่มาของโครงการขอนแก่น New Biz Season 3 สัมผัสวิถีชุมชนอันมีเสน่ห์ โดยชูการท่องเที่ยววิถีไทยอีสาน เพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมให้แก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยววิถีชีวิต ภูมิปัญญาสู่การเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ภายใต้โครงการ Khon Kaen Love “แนวทางการดำเนินงานโครงการ เป็นการนำเอาศักยภาพของขอนแก่นที่มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ผสมเข้ากับเสน่ห์วิถีชุมชน โดย ททท. มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ และทำการตลาดเพื่อเสนอขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ พร้อมทั้งจัดทำโปรโมชั่นเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตลาดสินค้าออกเดินทางไปยังชุมชน

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆในการจัดการ การท่องเที่ยว สามารถนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนพัฒนา และกำหนดกลยุทธ์ ปรับปรุง ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่มาท่องเที่ยวหรือเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่มาท่องเที่ยวหรือเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นจำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 385 คนโดยใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยตั้งแต่กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2563

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวหรือเคยมาท่องเที่ยวขอนแก่น โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นโดยใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977 อ้างถึงใน ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2550) จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการธนาคารฯ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Question)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของปัจจัยส่วนประสมการตลาด ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น วาสนี เสถียรกาล (2559) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งใช้วิธีกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ระดับการวัดข้อมูลเป็นแบบเรียงอันดับ (Ordinal scale)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question)

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 440 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด โดยแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริโภคที่ใช้บริการฯ

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล และวิเคราะห์หาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถาม (Reliability) แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น นำเสนอในรูปแบบค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น นำเสนอในรูปค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 สถิติทดสอบค่า Independent Sample เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันและ One-way Anova เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปเปรียบเทียบพหุคูณตามวิธี LSD (Least Significant Difference) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน/คน	ร้อยละ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน/คน	ร้อยละ
เพศ			อาชีพ		
ชาย	175	43.75	นักเรียน/นักศึกษา	38	9.50
หญิง	225	56.25	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	62	15.50
			พนักงานบริษัทเอกชน	200	50.00
			ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/เกษตรกร	90	22.50
			เกษียณอายุ	10	2.50
			รวม	400	100
อายุ			สถานภาพ		
ต่ำกว่า 20 ปี	19	4.75	โสด	218	54.50
20-30 ปี	100	25.00	สมรส	131	32.80
31-40 ปี	182	45.50	หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	51	12.70
41-50 ปี	79	19.75	รวม	400	100
51 ปีขึ้นไป	20	5.00			
รวม	400	100.00			
ระดับการศึกษา			ภูมิลำเนา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	59	14.80	ภาคเหนือ	30	7.50
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	212	53.00	ภาคกลาง	90	22.50
ปริญญาโท	98	24.50	ภาคตะวันออก	40	10.00
สูงกว่าปริญญาโท	31	7.70	ภาคตะวันตก	30	7.50
รวม	400	100.00	ภาคใต้	58	14.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	152	38.00
ต่ำกว่า 10,000 บ.	48	12.00	รวม	400	100
10,001-20,000บ.	112	28.00			
20,001-0,000บ.	160	40.25			
30,001 บาทขึ้นไป	80	2.00			
รวม	400.00	100.00			

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 182 คน การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 212 คน อาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน

200 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 160 คน สถานภาพ เป็นโสด จำนวน 218 คน ภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 152 คน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามข้อมูลพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยว

พฤติกรรม การตัดสินใจท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรม การตัดสินใจท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้อมูลข่าวสารประกอบการท่องเที่ยว			ระยะเวลาที่ใช้ท่องเที่ยว		
ไม่มี และไม่จำเป็นต้องมี	30	7.50	1-2 วัน	208	52.00
มีเพียงพอ	121	30.25	3-4 วัน	160	40.00
มีไม่เพียงพอและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม	218	54.50	5-6 วัน	32	8.00
ไม่มีและต้องการข้อมูล	31	7.75			
รวม	400	100.00	รวม	400	100
กิจกรรมที่ต้องการในการท่องเที่ยว			เหตุผลที่ท่านมาท่องเที่ยว		
ท่องเที่ยวธรรมชาติ	101	25.25	การชักชวนของเพื่อน	112	28.00
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	202	50.50	เห็นตามสื่ออินเทอร์เน็ต	156	39.00
สัมมนา	10	2.50	สัมมนา	29	7.25
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	49	12.25	ความประทับใจเคยมา	92	23.00
อื่นๆ	38	9.50	อื่นๆ	11	23.00
รวม	400	100	รวม	400	100
บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจมา ท่องเที่ยว			ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว		
ตนเอง	151	37.30	มาด้วยตนเอง		
ครอบครัว	69	17.30	การนำเที่ยวของหน่วยงาน	196	49.00
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	141	35.30	การนำเที่ยวของบริษัททัวร์	39	9.75
หน่วยงาน	39	9.60	อื่นๆ	115	28.75
รวม	400	100	รวม	50	12.50
			รวม	400	100
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมา ท่องเที่ยว			ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว		
รถยนต์ส่วนตัว	116	29.00	วันจันทร์-ศุกร์	68	17.00
รถโดยสารประจำทาง	69	17.30	วันหยุดสุดสัปดาห์	141	35.25
รถของหน่วยงาน	39	9.80	วันนักขัตฤกษ์	159	39.75
พฤติกรรม การตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัด ขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรม การตัดสินใจท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถของบริษัททัวร์	115	28.80	วันลาพักร้อนประจำปี	23	5.75
อื่นๆ	61	15.10	อื่นๆ	9	2.25
รวม	400	100	รวม	400	100
ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวจากที่ใด			ที่พัก		
วิทยุ โทรทัศน์	100	25.00	โรงแรม	157	39.25
สื่อสิ่งพิมพ์	50	12.50	รีสอร์ท	112	28.00
อินเทอร์เน็ต	190	47.50	ที่พักอุทยาน	38	9.50
ครอบครัว/เพื่อน/ญาติ	60	15.00	บ้านญาติ เพื่อน	41	10.25

พฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	400	100	โฮมสเตย์ รวม	52 400	13.00 100
สถานที่ท่องเที่ยว			สถานที่ท่องเที่ยว		
วัดหนองแวง อ.เมือง	120	30.00	Aura-farm อ.เขาสวนกวาง	41	10.25
วัดพระธาตุขอนแก่น อ.เมือง	31	7.75	สวนสัตว์ขอนแก่น อ.เขาสวน		
ตลาดต้นตาล อ.เมือง	38	9.50	กวาง	21	5.25
วัดทุ่งเศรษฐี มหาเจดีย์รัตน อ.เมือง	49	12.25	วัดถ้ำผาเก้ง อ.ภูเวียง		
พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ อ.ภูเวียง	21	5.25	อื่นๆ	20	5.00
เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์	49	12.25	รวม	10 400	2.50 100
จะกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่			จะแนะนำต่อบุคคลอื่น		
กลับมาเที่ยว	400	100	แนะนำต่อ	400	100
ไม่กลับมาเที่ยว	0	0	ไม่แนะนำต่อ	0	0
รวม	400	400	รวม	400	400

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นโดยมีข้อมูลข่าวสารประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นแต่ไม่เพียงพอและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 218 คน ใช้เวลาในการท่องเที่ยว คือ 1-2 วัน จำนวน 208 คน ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุด จำนวน 202 คน ตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นตามสื่อและอินเทอร์เน็ต มากที่สุด จำนวน 156 คน มาท่องเที่ยวด้วยตนเอง จำนวน 151 คน ใช้รถยนต์ส่วนตัว

จำนวน 116 คน ใช้ช่วงวันนักขัตฤกษ์/ตามเทศกาล มากที่สุด จำนวน 159 คน ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต มากที่สุด จำนวน 190 คน พักโรงแรม มากที่สุด จำนวน 157 คน ท่องเที่ยวที่วัดหนองแวง มากที่สุด จำนวน 120 คน จะกลับมาเที่ยวขอนแก่นอีก มากที่สุด จำนวน 400 คน และ ถ้ามีโอกาสจะแนะนำต่อบุคคลอื่นมาท่องเที่ยว จำนวน 400 คน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัย มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น	ค่าเฉลี่ย(X)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	แปลผล	อันดับ
1. ด้านเศรษฐกิจ	4.13	0.52	มากที่สุด	6
2. ด้านนโยบายของรัฐและกฎระเบียบ	4.45	0.52	มากที่สุด	2
3. ด้านด้านวัฒนธรรมและสังคม	4.60	0.48	มากที่สุด	1
4. ด้านการคมนาคม	4.33	0.42	มากที่สุด	3
5. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.31	0.28	มากที่สุด	5
6. ด้านราคา	4.42	0.36	มากที่สุด	4
7. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.42	0.36	มากที่สุด	4
รวม	4.38	0.32	มากที่สุด	4

จากตาราง 3 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวัฒนธรรมและสังคม

รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ ด้านการคมนาคม ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงภาพรวมความแตกต่างของการทดสอบ Independent Samples t-test และ One – way ANOVA ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว						
	เศรษฐกิจ	นโยบายของรัฐและกฎระเบียบ	วัฒนธรรมและสังคม	การคมนาคม	สถานที่	ราคา	การส่งเสริมการตลาด
เพศ	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓
อายุ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
อาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รายได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สถานภาพสมรส	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ภูมิลำเนา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

X ไม่แตกต่างกัน ✓ ต่างกัน

จากตารางที่ 4 พบว่าอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และภูมิลำเนาแตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ผลการวิจัยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31–40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีสถานภาพ เป็นโสด มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรม การตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นโดยนักท่องเที่ยวมีข้อมูลข่าวสารประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นแต่ไม่เพียงพอและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ใช้เวลาในการท่องเที่ยว คือ 1-2 วัน ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุด ส่วนใหญ่เห็นตามสื่อและอินเทอร์เน็ต มาท่องเที่ยวด้วยตนเอง ใช้รถยนต์ ใช้ช่วงวันนักชดถกข์/ตามเทศกาล ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต พักโรงแรม ท่องเที่ยวที่วัดหนองแวง จะกลับมาเที่ยวขอนแก่นอีก ถ้ามีโอกาสจะแนะนำต่อ บุคคลอื่นมาท่องเที่ยว สอดคล้องกับมณิสรา พลีเดช, กรรณิการ์ นาคาชล, เนตรชนก โชติกามา, รัฐชญาพร อินทาทอง, หงส์รดา บุญศรี และ ธรรมจักร เล็กบรรจง (2561) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวถ้าเลขาเอกบ จังหวัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20–45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็น พนักงาน/

เจ้าหน้าที่บริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,00 – 30,000 บาท เช่นเดียว ชัยสงคราม สุขธรรมวงศ์ และ ปิยะลักษณ์ พุทธรังค์ (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวลาว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง อายุ 31 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เที่ยววันหยุดตามเทศกาล เช่นเดียวกับนริศรา มัจฉริยกุล (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแบบอิสระบน เกาะไต้หวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวไต้หวันคาดว่าจะกลับไปเที่ยวอีกแน่ๆ และจะแนะนำให้คนรู้จักไปท่องเที่ยวด้วย เพราะไต้หวันมีอาหาร ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ความเป็นระเบียบ ปลอดภัย และ สะดวกสบายในการท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับปริณาลาปะ (2558) พฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวได้ ท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ และวันนักชดถกข์ และยังสอดคล้องกับดุขฎิ เทียมเทศ, สุพรรณิ พรภักดี และปริม หนุนนัต (2557) พบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นโดย นักท่องเที่ยวมีข้อมูลข่าวสารประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นแต่ไม่เพียงพอและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 2 วัน ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุด ส่วนใหญ่เห็นตามสื่อและอินเทอร์เน็ต มาท่องเที่ยวโดยการชักชวนจากเพื่อนและญาติ ใช้รถยนต์ ใช้ช่วงวันหยุด พักรีสอร์ท บังกะโลหรือโรงแรม ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จะกลับมาเที่ยวอีก ถ้ามีโอกาสจะแนะนำต่อบุคคลอื่นมาท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำ อีกทั้งสอดคล้อง

กับวันทนี ศรีนวล(2559) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพศหญิง อายุ 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 ผลการวิจัยระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น พบว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวัฒนธรรมและสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ ด้านการคมนาคม และ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับดุขฎิ เทียมเทศ, สุพรรณิ พรภักดี และปฐิม หนูนัด (2557) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม ด้านนโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ ด้านการคมนาคม และ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรมและสังคมมีความสำคัญกับพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความน่าสนใจของวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รองลงมาคือด้านนโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยมีวันหยุดติดต่อกันหลายวันสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย การอำนวยความสะดวกและการให้บริการของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่างๆ รองลงมาได้แก่ ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แก้วตา ผิวดิ, สุทธิณี ธีระธรรมสรณ์ และ วินัย เชื้อมวราศาสตร์ (2561) เรื่องการจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและความร่วมมือในการรองรับการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน พบว่าการจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งผลให้คนตระหนักถึงคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมและใช้มรดกทางวัฒนธรรมในทิศทางที่ยั่งยืน สอดคล้องกับดุขฎิ เทียมเทศ, สุพรรณิ พรภักดี และปฐิม หนูนัด (2557) พบว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับมากโดยความน่าสนใจของวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รองลงมาได้แก่ชาวบ้านมีความเป็นมิตร และชาวบ้านให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ในส่วน ด้านการคมนาคม พบว่า ความสะดวกในการเดินทางไปสถานที่ต่างๆ เช่นสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ที่รับประทานอาหาร ร้านขาย

ของที่ระลึก รองลงมา คือ มีพาหนะหลายประเภทให้เลือกใช้บริการ สอดคล้องกับ บัณฑิต พุทธลา, ศุภวัฒนากร วงศ์ธน วสุ และ การุณย์ บัวเผื่อน (2561) ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมอหินขาว ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิพบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสำคัญ และมียุทธศาสตร์ ๗ ที่ 2 ด้านการคมนาคมที่สะดวกในการเข้าถึง คือมีโครงการปรับปรุงเส้นทางให้ความปลอดภัย มีเส้นทางที่เข้าถึงสะดวกสบายมรณนลาตอย่างขึ้นไปถึงทุกจุดชมวิวยอดนิยม มีลานจอดรถรองรับ มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีป้ายบอกเส้นทางไปยังสถานที่ต่างๆที่เพียงพอ สวยงามโดดเด่นมองเห็นง่าย ส่วนด้านราคา ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญรายด้านพบว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเหมาะสม รองลงมา คือ ความเหมาะสมของราคาอาหาร ความเหมาะสมของราคาของฝากของที่ระลึก สอดคล้องกับมณิสรา พลีเดชง, กรรณิการ์ นาคาชล, เนตรชนก โชติกมาศ, รัชชญาพร อินท่าทอง, หงส์รดา บุญศรี และ ธรรมจักร เล็กบรรจง (2561) พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคาในระดับมาก คือ ราคาตัวเรือเหมาะสมกับระยะทาง ค่าบริการค่าอาหาร ค่าสถานที่ท่องเที่ยว สำหรับด้านการส่งเสริมการตลาด ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว รองลงมา คือ มีการสร้างเครือข่ายการตลาดการท่องเที่ยว ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว สอดคล้องกับมณิสรา พลีเดชง, กรรณิการ์ นาคาชล, เนตรชนก โชติกมาศ, รัชชญาพร อินท่าทอง, หงส์รดา บุญศรี และ ธรรมจักร เล็กบรรจง (2561) พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดในระดับมาก คือมีส่วนลดสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะ มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่างๆ มีโปรโมชั่นในวันหยุดพักผ่อน เช่นเดียวกับแก้วตา ผิวดิ และคณะ (2561) พบว่าด้านการส่งเสริมการตลาดมีการประชาสัมพันธ์ มีการทำโฆษณา ผ่านสื่อออนไลน์ ส่วนด้านการสถานที่ท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม ปลอดภัย รองลงมา คือ มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีทำให้ประทับใจ สอดคล้องกับมณิสรา พลีเดชง และคณะ (2561) พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ ในระดับมากได้แก่การเข้าถึงสถานที่ได้ง่ายและสะดวก ด้านกายภาพมีความเป็นระเบียบมีป้ายสื่อความหมายต่างๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวก สะอาด บรรยากาศดี ร้านอาหารเพียงพอ มีการแจ้งรายละเอียดในการท่องเที่ยวชัดเจน อีกทั้งสอดคล้องกับพระมหาธชธ สิริมงคล(มาตรา) ศึกษาเรื่องการจัดการการ

ท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดหนองแขง(พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น(2557) พบว่าแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดหนองแขง (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสถานที่ควรช่วยกันรักษาความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญ เพิ่มที่จอดรถให้บริการด้านต่างๆ เพื่อความสะดวกแก่ผู้มาท่องเที่ยว และควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และด้านเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ฐานะทางการเงินมั่นคง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การเปลี่ยนแปลงราคาเชื้อเพลิง สอดคล้องกับ นริศรา มัจฉริยกุล (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแบบอิสระบนเกาะใต้หวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดของการท่องเที่ยวได้หวั่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้แก่ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ราคาที่เหมาะสม การส่งเสริมการตลาด ประสิทธิภาพที่ดีที่ได้รับจากด้านบุคคล การเดินทางที่สะดวก และการนำเสนอของไต้หวันในภาพรวม

2.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น พบว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านนโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ ด้านวัฒนธรรมและสังคม ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการคมนาคม

นักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และภูมิลำเนา แตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นแตกต่างกัน สอดคล้องกับมัทนี คำสำราญ (2559) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส มีระดับความคิดเห็นกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแตกต่างกัน เช่นเดียวกับชนิษฐา แจ่มประจักษ์ (2561) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว:กรณีศึกษา สามชุก ตลาดร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว:กรณีศึกษา สามชุก ตลาดร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับดุษฎี เทียมเทศ และคณะ (2557)

พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ รายได้ สถานภาพ จำนวนบุตร และภูมิลำเนาแตกต่างกันมีผลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับพระมหาธรรสิริมงคล (มาตรา) (2557) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดหนองแขงฯ แตกต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับวันทนี ศรีนวล(2559) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านอารยธรรมชมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ควรทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมให้มากขึ้นเนื่องจากนักท่องเที่ยวบางคนมีข้อมูลไม่เพียงพอ

1.2 นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะกลับมาเที่ยวอีก ดังนั้นกำหนดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำ

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตครอบคลุมการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นบางพื้นที่เท่านั้น งานวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ หรือจังหวัดอื่น หรือกลุ่มตัวอย่างต่างชาติ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเขตอื่นได้อย่างทั่วถึง จะส่งผลให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนากลยุทธ์ด้านต่างๆ สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้รับรู้จดจำ และประทับใจได้อย่างยั่งยืน

2.2 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบางปัจจัย ดังนั้น ครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็น หรือตัวแปรอื่นๆ หรือศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อเก็บข้อมูลในเชิงลึก เช่น ด้านสังคม ด้านแรงจูงใจ ด้านจิตวิทยา ทักษะคิด ความคาดหวังของลูกค้า การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าหรือเครือข่ายในการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

1. แก้วตา ผิดดี, สุทธิณี ธีระธรรมสรณ์ และวินัย เชื้อมวาราศาสตร์. (2561). **การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและความร่วมมือในการรองรับการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน), 31.
2. ขนิษฐา แจ่มประจักษ์. (2561). **วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว:กรณีศึกษา สามชุก ตลาดร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี**. บทความ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
3. ชูศรี วงศ์รัตน์. (2552). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตดุขมิ์ เทียมเทศ, สุพรรณิ พรภักดี และปริม หนูนัด. (2557). **วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
5. อีรุดิ เอกะกุล. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์**. วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
6. นริศรา มัจฉริยกุล. (2559). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแบบอิสระบนเกาะไต้หวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
7. บัณฑิต พุทธลา, ศุภวัฒนากร วงศ์ณวสุ และการุณย์ บัวเผื่อน. (2561). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมอหินขาว ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (มกราคม-ธันวาคม), 73.
8. บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **พฤติกรรมผู้บริโภค**.
9. ปริณา ลาปะ. (2558). **เรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
10. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555-2559). ฉบับที่ 11. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน.
11. ผู้จัดการออนไลน์. (2562). **การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.). โครงการ Khon Kaen Love Local**.
12. พระมหาธัชชร์ สิริมงคล (มาตรา). (2557). **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดหนองแขง (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. ปริญา พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
13. มณิสรา พลิตะ, กรรณิการ์ นาคาชล, เนตรชนก โชติภัก, รัฐญาพร อินทาทอง, หงส์ดา บุญศรี และ ธรรมจักร เล็กบรรจง. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวถ้าเลขาอบ จังหวัดตรัง**. ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง.
14. มัทนี คำสำราญ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปริญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
15. วันทนีย์ ศรีนวล. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
16. Cochran, 1977 อ้างถึงใน อีรุดิ เอกะกุล. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์**. วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
17. Kotler, Philip. (2009). **Marketing Management. (13th ed)**. New Jersey: Prentice Hall, In.
18. Kotler, Philip. (2003). **อ้างอิงในศิวฤทธิ์, (2555) พฤติกรรมผู้บริโภค**.
19. Kotler, Philip. (1997). **อ้างอิงใน ชัยสมพล ขาวประเสริฐ, (2552:63-83.) การตลาดบริการ**.

การพัฒนาแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
The Development of Academic Management Model for Excellence
in Private Vocatronal Education Colleges

สุวรรณดา ดวงจินดา¹

สมเกียรติ ศรีจักรวาล²

ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน (2) ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรประกอบด้วย บุคลากรในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งหมด 443 แห่ง กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 555 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้โปรแกรม G*Power ในการหาขนาดหรือจำนวนตัวอย่าง วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์หาความต้องการของการบริหารวิชาการด้านสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน (2) การพัฒนารูปแบบ (3) การประเมินรูปแบบเพื่อยืนยันความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (4) การปรับปรุงรูปแบบให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์สามารถใช้เป็นตัวแทนปรากฏการณ์ได้จริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการทดสอบความต่างของรูปแบบโดยใช้ LR test

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารวิชาการด้านสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มี 5 องค์ประกอบ คือ การบริหารวิชาการด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการทำวิจัย แต่ละองค์ประกอบมีดัชนีชี้วัดจำนวน 4 ดัชนี รูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ได้ผลลัพธ์ที่ทำให้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษสู่ความเป็นเลิศ ตามผล VNET ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2) รูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ, สมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษ, วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

Abstract

This research aimed to: (1) develop the academic administration model to be the excellence of private vocational colleges and (2) assess the consistency of the academic administration model to the excellence of private vocational colleges and empirical data.

The research model was research and development. The population consisted of Personnel in private vocational colleges that offer 443 vocational certificate programs, not less than 555 students, from simple random sampling using G * Power program to determine sample size. There were 4 steps to conduct the research: (1) analysis of the needs of academic administration in English language competency, private vocational college (2) prototype development (3) prototype evaluation to confirm the consistency of the format and data Empirical (4) improve the pattern create a manual for using the format and experiment using the format with a Computer program. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation and a LR – test respectively. Confirmatory element analysis and testing patterns with computer programs.

¹หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

The results of the research showed that: (1) academic administration in English language competencies, private vocational colleges which offers vocational certificate programs (vocational certificate), there were 5 components, namely; Academic administration in curriculum, Teacher, Teaching media, Evaluation and Research Each element has 4 indicators. The main components model for academic administration excellence of private vocational colleges as the results of the vocational certificate program (vocational certificate), English language competency, private vocational college to excellence are speaking English, (2) The academic administration model for excellence of private vocational colleges is consistent with empirical data.

Keywords: Academic Management for Excellence Model, English Language competencies, Private Vocational Education Colleges

บทนำ

การจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบันเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อไปพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่ปฏิรูปการเรียนรู้ โครงสร้าง การบริหารและการจัดการศึกษา การเงินเพื่อการศึกษา การผลิตและพัฒนาครู รวมถึงระบบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 25 (2552 – 2561) ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองบรรลุเป้าหมายเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จึงกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ดังนี้ (1) เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ 1 คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล (2) เป้าหมายยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ที่ 2 คนไทยใฝ่รู้สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (3) เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ 3 คนไทยใฝ่ดี มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึก และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย (4) เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ 4 คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีทักษะในการคิด และปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพนำไปสู่การบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษาของระบบสากล ตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสถานศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในการใช้แนวคิด

ดังกล่าวเช่น โรงเรียนเพอริเวอร์ (Pearl River School District) แห่งรัฐนิวยอร์กและมหาวิทยาลัย วิสคอนซินแห่งรัฐวิสคอนซิน โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูง ต่อมาประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกได้นำแนวคิดมาใช้เกิดผลสำเร็จ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฮองกง และไทย ปรับใช้ในการศึกษา เรียกว่า เกณฑ์ รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award :TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ การบริหารทางด้านการศึกษานำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประเทศไทย (TQA) ไปพัฒนาศักยภาพระบบการบริหาร จัดการสู่ความเป็นเลิศ (โชติช่วง พันธ์เวส, 2551) รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) เป็นรางวัลและ เครื่องหมายแสดงความเป็นเลิศในการบริหารจัดการของ องค์กรที่ทัดเทียมระดับมาตรฐานโลก มีเกณฑ์ในการประเมิน กระบวนการตัดสินใจเช่นเดียวกับ MBNQA ของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก TQA ใช้ MBNQA เป็นแม่แบบ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง TQA เพื่อ 1) สนับสนุนการนำแนวทางของ TQA ไปใช้ในการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน 2) ประกาศเกียรติคุณให้กับองค์กรที่ประสบความสำเร็จในระดับมาตรฐานโลก 3) กระตุ้นให้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 4) แสดง ให้นานาชาติเห็นถึงความมุ่งมั่นในการยกระดับมาตรฐานสู่ ความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ (สุพิศ โสภา, 2560)

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 ซึ่งจะต้องก้าวทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร การติดต่อสัมพันธ์ทำธุรกิจกับนานาประเทศทั่วโลกจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชากรในประเทศจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะด้านภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถดังกล่าวจะต้องพัฒนาบุคลากร นักเรียน นักศึกษา ให้สามารถ ฟัง คิด พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษได้ในระดับดีถึงดีมาก วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานหนึ่งมีหน้าที่สำคัญในการผลิต

บุคลากรเข้าสู่ระบบแรงงานของประเทศจึงจำเป็นต้องผลักดันและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านภาษาอังกฤษ

จากแนวคิดและหลักการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ทำการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศในด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการวิชาการให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศในด้านภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
2. เพื่อประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารวิชาการ หมายถึง องค์ประกอบ ขั้นตอน กระบวนการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านภาษาอังกฤษของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง วิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 5 กลุ่ม คือ กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลางและกลุ่มภาคใต้ ที่เปิดทำการเรียนการสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 443 แห่ง

ครู หมายถึง ครูที่ได้บรรจุเป็นพนักงานของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนและครูอัตราจ้างมีหน้าที่สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

ประเภทของวิทยาลัย หมายถึง หลักสูตรที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 9 ประเภทวิชา

ขนาดของวิทยาลัย หมายถึง จำนวนนักเรียนที่แบ่งตามเกณฑ์ของ สมศ. 1) วิทยาลัยขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน น้อยกว่า 1,000 คน 2) วิทยาลัยขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,000 คน ขึ้นไป

กลุ่มของวิทยาลัย หมายถึง การสังกัดกลุ่มโดยใช้สถานที่ตั้งของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตั้งอยู่มีจำนวน 5 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มกรุงเทพมหานคร 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคเหนือ 3) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคกลาง 4)

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 5) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคใต้

ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงานวิชาการด้านสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พณิชยกรรม ประเมินจากผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์การประเมิน จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสานมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน 1. การคิดวิเคราะห์ 2. การพัฒนารูปแบบ 3. การประเมินรูปแบบ และ 4. การปรับปรุงรูปแบบ

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบ สมผสาน ประชากรประกอบด้วย บุคลากรในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งหมด 443 แห่ง กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 555 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้โปรแกรม G*Power ในการหาขนาดหรือจำนวนตัวอย่าง วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์หาความต้องการของการบริหารวิชาการด้านสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน (2) การพัฒนาต้นแบบ (3) การประเมินต้นแบบเพื่อยืนยันความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (4) การปรับปรุงรูปแบบให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์สามารถใช้เป็นตัวแทนปรากฏการณ์ได้จริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการทดสอบความต่างของรูปแบบโดยใช้ LR test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการศึกษการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน มี 5 องค์ประกอบ อันประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการทำวิจัย โดยมีดัชนีองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

ดัชนีองค์ประกอบที่เป็นตัวแทนกลุ่ม cur (ด้านหลักสูตร) จำนวน 4 ดัชนี

1. จัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยเอกชน
2. จัดทำหลักสูตรร่วมกับภาคอุตสาหกรรม
3. จัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันในการพัฒนา ในการจัดการเรียนรู้อะไรของแต่ละกลุ่มสาขา
4. การจัดประชุมคณะครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกันก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ดัชนีองค์ประกอบที่เป็นตัวแทนกลุ่ม tea
(ด้านครูผู้สอน) จำนวน 4 ดัชนี

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากทั้งในและนอกโรงเรียน
2. กำหนดให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียน
3. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการทำวิจัย ในชั้นเรียนแก่ครู
4. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนด มาตรการ เกณฑ์ หรือทิศทางในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

ดัชนีองค์ประกอบที่เป็นตัวแทนกลุ่ม med
(ด้านสื่อการสอน) จำนวน 4 ดัชนี

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากทั้งในและนอกโรงเรียน
3. นิเทศ ติดตาม การผลิตสื่อ การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นประจำต่อเนื่อง
4. มีแผนงานหรือโครงการ การผลิตสื่อ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ดัชนีองค์ประกอบที่เป็นตัวแทนกลุ่ม eva
(ด้านการประเมินผล) จำนวน 4 ดัชนี

1. มีการตรวจสอบทบทวนหลักสูตร และประเมินผลการใช้หลักสูตร
2. ประเมินผล สรุปผลการจัดการเรียนรู้ และจัดทำรายงานแจ้งแก่ทุกฝ่ายได้รับทราบ
3. ประเมินผลการพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ครู บุคลากรรับผิดชอบ ด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษาของโรงเรียน

ดัชนีองค์ประกอบที่เป็นตัวแทนกลุ่ม res
(ด้านการทำวิจัย) จำนวน 4 ดัชนี

1. จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา แนะนำด้านการวิจัย โดยนักวิจัยพี่เลี้ยง
2. จัดตั้งสถาบันการค้นคว้าวิจัย
3. นักศึกษามีโอกาสร่วมในการวิจัยของ คณะโดยเป็นผู้ช่วยนักวิจัย
4. การจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงาน นิเทศภายในประจำปีการศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ทดสอบความแตกต่างของความพิชของรูปแบบ พบว่า ผลต่างระหว่างค่า χ^2 ของรูปแบบทั้ง 2

ก่อนปรับและหลังปรับ มีค่าเท่ากับ 11,288.976 ในขณะที่ ผลต่างขององศาอิสระเท่ากับ 2679 คือ เมื่อนำไปเปิดตาราง แจกแจงค่า χ^2 พบว่า ผลต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.000$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารูปแบบโมเดลประหยัด มีความพิช ดีขึ้นกว่าโมเดลเต็ม ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารูปแบบที่ถูก ดังนั้นผู้วิจัยจึง เลือกโมเดลโมเดลที่ดีต้องมีข้อมูลไม่มากและไม่น้อย จนเกินไป ประมาณ 3-5 ข้อ (ตามทฤษฎี Hair) การกำหนด รูปแบบให้เป็นรูปแบบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบลำดับที่ 2

ผลการปรับครั้งสุดท้าย ค่า χ^2 ค่าเท่ากับ 11288.976** ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Normed-Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1 มีค่าไม่เกิน 0.5 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบไม่ สอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ ค่าดัชนี RMSEA เท่ากับ 0.013 ค่าดัชนี CFI มีค่าเท่ากับ 0.964 ค่าดัชนี TLI มีค่า เท่ากับ 0.957 ค่าดัชนี SRMR มีค่าเท่ากับ 0.024 ผลการ ประเมินรูปแบบดังกล่าวแม้จะพบว่าค่า χ^2 จะมีนัยสำคัญ ทางสถิติซึ่งอาจจะบอกให้ทราบว่ารูปแบบสมมติฐานไม่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าสถิติ ทดสอบ χ^2 มักจะมีความอ่อนไหวกับขนาดตัวอย่างและ มักจะมีนัยสำคัญเสมอเมื่อขนาดตัวอย่างมากขึ้นทั้ง ๆ ที่รูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก็ตาม (Byrne, Barbara M., 2010, p. 68) ดังนั้นในการพิจารณาความ สอดคล้องของรูปแบบจึงควรพิจารณาดัชนีตัวอื่น ๆ ประกอบด้วย (Hair Jr., et al., 2015, p. 630) ผลจากการ พิจารณาดัชนีตัวอื่น ๆ พบว่า ทุกตัวชี้ให้เห็นว่ารูปแบบ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงสรุปว่ารูปแบบที่ได้ หลังจากการปรับปรุงแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์เป็นอย่างดี

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้าง รูปแบบความเที่ยงตรงของเนื้อหาสามารถวัดได้ จาก ความเที่ยงตรงเชิงเข้าสู่ ตามข้อ 4.6 พบว่า ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบที่มีอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรดัชนี ทุกตัวมีค่ามากกว่า 0.07 ซึ่งส่งผลให้ค่าความเชื่อมั่นราย ดัชนีมีค่ามากกว่า 0.50 และความคลาดเคลื่อนในการวัดมี ค่าน้อยกว่า 0.50 ทุกตัวแปรด้วย ผลจากการวิเคราะห์ ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบ ด้านหลักสูตร มีค่า AVE (ความแปรปรวนเฉลี่ย) เท่ากับ 0.833 ด้านครูผู้สอน มี ค่า AVE (ความแปรปรวนเฉลี่ย) เท่ากับ 0.865 ด้านสื่อการ สอน มีค่า AVE (ความแปรปรวนเฉลี่ย) เท่ากับ 0.833ด้าน การประเมินผล มีค่า AVE (ความแปรปรวนเฉลี่ย) เท่ากับ 0.850 ด้านการวิจัย มีค่า AVE (ความแปรปรวนเฉลี่ย) เท่ากับ 0.834

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐาน ที่ว่ารูปแบบการบริหารเชิงวิชาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลต่อความเป็นเลิศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย มีค่าเท่ากับ 0.986 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.038 และค่าสถิติทดสอบแทรก มีค่าเท่ากับ 25.674 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.000$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีอิทธิพลในทางบวกต่อความเป็นเลิศทางภาษาอังกฤษ โดยที่คะแนนรูปแบบเป็นเลิศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน เท่ากับ 0.986 จึงสรุปว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความเป็นของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

สรุป ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่า นักศึกษาที่ได้เรียนสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษไปมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษเป็นเลิศตามผล VNET ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จากผลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

ผล VNET ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 6 วิทยาลัย ได้จากแบบสอบถามมีผลเรียงตามลำดับดังนี้ 71.36, 76.26, 79.08, 75.86, 86.47, 74.88 สรุปผล VNET ที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนคะแนน VNET อยู่ในช่วง 71.36 ถึง 86.47

ผล VNET ที่ได้จากการประชุมโฟกัสกรุป จำนวน 8 วิทยาลัย ได้จากแบบสอบถามมีผลเรียงตามลำดับดังนี้ 80.70, 75.64, 79.35, 74.16, 81.02, 70.26, 69.78, 70.35 สรุปผล VNET ที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนคะแนน VNET อยู่ในช่วง 69.78 ถึง 81.02

แบบสอบถามมีผลเรียงตามลำดับดังนี้ 68.77, 73.14, 69.08, 77.86, 83.44, 79.36 สรุปผล VNET ที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนคะแนน VNET อยู่ในช่วง 68.77 ถึง 83.44

ผล VNET ที่ได้จากจำนวน 77 วิทยาลัย ได้จากแบบสอบถามมีผลเรียงตามลำดับดังนี้ 83.17, 76.81, 74.08, 64.93, 77.81, 83.54, 80.14, 67.13, 73.52, 70.56, 77.24, 67.89, 73.09, 67.95, 80.54, 73.27, 80.06, 75.72, 69.64, 71.85, 83.47, 69.94, 70.63, 66.78, 81.62, 76.51, 83.34, 66.82, 69.34, 72.38, 73.58, 85.67, 90.06, 86.08, 75.93, 88.29, 68.62, 70.57, 67.71, 63.99, 78.79, 82.53, 74.44, 71.11,

66.94, 70.82, 65.34, 74.38, 71.77, 69.66, 70.26, 72.33, 76.64, 80.04, 81.78, 66.58, 70.09, 82.55, 64.99, 68.88, 83.66, 78.62, 80.81, 66.55, 84.33, 62.96, 85.01, 66.67, 71.81, 78.91, 70.74, 82.26, 68.63, 66.35, 73.37, 81.32, 75.56 สรุปผล VNET ที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนคะแนน VNET อยู่ในช่วง 62.96 ถึง 90.06

อภิปรายผล

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรประกอบด้วย บุคลากรในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งหมด 443 แห่ง กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 555 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้โปรแกรม G*Power ในการหาขนาดหรือจำนวนตัวอย่าง วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์หาความต้องการของการบริหารวิชาการ ด้านสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรรูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีความสัมพันธ์ที่ไม่แตกต่างกัน ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ และความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า สามารถวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้จริง ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก Discriminant validity มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก เนื่องจากพบว่าค่า AVE มีค่าน้อยกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบยกกำลังสอง ก็จะทำให้เห็นว่าโมเดลมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกการบริหารวิชาการด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการทำวิจัยมีความคงเส้นคงวา เมื่อดูจากค่า CR เทียบกับค่า α -coefficient มีค่าเท่ากับ 0.84 โดยเฉลี่ย

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนพบว่า องค์ประกอบด้านหลักสูตร มีรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) จัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน คือ จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองหรือชุมชน เข้ามาร่วมจัดอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง 2) จัดทำหลักสูตรร่วมกับภาคอุตสาหกรรม คือ มีระดมทรัพยากรหรือเชิญสถานประกอบการมาร่วมจัดทำหลักสูตรหรือทำข้อตกลงกันในการจัดการศึกษาส่งเด็กหรือนักศึกษาไปฝึกงาน เป็นต้น 3) จัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันในการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขา คือ มีการจัดประชุมเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ โครงการ/งาน ของกลุ่มสาขา อย่างต่อเนื่องทุกปี 4) การจัดประชุมคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องเพื่อ

วิเคราะห์หลักสูตรร่วมกันก่อนจัดหลักสูตรสถานศึกษาคือ สถานศึกษาต้องมีแผนปฏิบัติประจำปีโดยมีการกำหนดให้ คณะครูและผู้เกี่ยวข้อง มาร่วมประชุมวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจะได้หลักสูตรที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน

องค์ประกอบด้านครูผู้สอน มีรูปแบบบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้โดย ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น จากทั้งในและนอกวิทยาลัยคือ จัดสรรงบประมาณให้ครูไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นจากสถานที่จริง และระดมผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้กับครู ผู้เรียนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) กำหนดให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียน คือ สถานศึกษาต้อง กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ให้ครูทุกคนจัดทำ วิจัยใน ชั้นเรียนและให้งบประมาณในการทำงานวิจัยกับครู 3) สร้างความตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของ การทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูคือสถานศึกษาจัดอบรมให้ ความรู้กับครูโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการทำวิจัย จัดครูไปเข้าร่วมประชุมกับภายนอกตามวัน เวลาตามหน่วยงานที่จัด 4) ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนด มาตรการ เกณฑ์หรือทิศทางในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน คือ สถานศึกษาต้องมีการประชุมเพื่อจัดทำคู่มือการทำวิจัยใน ชั้นเรียนโดยแจกให้กับครูผู้สอนคนละ 1 เล่ม จัดประชุมเพื่อ ชี้แจง รายละเอียดในการทำ

องค์ประกอบด้านสื่อการสอน มีรูปแบบการ บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เอกชน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง การเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อไปศึกษาดูงานหรือแหล่ง เรียนรู้ในสถานที่ต่างๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิ ปัญญาท้องถิ่นจากในและนอกโรงเรียน 3) นิเทศติดตามการ ผลิตสื่อ การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นประจำต่อเนื่อง คือมี การกำหนดปฏิทิน การนิเทศ ติดตาม อยู่ในแผนงานของ สถานศึกษาและมีการรายงานผลการให้กับครูทุกคนทราบ ทุกครั้งที่มีการนิเทศ จัดสรรงบประมาณ เป็นขวัญกำลังใจ ให้กับครูที่มีการผลิตสื่อที่ยอดเยี่ยมและทันสมัยที่สุด อย่าง น้อย ปีละ 1 รางวัล 4) มีแผนงานหรือโครงการ การผลิตสื่อ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีทุกปี โดยในแต่ละ ปี เน้นเรื่องการผลิตสื่อการเรียนรู้อยู่ในแผนงาน

องค์ประกอบด้านการประเมินผล พบว่าการ พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน มี 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) มีการ

ตรวจสอบทบทวนหลักสูตร และประเมินผลการใช้หลักสูตร คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบหลักสูตร 1 ชุด ซึ่ง อาจจะประกอบไปด้วยตัวแทนจากสถานประกอบการ / ตัวแทนจากผู้ปกครอง/ หรือตัวแทนจากผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกมาร่วมด้วย เป็นต้น 2) ประเมินผล สรุปผล การ จัดการรู้และจัดทำรายงานแจ้งแก่ทุกฝ่ายได้รับทราบ คือ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเพื่อทำการ ประเมินผล พร้อมสรุปผล แล้วนำมาแจ้งให้ทุกฝ่ายรับทราบ 3) ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา คือ สถานศึกษาจัดทำแบบประเมินการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดำเนินการประเมินโดย ผู้เรียน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และสรุปผลการ ประเมิน นำผลที่ได้มาพัฒนาต่อไป 4) โรงเรียนมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการ ครู บุคลากรรับผิดชอบ ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการศึกษาคือสถานศึกษา พิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการ พร้อมทั้งแจ้งให้รับทราบพร้อมกันเกี่ยวกับ บทบาท ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการในการทำงาน

องค์ประกอบด้านการทำวิจัย พบว่า รูปแบบ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชน มี 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) จัดตั้งศูนย์ให้ คำปรึกษาแนะนำด้านการวิจัย โดยนักวิจัยเป็นพี่เลี้ยง คือ สถานศึกษาระดมความคิดเห็นกับบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมเสนอโครงการ/งาน ตั้งศูนย์สรรหา ผู้เชี่ยวชาญงานวิจัย มาเป็นผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิจัย 2) จัดตั้งสถาบันการค้นคว้าวิจัย คือ จัดหาสถานที่ที่ เหมาะสม จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ จัดสรรผลงานวิจัยที่มี คุณภาพ และจัดสรรบุคลากรประจำสถาบันวิจัย 3) นักศึกษามีโอกาสร่วมในการวิจัยของคณะโดยมีผู้ช่วยนักวิจัย คือ จัดอบรมให้ความรู้กับนักศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยและมี นโยบายให้นักศึกษาทำงานวิจัยของคณะหรือสาขาที่ตนเอง ศึกษา โดยมีอาจารย์ที่เชี่ยวชาญงานวิจัยของสาขา เป็น ผู้ช่วยหรือเป็นที่ปรึกษางานวิจัย 4) การจัดทำสรุปรายงานผล การดำเนินงานนิเทศภายในประจำปีการศึกษา คือ จัดทำ เป็นนโยบาย ให้มีการนิเทศภายใน และสรุปผลรายงานอยู่ ในแผนงานของสถานศึกษาการวัดดัชนีว่าได้มากน้อย เพียงใด

3. การประเมินรูปแบบเพื่อยืนยันความสอดคล้อง ของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามความสามารถของดัชนี ในการอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบที่ 1 และ องค์ประกอบที่ 2 โดยใช้ตาราง Schmid & Leiman มีค่า ความเชื่อมั่น $P \leq .05$ ทุกตัว

สรุป รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ที่พัฒนาขึ้นมาเป็นตัวแทน ปรากฏการณ์ที่เราอยากทราบสมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษ

สู่ความเป็นเลิศของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
กับการบริหารวิชาการมีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์
ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สามารถใช้เป็น
แนวทางในการกำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของ
วิทยาลัยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สามารถใช้
เป็นแนวทางในการบริหารวิทยาลัยให้มีคุณภาพและ
ประสิทธิภาพ
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สามารถใช้
เป็นแนวทางในการบริหารจัดการวิทยาลัยต่อไปได้
3. ในการนำหลักการบริหารวิชาการสู่ความ
เป็นเลิศ สมรรถนะทางด้านภาษาอังกฤษ มาใช้จะต้องมีการ
สร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
4. ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควร
ส่งเสริมสนับสนุนการนำภาษาอังกฤษมาใช้ในการกำหนด
ยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติตระหนัก
ถึงศักยภาพของวิทยาลัยให้มีคุณภาพ บนพื้นฐานและทฤษฎี
ตามแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ
พร้อมทั้งประเมินอย่างต่อเนื่องจาก สอศ.

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาการพัฒนาแบบการ
บริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ นั้นเป็นการวิเคราะห์ 5
องค์ประกอบย่อย ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหาร
วิชาการในวิทยาลัย ยังมีตัวแปรอื่นๆ อีกที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของการบริหารวิชาการ ที่ผู้วิจัยไม่ได้นำเข้ามา
ศึกษา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาตัวแปรที่คาด
ว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารวิชาการ
เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับบริบทการ
ดำเนินงาน ความไม่เข้าใจของสังคมต่อใช้ภาษาอังกฤษ การ
ปรับเปลี่ยนตนเองของบุคลากร นักศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ได้
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการครอบคลุม
มากยิ่งขึ้น
2. ควรวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของ
พนักงานในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนอื่นๆ อีก เพื่อ
ปรับปรุงแนวทางในการบริหารจัดการภาษาอังกฤษให้มี
ประสิทธิผลต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย
SPSS และ AMOS เพื่อการ วิจัย. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การใช้ SPSS for
Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่
6. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
3. เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2557). ข้อเท็จจริง
การศึกษาของชาติคือนโยบายการศึกษาของ
ประเทศ ให้ความสำคัญกับการศึกษาสาย
สามัญมากกว่าสายอาชีพ.
4. ชัลวานี ดิงนามอ, พฤติกรรมการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลา.
5. ทรงพล เจริญคำ. (2552). รูปแบบความเป็น
เลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร,
กรุงเทพฯ
6. นิพนธ์ แจ่มจำรัส. (2557). รูปแบบการบริหาร
โรงเรียนองค์การวิชาชีพ ของโรงเรียนที่ได้รับ
รางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียน 2 แห่งในจังหวัด
ชลบุรี. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 4
ฉบับที่ 1 เดือนมกราคมถึงมิถุนายน.
7. ศุภลักษณ์ เศษะพานิช. (2550). การพัฒนา
ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของ
สถานศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ.
8. สนใจ ไชยบุญเรือง. (2560). บทเรียนจาก
โครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการ
สื่อสาร ในโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
และการพัฒนาท้องถิ่น. วารสารวิทยาลัย
บัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคมถึง
มิถุนายน (2561).
9. สมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ. (2553). การ
วิเคราะห์พหุระดับ: โปรแกรม HLM.
กรุงเทพฯ: บริษัท เจริญดีมั่นคง.

10. สุพิศ โสภา. (2560). **การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนแวงใหญ่วิทยา**คม.วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม ถึง ธันวาคม (2560).
11. สุขุม มูลเมือง. (2559). **เทคนิคการวิเคราะห์สถิติขั้นสูง โมเดลสมการโครงสร้าง: การประยุกต์ใช้โปรแกรม AMOS และ Mplus**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
12. Bollen, K.A. (1989). **Structural Equations with Latent Variables**. New York: John Wiley & Sons, Inc.,. Brown, Timothy A. and Michael T. Moore. (2012). **Confirmatory Factor Analysis**. In R.
13. Byrne, B. M. (2010). **Structural Equation Modeling With AMOS: Basic Concepts**. Applications, and. New York, NY: Taylor and Francis Group.
14. Comrey, Andrew L., and Lee, Howard B. (1992). **A First Course in Factor Analysis**., 2 nd ed. New York: Psychology Press, Taylor and Francise Group.
15. Kline, R.B. (2011). **Principles and Practices of Structural Equation Modeling**. 3 rd ed. New York, NY.: Guilford Press.
16. Pallant, J. (2016). **A Step to Step Guide to Data Analysis Using IBM SPSS** 6 th ed. New York, NY: McGraw-Hill House.
17. Wang, Jichuan and Wang, Xiaoqian . (2012). **Structural Equation Modeling Applications Using Mplus**. West Sussex. United Kingdom.: JohnWiley & Sons Ltd.,.
18. Wang, Jichuan, et al. (2012). **Multilevel Models: Applications using SAS**. Boston: Higher Education Press.
19. Wayson and Lasley, (1984). **Climate for excellence : school that foster self - Discipline**.

การจัดทำบริการสาธารณะที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Establishing public services for child safety seats: A case study
of local government organizations

วิทวัส ผาบัสมิมา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเอกสารเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดการจัดทำบริการสาธารณะที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นึ่งนัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางการบัญญัติกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบังคับใช้กฎหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะที่เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในขณะเดินทาง ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนควรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการมีที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก สามารถลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตของเด็กลงได้ การที่ประเทศไทยได้มีการกำหนดกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน ออกกฎหมายในการจัดทำบริการสาธารณะว่าด้วยที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก รวมไปถึงอุปกรณ์ที่ติดตั้งเพิ่มต้องมีมาตรฐานในการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะที่จะออกกฎหมายว่าด้วยที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็ก จึงสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้ที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก

ข้อเสนอแนะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก โดยศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นึ่งนัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางการบัญญัติกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบังคับใช้กฎหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะที่เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในขณะเดินทาง ควรนำหลักการแนวคิดของกฎหมายต่างประเทศในส่วนกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนใช้ที่นึ่งนัยสำหรับเด็กมาบูรณาการมาปรับใช้เพื่อจะช่วยให้ประเทศไทยแก้ไขปัญหาสำหรับการบาดเจ็บและเสียชีวิตของเด็กจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในประเทศไทย

คำสำคัญ : หลักการจัดทำบริการสาธารณะ, ที่นึ่งนัยสำหรับเด็ก, เด็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

The research aimed at studying the concept of public service safety seats for children : Local Administrative Organization Case Studies in the preparation of public services, local governing organizations for child safety seats. The study compared laws related to child safety seat enforcement in local government organizations of foreign countries. To guide the law of local government organizations. In law enforcement to prepare public services, children must be protected for safety on the going. The findings showed that the public should be aware of the importance and necessity of having a child's safety seat. It can reduce the injury and death of the child. Thailand's law is not established to local government organizations, which are close to the people. The law to provide public services to children's safety seats, as well as additional equipment, must meet standards to require local government organizations that govern the government responsible for providing public services to legislate for children's safety seats. Therefore, in order to protect child rights, it is appropriate for the local government to have a law on enforcing child safety seats.

¹อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Suggestions Local government organizations should take action in the preparation of public services of local government organizations for child safety seats. By studying laws related to the enforcement of child safety seats in local government organizations of foreign countries. To guide the law of local government organizations. In law enforcement to prepare public services, children must be protected for safety on the going. The concept of foreign law should be applied in the legal section of the measures to encourage the public to use child safety seats to help Thailand solve problems for the injury and death of children from car accidents effectively in Thailand.

Keywords: principles of public service preparation, Child safety seats, Child, Local government organization, Public participation

บทนำ

อุบัติเหตุทางถนน เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 2 ของเด็กไทยรองจากการจมน้ำ สำนักกระบวนวิชากระทรวงสาธารณสุข รายงานข้อมูลจากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ จำนวน 33 แห่ง ในปี พ.ศ. 2553 – 2556 พบว่า เด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ที่ประสบอุบัติเหตุทางถนนซึ่งมีสถานะเป็นผู้โดยสารได้รับบาดเจ็บรุนแรงจำนวน 15,843 ราย หรือเฉลี่ยปีละ 4,000 คน เด็กได้รับบาดเจ็บรุนแรงจากการโดยสารรถกระบะ จำนวน 1,948 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.30 ของเด็กที่บาดเจ็บรุนแรง และการโดยสารรถแท็กซี่จำนวน 433 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.73 ของเด็กที่บาดเจ็บรุนแรง และมีเด็กเสียชีวิต จำนวน 524 คน คิดเป็นร้อยละ 3.31 ของเด็กที่ได้รับบาดเจ็บรุนแรง ซึ่งพบว่าร้อยละ 23.85 ของเด็กที่เสียชีวิต เป็นเด็กที่โดยสารรถกระบะและร้อยละ 6.68 เป็นเด็กที่โดยสารรถแท็กซี่ สาเหตุเมื่อเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ที่มีการชนอย่างแรงทำให้ร่างเด็กกระเด็นจากที่นั่งกระเด็นออกมานอกตัวรถเสียชีวิต เพราะไม่ได้ใช้เบาะนิรภัย ไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยวตัวเด็กไว้ องค์การอนามัยโลกได้รายงานเบาะนิรภัยสามารถลดการเสียชีวิตของเด็กได้ถึงร้อยละ 70 และได้ประเมินประเทศไทยยังมีการใช้เบาะนิรภัยเด็กในรถยนต์น้อยมากและไม่มีกฎหมายบังคับใช้เบาะนิรภัยของเด็กในรถยนต์ให้คะแนนเป็นศูนย์ (Guideline in Child Health Supervision, ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2557 หน้า 106) ดังนั้น การส่งเสริมการใช้เบาะนิรภัยเด็กในรถยนต์ ในพื้นที่นำร่องโรงพยาบาล 4 แห่ง คือภาคเหนือ โรงพยาบาลลำปาง ภาคใต้ โรงพยาบาลตรัง ภาคตะวันออกเชิงเนิน โรงพยาบาลขอนแก่น และภาคกลาง สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เพื่อสร้างความรับรู้และความตระหนักในการใช้เบาะนิรภัยเด็กในรถยนต์สำหรับผู้ปกครอง และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุน ให้เกิดการใช้เบาะนิรภัยเด็ก ตลอดจนประเมินผลประสิทธิภาพของการใช้เบาะนิรภัยเด็ก เกิดองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นแนวทางใน

การนำเสนอเบาะนิรภัยสำหรับเด็ก ที่เป็นนวัตกรรมที่สำคัญในการลดการตายของเด็กจากการเดินทางเป็นอย่างมาก การศึกษาจากประเทศพัฒนาแสดงให้เห็นว่า ระบบยึดเหนี่ยวนี้จะลดความเสี่ยงต่อการตายในเด็กทารกร้อยละ 69 และลดความเสี่ยงต่อการตายในเด็ก 1 - 4 ปี ร้อยละ 47 ขณะเดียวกันจะลดความเสี่ยงต่อการตายในเด็กอายุมากกว่า 5 ปีได้ร้อยละ 45 และลดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บรุนแรงร้อยละ 50 จากผลการศึกษาที่น่าไปสู่การออกกฎหมายที่สำคัญ บังคับใช้ระบบยึดเหนี่ยวสำหรับเด็กในประเทศพัฒนา ในประเทศไทยมีกฎหมายบังคับใช้เข็มขัดนิรภัยในผู้ขับขี่และผู้โดยสารตอนหน้า แต่ไม่มีคำแนะนำและการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (จุฑาทิพย์ ศรีประดิษฐ์. กฎหมายเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางสำหรับเด็ก ตอน CAR SEAT. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://dpthailand.org>. [2560, 5 สิงหาคม] Guideline in Child Health Supervision, ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2557 : 106)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การใช้ระบบยึดเหนี่ยวตัวเด็กในรถ ซึ่งประกอบด้วยที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กอายุน้อยกว่า 10 ปี (child seat) และเข็มขัดยึดเหนี่ยวเด็กให้ติดกับที่นั่งรวมทั้งเข็มขัดที่จะยึดที่นั่งให้ติดกับเบาะรถยนต์ สามารถป้องกันและลดความรุนแรงของการบาดเจ็บได้ ประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่ในระบบการส่งเสริมความปลอดภัยในเด็กโดยเริ่มตั้งแต่ท้องถิ่น ซึ่งแต่ละหน่วยงานสามารถออกข้อกำหนดของแต่ละท้องถิ่น เพื่อกำหนดวิธีการดำเนินการ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของท้องถิ่นตนหรือบางหน่วยงานอาจจะมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนก็ได้ แต่ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก มีแต่เพียงการกำหนดให้ใช้เข็มขัดนิรภัยสำหรับการโดยสารรถยนต์ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เท่านั้น แต่ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะในส่วน

ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กตามที่ประชาชนต้องการได้ โดยให้มีผลในการบังคับใช้กฎหมายที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในท้องถิ่นของตนเพื่อให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องของการจัดทำบริการสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กนั่นเอง ในด้านบริการสาธารณะความปลอดภัย และการจัดทำบริการสาธารณะที่ว่าประชาชนหรือเอกชนทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาคภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ประกอบกับความจำเป็นที่ต้องได้รับการอุดหนุนหรือสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการบริการสาธารณะให้ตรงตามที่ประชาชนภายในท้องถิ่นต้องการ ตลอดจนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนจะได้รับการปกป้องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะถือว่าเด็กในช่วงวัยนี้ยังไม่สามารถดูแลตนเองได้ แต่ในกรณีของอุบัติเหตุยังไม่มียกเว้นใดที่ให้คุ้มครองผู้โดยสารที่เป็นเด็กโดยตรง

เหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการพิจารณาถึงข้อกำหนดและข้อบังคับให้พ่อแม่ผู้ปกครองตระหนักถึงความปลอดภัยของเด็กในการเดินทาง เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในเด็กขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าเกิดปัญหาทางกฎหมายในการที่จะบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ซึ่งผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กที่บังคับใช้ในท้องถิ่นของตน อุบัติเหตุเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การสูญเสียชีวิตและสร้างความสูญเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศชาติ ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงประกาศในปี พ.ศ. 2554 – 2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย ภายใต้กรอบปฏิญญาโมสโก เพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้ต่ำกว่า 10 คน ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ภายในปี พ.ศ. 2563 ทั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในการจราจรด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ ในการตรวจจับเพื่อป้องกัน การรายงานและการดูแลผู้บาดเจ็บ และขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจัง ตามกรอบทศวรรษความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นเมืองปลอดภัย Safety Thailand ตามนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้รัฐบาลยังได้มอบแนวทางในการดำเนินงานการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระยะยาว โดยให้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานในระยะ 20 ปี แบ่งเป็น 4 ระยะ (ระยะที่ 1 พ.ศ. 2558 - 2561 ระยะที่ 2

พ.ศ. 2562 - 2566 ระยะที่ 3 พ.ศ. 2567 – 2571 และระยะที่ 4 พ.ศ. 2572 – 2576) ทำให้พบว่า เด็กและเยาวชนนับเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังไม่มีความสามารถและการตัดสินใจอย่างเพียงพอที่จะปกป้องตนเองจากอันตรายรอบตัวได้ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก (Child Safety Promotion and Injury Prevention Research Center) เมื่อปี พ.ศ. 2551 พบอัตราการเสียชีวิตในเด็กอายุระหว่าง 1 - 14 ปี ประมาณ 3,000 ราย โดยเสียชีวิตจากการจมน้ำเป็นอันดับ 1 ร้อยละ 50 และการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ 2 ร้อยละ 25 เมื่อพิจารณาความเสี่ยงจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า เด็กอายุ 1 – 9 ปี จะเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากการขนส่งร้อยละ 250 - 300 คน ส่วนเด็กอายุ 10 – 14 ปี จะเสียชีวิตมากกว่าคือร้อยละ 400 – 500 คน นอกจากการเสียชีวิตแล้วอุบัติเหตุจากการขนส่งยังทำให้เด็กได้รับความพิการ หรือบาดเจ็บต้องรับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลปีละจำนวนมาก นับเป็นการสูญเสียทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะยุคสมัยที่สังคมประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแบบเต็มตัวในไม่ช้า

จากการศึกษา ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในรถยนต์ส่วนบุคคล พบว่าประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้เข็มขัดนิรภัย ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 14 คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบกมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (4) กำหนดมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความสะดวกในการขนส่งทางบกเพื่อให้คณะกรรมการปฏิบัติ กลับพบว่า ความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับผู้โดยสารที่เป็นเด็กซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางมากที่สุดกลับถูกละเลยและไม่ได้ถูกคำนึงถึงการใช้อุปกรณ์ที่เพิ่มความปลอดภัยในเด็ก แต่ก็ยังไม่มียกเว้นใดออกมากำหนดข้อบังคับถึงการใช้อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กในขณะการเดินทาง ตลอดจนโดยเห็นได้จากพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 123 วรรคสอง ที่กำหนดเพียง “ให้ผู้ขับขี่และผู้โดยสารด้านข้างคนขับต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัย” ทำให้พบว่า มิได้มีข้อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หน่วยงานทางปกครองในการจัดทำหลักบริการสาธารณะที่จะออกกฎหมายที่กำหนดให้พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ที่ให้เด็กร่วมเดินทางที่จะต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างไรในขณะที่เด็กเป็นผู้โดยสาร อีกทั้งข้อกำหนดและการบังคับใช้กฎหมายในการติดตั้งอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่ปลอดภัย มีเพียงแต่กำหนดให้คนโดยสารต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งในขณะที่โดยสาร และยังมิได้

บังคับให้ใช้แต่อย่างใดในที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ทั้งที่ใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กที่เหมาะสมจะช่วยลดการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากการเดินทางด้วยรถได้ ทำให้พบว่าพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (27) การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง แต่กลับไม่ได้มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยได้มีการกำหนดกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เป็นกฎหมายในการบังคับใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะว่าด้วยที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก และประเภทของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่เหมาะสมกับช่วงอายุ น้ำหนัก ส่วนสูง ในการใช้งานที่นั่งนิรภัยอย่างชัดเจน รวมไปถึงอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน ตลอดจนการจัดตั้งกองทุนในการจัดทำที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กเพื่อเป็นการลดภาระของประชาชน รวมไปถึงคณะกรรมการในการกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการเดินทาง และลดการสูญเสียที่จะเกิดขึ้น ให้ตรงตามที่ประชาชนภายในท้องถิ่นต้องการ ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หน่วยงานทางปกครองที่จะต้องจัดทำบริการสาธารณะที่จะออกกฎหมายว่าด้วยที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ตลอดจนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนจะได้รับการปกป้องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะถือว่าเด็กในช่วงวัยนี้ยังไม่สามารถดูแลตนเองได้ แต่ในกรณีของอุบัติเหตุทางถนนยังไม่มีกฎหมายบัญญัติไปถึงการคุ้มครอง

ผู้โดยสารที่เป็นเด็กโดยตรงเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการพิจารณาถึงข้อกำหนดและข้อบังคับให้พ่อแม่ผู้ปกครองตระหนักถึงความปลอดภัยของเด็กในการเดินทางเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในเด็กขึ้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิด การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก
- 2) เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศ
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายและแนวทางการบัญญัติกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม ในการบังคับใช้กฎหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะที่เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในขณะที่เดินทาง

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กตลอดจนการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายและแนวทางการบัญญัติกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม ในการบังคับใช้กฎหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะที่เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในขณะที่เดินทาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ตลอดจนวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative research) จากข้อมูลในเอกสารโดยทำการศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ กฎหมายเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งศึกษากฎหมายอื่นๆ ตลอดจนข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องในการค้นคว้าทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลทางการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก

ในปัจจุบันการจัดทำบริการสาธารณะทุกวันนี้ได้กระจายไปสู่ระดับภูมิภาค แต่ละจังหวัดและระดับ

ท้องถิ่น อาทิ การที่จะพัฒนาและส่งเสริมกีฬาอาชีพภายในท้องถิ่นของตนนั้นก็มียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญหลายประการ โดยประการหลักที่สำคัญคือ การให้การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือของประชาชนในการช่วยกันส่งเสริมและพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะภายในท้องถิ่นของตนด้วย การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้เงินอุดหนุนแก่หน่วยงานในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนทั่วไปด้วยในการพิจารณาในการสนับสนุนดังกล่าว จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้พบว่า การจัดทำบริการสาธารณะมีการกระจายไปสู่ระดับท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนในการช่วยกันส่งเสริมและพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะภายในท้องถิ่นของตนด้วย รวมไปถึงการจัดทำบริการสาธารณะด้านความปลอดภัย จากเหตุและผลดังกล่าวมาตรการด้านความปลอดภัยที่ได้มีการจัดทำภายใต้หลักการจัดทำบริการสาธารณะ ที่จะต้องสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และมีหลายมาตรการด้านความปลอดภัยที่มีการจัดทำบริการสาธารณะด้านความปลอดภัย แต่กลับพบว่ามาตรการด้านความปลอดภัยประเภทหนึ่งที่ยังไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร คือมาตรการด้านความปลอดภัยในเด็กที่ถือเป็นหนึ่งในประชากรของท้องถิ่น ที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากทุกๆด้านในสังคม ที่จะต้องอาศัยการออกมาตรการด้านความปลอดภัยในเด็กที่มาจากสาเหตุการไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กในขณะเดินทาง จึงจำเป็นต้องมีมาตรการความปลอดภัยในเด็กขณะเดินทางหรือใช้ชีวิตอยู่บนท้องถนน จะสังเกตเห็นได้ว่า เวลาที่มีข่าวการเกิดอุบัติเหตุ และมีเด็กที่อยู่บนรถ ส่วนใหญ่แล้วเด็กจะกระเด็นออกมานอกรถแล้วเสียชีวิต บางรายก็บาดเจ็บสาหัส ดังนั้น ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่เด็ก

หลักการจัดทำบริการสาธารณะ (Service Public) หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในความอำนวยความสะดวกหรือในความควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน บริการสาธารณะต้องมีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน

ความต้องการส่วนรวมของประชาชนนั้น อาจแบ่งได้สองประเภทใหญ่ๆ คือ ความต้องการได้รับความปลอดภัยอย่างหนึ่ง และความต้องการได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตอีกอย่างหนึ่ง ฉะนั้น บริการสาธารณะจึงต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อสนองความต้องการดังกล่าวนี้ เพราะเป็น

กิจการที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะโดยตรง กิจการใดที่ฝ่ายปกครองเห็นว่าจำเป็นต่อประชาชนก็ต้องเข้าไปจัดทำบริการสาธารณะ เพราะถ้าจะปล่อยให้เอกชนทำโดยลำพังแล้ว ความต้องการของประชาชนจะไม่มีทางได้รับสนองอย่างเต็มที่ เนื่องจากการสนองความต้องการส่วนรวมบางอย่างของประชาชนนั้นเอกชนมิได้จัดทำหรือบางทีก็จัดทำอย่างไม่เพียงพอ ฝ่ายปกครองจึงเข้าแทรกแซงจัดทำกิจการนั้นๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ในทุกวันนี้การแทรกแซงของฝ่ายปกครองได้ขยายตัวออกไปเป็นอันมากทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ฝ่ายปกครองเข้าจัดทำกิจการหลายอย่างซึ่งเคยเป็นกิจการที่เอกชนเคยทำ แต่อย่างไรก็ดีกิจการที่เอกชนจัดทำและกิจการที่ฝ่ายปกครองจัดทำเป็นบริการสาธารณะนั้น ถึงแม้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันเพียงใดก็ตาม แต่ก็มีข้อแตกต่างกันในสาระสำคัญดังนี้(วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2557). คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารการประกอบสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) คือ

1) กิจการของเอกชนนั้นเอกชนเป็นผู้ก่อตั้งและดำเนินงาน ส่วนบริการสาธารณะที่ฝ่ายปกครองจัดทำนั้น รัฐเป็นผู้ก่อตั้งขึ้นและฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

2) หลักกฎหมายที่ใช้บังคับแก่บริการสาธารณะบางอย่างย่อมไม่ใช่บังคับแก่กิจของเอกชนตามปกติบริการสาธารณะประเภทที่ทำเป็นราชการย่อมอยู่ภายใต้ระบอบพิเศษของกฎหมาย กล่าวคือ หลักกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นหลักของกฎหมายปกครองอันเป็นกฎหมายมหาชน ไม่ถือตามหลักกฎหมายเอกชนเหมือนกับกิจการของเอกชน ทั้งนี้ก็เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ(นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2541). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับ บริการสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : วิทยุณชน.)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า หลักการบริการสาธารณะเป็นการที่รัฐจะต้องจัดทำประโยชน์สูงสุดที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเพื่อที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากจากรัฐจัดทำ ทำให้เกี่ยวข้องกับการที่รัฐจะต้องจัดทำเป็นบริการสาธารณะ ในรูปแบบการช่วยเหลือประชาชนในการจัดหาที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก และมีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการของประชาชนที่มีเด็กเล็กร่วมเดินทาง ตลอดจนเพื่อที่ประชาชนจะได้รับความปลอดภัยในการเดินทาง และความต้องการได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตอีกอย่างหนึ่ง ทำให้พบว่า หลักบริการสาธารณะจึงมีความเกี่ยวข้องกับการที่รัฐต้องจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบการจัดให้มีการใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก

2. ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศ

อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บและเสียชีวิต ที่พบบ่อยในเด็กทั่วโลกการเกิดอุบัติเหตุในเด็กเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งร่างกายและทรัพย์สินโดยเฉพาะการเกิดอุบัติเหตุพลภาพและเสียชีวิตของเด็กซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เมื่อเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็ก นอกจากทำให้เกิดการสูญเสียค่าใช้จ่ายที่นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปีของประเทศชาติแล้วยังเป็นสาเหตุให้เกิดการตายของเด็กในปัจจุบันดังนั้นการเรียนรู้สาเหตุและแนวทางป้องกันเพื่อให้คำแนะนำล่วงหน้าแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ครู ผู้ดูแลเด็ก รวมถึงการรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือกัน เพื่อไม่ให้เด็กต้องประสบปัญหาทางด้านร่างกายจิตใจหรือการสูญเสียใดๆ อันเป็นผลมาจากการได้รับอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก แต่ในต่างประเทศกับมีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายที่นั่งนิรภัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็ก American Academy of Pediatrics (AAP) ขอควรแนะนำให้มีการบังคับใช้เพื่อปกป้องส่วนที่บอบบางที่สุดของร่างกายของเด็กเล็ก – ศีรษะ ลำคอและหลัง ในตำแหน่งที่นั่งในรถ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถปลอดภัยได้ดีที่สุดในการป้องกันอุบัติเหตุ

กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายเกี่ยวกับที่นั่งสำหรับเด็กเพื่อความปลอดภัยสำหรับแต่ละรัฐใน 50 รัฐและ District of Columbia ตาม Safe Kids Worldwide และสถาบันประกันภัยทางหลวง (IIHS) โดยทั่วไปกำหนดให้เด็กต้องนั่งในรถยนต์อย่างเหมาะสม ในที่นั่งเสริมซึ่งยึดตามระบบความปลอดภัยของยานยนต์ ที่ครอบคลุมอายุของเด็กและข้อกำหนดอื่น ๆ จะแตกต่างกันไปตามแต่ละรัฐ และกฎหมายของแต่ละรัฐไม่จำเป็นต้องเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน ตลอดจนถึงขั้นตอนปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับความปลอดภัยของเด็กขณะเดินทาง อาทิ Alaska Act กำหนดให้เด็กอายุเกิน 4 ปี แต่อายุน้อยกว่า 8 ปี ซึ่งมีน้ำหนักไม่ถึง 20 ปอนด์ แต่อย่างน้อย 65 ปอนด์ ตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา และเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปีหรือเด็กที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไป ที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 20 ปอนด์ ต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในที่นั่งสำหรับเด็กเพื่อความปลอดภัยด้านหลัง เด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป แต่อายุต่ำกว่า 5 ปี และน้ำหนัก 20 ปอนด์ขึ้นไป ต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยอย่างถูกต้องในอุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีคุณสมบัติตรงหรือเกินกว่ามาตรฐานของสหรัฐอเมริกาเด็กควรใช้ที่นั่ง

เสริม Colorado Act กำหนดให้เด็กอายุต่ำกว่า 8 ปี จะต้องนั่งในที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง และต้องทำตามคำแนะนำของผู้ผลิตนิรภัยสำหรับเด็ก เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปีและมีน้ำหนักไม่ถึง 20 ปอนด์ ต้องดูแลความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในการนั่งของเด็กด้านหลังในเบาะหลังของรถ เด็กที่มีอายุมากกว่าหนึ่งปี แต่น้อยกว่า 4 ปีที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 40 ปอนด์ แต่อย่างน้อย 20 ปอนด์ จะต้องดูแลความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในการนั่งในที่นั่งนิรภัย โดยจะแตกต่างกับ Illinois Child Passenger Protection Act กำหนดให้เด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี ต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในเด็ก ซึ่งรวมถึงการใช้ที่นั่งเสริมซึ่งจะต้องใช้กับเข็มขัดนิรภัย / ดักเท่านั้น ถ้าเบาะหลังของรถไม่ได้มีเข็มขัดนิรภัยแบบดัก เด็กที่มีน้ำหนักมากกว่า 40 ปอนด์ อาจถูกปล่อยไปที่เบาะหลังได้โดยไม่ต้องมีที่นั่งเสริมและยึดกับเข็มขัดดักหลักเกณฑ์ที่นั่งสำหรับเด็กปลอดภัย ทารกแรกเกิด – 12 เดือน เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี และมีน้ำหนักไม่เกิน 20 ปอนด์ ควรนั่งบนเบาะที่นั่งนิรภัยอย่าติดตั้งเบาะนิรภัยด้านหลังของรถนิรภัยที่ใช้ยานอยู่เบาะที่นั่งนิรภัยด้านหลัง ให้ความสูง 30 – 45 องศา ศีรษะของเด็กต้องต่ำกว่าด้านบนของเบาะนิรภัยอย่างน้อย 1 นิ้ว เมื่อหันด้านหลัง ใช้สายรัด / ช่องใส่สายคล้องที่หรือต่ำกว่าระดับไหล่ เมื่อหันด้านหลัง ต้องสบายสำหรับเด็ก ควรอยู่ในระดับที่รัดแน่น อายุ 1 – 4 ปี เด็กควรอยู่ในเบาะนิรภัยแบบหันหลังให้ถึงอายุ 2 ปี หรือจนกว่าพวกเขาจะอยู่บนความสูงหรือขีดจำกัดน้ำหนักของที่นั่ง เมื่อเด็กโตขึ้นที่นั่งนิรภัยให้หันหลัง ให้เขาหรือเธออาจเปลี่ยนไปเป็นที่นั่งหันหน้าไปทางด้านหน้าที่มีระบบสายรัด ใช้ระบบสายรัดภายในจนกว่าจะถึงความสูงหรือขีดจำกัดน้ำหนักสูงสุด ใช้สายรัดหรือช่องใส่สายรัดที่ระดับไหล่หรือสูงกว่าเมื่อหันไปทางด้านหน้า สายรัดลากจะต้องสบายสำหรับเด็ก ควรอยู่ในระดับที่รัดแน่น ด้านบนของหูของเด็กไม่ควรอยู่เหนือด้านบนของที่นั่งรถเมื่อหันไปทางด้านหน้า อายุ 4 – 8 ปี เด็กควรได้รับความปลอดภัยในเบาะนิรภัยแบบหันหน้าไปทางด้านหลังโดยใช้ระบบสายรัดภายในจนกว่าจะถึงความสูงหรือขีดจำกัดน้ำหนักสูงสุดของผู้ผลิตเบาะรถยนต์ เมื่อเด็กโตขึ้นที่นั่งหันหน้าไปทางด้านหน้าเขาหรือเธออาจเปลี่ยนไปใช้เข็มขัดที่นั่งเสริมที่นั่ง ที่นั่งเสริมต้องใช้กับเข็มขัดดักและไหล่ของรถไม่ใช่แค่เข็มขัดดักเท่านั้น เข็มขัดดักควรอยู่ต่ำที่ต้นขาส่วนบนไม่ใช่ท้อง คาดไหล่ควรวางตัวเหนือไหล่และหน้าอกไม่เกินคอหรือหน้า ด้านบนของหูของเด็กไม่ควรอยู่เหนือด้านบนของด้านหลังของที่นั่งเสริมด้วยหลัง หากใช้เบาะรองนั่งแบบไม่มีคนขับให้พนักงานศีรษะของรถต้องอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ยึดที่นั่งเสริมด้วยเข็มขัดนิรภัยของรถเมื่อไม่ใช้งานอายุ 8 – 12 ปี เด็กควรอยู่ในที่นั่งเสริมสำหรับวางสายพาน

จนกว่าพวกเขาจะสูงพอที่จะสวมใส่เข็มขัดสะโพก / สะพายได้ดี เข็มขัดยานพาหนะต้องอยู่ต่ำที่ตัวด้านบนไม่ใช่ท้องคาดไหล่ควรวางตัวเหนือไหล่และหน้าอกไม่เกินคอหรือหน้าหลังและสะโพกของเด็กควรอยู่ด้านหลังเบาะรถ เข็มขัดควรงอได้ง่ายกว่าขอบด้านหน้าของเบาะรถโดยให้เท่าเทียมกับบนอยู่บนพื้น สำนักงานเลขาธิการแห่งรัฐ จัดตั้งโครงการส่งเสริมให้ประชาชนในรัฐ ใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อความปลอดภัย ในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็กบนถนนในรัฐออสเตรเลีย โครงการนี้สามารถปรับแต่งให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มและการจัดสรรเวลาของคุณและขึ้นอยู่กับความพร้อมใช้งาน จะมีการกล่าวถึงประเภทของที่นั่งนิรภัย การติดตั้งที่นั่งเพื่อความปลอดภัยขึ้นพื้นฐานพลวัตของความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กและความสำคัญของการใช้เข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสม หากต้องการกำหนดเวลาการนำเสนอความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็กโปรดกรอกแบบฟอร์มคำขอความปลอดภัยในการเข้าชมและเลือกการนำเสนอความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็ก

จากการศึกษา ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก พบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้เข็มขัดนิรภัย ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 14 คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบกมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (4) กำหนดมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความสะดวกในการขนส่งทางบกเพื่อให้คณะกรรมการปฏิบัติ รวมถึงใน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 23 ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตก อยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

ที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (27) การส่งเสริมและสร้างสรรค์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด มีกฎหมายในการกำหนดมาตรการจากการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง แต่กลับมิได้มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยได้มีการกำหนดกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เป็นกฎหมายในการบังคับใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะว่าด้วยที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก มีเพียงแต่การจัดทำบริการสาธารณะในด้านอื่นๆแต่กลับมิได้จัดทำในด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของเด็กในขณะเดินทางที่จะต้องมีการกำหนดประเภทของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่เหมาะสมกับช่วงอายุ น้ำหนัก ส่วนสูง ในการใช้งานที่นั่งนิรภัยอย่างชัดเจน รวมไปถึงอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน ตลอดจนการจัดตั้งกองทุนในการจัดหาที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กเพื่อเป็นการลดภาระของประชาชน รวมไปถึงคณะกรรมการในการกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการเดินทาง และลดการสูญเสียที่จะเกิดขึ้น ให้ตรงตามที่ประชาชนภายในท้องถิ่นต้องการ ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หน่วยงานทางปกครองที่จะต้องจัดทำบริการสาธารณะที่จะออกกฎหมายว่าด้วยที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กตลอดจนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนจะได้รับการปกป้องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะถือว่าเด็กในช่วงวัยนี้ยังไม่สามารถดูแลตนเองได้ แต่ในกรณีของอุบัติเหตุทางถนนยังไม่มียกกฎหมายใดที่จะคุ้มครองผู้โดยสารที่เป็นเด็กโดยตรงเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการพิจารณาถึงข้อกำหนดและข้อบังคับให้พ่อแม่ผู้ปกครองตระหนักถึงความปลอดภัยของเด็กในการเดินทางเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในเด็กขึ้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ ประเทศไทยควรมีการกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อที่สร้างความตระหนักให้กับประชาชนเห็นความสำคัญของปัญหาที่มีได้มีการใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในการเดินทาง ภาครัฐเห็นความสำคัญ ควรมีการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักเบาะนิรภัยเพิ่มมากขึ้น ให้เห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนน ในกรณีที่มีเด็กร่วมเดินทางไปด้วย

ดังนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการออกกฎหมายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต่างกันโดยทั่วไป กำหนดให้เด็กต้องนั่งในรถอย่างเหมาะสม ในที่นั่งเสริมซึ่งยึดตามระบบความปลอดภัยของยานยนต์ ที่ครอบคลุมอายุของเด็กและข้อกำหนดอื่นๆ จะแตกต่างกันไปตามแต่ละรัฐ และกฎหมายของแต่ละรัฐไม่จำเป็นต้องเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน ตลอดจนขั้นตอนปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับความปลอดภัยของเด็กขณะเดินทาง

3. ปัญหาทางกฎหมายและแนวทางการบัญญัติกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบังคับใช้กฎหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะที่เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในขณะที่เดินทาง

การที่ประเทศไทยประสบปัญหาเด็กได้รับอันตรายแก่กายหรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ เนื่องจากมิได้มีการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก และกฎหมายในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นกฎหมายนิติบัญญัติหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้กำหนดให้เด็กต้องมีอุปกรณ์ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ประกอบกับการใช้เข็มขัดนิรภัยไม่สามารถใช้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการประเมินว่ามีการใช้ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กน้อยมาก สาเหตุมาจากการไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก และเห็นว่าหากเป็นเด็กเล็ก ผู้ปกครองจะอุ้มให้เด็กอยู่ระหว่างตรงกลางระหว่างรถกับผู้ขับขี่ เมื่อเกิดแรงกระแทก มีโอกาสที่เด็กจะกระเด็นหลุดออกจากอ้อมกอดได้เพราะตัวผู้ขับขี่มีเข็มขัดนิรภัยรัดไม่ให้ร่างกายกระเด็นออกมาจากเบาะในขณะที่เด็กๆ มีเพียงอ้อมกอดคอยประคองไว้เพียงอย่างเดียว จะสังเกตเห็นได้ว่า เวลาที่มีข่าวการเกิดอุบัติเหตุ และมีเด็กที่อยู่บนรถ ส่วนใหญ่แล้วเด็กจะกระเด็นออกมานอกรถแล้วเสียชีวิต บางรายก็บาดเจ็บสาหัส ตลอดจนถึงที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่เด็ก

สาเหตุดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เนื่องจากไม่มีกฎหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก รวมไปถึงการใช้ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กน้อยมาก เกิดจากการไม่คำนึงถึงความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก ดังนั้น ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่เด็ก เพื่อเพิ่มการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นในขณะที่เดินทาง ทำให้ลดโอกาสที่จะสูญเสียจากอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนหรือผู้ปกครองที่มีเด็กเล็ก ให้ใช้หรือติดตั้งที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กนั่นเอง ประเทศไทยจึงยังไม่มีมาตรการในการส่งเสริมให้ประชาชนใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก

เด็กจะมีแต่มาตรการทั่วไปหรือการรณรงค์ให้ประชาชนใช้เข็มขัดนิรภัย

ดังนั้น การที่ประเทศไทยประสบปัญหาเด็กได้รับอันตรายแก่กายหรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ เนื่องจากไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในรถยนต์ส่วนบุคคล และกฎหมายในปัจจุบันไม่ได้กำหนดให้เด็กต้องมีที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ประกอบกับการใช้เข็มขัดนิรภัยไม่สามารถใช้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการพิจารณาถึงการที่ประเทศไทยประสบปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตของเด็กจากอุบัติเหตุในการเดินทาง เกิดจากการที่ประชาชนไม่มีความรู้และไม่มี ความเข้าใจ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เมื่อไม่มีมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ควรจัดให้มีหน่วยงานที่ให้ความรู้กับผู้ปกครองถึงความสำคัญของที่นั่งนิรภัย และส่งเสริมความตระหนักให้กับประชาชนเพื่อให้เห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์ด้วย ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานทางการศึกษา โรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก

การที่ประเทศไทยประสบปัญหาเด็กได้รับอันตรายแก่กายหรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุในการเดินทาง เนื่องจากไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้ที่นั่งนิรภัย สาเหตุมาจากการไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กในการเดินทาง และเห็นว่าหากเป็นเด็กเล็ก ผู้ปกครองจะอุ้มให้เด็กอยู่ระหว่างตรงกลางระหว่างรถกับผู้ขับขี่ เมื่อเกิดแรงกระแทก มีโอกาสที่เด็กจะกระเด็นหลุดออกจากอ้อมกอดได้เพราะตัวผู้ขับขี่มีเข็มขัดนิรภัยรัดไม่ให้ร่างกายกระเด็นออกมาจากเบาะในขณะที่เด็กๆ มีเพียงอ้อมกอดคอยประคองไว้เพียงอย่างเดียว จะสังเกตเห็นได้ว่า เวลาที่มีข่าวการเกิดอุบัติเหตุ และมีเด็กที่อยู่บนรถ ส่วนใหญ่แล้วเด็กจะกระเด็นออกมานอกรถแล้วเสียชีวิต บางรายก็บาดเจ็บสาหัส ตลอดจนถึงที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่เด็ก

ดังนั้น ประเทศไทย ควรมีตรากฎหมายเพื่อ บังคับใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กมีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก โดยให้มีการกำหนดกฎหมายที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ตลอดจนการกำหนดมาตรฐานของที่นั่งนิรภัย ระหว่างช่วงวัยของเด็ก ตามขนาดของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็ก

การกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็ก ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยซึ่งที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กเป็นอุปกรณ์เสริมเพื่อความปลอดภัยที่ลดการตายและบาดเจ็บอย่างรุนแรงของเด็กได้รวมไปถึงป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กในระหว่างการเดินทาง โดยการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นกฎหมายว่าด้วย ข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็ก มีการกำหนด ช่วงอายุ น้ำหนัก ส่วนสูง ของการใช้งาน ที่นั้มนิรภัยอย่างชัดเจน อุปกรณ์ที่ติดตั้งเพิ่มในรถยนต์ต้องมีมาตรฐาน เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการเดินทาง และลดการสูญเสียที่จะเกิดขึ้น จะทำให้ประเทศไทยแก้ไขปัญหาการบังคับใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กที่เหมาะสมกับอุปกรณ์นิรภัยเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง

2. ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของต่างประเทศ

การใช้ระบบยึดเหนี่ยวตัวเด็กบนยานพาหนะซึ่งประกอบที่เรียกว่า ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็ก หรือเบาะเสริมร่วมกับการใช้เข็มขัดนิรภัยในต่างประเทศ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตเด็ก และต่างประเทศให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ควรจะมีกฎหมายกำหนดในเรื่องนี้ชัดเจน ถึงความสำคัญและความจำเป็นในการใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็ก โดยเริ่มตั้งแต่ให้ความรู้ในเรื่องการใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กกับแม่ที่มาคลอดตั้งแต่ก่อนออกจากโรงพยาบาล ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่พ่อแม่และผู้ปกครองที่มีบทบาทสำคัญกับเรื่องนี้เท่านั้น หน่วยงานภาครัฐยังเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นและส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ปกครองใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด โดยการให้ความรู้เพื่อปรับทัศนคติที่ถูกต้องว่า การใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กจะช่วยปกป้องชีวิตลูกน้อยได้อย่างแน่นอน ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการออกกฎหมายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมือนกันคือ กำหนดให้เด็กอายุต่ำกว่า 8 ปี จะต้องนั่งในที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง และต้องทำตามคำแนะนำของผู้ผลิตนิรภัยสำหรับเด็ก เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปีและมีน้ำหนักไม่ถึง 20 ปอนด์ ต้องดูแลความปลอดภัยอย่างเหมาะสม ในการนั่งของเด็กด้านหลังในเบาะหลังของรถ เด็กที่มีอายุมากกว่าหนึ่งปี แต่น้อยกว่า 4 ปีที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 40 ปอนด์ แต่อย่างน้อย 20 ปอนด์ จะต้องดูแลความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในการนั่งในที่นั้มนิรภัย กำหนดให้เด็กต้องนั่งในรถอย่างเหมาะสมในที่นั้มนิรภัย กำหนดให้เด็กต้องนั่งในรถอย่างเหมาะสมในที่นั้มนิรภัยซึ่งยึดตามระบบความปลอดภัยของยานยนต์ ที่ครอบคลุมอายุของเด็กและข้อกำหนดอื่นๆ จะแตกต่างกันไป ก็คือบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะจัดตั้งโครงการส่งเสริมให้ประชาชนในรัฐ ใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อ

ความปลอดภัยในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็กบนถนนในรัฐอิลลินอยส์ โครงการนี้สามารถปรับแต่งให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มและการจัดสรรเวลาของคุณและขึ้นอยู่กับความพร้อมใช้งาน จะมีการกล่าวถึงประเภทของที่นั่งนิรภัยการติดตั้งที่นั่งเพื่อความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน พลวัตรของความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กและความสำคัญของการใช้เข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสม หากต้องการกำหนดเวลาการนำเสนอความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็กโปรดกรอกแบบฟอร์มคำขอความปลอดภัยในการเข้าชมและเลือกการนำเสนอความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็ก ตามแต่ละรัฐและกฎหมายของแต่ละรัฐไม่จำเป็นต้องเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน ตลอดจนขั้นตอนปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับความปลอดภัยของเด็กขณะเดินทาง

ดังนั้น ประเทศไทยควรนำแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรโดยนำเอาแนวทางของรัฐอิลลินอยส์ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มี Illinois Child Passenger Protection Act ในการจัดตั้งโครงการ ส่งเสริมให้ประชาชนในรัฐ ใช้ที่นั้มนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อความปลอดภัย ในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็ก โครงการนี้สามารถปรับแต่งให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มและการจัดสรรเวลา ความพร้อมใช้งาน จะมีการกล่าวถึงประเภทของที่นั่งนิรภัยการติดตั้งที่นั่งเพื่อความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน ของผู้โดยสารเด็กและความสำคัญของการใช้เข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสม

3. ปัญหาทางกฎหมายและแนวทางการบัญญัติกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบังคับใช้กฎหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะที่เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในขณะที่เดินทาง

การที่ประเทศไทยประสบปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตของเด็ก เกิดจากการที่ประชาชนไม่มีความรู้และไม่มี ความเข้าใจ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก จึงทำให้เกิดปัญหาเด็กไม่ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยจากการเดินทาง และการส่งเสริมให้ประชาชนใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ประชาชนจะตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก สามารถลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตของเด็กลงได้ รวมไปถึง มาตรการส่งเสริมให้ภาคประชาชนใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในการเดินทาง ตลอดจน ภาครัฐควรส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ปกครองตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กว่ามีความปลอดภัยเพียงใด หากพ่อแม่ผู้ปกครองมีความจำเป็นที่จะต้องพาเด็กร่วมเดินทาง ควรจัดให้มีหน่วยงานที่ให้ความรู้กับผู้ปกครองถึงความสำคัญของการที่นั่งนิรภัย และส่งเสริมความตระหนักให้กับประชาชนเพื่อให้เห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์ด้วย ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานทางการศึกษา

โรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมให้ประชาชน ใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักเบาะนิรภัย เพิ่มมากขึ้น ผ่านสื่อโทรทัศน์ ป้ายคัทเออร์ คู่มือการติดตั้ง เอกสารแผ่นพับ โปสเตอร์ต่างๆ ที่ประชาชนเข้าใจง่าย สะดุดตา สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการติดตั้งที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ผ่านทางสื่อออนไลน์ การจัดประชุม หน่วยงานภาครัฐ องค์กรให้ความรู้สะท้อนถึงปัญหาต่างๆที่จะตามมา

ดังนั้น ประเทศไทย ควรนำแนวทางของของ รัฐอิลลินอยส์ประเทศสหรัฐอเมริกา มากำหนด มาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ในการส่งเสริมให้ประชาชนได้เล็งเห็นถึง ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และเป็นการให้ความรู้กับประชาชน ผ่านการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักที่นั่งนิรภัยเพิ่มมากขึ้น ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับเด็ก จะทำให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหา และลดอุบัติเหตุในการเดินทางรวมถึง ความปลอดภัยในชีวิต ลดความสูญเสีย ในระหว่างการเกิดทางที่อาจจะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก โดยให้มีการกำหนดกฎหมายที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ตลอดจนการกำหนดมาตรฐานของที่นั่งนิรภัย ระหว่างช่วงวัยของเด็ก ตามขนาดของที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็ก การกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็ก ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

2. ควรนำเอาแนวทางของรัฐอิลลินอยส์ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มี พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้โดยสารสำหรับเด็กในรัฐอิลลินอยส์ ในการจัดตั้งโครงการ ส่งเสริมให้ประชาชนในรัฐ ใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อความปลอดภัย ในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็กบนถนนในรัฐอิลลินอยส์ โครงการนี้สามารถปรับแต่งให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มและการจัดสรรเวลาของคุณและขึ้นอยู่กับความพร้อมใช้งาน จะมีการกล่าวถึงประเภทของที่นั่งนิรภัยการติดตั้งที่นั่งเพื่อความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน พลวัตรของความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กและความสำคัญของการใช้เข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสม หากต้องการกำหนดเวลาการนำเสนอความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็กโปรดกรอกแบบฟอร์มคำขอความปลอดภัยในการเข้าชมและเลือกการนำเสนอความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็ก ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการณรงค์และเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นและส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ปกครองใช้

ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด โดยการให้ความรู้เพื่อปรับทัศนคติที่ถูกต้องว่า การใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กจะช่วยปกป้องชีวิตลูกน้อยได้อย่างแน่นอน

3. การกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับผู้โดยสารเด็ก ควรมีการกำหนดเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยให้มีมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก มีการกำหนดให้เด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี ต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมในระบบความปลอดภัยของเด็ก ซึ่งรวมถึงการใช้ที่นั่งเสริมซึ่งจะต้องใช้กับเข็มขัดนิรภัย รวมไปถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมการใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักเบาะนิรภัย เพิ่มมากขึ้น ผ่านสื่อโทรทัศน์ ป้ายคัทเออร์ คู่มือการติดตั้ง เอกสารแผ่นพับ เพื่อความมั่นใจ ในการป้องกันและความปลอดภัยของเด็ก รวมไปถึงจะต้องให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต้องมีการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเผยแพร่ต่อประชาชน สามารถปรับให้เหมาะสมกับการเข้าถึงประชาชนตามกลุ่มต่างๆตลอดจนการให้ความรู้ในการติดตั้งที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กเพื่อความปลอดภัยขั้นพื้นฐานของกฎความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กและความสำคัญของการใช้เข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทิพย์ ศรีประดิษฐ์. (2560). กฎหมายเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางสำหรับเด็ก ตอน CAR SEAT. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://ldpthailand.org>. [วันที่ 5 สิงหาคม]
- นันท์วัฒน์ บรมานันท์. (2541). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับ บริการสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : วิญญูชน
- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2557). คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารการประกอบสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Guideline in Child Health Supervision, ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2557 หน้า 106
- Illinois Child Passenger Protection Act

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

A Model of Effectiveness Academic Administration at Private Vocational College
of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission

อำพร เขาวะพานิช¹

โอฬาร กาญจนากาศ²

จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 3) ตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามี 7 ด้าน คือ (1) การจัดการเรียนการสอน (2) การบริหารงานหลักสูตรและการใช้หลักสูตร (3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (4) การนิเทศการศึกษา (5) ระบบประกันคุณภาพการศึกษา (6) ระบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและเทียบโอนประสบการณ์และ (7) การผลิตนวัตกรรมการเรียน งานวิจัยและผลงานทางวิชาการ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการนำไปทดลองใช้มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล, วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) survey the academic administration at Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission, 2) create the model in academic administration at Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission and 3) approve the model in academic administration at Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission. The samples, Krejcie and Morgan table with a stratified random sampling method were obtained, were administrators and teachers of Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission. The tool used to collecting the data was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation.

¹หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

The Research revealed that: 1) the academic operation at Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission was at a moderate level. 2) The model in academic administration at Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission had 7 elements. There were instruction, curriculum administration and application, media innovation and educational technology development, educational supervision, quality assurance, professional academic testing and credit transferring, project innovation and academic research. 3) The model approval in 3 dimensions of suitability, possibility, and the advantage in academic administration at Vocational College of Lower Northeastern Region under The Office of Vocational Education Commission by trying out was at high levels.

Keywords: Effectiveness Academic Administration Model, Private Vocational College of Lower Northeastern Region under, the Office of Vocational Education Commission

บทนำ

การแก้ไขปัญหาการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นประโยชน์ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน และส่งเสริมมาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้ตรงกับคุณลักษณะ คุณภาพ และ มาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงผสมผสาน (Mixed Method) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิง

ปริมาณจากหลายแหล่งและหลายวิธีการเพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน Best Practices โดยการสอบถามโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดและแบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจากผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คณะครูฝ่ายวิชาการ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดที่แสดงในแผนภูมิที่ 3.1 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 3) ตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. การศึกษาสภาพการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย จังหวัด 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดยโสธร จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดนครราชสีมา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร ในปีการศึกษา 2560 โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 สุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ด้วยวิธีจับฉลาก คือ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดศรีสะเกษ

2.2.2 สุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ใช้สุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ได้กลุ่มเป้าหมายจำนวนสถานศึกษา 17 สถานศึกษา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน

3. ศึกษา Best Practices โดยศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากหัวหน้างานวิชาการ คณะครู ฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบ มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาที่มีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผล จำนวน 3 วิทยาลัย เนื่องจากต้องการหาข้อมูลกับผู้มีความรอบรู้ในองค์ประกอบของรูปแบบหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จำนวน 3 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดคุณสมบัติด้านใดด้านหนึ่ง ดังต่อไปนี้

3.1.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานอย่างน้อย 5 ปี

3.1.2 เป็นหัวหน้างานวิชาการมาอย่างน้อย 5 ปี ในสถานศึกษาต้นแบบ

3.1.4 เป็นคณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต้นแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในกรอบการบริหารงานวิชาการ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานใน

การบริหารงานวิชาการโดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ คณะครูฝ่ายวิชาการหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายวิชาการรวมจำนวน 3 คน

2. แบบสนทนากลุ่ม แบบสังเกต เป็นแบบใช้สังเกตข้อมูลการบริหารงานวิชาการ สภาพปัญหาข้อเสนอแนะที่คัดเลือก จำนวน 3 แห่ง

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-point Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่มจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบสนทนากลุ่ม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถาม เนื้อหาสาระ มีความครอบคลุม สอดคล้องกับกรอบแนวคิดหรือไม่

4.2 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต เสนอผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับ

กรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แก้ไขปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบผลการประเมิน

4.3 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาในความเหมาะสมของเนื้อหาสาระประเด็นคำถามที่ครอบคลุมอีกครั้ง และแก้ไขปรับปรุงจนเครื่องมือทั้ง 3 แบบมีความเหมาะสมที่สุด

4.4 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต ที่เหมาะสมแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบขั้นสุดท้ายและให้ความเห็นชอบ

4.5 จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยและผู้จัดบันทึกข้อมูลร่วมดำเนินการวิจัยในสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ตามกำหนดการ ดังนี้

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาโปลีเทคนิคอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาชุดิยาบริหารธุรกิจ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการสังเกต มาทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation check) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการหาข้อสรุปและความสอดคล้องของข้อมูลเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายวิชาการจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นแบบตรวจสอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-point Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดคะแนนเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 102)

นำข้อมูลที่ได้จากการการวิเคราะห์ความคิดเห็น และได้ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเป็นระดับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการหาข้อสรุปและความสอดคล้องของข้อมูลเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการดำเนินการวิจัยตาม 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยสรุปผลของการวิจัยโดยมีรายละเอียดผลของการวิจัยแต่ละขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผลศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

อาชีวศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ได้ค่า $\bar{x} = -3.27$, SD. 0.51

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การบริหารงานหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การนิเทศ การศึกษา 5) ระบบประกันคุณภาพการศึกษา 6) ระบบ ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและเทียบโอนประสบการณ์และ 7) การผลิตนวัตกรรม โครงการ งานวิจัยและผลงานทาง วิชาการ โดยมีวิธีการใช้งาน และประเมินรูปแบบ 6 ขั้นตอน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) การ นำรูปแบบไปใช้ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) การ ประเมินผลการใช้รูปแบบ ตามลำดับ

3. ผลการประเมินและตรวจสอบรูปแบบ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัด สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จากการทดลองใช้ และ ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีผลการประเมิน พบว่าความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของ รูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานผลการศึกษาคความ คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในการบริหารงาน วิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา พบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = -3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีสภาพ การดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการสูงสุด ได้แก่ ด้าน การบริหารงานหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ($\bar{x} = 3.39$) รองลงมา คือ ด้านการผลิตนวัตกรรม โครงการ งานวิจัย และผลงานทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.33$) ด้านการจัดการเรียน การสอน ($\bar{x} = 3.32$) ด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.31$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 3.28$) ด้านระบบ ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและเทียบโอนประสบการณ์ ($\bar{x} = 3.25$) และด้านการพัฒนาคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.07$) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ยังไม่มี แนวทางปฏิบัติที่ดีจึงทำให้การบริหารวิชาการยังขาด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา มีองค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การบริหารงานหลักสูตรและ การใช้หลักสูตร 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษา 5) ระบบประกัน คุณภาพการศึกษา 6) ระบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและ เทียบโอนประสบการณ์และ 7) การผลิตนวัตกรรม โครงการ งานวิจัยและผลงานทางวิชาการ โดยมีวิธีการใช้งาน และ ประเมินรูปแบบ 6 ขั้นตอน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) การนำรูปแบบไปใช้ 5) เงื่อนไข ความสำเร็จ และ 6) การประเมินผลการใช้รูปแบบ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน อัครภูมิ (2550 : 83-84) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารการ ประถมศึกษาระดับจังหวัดได้แยกองค์ประกอบของรูปแบบ ออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) องค์ประกอบของรูปแบบที่สร้างขึ้น หมายถึงส่วนประกอบที่เป็นตัวรูปแบบที่สร้างขึ้นนั้นมี อะไรบ้างทำงานอย่างไรมีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับ องค์ประกอบอื่นอย่างไรและ 2) องค์ประกอบของเอกสาร รูปแบบหมายถึงองค์ประกอบที่เป็นสาระหลักในการ นำเสนอรูปแบบที่สร้างขึ้นว่าควรจะนำเสนอเรื่องใดบ้างและ ได้วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาต้นแบบได้ กำหนดกรอบในการวิเคราะห์รูปแบบออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) บริบทของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบและ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549 : 88) มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบ ดังนี้ 1) ศึกษา องค์ประกอบของรูปแบบ 2) สร้างรูปแบบโดยการจัดทำร่าง รูปแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบปรับปรุงรูปแบบจัดทำคู่มือการดำเนินการตาม รูปแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ 3) ทดลองใช้ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของอภิชัย กรมเมือง (2552 : 135-152) พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย โรงเรียนขนาดเล็กเพื่อคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย 2) หลักการของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย 3) รูปแบบ และระบบกลไกของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย

4) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้านการดำเนินการ 5) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่าย 6) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย 7) แนวทางการวัดและประเมินผลความสำเร็จของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย

3. ผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา มีผลประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีผลการประเมิน พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากในทุกด้าน และผลการประเมินความชัดเจน ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีผลการประเมินพบว่า ความชัดเจน ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา มีกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติที่เหมาะสมชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549 : 143-155) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 องค์ประกอบ และ 33 องค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้จากการนำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริงอยู่ในระดับมาก มีประโยชน์มากในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาและมีความเหมาะสมมากในการนำไปปฏิบัติและสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ดันตียมาศ (2550 : 1-284) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัดกรุงเทพมหานครประกอบด้วยองค์ประกอบ ด้านการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบซึ่งมีความเหมาะสมถูกต้องเป็นไปได้และสามารถนำไปเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับสิริมนต์ นฤมลศิริ (2557) พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาคุณภาพพระบบเครือข่ายการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) เพิ่ม

ประสิทธิภาพพระบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและเทียบโอนประสบการณ์ 4) ปรับปรุงประสิทธิภาพงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5) เพิ่มคุณภาพการพัฒนางานนิเทศการศึกษา 6) เร่งรัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยมี 24 กลยุทธ์หลัก 56 กลยุทธ์ย่อย 174 มาตรการ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษามีความเหมาะสม และผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำไปใช้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงถึงทั้งองค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการให้มีประสิทธิผลถึง 90 กว่าเปอร์เซ็นต์ ซึ่งแสดงถึงค่าความเชื่อมั่นของรูปแบบในการนำไปใช้งาน

2. การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษาเอกชน ไปใช้งาน ควรคำนึงถึงการพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่องและนำตัวชี้วัดที่ได้มาไว้วัดและประเมินค่าอย่างชัดเจน สิ่งที่ยังบกพร่องอยู่ควรทำการแก้ไขโดยใช้วงจรของ DEMMING (P- D- C- A).

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาองค์ประกอบของการบริหารวิชาการในเชิงลึกในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา แนวทางการวัดผลและประเมินผลที่เน้นสมรรถนะของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อให้ได้เทคนิคการบริหารที่หลากหลายเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการมากขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการรูปแบบการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

3. ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอื่นๆ เพื่อที่จะได้รูปแบบที่แตกต่างและเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. จีรพงษ์ ไชยยศ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 เดือนตุลาคม.
2. จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม.
3. บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. ฉบับพิมพ์ ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สุวีริยาสาส์น.
4. วาโร เฟ่งสวัสดิ์. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนธันวาคม.
5. ศิริพร ตันติยามาศ. (2550). รูปแบบการบริหารงานเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

6. สมาน อัครภูมิ. (2550). การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
7. สิริมนต์ นฤมลศิริ. (2557). พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย เทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เมษายน-มิถุนายน.
8. สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2549). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
9. อภิชัย กรมเมือง. (2552). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ ค.ด.: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
10. Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities Education and Psychological Measurement. November, 607-609.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรขอนแก่นเอฟซี

Factors Influencing the Loyalty of Football Fans to Khon Kaen FC

ประเนตตรี คงงาม¹

บทคัดย่อ

กีฬาฟุตบอล เป็นหนึ่งในกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก ในอีกมุมหนึ่งกีฬาฟุตบอลคือสินค้าระดับโลก สินค้าเชิงวัฒนธรรมที่สามารถข้ามพรมแดนไปยังประเทศต่างๆ อย่างไร้ขีดจำกัด ในประเทศไทย กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่คนไทยให้ความนิยมในการติดตามมากที่สุด เห็นได้จากการแข่งขันประมุขลิขสิทธิ์ในการถ่ายทอดสดฟุตบอลลีก การลงทุนจากทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งเล็งเห็นถึงคุณค่าและมูลค่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รายได้จากค่าตั๋วเข้าชมในแต่ละการแข่งขัน รวมไปถึงเงินรางวัลที่ได้จากการแข่งขัน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี โดยศึกษาส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกายภาพสถานที่ให้บริการ และปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ รวมถึงปัจจัยด้านลักษณะ ประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ซึ่งประชากรที่ทำการศึกษาคือ แฟนบอลคนไทยที่เชียร์สโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี เครื่องมือวิจัยใช้วิธีหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Coefficient alpha) ของครอนบาค ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .960 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ แล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง และได้รับข้อมูลแบบสอบถามตอบกลับที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 400 ชุด

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ได้แก่ 1. **ปัจจัยส่วนบุคคล** ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ระหว่างอายุ 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี 2. **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด** ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น พบว่า แฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ 3. **ปัจจัยด้านทัศนคติ** ได้แก่ด้านความรู้ ด้านความเชื่อ และด้านประสบการณ์ พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทัศนคติทุกด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4. **ข้อมูลเกี่ยวกับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี** ได้แก่ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การเข้าไปอยู่ใจกลางของผู้บริโภค และความง่ายต่อการเข้าถึง พบว่า แฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความจงรักภักดีทุกด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ข้อมูลเกี่ยวกับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ได้แก่ด้านความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การเข้าไปอยู่ใจกลางของผู้บริโภค และความง่ายต่อการเข้าถึง พบว่า แฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความจงรักภักดีทุกด้าน

คำสำคัญ : ความจงรักภักดี แฟนบอล ขอนแก่นเอฟซี

Abstract

Football is the one of the most popular sports around the world. On the other hand, football is a world-class product that can easily cross borders to many countries. In Thailand, football is the sport that Thai people like to follow the most. As can be seen from the copyright auction of live football league matches. The public and private sectors which realize the value and value that will occur in the future. Income from entrance tickets for each match, including the prize money received from the competition.

The objective of this research was to study the factors that influence the loyalty of football fans towards football clubs (Khon Kaen FC). By the marketing mixed method were; product factors, price factor, location factor, marketing promotion factors, personnel factors, physical factors, service locations, and

¹อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการธุรกิจกีฬา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

service process factors. Demographic factors were; age, education level, and monthly income. In order to let the football club executives know the factors that influence the loyalty of football fans and apply the results of research to benefit the development and management of the club in accordance with the interests and behavior of football Thai fans.

The population was Thai football fans who cheering at Khon Kaen FC Football Club by conducting questionnaires and receiving complete 400 questionnaires.

The result of the research showed that factors affecting fans' loyalty to Khon Kaen FC Football Club include:

1) Personal factors mostly were male 20-30 years, bachelor's degree education. 2) Marketing mix factors affected the loyalty of football fans towards Khon Kaen Football Club was found that all fans had opinions on marketing mix factors at the highest level. All aspects, in order from the highest to the lowest were price, marketing promotion, personnel, physical characteristics, product process, and the distribution channels respectively. 3) The attitude factors including knowledge, belief, and experience found that football fans had opinions in all factors of attitude with the highest level. 4) The information about the loyalty of Khon Kaen Football fans towards the Khon Kaen FC Football Club. Including consumer confidence of getting into the center of the consumer and easy to access. Football fans had opinions in loyalty factors in all aspects in general, it was in the highest level.

In addition, the information about the loyalty of Khon Kaen football fans towards the Khon Kaen FC Football Club Including the confidence of consumers getting in the center of the consumer and easy to access, found that football fans have opinions in loyalty factors in all aspects.

Keywords: The loyalty of Khon Kaen FC

บทนำ

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ประชาชนชาวไทยให้ความนิยมในการติดตามทั้งที่เป็นทีมชาติไทยหรือสโมสรฟุตบอลภายในประเทศและต่างประเทศ จากนโยบายของ AFC ที่ต้องการทำให้สโมสรฟุตบอลเป็นสโมสรฟุตบอลอาชีพที่สมบูรณ์แบบทำให้ นายวรวิทย์ มะกุดี ซึ่งเป็นนายกสมาคมฯ ในขณะนั้น จึงต้องปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว โดยดำเนินการจัดตั้ง บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ขึ้นมาเพื่อดำเนินการจัดการแข่งขันฟุตบอลลีก ภายในประเทศให้เป็นฟุตบอลอาชีพอย่างแท้จริง โดยใช้ชื่อว่า “ฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก” สโมสรฟุตบอลจังหวัดขอนแก่น เป็นสโมสรฟุตบอลในประเทศไทย ลงเล่นในระดับไทยลีก 3 โดยเป็นทีมจากจังหวัดขอนแก่น สมาคมกีฬาจังหวัดขอนแก่นได้เริ่มต้นส่งทีมเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอล โปรวินเชียลลีก ขึ้น ในปี พ.ศ. 2548 โดยเริ่มทำการแข่งขันในระดับโปรลีก 2 โดยสมาคมกีฬาฯ ทำผลงานได้อย่างน่าประทับใจ โดยได้ตำแหน่งรองชนะเลิศของการแข่งขันพร้อมได้สิทธิ์เลื่อนชั้นแข่งขันโปรลีก 2549 ต่อมาเมื่อสมาคมกีฬาฯ ได้สิทธิ์แข่งขันผลงานในปีนั้นจบด้วยอันดับที่ 11 จาก 16 ทีม โดยในอดีตเคยเลื่อนชั้นขึ้นมาแข่งขันในไทยลีกเมื่อฤดูกาล 2554 ในฐานรองชนะเลิศดิวิชั่น 1 ฤดูกาล 2553 ต่อมาทางสมาคม

ฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และการกีฬาแห่งประเทศไทยได้มีนโยบายในการรวมลีกเข้าด้วยกัน ทำให้ทางสมาคมกีฬาฯ ต้องทำการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ทำให้ทางสมาคมกีฬาฯ ต้อง ปรับปรุงสโมสรให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น จึงได้จัดตั้งบริษัท สโมสรฟุตบอลขอนแก่น จำกัด เพื่อทำการบริหารสโมสรส่งลงทำการแข่งขันไทยลีก ดิวิชั่น 1 โดยได้จดทะเบียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ทะเบียนการค้าเลขที่ 0405550000730

ในระยะเวลาหลายปีที่กีฬาฟุตบอลได้รับความนิยมจากประชาชนชาวไทย ทำให้ปัจจุบันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เพราะมีการลงทุนจากทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งเล็งเห็นถึงคุณค่าและมูลค่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้กีฬาฟุตบอลของประเทศไทยมีการพัฒนาเป็นระบบเหมือนต่างประเทศ มีลีกอาชีพ นักฟุตบอลมีรายได้ที่แน่นอน มีรายได้จากสปอนเซอร์ รวมไปถึงรายได้จากสโมสรในหลายทาง เช่น ค่าตัวเข้าชมในแต่ละการแข่งขัน อาหารและเครื่องดื่มที่ขายในสนาม และสินค้าต่างๆ ของสโมสร แฟนบอลคือกำลังสำคัญในการสนับสนุนทีม เพราะเป็นหนึ่งในมาตรฐานข้อกำหนดของสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (Asian Football Confederation : AFC) ที่จะทำให้ทีมฟุตบอลอาชีพมีรายได้เกิดขึ้น ดังนั้นหัวใจหลัก

สำคัญจึงอยู่ที่การสร้างแฟนบอลของแต่ละสโมสร เมื่อมีแฟนบอลมาติดตามเชียร์สโมสร ก็จะเกิดรายได้ การสร้างความพึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะเป็นการครองใจแฟนบอล นำไปสู่การสร้างความรักภักดีต่อสโมสรอีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยพบว่า **แฟนบอลขอนแก่นเอฟซี** มีความจงรักภักดีอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดใดที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจ รวมถึงแฟนบอลมีพฤติกรรมในการเชียร์ฟุตบอลเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะเน้นศึกษาในเชิงการตลาดในหัวข้อที่ว่า “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรขอนแก่นเอฟซี”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี

สมมติฐาน

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลต่อสโมสรขอนแก่นเอฟซี

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี โดยมุ่งเน้นปัจจัยทางการตลาดทั้ง 7 ด้าน Kotler (1997, p. 92) ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกายภาพสถานที่ให้บริการ และปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ รวมถึงปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มประชากรในการทำการวิจัย คือ ผู้ชมฟุตบอลที่เป็นแฟนฟุตบอลของสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความชื่นชอบในกีฬาฟุตบอล มีการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของฟุตบอลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเคยเข้าชมการแข่งขันของทีมฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ในสนามแข่งขันอย่างน้อย 1 ครั้ง การวิจัยในครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลในช่วงต้นของฤดูกาลไทยลีก (T2) โดยจะทำการศึกษาในเชิงปริมาณในการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มแฟนบอลขอนแก่นเอฟซี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้บริหารทีมฟุตบอลทราบถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอล ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและบริหารสโมสรให้สอดคล้องกับความสนใจและพฤติกรรมของแฟนบอลคนไทย
2. เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนการจัดการแข่งขันในแต่ละนัดที่มีจำนวนผู้ชมแตกต่างกันไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสโมสรอื่นๆ ในไทยลีกที่จะนำผลการวิจัยไปปรับใช้ สำหรับการขยายฐานแฟนบอลและเพิ่มกระแสความนิยมฟุตบอลไทยในประเทศเพื่อนบ้าน
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐกิจที่สนใจจะขยายฐานธุรกิจมาในตลาดฟุตบอลไทย ได้เข้าใจถึงพฤติกรรมของแฟนบอลคนไทย เพื่อที่จะสามารถวางแผนการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของแฟนบอลได้มากยิ่งขึ้น
5. เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านข้อมูล สำหรับต่อยอดทำงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความจงรักภักดีในการเชียร์ สโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มบุคคลที่เข้าชมหรือเคยเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลและชื่นชอบสโมสรฟุตบอลขอนแก่น โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคกลุ่มบุคคลที่เข้าชมหรือเคยเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลและชื่นชอบสโมสรฟุตบอลขอนแก่น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน แต่ทราบว่ามีความจำนวนมากและไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากร โดยใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977 อ้างถึงใน อีรวิทย์ เอกกุล, 2543)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิสำเนา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Question)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประกอบด้วย ปัจจัยส่วนประสมการตลาด การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ปัจจัยด้านทัศนคติ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น-ข้อมูลเกี่ยวกับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามมาจากศุภกิจ จินตศาสตร์ (2555) ได้แก่ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การเข้าไปอยู่ใจกลางผู้บริโภค และความง่ายต่อการเข้าถึงสโมสร ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งใช้วิธีกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ระดับการวัดข้อมูลเป็นแบบเรียงอันดับ (Ordinal scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือกตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question)

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary data) โดยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) คำนึงถึงความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลและวิเคราะห์หาคุณภาพความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา นำเสนอในรูปแบบค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดี ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ปัจจัยด้านทัศนคติ นำเสนอในรูปแบบ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอล

ขอนแก่นเอฟซี ได้แก่ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การเข้าไปอยู่ใจกลางผู้บริโภค และความง่ายต่อการเข้าถึงสโมสรใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอในรูปแบบ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics). ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 4 เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

- 2.1 สถิติทดสอบค่า (Independent Sample t-test) ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน คือ ผู้บริโภคที่มีเพศต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซีต่างกัน

- 2.2 สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Anova) โดยทดสอบค่า F-test ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป คือผู้ใช้บริการที่มีลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และภูมิลำเนา ที่แตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นต่างกัน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.75 มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 ภูมิลำเนาอยู่อำเภอเมือง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น เอฟซี จากการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ในด้านต่างๆดังนี้

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

- 1.1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าแฟนบอลมีความเห็นต่อปัจจัยส่วน

ประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$)

1.2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านราคา อยู่ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$)

1.3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$)

1.4 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$)

1.5 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคคล พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านบุคคล อยู่ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$)

1.6 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพอยู่ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$)

1.7 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการ พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านกระบวนการ อยู่ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$)

2. ปัจจัยด้านทัศนคติ

2.1 ปัจจัยด้านทัศนคติด้านความรู้ พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทัศนคติด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$)

2.2 ปัจจัยด้านทัศนคติด้านความเชื่อ พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทัศนคติด้านความเชื่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$)

2.3 ปัจจัยด้านทัศนคติด้านประสบการณ์ พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทัศนคติประสบการณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ได้แก่ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การเข้าไปอยู่ใจกลางของผู้บริโภค และความสะดวกต่อการเข้าถึง

1. ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นของผู้บริโภค พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความจงรักภักดีด้านความเชื่อมั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$)

2. ปัจจัยด้านการเข้าไปอยู่ใจกลางของผู้บริโภค พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความจงรักภักดีด้านความเชื่อมั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$)

3. ปัจจัยด้านความสะดวกต่อการเข้าถึง พบว่าแฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความจงรักภักดีด้านความเชื่อมั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดี ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยด้านทัศนคติ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ภูมิภาค ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และภูมิภาค แตกต่างกัน ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ และการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะเห็นได้ว่าค่า sig. มีค่าน้อยกว่า 0.01 จึงสรุปได้ว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ และการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า มีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเชื่อ และด้านประสบการณ์ มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะเห็นได้ว่าค่า sig. มีค่าน้อยกว่า 0.01 จึงสรุปได้ว่าปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่

ด้านความรู้ ด้านความเชื่อ และด้านประสบการณ์ มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ผลการวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท คน และมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอเมือง สอดคล้องกับสิทธิ วงศ์ทองคำ และคณะ (2560).

2.2 ผลการศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น พบว่า แฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ

2.3 ผลการศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเชื่อ และด้านประสบการณ์ พบว่า แฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยทัศนคติทุกด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านความรู้

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี ได้แก่ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การเข้าไปอยู่ใจกลางของผู้บริโภค และความง่ายต่อการเข้าถึง พบว่า แฟนบอลมีความคิดเห็นต่อปัจจัยความจงรักภักดีทุกด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.5 ผลการวิจัยทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา ที่แตกต่างกันมีผลต่อความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้ามีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของแฟนบอลขอนแก่นที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเชื่อ และด้านประสบการณ์ มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

3. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

3.1 จากผลการศึกษาด้านปัจจัยส่วนบุคคล แฟนบอลส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุอยู่ในวัยทำงานและกำลังศึกษา สโมสรควรทำการตลาดเพื่อเจาะกลุ่มดังกล่าวมากกว่ากลุ่มอื่น

3.2 ผลการศึกษาด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาด แฟนบอลให้ความสำคัญด้านราคา มากที่สุด และให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ดังนั้นสโมสรควรให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของอัตราราคาพิเศษสำหรับท่านที่เป็นสมาชิก ความเหมาะสมของราคาสินค้าของที่ระลึก และควรปรับปรุงความเหมาะสมของสถานที่ตั้งสนามฟุตบอล และความสะดวกในการเดินทางไปชมการแข่งขัน

3.3 ผลการศึกษาด้านปัจจัยด้านทัศนคติ แฟนบอลให้ความสำคัญด้านความรู้มากที่สุด และทัศนคติด้านประสบการณ์น้อยที่สุด ดังนั้นสโมสรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการให้ความรู้ถึงประวัติและงานผู้ฝึกสอนและนักกีฬาของสโมสร ขั้นตอนการฝึกซ้อมของนักกีฬา และการบริหารจัดการสโมสร ผลงานรางวัลของสโมสร ขณะเดียวกันควรมีการจัดกิจกรรมให้แฟนบอลร่วมกิจกรรมกับสโมสร เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจ เกี่ยวกับนักกีฬาและผู้บริหารสโมสร ให้กับแฟนบอล

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตครอบคลุมแฟนบอลบางพื้นที่เท่านั้น งานวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ หรืออำเภออื่น เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของแฟนบอลในเขตอื่นได้อย่างทั่วถึง จะส่งผลให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนากลยุทธ์ด้านต่างๆสามารถตอบสนองความต้องการของแฟนบอล ทำให้รับรู้ จัดจำ และประทับใจได้อย่างยั่งยืน

4.2 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่นเอฟซี บางปัจจัย ดังนั้น ครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็น หรือตัวแปรอื่นๆ หรือศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อเก็บข้อมูลในการพัฒนากลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของแฟนบอล

เอกสารอ้างอิง

1. กิตติคุณ บุญเกตุ. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์สโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดของผู้บริโภคในจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

2. อีรุมิ เอกะกุล. (2543). การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
3. นารา กิตกเมธิกุล. (2556). ในกิตติคุณ บุญเกิด (2556). **พฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าลิขสิทธิ์ของทีมนิสโมสรฟุตบอล**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
4. ทิมมพร เพทราเวช. (2559). **ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลนครแนวต้า จังหวัดอุบลราชธานี**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-เมษายน. หน้า 87-97.
5. ปรัชญ์พงศ์ นาคบุตร. (2557). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของแฟนคลับในการเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลของสโมสรชลบุรี เอฟซี**. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
6. ปิยะ ลัมปิยารักษ์. (2558). **ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าชมฟุตบอลลีกของสโมสรที่มีสนามแข่งขันในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
7. รุ่งโรจน์ พรขุนทด และคณะ. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของแฟนฟุตบอลที่มีต่อสโมสรฟุตบอลขอนแก่น**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (ตุลาคม 2560).
8. วทัญญู สว่างศรีวรกุล. (2557). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการติดตามกีฬาฟุตบอลไทยของคนไทย**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
9. ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
10. สิทธิ วงศ์ทองคำ และคณะ. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสโมสรฟุตบอล ในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก**. หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
11. หมะหมุด หะยีหมัด. (2555). **ความภักดีต่อตราสินค้าในมิติเชิงทัศนคติและมิติเชิงพฤติกรรม**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
12. Olson et al. (2016). ใน สิทธิ วงศ์ทองคำ และคณะ (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสโมสรฟุตบอล ในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก**.
13. Kotler, P. (1997). **Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control** (14th Global ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

The Relationship between Administrative Skills and Academic Administration of School
Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2

สาวิภา ศรีตะรัตน์¹

ภัทรธมณณ์ เรืองวิทยาภูมิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิควิธี และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงาน และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการบริหารงาน มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสูง ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับทักษะการบริหารงาน โดยต้องมีทักษะการบริหารงานที่ดี มีการวางแผนการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารงาน การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the administrative skills of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) to study the academic administrative of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 and 3) to study the relationship between administrative skills and academic administrative of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample was selected from 310 teachers under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The research tool was a rating scale questionnaire with 5 levels and the reliability of the questionnaire about the administrative of school administrators was 0.96. The statistics that used to analysis data were percentage, mean, standard deviation, alpha coefficient and Pearson's correlation coefficient.

¹นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

The results of the study were as follows:

1. The Administrative skills of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. Were at a high level in all aspects. By sorting out the highest mean to the lowest mean were conceptual skills, technical and human skills.
2. Academic administrative of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. were at a high level in all aspects. By sorting out the highest mean to the lowest mean which are measurement and evaluation, course and utilization, teaching and learning management, teaching, and learning media.
3. The relationship between administrative skills and academic administrative of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. In overall image had a high level of positive relationship with statistical significance at the level of .01 the results showed that the school administrators have the good management skills. Therefore, it affects to the academic administrative because of school administrators can effectively manage the academic administrative and cover the teaching and learning management, teaching and learning media, measurement and evaluation. As a result, teachers agreed that the relationship between administrative skills and academic administrative of school administrators were at a high level.

Keywords: Administrative skills, Academic Administration of School Administrators

บทนำ

ในการบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบัน จะอยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ต้องทราบขอบข่ายภารกิจการบริหาร และการจัดการสถานศึกษา ใน 4 งาน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป และงานวิชาการที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จะต้องอาศัยทักษะในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยวรรีย์ เศรษฐวงศ์สกุล (2557) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารงานที่แตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงาน นั่นหมายถึงการมีทักษะในการบริหาร งาน ที่รวมไปถึงงานวิชาการด้วย นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรพงษ์ ไชยยศ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่สูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเกี่ยวงานประกันคุณภาพจะเกี่ยวข้องกับงานวิชาการมากกว่างานด้านอื่น ๆ และการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ นั่นหมายถึงจะต้องมีทักษะในการบริหารงานวิชาการ ด้วยเช่นกันดังนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีทักษะในการบริหารงานวิชาการ ของเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ได้กำหนดสาระสำคัญ ให้กระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจ การบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษา, 2551, น. 3) ซึ่งในการบริหารงานวิชาการในด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวัดและประเมินผล จึงมีความสัมพันธ์กับทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องอาศัยขั้นตอนการดำเนินงาน โดยต้องเริ่มจากการวางแผนเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะปัญหาที่ผ่านมาจะพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดทักษะในการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านเทคนิควิธี จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการที่บริหารสถานศึกษา ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งในทางตรง และทางอ้อมนั้นจะต้องมีองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการ ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 4) ด้านวัดและประเมินผล และนอกจากการบริหารงานวิชาการ แล้วยังต้องมีทักษะในการ

บริหารงานทั้ง 3 ด้านอีกด้วย คือ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะด้านมนุษย์ และ 3) ทักษะด้านเทคนิควิธี

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นแต่การส่งเสริมการบริหารงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลาย ๆ ด้าน แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการบริหารงานทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านเทคนิควิธี และเพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง คณะครู ในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในสังคม ด้วย การบริหารงานจึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิธา เกษมราษฎร์ (2559) พบว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 4 งานหลัก ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 4) ด้านวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นงานสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพของผู้เรียน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ได้นั้น จำเป็นจะต้องมีทักษะในการบริหารงาน ทั้งในด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษย์ และด้านเทคนิควิธี งานวิชาการจึงจะบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งกฎเกณฑ์สำคัญของการบริหารงานวิชาการ จะประสบความสำเร็จได้ก็คือ ทักษะในการบริหารงานของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนให้การบริหารงานวิชาการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาของชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา และทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อที่จะได้นำผลจากการวิจัยที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะ ของการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการให้ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2560 จาก 139 โรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,638 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 310 คน

3. ตัวแปรที่วิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ทักษะการบริหารงานใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะด้านมนุษย์ และ 3) ทักษะด้านเทคนิควิธี

3.2 ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 4) ด้านวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะด้านมนุษย์ และ 3) ทักษะด้านเทคนิควิธี โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิคเคอร์ต (Likert) อ้างถึงใน อุษา แซ่เตียว (2559) มาปรับปรุงแก้ไขเพราะมี

เนื้อหาสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยของผู้วิจัย จึงได้นำมาปรับปรุงเป็นของผู้วิจัย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านวัดและประเมินผล โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน ตามแนวคิดของ ลิกเคอร์ท (Likert) อ้างใน สุทธิดา เกษมราษฎร์ (2559) มาปรับปรุงแก้ไขเพราะมีเนื้อหาสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยของผู้วิจัย จึงได้นำมาปรับปรุงเป็นของผู้วิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดมาสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามและสำนวนภาษาของข้อคำถาม เพื่อออกแบบลักษณะรูปแบบของข้อคำถามให้เหมาะสม
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย และขอบเขตของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขคำถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และได้ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบ
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน โดยใช้สถิติดังนี้ ต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของครูวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2.2 ข้อมูลทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 ข้อมูลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งเท่ากันกับทักษะด้านเทคนิควิธี และทักษะด้านมนุษย

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการบริหารงานมีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสูง ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับทักษะการบริหารงาน โดยต้องมีทักษะการบริหารงานที่ดี มีการวางแผนการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา นั้นจะต้องสอบผ่านเกณฑ์ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงมีการเข้าอบรมหลักสูตรของผู้บริหารต่างๆ ก่อนเข้ารับตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมีศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงทำให้มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารงานที่ดี จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของสุพิศ โสภ (2560) ที่พบว่าแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนแห่งใหญ่วิทยาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) 7 องค์ประกอบ 1) การนำองค์กร ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคล 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนควรมีการแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม 3) การมุ่งเน้นนักเรียน โรงเรียนต้องมีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนมุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ 4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน 5) การมุ่งเน้นบุคลากร ผู้นำระดับสูงจะต้องกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน มีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจ 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนควรมีการวางแผนตัดสินใจ และดำเนินการต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้มากที่สุด 7) ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจประเมินจะเป็นสารสนเทศ ตัวชี้วัดความก้าวหน้า

1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจระเบียบต่างๆ เป็นอย่างดี โดยใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สามารถจัดองค์กร และมอบหมายภารกิจได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของครู จึงเป็นผลให้มีความรู้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

1.2 ทักษะด้านมนุษย โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีบุคลิกภาพ และมีภาพลักษณ์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในเรื่องการแต่งกายที่ดี สุภาพเรียบร้อยมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน รวมถึงมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน

จึงเป็นผลให้มีความรู้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

1.3 ทักษะด้านเทคนิควิธี โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการนำความรู้ใหม่ๆ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานรวมถึงติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นผลให้มีความรู้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมทุกด้านมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทั้งในเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนรวมถึงสื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ โดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการจัดทำแผนการสอน และให้การนิเทศครู รวมถึงคอยติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นผลให้มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ให้ครูสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะทั้งทางวิชาการ และทักษะในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ จึงเป็นผลให้มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสามารถจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และทันสมัยเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นผลให้มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านวัดและประเมินผลโดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการวัดผล และประเมินผลงานวิชาการของทุกระดับชั้น รวมถึงมีการสอนซ่อมเสริม และจัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นผลให้มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถาน

ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารงานที่ดีจึงส่งผล ต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทั้งในเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนรวมถึงสื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล จึงเป็นผลให้ครู มีความเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารควรนำนโยบายการจัดการศึกษาของชาติมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

1.2 ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารควรเข้าถึงชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.3 ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารควรมอบหมาย และปรับเปลี่ยนตำแหน่งงานตามโอกาสอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดความยุติธรรม

1.4 การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร และการนำไปใช้ ผู้บริหารควรจัดหาหนังสือแบบเรียนที่ทันสมัย และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

1.5 การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.6 การบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารควรเพิ่มเติมสื่อที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

1.7 การบริหารงานวิชาการด้านวัดและประเมินผล ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด

2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของทักษะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียน เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. จีรพงษ์ ไชยยศ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ เดือนตุลาคม.
2. บุญยวรรีย์ เสวตวงศ์สกุล, ไมตรี จันทรา, และกริธา วีระพงศ์. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553
4. สุทธิรา เกษมราษฎร์. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์. ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
5. สุพิศ โสภ. (2560). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนเวงใหญ่วิทยาคม. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม.
6. อุษา แซ่เตียว. (2559). ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
7. Thomas, Clarence Henry (2009). "Three skills" of effective management and comfort level in evaluating school performance. DAI-A 70/09, Dissertation Abstracts International.

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

The Relationship between School Internal Supervision Process With Teachers Teaching Behaviors under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2

ลัดดา พะขานี¹

ภัทรธมณณ์ เรืองวิทยาภูมิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 2) พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และ 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูในระดับสูง ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องมีการวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสม นำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูง

คำสำคัญ: กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา, พฤติกรรมการสอนของครู

Abstract

This research aimed to study: 1) the internal supervision process under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) the teachers teaching behaviors under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, and 3) the relationship between the internal supervision process and teachers teaching behaviors under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The samples of this research were 310 teachers under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments were 5 rating scale questionnaires with reliability of 0.94 and 0.90. The statistics used for data analysis were to obtain

¹นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

various descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, Conbach's alpha coefficient and Pearson's correlation coefficient.

The finding were as follows:

1. The internal supervision process under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 in educational institution was at the high level. When considering each aspect in every level with average values in descending order, as follows: Media creation and tools, Supervision planning, Supervisory practice and Education current conditions problems and needs.

2. The teacher's teaching behavior under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 as a whole was at the high level. When considering each aspect in every level with average values in descending order as follows: learning activities, the use of media and technology, supervisory practice and classroom research.

3. The internal supervision process and teacher's teaching behavior under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. Had a high level of positive relationship with the correlation coefficient between 0.71 and 0.89, which has a significant positive correlation at level 0.1. The results of the research concluded that internal supervision process affects teachers' teaching behavior at a high level. Therefore there must pay attention to the supervision process within the educational institution by having a systematic operation plan in accordance with the internal supervision system. So that teachers have appropriate teaching behavior, appropriate teaching behavior, leading to self-development and develop learners to high quality.

Keywords: school internal supervision process, teacher's teaching behavior.

บทนำ

กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นหนึ่งในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารจะต้องพัฒนาระบบงานนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรให้ได้คุณภาพ มีมาตรฐานตามความต้องการและบรรลุตามความต้องการของหลักสูตรสถานศึกษา (พรเพ็ญ สมบัติมาก, 2558: 9) จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ และการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาครูเป็นอันดับแรก เพื่อให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากการสอนรูปแบบเดิมเป็นการสอนรูปแบบใหม่ แต่ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่สำคัญต้องมีความเข้าใจพื้นฐานที่ตรงกันในการพัฒนาและดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพของครูอย่างเป็นระบบ (กรทอง จิระชากุล, 2550: 1) กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุตามที่ต้องการ เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยกระตุ้นส่งเสริมปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู

ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด และการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ก็เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนของตนได้ตรงตามสภาพของปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน โดยต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551: 53) ดังนั้นครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน มีการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำงานเป็นทีม และสามารถพัฒนาวิชาชีพของตนเองตามแนวทางการศึกษาขั้นเรียน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำสถานศึกษามีเอกลักษณ์ ของตนเองที่เด่นชัด มีระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง วัฒนธรรมองค์การเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ชุมชนมีความพึงพอใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนสถานศึกษามากขึ้น (สมใจ มณีวงศ์, 2559: 111) แต่จากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาสำคัญของกระบวนการการนิเทศสถานศึกษา คือ การดำเนินการไม่ครบถ้วนทุกกระบวนการขั้นตอน และขาดความต่อเนื่องในการเตรียมความพร้อมในการนิเทศการศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

ด้านการนิเทศ และด้วยปัญหานี้ จึงทำให้การนิเทศในสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะไม่สามารถแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาครูได้ตามความเหมาะสมตามความต้องการของครู นอกจากนั้นยังส่งผลให้การนิเทศไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากครูในสถานศึกษา ในด้านการปฏิบัติการนิเทศนั้น ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามแผน ประกอบกับศึกษานิเทศก์ที่มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานการนิเทศการเรียนการสอน และปัญหาจากการที่ครูไม่ปฏิบัติตามกำหนดการหรือปฏิทิน การดำเนินงานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูผู้นิเทศมีภารกิจที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูจำนวนน้อย หากผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ และไม่พัฒนารูปแบบการนิเทศให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแล้ว โอกาสที่ครูจะได้รับการนิเทศในสถานศึกษาจึงมีความเป็นไปได้ยาก นอกจากนั้นสถานศึกษาบางแห่งยังขาดความพร้อมในด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการนิเทศ เช่น โทรศัพท์ เทปวิทยุ กล้องถ่ายภาพ หรือการผลิตสื่อเอกสารที่ใช้ในการนิเทศ ที่รวมไปถึงนวัตกรรมการนิเทศต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา ดวงแก้ว และคณะ (2554: 78-79) ที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการนิเทศการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ พบปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของคณะกรรมการการนิเทศ การขาดการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบและไม่ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือความต้องการอย่างแท้จริงของครูผู้รับการนิเทศ 2) ด้านการปฏิบัติการนิเทศส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และเวลาในการนิเทศของผู้บริหาร ครู และ ผู้นิเทศ อีกทั้งผู้รับการนิเทศไม่มีความเข้าใจในกระบวนการการนิเทศที่ไม่ได้รับการสะท้อนการนิเทศจากผู้นิเทศ และ 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ปัญหาด้านพฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ 1) ด้านเตรียมการสอนครู พบว่า ครูยังขาดการทำความเข้าใจก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูยังขาดการดำเนินการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาสื่อการสอนไม่เพียงพอและไม่มีหลากหลาย 4) ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ครูขาดการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และปัญหาของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน มีการวัดผลและประเมินปลายภาคเรียนสุดท้ายนำผลการประเมินไปปรับปรุงให้ดีขึ้น (ปนัดดา อามาตร, 2560)

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาที่ช่วยทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในงานมากยิ่งขึ้น และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษา และทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำผลจากการวิจัยมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดการวิจัย โดยศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินผลการนิเทศผนวกกับการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดของพฤติกรรมการสอนของครูของสุจิตรา แซ่จิ๋ว (2557) ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ 3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 139 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,638 คน (ข้อมูล : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2, 2561: 12)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 1,638 คน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 310 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อหาสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 310 ฉบับ เกี่ยวกับระดับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำไปใช้ในการตั้งข้อคำถาม กำหนดขอบเขตตัวแปร และสร้างแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา 0.94 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครูเท่ากับ 0.90

ระยะที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาและความเชื่อมั่นมาปรับปรุงเสนอ

ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดพิมพ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อให้เกิดคุณภาพ และส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพทางการเรียน

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการสอนของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา เกิดทักษะการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา กับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู เนื่องจากกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการสอน ของครูจึงอยู่ระดับมากด้วย ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญ กับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องมี การวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีพฤติกรรมการสอน ที่เหมาะสม อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

อภิปรายผล

1. กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการปฏิบัติการนิเทศ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพ และส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพทางการเรียน จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนินทิกา อินทรา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน เขตตำบลภูหอ อำเภอกุหลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการการนิเทศภายในของโรงเรียน เขตตำบลภูหอ อำเภอกุหลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน เรียง

ตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ด้านการประสานงาน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินสภาพการทำงาน และด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเท่ากันกับด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการสอนของครู มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้มีทักษะการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทวีศักดิ์ พุทธรชิต (ยุทธไกร) (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมของสำนักเรียนในเขตบางกอกใหญ่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของสำนักเรียนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปฏิบัติปฏิบัติชอบ ด้านศาสนบุคคล ด้านการดำรงพุทธศาสตร์ ด้านความสามารถปฏิบัติศาสนกิจ และด้านการเผยแผ่ศาสนา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และรายด้านแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู เนื่องจากกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการสอน ของครูจึงอยู่ระดับมาก ด้วย เพราะฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องมีการวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสม อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา แซ่จิว (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบที่ต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการและจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำมากำหนดทางเลือกและแนวทางในการแก้ปัญหา และความต้องการโดยนำไปกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีพฤติกรรมการสอนด้านวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรม และปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ปัญหาของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบกระบวนการการนิเทศสถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู เพื่อนำผลไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้นำกับพฤติกรรมการสอนของครู เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). **คู่มือนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
2. พรเพ็ญ สมบัติมาก. (2558). **การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 5 (2), 9.
3. พระทวีศักดิ์ พุทธิรักษ์โชโต. (2554). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของ**

ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของนักเรียนใน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

4. ปนัดดา อามาตร. (2560). **ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2 : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
5. สุจิตรา แซ่จิ๋ว. (2557). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
6. สมใจ มณีวงษ์. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สู่การปฏิบัติของโรงเรียนคุณคำพิทยาสรรพ์**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6 (1), 111.
7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **การนิเทศภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2562).
9. รัตนา ดวงแก้วและคณะ. (2554). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
10. อนินทิกา อินทรา. (2557). **กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน เขตตำบลภูหอ อำเภอกุหลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2**. (วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
11. Krejcie, R.V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities Educational and Psychological Measurement**. 30, 607 – 610.

การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น

สนใจ ไชยบุญเรือง¹, เขมภัส ชนะวงศ์²
ธวัชชัย ไชยบุญเรือง³, สิริกุล แพร์ศรีสกุล⁴
สุจรรยา สมบัติธีระ⁵

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น ตามหลักการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการพูดเป็นหลัก ผู้เขียนได้นำเสนอหลักการสอนของวิธีการสอนบางวิธีและเทคนิคการสอนไว้ด้วย เพื่อครูภาษาอังกฤษคนอื่นๆ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนของตัวเองได้ นอกจากนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น ตัวอย่างบทเรียนวิธีการสอน และข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการพัฒนาการพูดของนักเรียนไว้ด้วยในตอนท้าย

บทนำ

งานบริการวิชาการเป็นพันธกิจที่สำคัญงานหนึ่งของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยที่ดำเนินการตามพันธกิจหลักของวิทยาลัยโดยการให้บริการวิชาการกับชุมชนในท้องถิ่น ผู้เขียนเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาอังกฤษศึกษาจึงให้บริการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นหลัก

เมื่อได้รับการประสานงานเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการด้านภาษาอังกฤษกับทางโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น คณะอาจารย์ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษาได้ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อเตรียมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนโรงเรียนกีฬาฯ ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ คือ ระยะเวลา 8 วัน ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง โดยการเตรียมการแบ่งเป็น 2 ทีม คือ ทีมอาจารย์ไทย (ทีมผู้เขียน) เตรียมเนื้อหาและวิธีการสอน ทีมอาจารย์และนักศึกษาฝึกสอนชาวฟิลิปปินส์อีก 4 คน (นำโดย อ. Benson Diwa) เตรียมกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน (ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนในแต่ละวัน)

ทางทีมผู้เขียนได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนักเรียน (ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ว่าพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนยังไม่ค่อยดี ยังพูดภาษาอังกฤษได้ไม่ติดนัก จึงเตรียมการเลือกเนื้อหาและเตรียมการจัดการเรียนการสอน English for Communication โดยจะเน้นทักษะการพูด เพื่อให้นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการพูดให้คล่องขึ้น จะได้นำไปใช้เมื่อได้พบได้แข่งขันกีฬากับนักเรียนจาก

ประเทศต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต (ในปี พ.ศ. 2562 ทางโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่นได้จัดการแข่งขันกีฬาแห่งประเทศไทย “ขอนแก่นเกมส์” ซึ่งมีนักเรียนจากประเทศบรูไน (Brunei Darussalam) อินโดนีเซีย (the Republic of Indonesia), มาเลเซีย (Malaysia) และสิงคโปร์ (the Republic of Singapore) เข้าร่วมการแข่งขันครั้งนี้ด้วย)

เพื่อประโยชน์สำหรับการเตรียมเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการสอน English for Communication หรือการเน้นทักษะการพูด ผู้เขียนจะนำเสนอหลักการของวิธีสอนบางวิธี และเทคนิคการสอนเพื่อครู/ผู้สอนคนอื่นๆ จะได้นำไปประยุกต์ใช้สอนนักเรียนของตัวเองได้

วิธีสอนภาษาอังกฤษ

วิธีสอนที่เน้นการฟัง-การพูด (The Audio-Lingual Method)

วิธีสอนแบบนี้บางครั้งเรียกว่า the Michigan Method เนื่องจาก Charles Fries แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน (the University of Michigan) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้หลักการของภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง (structural linguistics) ในการสอนภาษา ต่อมาได้มีการนำหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (behavioral psychology) ของ Skinner มาใช้ประกอบการเรียนการสอนด้วยความคิดว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้จากเงื่อนไขที่กำหนดให้สำหรับการเรียนรู้

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²⁻⁴อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาอังกฤษศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁵ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรภาษาอังกฤษ ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

หลักการ (Principles) ที่สำคัญของวิธีสอนนี้ คือ

1. ครูจะต้องมุ่งมั่น เชื่อว่านักเรียนจะต้องใช้ภาษาที่เรียน (the target language) ได้โดยอัตโนมัติ
2. ครูเป็นผู้นำในการเรียนการสอน ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนเลียนแบบได้
3. นักเรียนจะต้องเลียนแบบครู หรือสิ่งที่ได้ฟังมา และสามารถตอบโต้ได้อย่างรวดเร็ว
4. คำศัพท์ รูปแบบโครงสร้างประโยค การพูดให้นำเสนอในรูปแบบบทสนทนา จะเรียงลำดับจากง่ายไปยาก จะเน้นระบบการออกเสียงและรูปแบบตามหลักไวยากรณ์
5. หลักไวยากรณ์ ให้นักเรียนดูจากตัวอย่างที่ให้ (ไม่จำเป็นต้องจัดเตรียมเนื้อหาหลักไวยากรณ์ให้)
6. สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่างประเทศมีปรากฏในบทสนทนา เช่น ในบทสนทนาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
7. ทักษะทางภาษาจะนำเสนอตามลำดับ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (ตามบทสนทนา)
8. ในห้องเรียน ภาษาที่ใช้คือ ภาษาที่เรียน ไม่ใช่ภาษาประจำชาติของนักเรียน (the native language) ซึ่งในที่นี้ คือ ภาษาไทย

เทคนิคการสอน (Teaching Techniques)

1. การจำบทสนทนา (Dialog Memorization)
โดยการให้นักเรียนฟังและดูบทสนทนา จากนั้นให้ฝึกพูด โดยให้เป็นการสนทนาระหว่างสองฝ่าย คือ
 - 1.1 ครูและนักเรียนทั้งชั้น
 - 1.2 นักเรียนครึ่งห้อง (เป็นกลุ่ม A) และนักเรียนอีกครึ่งห้อง (เป็นกลุ่ม B)
 - 1.3 นักเรียนพูดเป็นคู่ๆ (เมื่อจำบทสนทนาได้แล้ว)
2. การฝึกแบบย้อนกลับจากหลังไปหน้า (Backward Build-up Drill)
ถ้าประโยคในบทสนทนายาว ครูแบ่งประโยคเป็นตอนๆ เพื่อให้นักเรียนฝึกทีละตอน เริ่มจากตอนหลังสุดไปตอนหน้า จนกระทั่งนักเรียนจำได้หมดทั้งประโยค พยายามให้นักเรียนพูดออกเสียง ให้ท่วงทำนองเสียง (intonation) ฟังดูเป็นธรรมชาติ
3. การฝึกแบบพูดตามครู (Repetition Drill) ให้นักเรียนพูดตามครูให้ถูกต้องและรวดเร็ว
4. การฝึกแบบต่อกันเป็นลูกโซ่
ให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดทีละคนต่อๆ กัน โดยครูเป็นคนเริ่มถามนักเรียนคนหนึ่งให้ตอบ แล้วให้นักเรียนคนนั้นได้ถามเพื่อนคนต่อไปที่นั่งติดกันตอบ ให้นักเรียนถาม-ตอบต่อกันเป็นลูกโซ่ไปเรื่อยๆ ครูจะได้เช็คการพูดของนักเรียนแต่ละคนด้วย

5. การฝึกแบบเปลี่ยนคำหรือวลีเดียว (Single-slot Substitution Drill)

- 5.1 ครูพูดประโยคหนึ่งจากบทสนทนา
- 5.2 ครูพูดคำหรือวลีหนึ่ง
- 5.3 นักเรียนพูดประโยคที่ครูพูดตอนต้น แล้วใช้คำหรือวลีที่ครูให้มาไปแทนที่คำหรือวลีในประโยคเดิมให้ถูกต้อง

6. การฝึกแบบเปลี่ยนหลายวลี (Multiple-slot Substitution)

ครูให้วลีหลายๆ วลี เพื่อให้นักเรียนนำไปเปลี่ยนให้ถูกที่ในบทสนทนา แต่ครูบอกครั้งละหนึ่งวลีเท่านั้น ซึ่งบางครั้งอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนบางอย่างในประโยคเดิม เช่น การเปลี่ยนกริยาให้สอดคล้องกับประธาน (subject-verb agreement) แล้วให้นักเรียนพูดประโยคใหม่ให้ถูกต้อง

7. การฝึกแบบเปลี่ยนรูปแบบของประโยค (Transformation Drill)

ครูให้รูปแบบประโยคมาแบบหนึ่ง แล้วให้นักเรียนเปลี่ยนเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง (→) เช่น

- 7.1 ประโยคบอกเล่า → ประโยคปฏิเสธ
- 7.2 ประโยคบอกเล่า → ประโยคคำถาม
- 7.3 ประโยคกรรตุวาจก (active voice) → ประโยคกรรมวาจก (passive voice)
- 7.4 ประโยคการพูดโดยตรง (direct speech) → ประโยคการพูดโดยอ้อม (indirect/reported speech)

8. การฝึกแบบถาม-ตอบ (Question-and-answer Drill)

- 8.1 ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบอย่างรวดเร็ว
 - 8.2 นักเรียนฝึกถามคำถามด้วย
- ### 9. การใช้คำคู่ (Use of Minimal Pairs)
- 9.1 ครูนำเสนอคำคู่ที่มีเสียงต่างกันเพียงเสียงเดียว เช่น pill – peel, ship – sheep, chin – shin เป็นต้น

10. การเติมคำในบทสนทนา (Complete the Dialog)

- 10.1 ครูเอาคำบางคำในบทสนทนาที่สอนไปแล้วออก
- 10.2 ให้นักเรียนเติมคำที่หายไปจากบทสนทนา

วิธีสอนที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT:

Communicative Language Teaching)

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีแนวคิดที่ว่าผู้เรียนต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา (communicative competence) รู้ว่าจะพูดอะไร กับใคร และเมื่อไร กล่าวคือ ต้องมีความรู้ในการใช้ภาษาตามบริบทของสังคม (social context)

หลักการของวิธีสอนแบบ CLT

1. ครูต้องให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารเป็นภาษาที่เรียนได้และให้รู้ว่ภาษาที่มีหลายรูปแบบ มีหน้าที่ต่างกัน ภาษาในรูปแบบหนึ่งสามารถทำหน้าที่ได้หลายอย่าง

2. รูปแบบของภาษาที่ครูนำเสนอให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นรูปแบบจากง่ายไปยาก เช่น ภาษาที่ใช้ในการขอร้องจาก Would you ...? Could you ...? ไปในระดับที่ยากขึ้นเป็น I wonder if you would mind ...

3. ครูเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความสะดวกในการเรียนการสอน ครูจึงต้องจัด ต้องสร้างสถานการณ์เพื่อให้ได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

4. ขณะทำกิจกรรม ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยตอบคำถามของนักเรียน ตรวจสอบการแสดงออกของนักเรียน และอาจจะร่วมกิจกรรมกับนักเรียนด้วยก็ได้

5. ครูอาจจะจัดบันทึกข้อผิดพลาดของนักเรียนไว้เพื่อการแก้ไขในภายหลัง

6. นักเรียนต้องพยายามสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ (เท่าที่จะทำได้แม้จะไม่สมบูรณ์นัก) ต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองให้มากที่สุด

7. กิจกรรมหลักที่ครูควรจัดให้นักเรียน มี 3 แบบ คือ การเติมความ (information gap) ตัวเลือก (choice) และความคิดเห็นต่อสิ่งที่ทำไป (feedback) กิจกรรมอื่นๆ สำหรับให้นักเรียนทำก็มี เช่น เกมส์ บทบาทสมมติ และการแก้ไขปัญหา

8. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเล็ก เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนจะได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แบ่งปัน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ และครู

9. ภาษาแม่ของนักเรียนในห้องเรียนใช้ได้ตามความจำเป็น แต่ถ้าเป็นไปได้ให้ใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ในการอธิบายการทำกิจกรรม การให้การบ้าน ให้นักเรียนตระหนักว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ไม่ใช่เป็นเพียงภาษาหนึ่งที่นักเรียนต้องเรียน

เทคนิคการสอน

1. สื่อภาษาที่นำมาใช้สอนเป็นสิ่งที่ใช้จริงในสังคม เช่น สิ่งทีนำมาจากหนังสือพิมพ์ พยากรณ์อากาศ เมนูอาหาร ตารางเวลา ส่วนหนึ่งของตำรา

2. นำคำ วลี ต่างๆ ที่สามารถเรียงเป็นประโยคได้มาให้นักเรียนเรียงเป็นประโยคให้ถูกต้อง (อาจจะเป็สิ่งที่นักเรียนเคยเห็นหรือไม่เคยก็ได้) หรือมีประโยคต่างๆ มา ให้นักเรียนเรียบเรียงเป็นบทสนทนา

3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเติมความ การเลือกคำตอบที่ถูกต้อง การแสดงความคิดเห็นและการเล่าเรื่องจากภาพ

4. ให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติ (เป็นกลุ่มเล็กๆ หรืออาจจะปรับเป็นกิจกรรมเดี่ยว ให้นักเรียนสมมติเป็นคนหรือสิ่งที่นักเรียนแต่ละคนอยากเป็น)

วิธีสอนแบบตรง (The Direct Method)

แนวคิดของวิธีสอนแบบนี้ โดยหลักเบื้องต้นที่สำคัญ คือ ภาษาเป็นสื่อที่ใช้ในการพูดตามสถานการณ์ต่างๆ การสื่อสารต้องเป็นภาษาที่เรียนเท่านั้น (ในที่นี้ คือ ภาษาอังกฤษ)

หลักการที่สำคัญของวิธีสอนแบบตรง

1. การออกเสียง (pronunciation) ต้องเน้นตั้งแต่ต้น

2. คำศัพท์เป็นสิ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษา มากกว่าการเรียนรู้ไวยากรณ์

3. ครูเป็นผู้นำกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน

4. ครูต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น เพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงการเรียนรู้ได้ฝึกคิดเป็นภาษาอังกฤษ (think in English)

5. นักเรียนต้องพยายามคิดและสื่อสารเป็นอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ เช่น การไปซื้อของ การทำธุรกรรมที่ธนาคาร

6. นักเรียนเป็นเสมือนผู้ร่วมการทำกิจกรรม (partners) ในกระบวนการเรียนการสอน

7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้การใช้ภาษา ให้นักเรียนใช้ภาษาในการสื่อสารทั้งในการพูดและการเขียนให้ถูกต้องตามวัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ ไม่ใช่ให้แสดงภูมิรู้เกี่ยวกับภาษา

8. นักเรียนเรียนรู้หลักไวยากรณ์ด้วยการสังเกตจากการใช้ภาษาในบทสนทนา (ในการสอนไม่มีการอธิบายหลักไวยากรณ์โดยตรง)

9. ในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน ครูต้องพยายามให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของตัวเองตามโอกาสที่จะทำได้ (whenever possible)

เทคนิคการสอน

1. การนำเสนอคำศัพท์ใหม่ เน้นการออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน และการใช้นั้นในประโยค กล่าวคือ ครูต้องอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่ประกอบกับการออกเสียง แต่ครูต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น ครูอาจจะใช้ท่าทางสื่อต่างๆ (ซึ่งมีอยู่มากมายในสมัยนี้) โดยไม่จำเป็นต้องแปลเป็นภาษาไทย

2. เมื่อใช้คำศัพท์ในประโยคให้นักเรียนพูดออกเสียงทั้งประโยค

3. การถาม-ตอบ ครูถามเป็นภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนตอบเป็นประโยค นักเรียนจะได้ฝึกการใช้คำศัพท์ใหม่ๆ ไปด้วย

4. ให้โอกาสนักเรียนถามเป็นภาษาอังกฤษ (ถ้าหากนักเรียนพูดผิด ครูพูดใหม่ให้นักเรียนฟัง ครูพูดซ้ำคำถามที่นักเรียนถาม นักเรียนจะได้ฝึกการพูดใหม่ให้ถูกต้องตามภาษาที่ควรจะใช้)

5. ครูถามคำถามนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยคำถามที่ถูกหลักไวยากรณ์

6. ให้โอกาสนักเรียนถามคำถามเพื่อนนักเรียนด้วยกัน (ครูช่วยแก้ไขเมื่อนักเรียนใช้ภาษาไม่ถูกต้องในการถาม-ตอบ)

7. ในกิจกรรมฝึกการใช้ภาษาอาจจัดให้มีการฝึกเติมคำในช่องว่าง (fill-in-the-blanks practice) การเขียนตามคำบอก (dictation) การวาดแผนที่หรือภาพ (drawing a map or picture) และการเขียนย่อหน้า (paragraph writing) ตามตัวอย่าง

วิธีสอนแบบ Desuggestopedia

วิธีสอนแบบ Desuggestopedia นี้มีแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนจะต้องกำจัดความรู้สึกกลัวที่ว่าตัวเองไม่สามารถทำได้ ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ออกไป ผู้เรียนจะต้องกำจัดความรู้สึกด้านลบที่มีต่อการเรียนออกไปให้ได้ นั่นคือ ผู้เรียนจะต้องกำจัดอุปสรรคในการเรียนรู้ (the barriers to learning) ออกไป

เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ และสิ่งที่จะช่วยในการกำจัดความรู้สึกกลัวนั้นออกไป คือ การใช้จิตรศิลป์ (fine arts) มาช่วยประกอบในการเรียนการสอนภาษา

หลักการที่สำคัญของ Desuggestopedia

1. ในการเรียนการสอน ครูต้องสร้างกำลังใจให้นักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนก้าวข้ามความกลัวการเรียนภาษาอังกฤษไปได้ ช่วยให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย (relaxed) รู้สึกมีความมั่นใจ (confident) และมีความรู้สึกว่าจะสามารถเรียนภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติและง่าย

2. จิตรศิลป์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการชั้นเรียนให้มีความสว่าง สดใส และน่ารื่นรมย์ มีบรรยากาศการเรียนดนตรีที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นดนตรีคลาสสิก (classical music) หรือดนตรีบาโรก (Baroque)

3. ครูเป็นผู้นำในชั้นเรียนที่นักเรียนมีความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในตัวครู

4. คำศัพท์เป็นสิ่งที่ต้องเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ ไวยากรณ์เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องรู้ (แต่ไม่ต้องเน้นมากนัก) และต้องเน้นการใช้ภาษาด้วย เน้นการพูดเพื่อการสื่อสาร

5. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นกลุ่ม ก่อนที่จะเป็นรายบุคคล โดยในตอนแรกนักเรียนจะไม่โต้ตอบด้วยวาจา หรือพูดโต้ตอบด้วยคำศัพท์ที่เรียนไปแล้วบ้างเล็กน้อย หลังจากทีนักเรียนใช้ภาษาที่เรียนได้มากพอสมควรแล้วจึงโต้ตอบมากขึ้น

6. ในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน ครูต้องแก้ไขด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน

7. ในชั้นเรียนครูใช้ภาษาไทยได้ตามความจำเป็น คำ/สำนวน ที่ยากๆ ครูแปลเป็นภาษาไทยให้นักเรียนได้

เทคนิคการสอน

1. เพื่อบรรยากาศในการเรียนที่สว่าง สดใส น่ารื่นรมย์ ครูจัดให้มีแผ่น โปสเตอร์ (posters) ที่มีสีสัน เป็นโปสเตอร์ไวยากรณ์ สิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน สิ่งที่น่าสนใจสอดคล้องกับบทสนทนา บทอ่านที่นักเรียนกำลังเรียน แผ่นโปสเตอร์ ควรจะเปลี่ยนทุก 2-3 สัปดาห์ เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับ ได้เรียนรู้สิ่งอื่นๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษไปด้วย (peripheral learning)

2. ครูช่วยลดความเครียดให้นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยเสียงดนตรีและการให้คำแนะนำเชิงบวกให้กำลังใจนักเรียน เสริมความมั่นใจให้นักเรียนว่านักเรียนจะทำได้แน่นอน เช่น ในการนำเสนอบทสนทนา ครูทำได้ดังนี้

2.1 ครูอ่านบทสนทนาตามจังหวะดนตรี

2.2 นักเรียนฟังครู ดูบทสนทนาในเอกสาร และดูบทแปล ขณะที่ครูอ่าน

2.3 ให้นักเรียนฝึกอ่านบทสนทนา (ถ้าบทสนทนายาวให้นักเรียนฝึกพูด/อ่านเป็นการบ้านได้)

ครูจัดกิจกรรมคล้ายเครือข่ายอื่นๆ ประกอบการสอน เช่น การพูด/อ่านบทให้ตื่นเต้นตื่นตัวเป็นจริงไปบ้าง (dramatization) การเล่นเกมสัทภาษา การร้องเพลงภาษาอังกฤษ การทำแบบฝึกหัดการถาม-ตอบ การเขียนเรื่องตามจินตนาการ การเล่นเกมทบทวนบทสนทนา การสร้างบทพูดเองตามสถานการณ์

3. ในการอ่านออกเสียงบทสนทนาในห้องเรียน อาจให้นักเรียนอ่านคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม โดยให้อ่านตามอารมณ์ของบทสนทนา (เช่น บทเศร้า โกรธ หรือสนุกสนาน)

วิธีสอนแบบนำเสนอ ฝึกฝน และใช้ภาษา (PPP/3P's: Presentation, Practice, and Production)

อันที่จริงวิธีสอนนี้ใช้ได้ผลในการสอนภาษาในระดับต่างๆ ระดับที่ไม่ซับซ้อนมากนัก

หลักการที่สำคัญของ PPP

1. ในการนำเสนอครูให้บริบท จัดสถานการณ์ที่เหมาะสมกับการใช้ภาษาจริงในการใช้ชีวิตประจำวัน

2. ครูจะต้องอธิบาย สำนวน หรือใช้สื่อการสอนที่จะทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ และรูปแบบประโยคที่สามารถใช้คำศัพท์นั้นได้ เช่น การใช้รูปภาพ ของจริง หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการสาธิตการแสดงออกด้วยท่าทาง

3. ในการฝึกฝน ครูให้นักเรียนฟังการออกเสียงคำศัพท์และประโยคซ้ำหลายๆ ครั้ง จากนั้นจึงให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงคำศัพท์และประโยค

4. ในขั้นตอนการใช้ภาษา ครูให้นักเรียนได้คิดและพูดตามรูปแบบประโยคที่เรียน

เทคนิคการสอน

1. ในการเสนอคำศัพท์ ครูออกเสียงคำศัพท์ที่นำเสนอซ้ำๆ หลายครั้ง ครูออกเสียงให้ชัดเจน พร้อมกับอุปกรณ์สำหรับอธิบายความหมายของคำศัพท์นั้น (ตามความสะดวกของครู เช่น ของจริง เอกสาร PowerPoint)

2. ให้นักเรียนออกเสียงตามทั้งในระดับคำและระดับประโยค

3. ครูนำเสนอคำศัพท์ใหม่อื่นๆ โดยใช้รูปประโยคในลักษณะเดียวกันในการเสนอคำศัพท์ใหม่แต่ละครั้ง

4. ให้นักเรียนใช้คำศัพท์ที่เรียนไปในประโยค

4.1 ครูชี้ที่สิ่งของ แล้วให้นักเรียนพูดประโยค (อาจจะพูดพร้อมกันทั้งชั้นหรือเป็นรายบุคคล)

4.2 ให้นักเรียนแต่ละคนชี้ที่สิ่งของ แล้วพูดประโยค

เนื้อหาและกิจกรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนกีฬา จังหวัดขอนแก่น

Day 1: 1. Introductory activities

- 1.1 Introduction to the course
- 1.2 Getting to know each other
- 1.3 Pre-test
- 1.4 Greetings
- 1.5 Farewells
- 1.6 Special expression
- 1.7 Speaking exercises, and songs

Day 2: 1. Days of the week

2. Months of the year
3. Seasons
4. Exercises (writing for speaking and speaking practice), songs, and dance

Day 3: 1. Numbers: cardinal and ordinal numbers

2. Times
3. Apologies, excuses, reassurances, and thanks
4. Exercises (writing for speaking and speaking practice), songs, and games

Day 4: 1. Yes-no questions

2. Wh-questions
3. Distance, size, and dimension
4. Question-answer exercises, songs and dance

Day 5: 1. Weather

3. Education: university/college
2. Education: school
4. Speaking exercises, games, and dance with video clips

Day 6: 1. Sports

2. Hobbies
3. Exercises (speaking and the students working on their own dialogs), and dance with video clips

Day 7: 1. The senses

2. Adjectives: ... ed vs ... ing dance
3. Exercises (individual work), guessing games, and

- Day 8: 1. Daily routines
2. Students' speaking on their daily routines
3. Post-test, and award presentation (game winners)

ตัวอย่างบทเรียนที่ให้นักเรียนฝึกพูด

บทเรียนต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียน

1. ได้เรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น และ
2. สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

และในการสอนแต่ละครั้งมีเอกสารประกอบการสอนแจกให้นักเรียน มีอุปกรณ์ประกอบการสอน คือ เครื่องฉายแผ่นทึบ (visualizer), PowerPoint, เพลงภาษาอังกฤษ คลิปวีดิทัศน์ (video clips) และแผ่นสำหรับให้นักเรียนจับฉลาก (lotteries)

Getting to know each other

I am (full name: ชื่อเต็ม) _____

I'm _____.

My name is _____.

My name's _____.

(ให้นักเรียนเลือกใช้เพียง 1 ประโยค แล้วพูดด้วยประโยคต่อไป)

You may/can call me (nickname: ชื่อเล่น)

_____.

I'm in grade _____.

(ในการแนะนำตัว ทีมผู้สอนแนะนำตัวก่อนเป็นตัวอย่าง)

Greetings การทักทาย

Hi./Hey. ทักทายคนที่คุ้นเคยกัน สนิทสนมกัน (อย่าทักทายคนแปลกหน้าว่า Hey, you! เพราะฟังดูไม่สุภาพ)

Hello/Hullo. ทักทายแบบกันเอง

Good morning ทักทายตอนเช้า

Good afternoon ทักทายตอนบ่าย

Good evening ทักทายตอนเย็น ตอนค่ำ

ถ้าได้คุยกันก็มีคำถามต่อ พูดคุยกันต่อ เช่น

(1) A: Hi. How are you?

B: I'm fine. Thank you. And you?

A: Fine. Thanks.

(2) A: Good morning. How's it going?

B: Pretty good. How about you?

A: I'm good. ...

Farewells การกล่าวลา

Bye. /Bye-bye./Good-bye./So long

Take care/Take care of yourself. ดูแล

ตัวเองนะ

See you./See you later./See you soon.

เดี๋ยวเจอกัน

See you tomorrow. เจอกันพรุ่งนี้

See you next week. เจอกันสัปดาห์หน้า

Good night. กล่าวลาตอนกลางคืน ตอนก่อนไปนอน แล้วอาจจะพูดต่อได้ เช่น

Good to see you./Nice to see you./Glad to see you. ดีใจที่ได้พบคุณ

Have a nice day. พูดต่อจากการกล่าวลาตอนเช้า-บ่ายต้นๆ

Have a nice evening. พูดต่อจากการกล่าวลาตอนบ่ายๆ

Have a nice weekend. พูดต่อจากการกล่าวลา หลังเลิกเรียน เลิกงานวันศุกร์

Special expression

Excuse me./Pardon me. พูดก่อนจะทำอะไร เป็นการรบกวน การขัดจังหวะคนอื่น

Cheers. พูดในงานฉลองโอกาสสำคัญๆ งานสำคัญๆ (พร้อมกับยกแก้วเครื่องดื่มขึ้น)

Good luck! ขอให้โชคดี

Congratulations./คั่นเกร์ทูล์เลชั่นซุ; คั่นเกร์ทูล์เลชั่นซุ/ ใช้ในการอวยพร การแสดงความยินดี

Happy birthday. สุขสันต์วันเกิด

Merry Christmas./เมรี คริสมาส์/ สุขสันต์วันคริสต์มาส

Happy New Year. สวัสดีปีใหม่

Exercises

(1) Tom: Hi, Mike. How _____?

Mike: Pretty _____, thanks. And _____?

Tom: _____. It's my birthday today.

Mike: Oh, _____.

Tom: Thank _____.

(2) What would you say if ...?

a. someone says something to you, but you don't hear all of it

_____.

b. a friend tells you he or she has got an A in English

_____.

Eve

c. you meet your friends on Christmas

d. you see your friends on New Year's

Day

วิธีการสอน

ผู้สอนนำหลักการและเทคนิคการสอนต่างๆ โดยพิจารณานำเอาส่วนที่ดีที่เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มที่สอนมาจากแต่ละวิธีสอนที่ได้นำเสนอไว้ในบทความนี้ (ไม่ได้สอนตามวิธีหนึ่งวิธีใดเพียงวิธีเดียว) แต่มีขั้นตอนการดำเนินการสอนหลัก คือ

1. ขั้นตอนการนำเสนอ

1.1 ครูจะต้องออกเสียงคำศัพท์ สำนวน ประโยคต่างๆ ที่นำเสนอด้วยเสียงเป็นภาษาอังกฤษที่ชัดเจน ที่ฟังดูเป็นธรรมชาติเช่นที่ใช้กันในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ (เช่น การพูดที่ต้องมีการเชื่อมเสียงของคำในประโยค การออกเสียงหนักเบา ให้มีสำเนียงเป็นภาษาอังกฤษ) เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และครูต้องอธิบายคำ/วลีที่นักเรียนอาจจะสับสนหรือเข้าใจไม่ถูกต้อง อธิบายการใช้คำ/วลีนั้นๆ เสริมเป็นภาษาไทยได้ พร้อมกับใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ

1.2 ขณะที่ครูออกเสียง พูดให้ฟังเป็นตัวอย่างให้นักเรียนดูตามในเอกสารประกอบการสอน ดูคำแปล/คำอธิบายประกอบที่เป็นภาษาไทย (ถ้ามี)

2. ขั้นตอนการฝึก

ครูให้กำลังใจนักเรียนในการฝึก ทั้งครูและนักเรียนขอให้เข้าใจตรงกันว่า การที่จะเก่งภาษาได้จะต้องฝึก ฝึกและฝึก (practice, practice, and practice) นั่นก็คือ จะต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอ

2.1 ให้ฝึกพูดตามครูทั้งชั้น → ฝึกเป็นกลุ่มย่อย (โดยมีทีมผู้สอนเป็นผู้ช่วย) → ฝึกพูดเป็นคู่

2.2 ให้นักเรียนนำเสนอการพูดตามบทเรียนที่ได้ฝึกไปให้ครูและนักเรียนคนอื่นๆ ฟัง (โดยมีครูช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง ครูให้กำลังใจนักเรียน “เราเรียนรู้จากข้อผิดพลาดได้” We can learn from our mistakes.)

3. ขั้นตอนการใช้ภาษา

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เช่น การเติมคำในประโยคให้สมบูรณ์ การตอบคำถาม (ทั้งแบบการตอบสั้นๆ และการตอบเป็นประโยค) การเขียนบทพูดของตัวเอง ตามตัวอย่าง และการใช้ศัพท์ สำนวนต่างๆ ที่เรียนไปแล้ว (ขณะที่นักเรียนทำงาน ครูและทีมผู้ช่วยจะคอยช่วยดู และตอบคำถามของนักเรียน)

4. Let's have fun in our English class. ในช่วงท้ายของแต่ละวัน นักเรียนจะได้ทำกิจกรรมที่สนุกสนานเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไป เช่น การร้องเพลงภาษาอังกฤษ การเต้นตามคลิปวิดีโอ การเล่นเกมสถาม-ตอบ เกมอื่นๆ เช่น guessing games ในการเล่นเกมที่เป็นทีม จะมีคะแนนสะสม และมีการให้รางวัลในวันสุดท้าย

ในการสอนครั้งนี้ ทีมผู้สอนได้ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

1. จากคะแนน pre-test และ post-test (นักเรียน 43 คน ที่เรียนตลอดโครงการ จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 73 คน ซึ่งบางคนต้องไปร่วมแข่งขันกีฬาในบางครั้ง จึงไม่สามารถเรียนได้ตลอด)

ผลคะแนน post-test สูงกว่า pre-test

คะแนน pre-test ต่ำสุด 9

คะแนน สูงสุด 23 คะแนน

คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 17.23

คะแนน post-test ต่ำสุด 18 คะแนน สูงสุด 31 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 23.25

ส่วนนี้เป็นคะแนนที่มาจากการทำข้อสอบแบบมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน

2. จากการประเมินการพูดในชั้นเรียนของนักเรียน ทีมผู้สอนมีความพึงพอใจในชั้นมาก นักเรียนพูดด้วยสำเนียงที่ดีสามารถใช้สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้รวดเร็ว

3. จากการสังเกตขณะนักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ กับทีมนักศึกษาชาวฟิลิปปินส์ นักศึกษาฟัง ทำตามตอบโต้ได้อย่างชัดเจน และสนุกสนาน เป็นที่พึงพอใจของทีมผู้สอนมาก

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการพัฒนาการพูดของนักเรียน

1. ครูต้องให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพูดภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับทักษะอื่นๆ ทักษะการฟัง-พูด ใช้ควบคู่กันไป ทักษะการอ่าน นักเรียนนำเรื่องที่อ่านมาพูดได้ ส่วนทักษะการเขียน นักเรียนเขียนเพื่อใช้ในการพูดได้ เป็นการเรียบเรียงความคิดก่อนการพูด จะทำให้พูดได้คล่องแคล่วขึ้น

2. ให้นักเรียนได้ฝึกการพูดอย่างสม่ำเสมอ ควรจะแนะนำให้นักเรียนหา buddy (เพื่อนคู่หู) ไว้สำหรับการฝึกพูดภาษาอังกฤษ (ถ้าไม่มีใครฝึกพูดด้วย ให้หาบทอ่านภาษาอังกฤษมาอ่านออกเสียงดังๆ เหมือนกับการได้พูดภาษาอังกฤษให้คนอื่นฟัง หรือให้ฝึกฟัง และพูดออกเสียงภาษาอังกฤษตามสื่อต่างๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในสมัยปัจจุบัน)

If you want to accomplish

Speaking in English,

You must practice every day
With no delay.

Sonjai N. C.

เอกสารอ้างอิง

1. Harmer, Jeremy. (2546) **วิธีสอนภาษาอังกฤษ**. (เสาวภา ฉายะบุระกุล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: บริษัทเพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด.
2. Larsen-Freeman, Diane and Anderson, Marti. (2011). **Techniques & Principles in Language Teaching**. New York: Oxford University Press.
3. Redman, Stuart, and Shaw, Ellen. (1999). **Vocabulary in Use**. New York: Cambridge University Press.
4. Richards, Jack C. (2001). Program Factors in Effective Foreign and Second Language Teaching. In Alex C.W. Fung; Erlinda C. Pefianco; and David C.B. Teather. **Language Education: Regional Issues in the 21st Century**. (pp.373-395). Bangkok: SEAMEO.

การวิเคราะห์การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

ด้วยทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ

Analyzing educational administration at the level of basic education in the 21st century With systemic educational management theory

สมบัติ โพธิ์หล้า¹

พระมหาภาณุโย ภาณุโยฤทธิ²

ยุภาพร ยุภาศ³

เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร⁴

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ (System Theory) สรุปได้ว่าการบริหารหรือการจัดการศึกษาอย่างเป็น รูปธรรมนั้นคือการให้ความสำคัญกับระบบการจัดการทุกขั้นตอน ได้แก่ ให้ความสำคัญกับปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลกระทบ (Impact) ดังนั้น การดำเนินการ จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผนตามทฤษฎีเชิงระบบแล้ว ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในวงการศึกษาย่อมเป็นเครื่องมือพัฒนาคนและสังคมได้อย่างแท้จริงและมีทิศทางที่ชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21, ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ

Abstract

The purpose of this article was to analyze the educational administration at the level of basic education in the 21st century by using the System Theory. The solution found that the educational management is the concrete form to focus on every step of the management system, including the importance of inputs, processes, outputs, and impacts. Therefore, the systematic management of education regulations according to system theory everything that happens on the education is truly a tool for developing people and society and has a clear direction.

Keywords: educational administration, basic education level in the 21st century, theory of systematic educational management

บทนำ

คำว่า “การศึกษาพื้นฐาน” (Basic Education) เป็นคำที่มีความหมายหลากหลาย ในสหรัฐอเมริกา การศึกษาพื้นฐานหมายถึง “การสอนให้มีทักษะในการสื่อสาร คิดคำนวณ และเข้าสังคม เพื่อให้บุคคลสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณเป็น สามารถค้นคว้าหาความรู้ต่อไป ได้รู้จักโลกแห่งการทำงาน หน่วยสวัสดิการ สังคม ทำงานกับ นายจ้างได้รู้จักการบริโภคที่เหมาะสม รู้จักการปรับปรุง สุขภาพ” ตามความหมายนี้มุ่งถึงการศึกษาเบื้องต้นเป็น สำคัญองค์การยูเนสโก ซึ่งเป็นศูนย์รวมของนานาชาติใน

ด้านการศึกษา ได้ให้คำนิยามการศึกษาพื้นฐานไว้ว่า “การศึกษาสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ให้มีโอกาสได้เรียน ความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ปลุกฝังให้เกิดความ อยากเรียนอยากรู้ มีทักษะในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักถาม สังเกต วิเคราะห์ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น” และการศึกษาต้องมุ่ง ให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่ง รวมถึงการเรียนการสอนในระดับต้นซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่ การเรียนรู้

^{1,2}นักศึกษา รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³รองศาสตราจารย์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴รองศาสตราจารย์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขั้นต่อไป เช่น การศึกษาสำหรับเด็กวัยเริ่มต้น การศึกษาระดับประถม การสอนให้รู้หนังสือ ทักษะความรู้ทั่วไป ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ ในบางประเทศ การศึกษาพื้นฐานยังขยายขอบเขตไปถึงระดับมัธยมด้วย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานมิได้หมายความว่าจำกัดอยู่เฉพาะการศึกษาขั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นต้นเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาซึ่งบุคคลส่วนใหญ่มีโอกาสได้เข้าเรียนด้วย (สาโรช บัวศรี, 2549)

ดังนั้นสภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาให้ต้องนำมาสู่การวิเคราะห์ วิจัยรณกันอย่างมากมาย มีนักวิชาการทางการศึกษาหรือแม้แต่ผู้ที่อยู่นอกวงการการศึกษาแต่มีความสนใจในเรื่องการศึกษาได้ให้แนวคิดเพื่อมองการศึกษาไว้เป็นหลากหลายทัศนะ ยกตัวอย่างเช่น ร้อยตำรวจเอกหญิง อารณ รัตนมณี กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “**ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า**” ว่า “สำหรับการศึกษาในประเทศไทยหากดูจากสภาพที่เกิดขึ้นในสังคมหลาย ๆ ฝ่ายกำลังเข้าใจเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือการศึกษา กำลังมีปัญหา ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ เด็กและเยาวชนไทย เปรียบเสมือนรากฐานทางสังคม ณ ปัจจุบันสะท้อนถึงความอ่อนแอที่เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วน ทั้งสถาบันครอบครัว อ่อนแอ พื้นที่อบายมุขขาดการควบคุม อันเป็นปฐมเหตุของปัญหา พฤติกรรมเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาติดห้าง เทียวกลางคืน กินเหล้า สูบบุหรี่ และมีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร อันจะนำไปสู่ผลกระทบกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมาอย่างมากมาย” และ “**ผลจากการติดตามการปฏิรูปการศึกษา โดยประเมินจากคุณภาพภายนอกสถานศึกษาจากการวิเคราะห์ผลการประเมินทั้งสามรอบ ตั้งแต่ปี 2544-2557**” การศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ทั้งสามรอบ 1,755 แห่ง โดยหนึ่งในสาเหตุมาจากการโยกย้ายของผู้บริหาร หรือครู ซึ่งได้มีการเสนอแนะสถานศึกษาต้องสร้างคุณภาพในเชิงระบบ การจัดการเรียนการสอนของครูยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังมีคุณภาพอยู่ในระดับร้อยละ 39.2 การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีคุณภาพอยู่ระดับ ร้อยละ 13.5 และครูสามารถนำผลการประเมินมาปรับการเรียน และเปลี่ยนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเพียงร้อยละ 21.6 ของสถานศึกษาทั้งหมด การประเมินคุณภาพ ทางด้านผู้เรียนพบว่า ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมากในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรณ์ญาณและความคิดสร้างสรรค์ มีคุณภาพระดับดีเพียงร้อยละ 11.1 และการมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ

พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ ดีเพียงร้อยละ 26.5 ของสถานศึกษาทั้งหมด ส่วนผลการประเมินของผู้ตรวจราชการ พบว่า โครงสร้างการบริหารการศึกษาในส่วนกลาง ยังขาดการประสานเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ ส่วนภูมิภาคพบว่าผู้แทนกระทรวงในจังหวัดยังไม่ชัดเจน การกระจายอำนาจไม่เป็นไปตามกฎหมาย ที่สำคัญครูจำนวนมากยังสอนแบบเดิม ขาดความรู้ในเนื้อหาวิชาและทักษะการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะครูในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสพัฒนามาก เพราะไม่สามารถถึงห้องเรียนได้ การติดตามผลยังไม่เข้มข้น ไม่ได้ถูกนำมาใช้ ให้เป็นประโยชน์ ทางการศึกษา สาเหตุที่ทำให้การศึกษาของไทยพัฒนาช้า วิเคราะห์ได้ดังนี้

แม้จะมีความพยายามปฏิรูปการศึกษาตลอดช่วงเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาไทยแทบไม่มีพัฒนาการและ “**3 ปัญหาเรื้อรัง**” ยังคงอยู่ ซึ่งประกอบด้วย (สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. 2550: ออนไลน์)

1. คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนตกต่ำ

ในประเด็นนี้ สามารถอธิบายได้ด้วย บทความเรื่อง ‘**สถานการณ์ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย**’ ที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ schoolofchangemakers.com โดยวิพากษ์การศึกษาไทยในเรื่องคุณภาพการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจว่า ‘**ความเก่ง**’ ของการศึกษาสากลมี 8 ด้าน ซึ่งความเป็นเลิศทางการศึกษาเป็นหนึ่งในนั้น แต่เป้าหมายการศึกษาไทยมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ทำให้เด็กที่เก่งด้านอื่นๆ ไม่ได้รับการยอมรับ และไม่มีความสุขจากการเรียน อีกทั้งความ ‘**เก่ง**’ ด้านวิชาการเพียงด้านเดียวทำให้ยากต่อการเชื่อมโยงกับโลกและสังคมที่มีความหลากหลาย จุดมุ่งหมายทางการศึกษากลายเป็นปริญญาบัตรมากกว่าการพัฒนาทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ทำให้เด็กจำนวนมากไม่รู้จักตัวเอง ก่อให้เกิดปัญหาการเลิกเรียน (drop out) และปัญหาการลาออกจากงานในภายหลังนอกจากนั้น ผลจากการจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการจนบั่นทอนคุณภาพของผู้เรียน ด้วยการประเมินผลและตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่หลากหลาย เน้นการวัดผลจากคะแนนสอบเท่านั้น คัดแต่คนเรียนเก่ง จนอาจละเลยศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำให้องค์ความรู้ท้องถิ่นและความสามารถของนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมค่อยๆ สูญหายไป

2. ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง

หากอ้างอิงตามรายงานบทวิเคราะห์ถึงปัญหาทางการเมืองไทยในช่วงสิบปีที่ผ่านมา โดยเว็บไซต์ The Economist ที่แม้รายงานนี้จะเผยแพร่ตั้งแต่ปี 2560 แล้ว แต่ก็ยังให้มุมมองผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นสาเหตุหลักก่อให้เกิดความไม่เสถียรทางการเมือง

ของไทยตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีได้อย่างชัดเจนรายงานฉบับนี้ระบุว่า ที่ผ่านมานักปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยมีความคิดที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างคนรวยในเมืองกับคนจนในแถบชนบท เพราะความแตกต่างพวกนี้เป็นหนึ่งในสาเหตุของความตึงเครียดทางการเมืองที่มีมาเป็น 10 ปี ขณะที่พ่อแม่เด็กที่มีฐานะดีสามารถส่งไปเรียนเมืองนอกหรือโรงเรียนกวดวิชาได้ แต่คุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในชนบทยังต่ำอยู่มาก ทั้งที่งบประมาณที่ทุ่มให้กับการพัฒนาภาคการศึกษาภายในประเทศในแต่ละปีสูงกว่า 25% ของงบประมาณประเทศ ที่สุดแล้ว ในตอนท้ายของรายงานฉบับนี้ยังชี้ว่า การเรียนแบบท่องจำนั้นพบเจอได้ทั่วไปในระบบการศึกษาไทย อีกทั้งประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรครูในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างเห็นได้ชัด

3. ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรต่ำ

ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในภาคการศึกษา นั้นคือ ครู เพราะปัญหาการขาดแคลนครูนั้นเป็นปัญหาเรื้อรังที่มีความรุนแรง และเป็นปัญหาที่สะสมมาตั้งแต่ในชั้นประถมศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา โดยเฉพาะทรัพยากรครูให้เพียงพอ เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพจึงเป็นความท้าทายหลักของทุกพรรคการเมืองที่จะเข้ามาบริหารประเทศต่อไป ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ เพราะในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา เราได้เห็นแล้วว่า ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่โรงเรียนส่วนมากซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท ยังมีครูสอนไม่ครบชั้นและวิชา อีกทั้งยังมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ จึงไม่น่าแปลกใจที่มีโรงเรียนจำนวนมากในประเทศไทยที่ไม่มีความสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ และหากจะวิเคราะห์เชิงระบบ พบว่า (สมเดช สีแสง.2549)

3.1 **ระดับนโยบาย** ในเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งเป็นระดับประเทศ จะเห็นได้ว่า รัฐบาลหลายยุคยังให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาในระดับรองเมื่อเทียบกับปัญหาด้านอื่นๆ

3.2 **ระดับผู้ปฏิบัติ** ในระดับผู้ปฏิบัติอันดับแรกก็ต้องนึกถึงครู ผู้ให้ความรู้ ประสิทธิภาพวิชา เป็นผู้ถ่ายทอดให้กับนักเรียน ปัจจุบันครูที่เป็นครูด้วยจิตวิญญาณเหลืออยู่น้อยแล้ว และยังมีเรื่องของภาระงาน ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพโดยเฉพาะการเลื่อนวิทยฐานะไม่ได้วัดจากความสำเร็จของนักเรียน แต่วัดจากผลงานทางวิชาการ

3.3 **ระบบการศึกษาเป็นระบบป้อนเข้าอย่างเดียว** ไม่มีการแลกเปลี่ยนกันหรือมีกันน้อยมาก มีการสนใจใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองน้อย ทำให้เด็กคิดไม่เป็น

วิเคราะห์ไม่เป็น ยังมีการเน้น ย้ำด้วยการสอบโดยอาศัยความจำเป็นหลักนักเรียนก็จะท่องจำอย่างเดียว ที่ซ้ำร้ายกว่านั้น สังคมปลูกฝังให้ นักเรียนต้องเป็นคนเก่ง ซึ่งนักเรียนก็จะแข่งกันโดยไม่คิดถึงเรื่องอื่น ๆ เมื่อผิดหวังรุนแรงก็ไม่สามารถแก้ ปัญหาตนเองได้ นอกจากนั้นการเรียนการสอนในโรงเรียนก็ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน เครื่องมืออุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนก็แตกต่างกันมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาลด้วยกัน หรือโรงเรียนเอกชนต่างจังหวัด นั้นไม่มีอุปกรณ์สื่อการสอนเลยในขณะที่กรุงเทพฯ มีมากมาย ทำให้เด็กมีมาตรฐานไม่เหมือนกัน และนำเกณฑ์เดียวกันมาวัดทำให้เกิดความล้มเหลวทางการศึกษา”

ดังนั้น ผู้เขียนในฐานะที่เป็นคนหนึ่งที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจรวมถึงปฏิบัติหน้าที่เป็นครูชำนาญการพิเศษ และหัวหน้างานแนะแนว จึงขอเสนอแนวทางการบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ (System Theory) เป็น แนวคิดและทฤษฎีอ้างอิง ในบรรดาแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาที่มีการเรียนการสอนอยู่ใน วงการวิชาการอย่างกว้างขวางนั้นมีอยู่จำนวนมาก ในที่นี้ ผู้เขียนขอเลือกใช้ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ (System Theory) มีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

1) **ทฤษฎีเชิงระบบมีความเชื่อว่า** ระบบจะต้องเป็นระบบเปิด (Open System) กล่าวคือ จะต้อง มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยได้รับอิทธิพลหรือผลกระทบตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อม

2) **มีรูปแบบของการจัดลำดับ** (The Hierarchical Model) ในลักษณะของระบบใหญ่และระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน

3) **มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิต** (Input Output Model) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลของ การปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัยกระบวนการ และผลผลิตตามลำดับ เป็นองค์ ประกอบของระบบ

4) **แต่ละองค์ประกอบของระบบจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กัน หรือมีผลกระทบต่อกันและกัน** (The Entities Model) หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนไปก็จะมีผลต่อการปรับ เปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย

5) **ทฤษฎีเชิงระบบเชื่อในหลักการของความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ** (Cause and Effect) ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีเชิงระบบไม่เชื่อว่าผลของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เกิดจากเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่ทฤษฎีเชิงระบบเชื่อว่าปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้นมักจะมาจาก สาเหตุที่มากกว่าหนึ่งสาเหตุ

6) **ทฤษฎีเชิงระบบจะมองทุกๆ อย่างในภาพรวม**ของทุกองค์ประกอบมากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ

7) **ทฤษฎีเชิงระบบคำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็น “Output” หรือ “Product” มากกว่า “Process”** ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับอาจมีมากมายหลายสิ่ง ซึ่งก็คือผลกระทบ (Outcome or Impact) ที่เกิดขึ้นตามมาในภายหลังนั่นเอง

8) **ทฤษฎีเชิงระบบจะมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยน** และป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อบอกให้รู้วาระบบมีอะไรผิดปกติอย่างไร ควรจะแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบ ซึ่งก็คือ การวิเคราะห์ ระบบ (System Analysis) นั่นเอง

อนึ่ง ระบบของทฤษฎีบริหารการศึกษาเชิงระบบ (ระหว่าง ค.ศ. 1970-ปัจจุบัน) ประกอบด้วย (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2548)

1) **ปัจจัยนำเข้า (Input)** หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุกๆ ด้าน ได้แก่บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และแรงจูงใจ (Motivations) ที่เป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การ

2) **กระบวนการ (Process)** คือ การนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อยๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบ วงจร ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าสู่กระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) **ผลลัพธ์ (Product or Output)** เป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้ได้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4) **ผลกระทบ (Outcome or Impact)** เป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดหวังหรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้ ดังนั้น สามารถนำทฤษฎีเชิงระบบมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ด้านปัจจัยนำเข้ากับระดับนโยบาย ในระดับนโยบายนี้ เป็นการให้ความสำคัญต่อการจัดวางเรื่องปัจจัยนำเข้า (Input) สู่อะบบการศึกษา กล่าวคือเป็นการคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญๆ การจัดการศึกษาดังนี้ (1) ปรัชญา ปณิธาน และ วิสัยทัศน์ (2) หลักสูตร (3) ครู (4) นักเรียน (5) แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (6) อาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม (7) ระบบบริหารจัดการ (8) งบประมาณ ด้วยว่าปัจจัยนำเข้าเหล่านี้จะเป็น

เครื่องมือวัด ความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากการได้มีการจัดการศึกษา หากไม่ให้ความสำคัญ กับปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ เป็นต้นว่าไม่ให้ความสำคัญเรื่องหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรที่ไม่ได้มาตรฐาน บุคลากรทางการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพมาจัดการเรียนการสอน ผลเสียที่เกิดจากการจัดการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจึงตกกับผู้เรียน ดังนั้น การให้ความสำคัญในระดับนโยบายก็คือการให้ความสำคัญในเรื่องปัจจัยนำเข้าในทฤษฎีการศึกษาเชิงระบบนั่นเอง

2. **การวิเคราะห์ด้านกระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบกับระดับผู้ปฏิบัติและระบบการศึกษาของไทย** ส่วนในระดับผู้ปฏิบัติการและการจัดระบบการศึกษาของไทย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัตินั้น หากมอง จากทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบก็คือการให้ความสำคัญในกระบวนการ (Process) ซึ่งประกอบไปด้วย (1) การเรียนการสอน (2) การบริการวิชาการแก่สังคม (3) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (4) การวิจัย (5) ระบบประกันคุณภาพ หมายความว่า เป็นการนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าสู่กระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้นว่าการนำความรู้ทางวิชาการที่มีอยู่ในระบบมาใช้ในการบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์จากความรู้ขององค์การ ตลอดจนองค์การก็ได้มีการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในสังคม และเสริมสร้างแนวความรู้ใหม่ขึ้นในสังคมด้วย ตรงกันข้ามหากกระบวนการเหล่านี้ไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ความรู้ใหม่ๆ สำหรับแก้ปัญหาและชี้นำสังคมก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้น ทุกองค์ประกอบในกระบวนการของทฤษฎีเชิง ระบบจึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และผลผลิต (Output) ในทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ ได้แก่ ผลผลิต ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ในเรื่องผลผลิตนี้จึงเป็นการวัดและประเมินผลการใช้ปัจจัยนำเข้าและนำ กระบวนการที่มีมาบูรณาการเพื่อการปฏิบัติการ โดยหากไม่มีระบบนี้แล้ว การดำเนินการจัดการศึกษาก็จะไม่ทราบสถานการณ์การดำเนินการได้ ซึ่งย่อมจะส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในช่วงต่อไปได้ กล่าวคือ การจะพัฒนาต่อไปจะทำได้ยากยิ่งหากไม่มีการวัดและประเมินผลนั่นเอง ส่วนผลกระทบ (Impact) ในทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ ได้แก่ ผลกระทบต่อสังคม ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเกิดผลลัพธ์ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดหวังหรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้ ดังนั้นในลำดับนี้ จึงเป็นการพิจารณานำผลการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับไปพัฒนาเป็นรูปแบบที่เป็นสากลในเชิงการปฏิบัติการในองค์กร โดยผลกระทบนี้ต้องสามารถตรวจสอบถึงความสมเหตุสมผลกับทุกองค์ประกอบของทฤษฎีเชิง

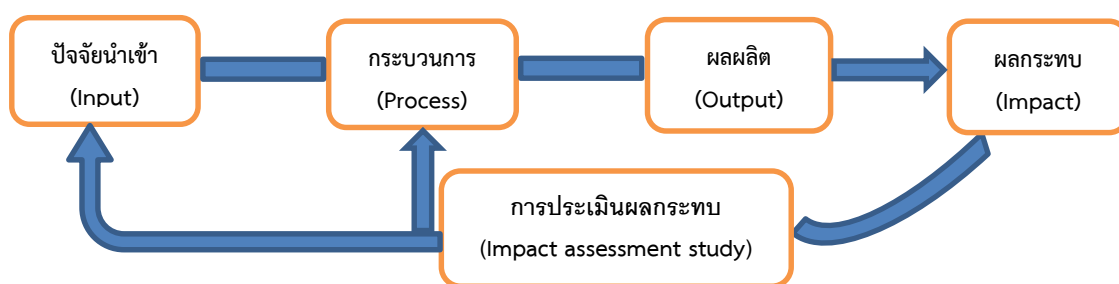
ระบบด้วย คือ ต้องสามารถเชื่อมโยงได้กับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ด้วย จึงจะนับว่าดีที่สุด

บทสรุป

การวิเคราะห์การบริหารการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทฤษฎีบริหารการศึกษาเชิงระบบ (System Theory) ที่ผู้เขียนกล่าวแสดงมาแล้วข้างต้นย่อม ทำให้เห็นผลเชิงประจักษ์ ว่าการบริหารหรือการจัดการ การศึกษานั้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็ไม่ใช่เรื่องยากเกินไป กล่าวคือสามารถบริหาร จัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม หากได้ มีการให้ความสำคัญในระบบการจัดการทุก ๆ ชั้น ได้แก่ ต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และ ผลกระทบ (Impact) นั่นเอง ดังนั้น ในที่นี้จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาก็จะสามารถ พัฒนาได้ในทุกๆ เรื่องในสังคมแน่นอน แต่ก็ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบ

แผนมากนักน้อยเพียงใด ด้วยว่าหากได้จัดการอย่างเป็นระบบ ตามทฤษฎีเชิงระบบแล้ว ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษา ซึ่งเป็นที่เชื่อว่าจะเป็นเครื่องมือพัฒนาคนและสังคมได้อย่าง แท้จริงก็จะเกิดขึ้นอย่างมีทิศทาง ดังคำกล่าวของร้อยตำรวจ เอก หลิงอาภรณ์ รัตน์มณี ที่ว่า “การแก้ปัญหาการศึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่ผู้ที่จะมากำกับดูแลงานทางด้านการศึกษา รัฐบาล จะต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ทางด้านการศึกษาจริงๆ มารับผิดชอบ นอกจากนั้นการ กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนจะต้อง กำหนดให้มีความ วิชาคุณธรรม จริยธรรมไว้ในทุกหลักสูตรทุกระดับ จะต้อง เพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับครู การเลื่อนวิทยฐานะของครู ต้องมีความเหมาะสมและเป็นธรรม และที่สำคัญในส่วนของผู้ปกครอง สื่อมวลชน สถาบันทางศาสนา ต้องแสดงบทบาท และหน้าที่ในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาการศึกษาได้ด้วย” สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 1 การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

1. เจริญ สุวรรณโชติ. (2537). *ทฤษฎีบริหาร*. กรุงเทพฯ: ตาวินพับลิชชิง.
2. นิพนธ์ กิณวงศ์. (2543). *หลักบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: ทรูกล.
3. พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ). (2547). *การครองตน ครองคน และครองงาน หลักปฏิบัติสำหรับผู้ บริหารและคนทำงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
4. วรภัทร์ ภูเจริญ. (2548). *องค์กรแห่งการเรียนรู้ และการบริหารความรู้*. กรุงเทพฯ: อริยชน.
5. สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
6. สมเดช สีแสง. (2549). *คู่มือบริหารโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ*. นครสวรรค์ : ริมปีงการพิมพ์
7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2548). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สกายบุกส.
8. สาโรช บัวศรี. (2549). *การศึกษา ปรัชญา การศึกษา ประชาธิปไตยและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
9. Cartwright สำนักวิทยบริการ. 2554. *การศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา: สืบค้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562, จาก http://arc.nrru.ac.th/be/body/base_study2.htm; อ้างอิงจาก (Cartwright, (1970, p. 407)).

การพัฒนามาตรฐานตู้ยาและห้องพยาบาลโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
The Development of Standard for Medicine Cabinets and Nursing Room
in the Schools under the Municipality of Khon Kaen

นันทิณี วังนันท¹
 เตชาซซ สายเมธางกูร²
 นัยนา สุแพง³
 พรพิศ เมืองเก่า⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสถานการณ์การจัดการยาและการให้บริการห้องพยาบาลในโรงเรียน เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการให้บริการห้องพยาบาลของครูในโรงเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม และเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยของมาตรฐานตู้ยาในโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานตู้ยาจากการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 กับ การติดตามครั้งที่ 2 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในสังกัด 11 โรงเรียน ครูห้องพยาบาลจำนวน 30 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน แบบประเมินความรู้เรื่องการใช้ยาและการให้บริการห้องพยาบาล และแบบประเมินมาตรฐานตู้ยาในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ (Paired – Sample T Test)

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ทุกโรงเรียนเคยได้รับการเข้าร่วมโปรแกรมการเข้าร่วมโปรแกรมเรื่องความรู้ในการดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้นและความรู้เรื่องยา ส่วนใหญ่ครูไม่ได้อยู่ประจำห้องพยาบาลทั้งวัน (ร้อยละ 81.82) เงินรายได้สนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ได้รับจากสถานศึกษา (ร้อยละ 45.46) และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 45.46) และมากกว่าครึ่งไม่พบปัญหาอุปสรรคในการให้บริการในห้องพยาบาล (ร้อยละ 63.64) นอกจากนั้นพบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูห้องพยาบาล คือ ครูมีภาระงานมาก (ร้อยละ 36.36) ค่าคะแนนความรู้เรื่องการใช้ยาและการให้บริการห้องพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง (ร้อยละ 83.33 และ 76.67 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการทดสอบความรู้ก่อนกับหลังฝึกเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ค่าคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 15.77 (S.D.=1.31) มากกว่าค่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 (S.D.=1.86) และผลการทดสอบการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=6.55, p<.001$) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนมาตรฐานตู้ยาและห้องพยาบาลในโรงเรียนจากการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมคะแนนการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 ($\bar{X}=66.18, S.D.=7.63$) มากกว่าค่าเฉลี่ยรวมการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 ($\bar{X}= 45.91, S.D.=6.35$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=7.652, p<.001$) จากผลการศึกษาชี้ข้อเสนอแนะ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดงบประมาณด้านการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพยาบาลอย่างเหมาะสมเป็นประจำทุกปี จัดทำสถิติ และรายงาน การเฝ้าระวัง และการให้บริการ ของห้องพยาบาลโรงเรียนเป็นประจำทุกปีเพื่อพัฒนางานในห้องพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ : มาตรฐานตู้ยา ห้องพยาบาลในโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to: study the situation of drug management and nursing room services in schools, compare teachers' knowledge about nursing room services in schools before and after join the program, and compare the average scores of the standard of the medicine cabinet standards according to the standard of the medicine cabinets according to the 1st visit and 2nd visit, schools under

¹อาจารย์ประจำสาขาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²เภสัชกรปฏิบัติการ สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครขอนแก่น

³อาจารย์ประจำสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴อาจารย์ประจำสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

the Khon Kaen Municipality, Mueang District, Khon Kaen Province. The population was 11 schools and the sample was 30 school nurse teachers, selected by specific method. Data were collected using questionnaires interviewing and analyzed using descriptive statistics and Paired – Sample T-Test.

The research found that more than half of the schools were opportunity expansion schools. All school has received training, knowledge training on first aid and medicine knowledge. Most of the teachers did not stay in the nursing room all day. (81.82%), funds for supporting drugs and medical supplies are received from the school (45.46%) and the Department of Local Administration (45.46%) and more than half did not encounter problems in providing services in the nursing room (63.64%). In addition, the problems encountered in the nursing room teachers' performance were the teachers had a high workload (36.36%). Knowledge score about medication use and nursing room service before and after joining the program, most of them had moderate knowledge (83.33% and 76.67% respectively). When comparing the differences of the results of the before and after the knowledge test showed that the mean score of knowledge after training was 15.77 (SD = 1.31) more than the average score before training was 14.00 (SD = 1.86). The comparison test of knowledge scores before and after the training ($t = 6.55, p < .001$), and the standard medicine cabinet and nursing room in schools, from the 1st and 2nd visit, found the total average score of the 2nd visit ($\bar{X} = 66.18, S.D. = 7.63$) was more than the total of the 1st visit ($\bar{X} = 45.91, S.D. = 6.35$) was statistically significant ($t = 7.652, p < .001$).

Suggestions to the schools and related agencies should had a budget for the purchase of medicines and medical supplies. The development of personnel responsible for appropriate equipment and facilities in the nursing room annually, providing statistics and surveillance reports and services of the school nursing room every year.

Keywords: Standard medicine cabinet, School nursing room

บทนำ

เด็ก คือ อนาคตของชาติ ซึ่งเมื่อเติบโตถึงวัยอายุเหมาะสมจะเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาทุกคน โดยเด็กๆ เหล่านี้ใช้เวลากว่าหนึ่งในสามของแต่ละวัน หรือน้อยกว่า 8 ชั่วโมงในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนที่เด็กทั้งหลายได้ใช้ชีวิตในเยาว์วัย เพื่อเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลินกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาสมอง สติปัญญา และทักษะด้านสังคมของนักเรียนให้พร้อมและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ของชาติต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามเด็กในช่วงวัยเรียนมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยได้สูง อาจเกิดอาการเจ็บป่วยไม่สบายหรือ ประสบอุบัติเหตุในขณะที่อยู่ในโรงเรียนได้ และในบางคนอาจมีการเจ็บป่วยเรื้อรังและต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโรงเรียนควรมีความพร้อมทั้งในส่วนของห้องพยาบาล ตู้ยา และเวชภัณฑ์ รวมไปถึงองค์ความรู้ในการวิเคราะห์อาการเจ็บป่วยเบื้องต้น และการใช้ยาในการรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมแก่นักเรียน (นุชรินทร์ โตขามา, 2556; ภาณุโชติ ทองยัง, 2556; วราภรณ์ บุญเชียง, 2558)

เทศบาลนครขอนแก่นมีโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 11 โรงเรียน จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่ายังมีระบบและกลไกที่เกี่ยวข้องกับตู้ยาในแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทและนโยบายของโรงเรียน และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในห้องพยาบาลบางแห่งมียาอันตรายและยาปฏิชีวนะไว้ให้บริการ (กัญญดา และคณะ, 2555) และไม่ได้กำหนดตารางในการตรวจสอบยาหมดอายุหรือมีการตรวจสอบไม่สม่ำเสมอทำให้พบยาหมดอายุหรือยาเสื่อมสภาพที่ขึ้นจำนวนมาก (อังศุรัตน์ และกรแก้ว, 2559) และพบว่า มีโรงเรียน 1 แห่งไม่มีการบันทึกข้อมูล และนักเรียนสามารถมาหยิบยาได้เอง ร้อยละ 99.21 ของคุณครูพยาบาลไม่ได้จบการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์โดยตรง ร้อยละ 23.33 ไม่เคยเข้าร่วมโปรแกรมเรื่องการใช้จ่าย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเนื่องจากเป็นมารับหน้าที่ใหม่ (อัจฉริยา อภัยสูงเนิน และกรแก้ว จันทภาษา, 2562) นอกจากนี้ยังพบปัญหาเกี่ยวกับคู่มือการใช้จ่าย การจัดการยา กรอกรายการยาที่ยังไม่ชัดเจน การเก็บรักษายาไม่เหมาะสม ทำให้ตู้ยามียาหมดอายุ และยาแปรสภาพ ครู

หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบยังไม่มั่นใจในการให้บริการยาที่ปลอดภัยแก่นักเรียนและบุคลากร รวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลกับทางบ้าน และการส่งต่อไปรับการดูแลรักษาพยาบาลในสถานบริการสุขภาพ สภาพการณ์ข้างต้นส่งผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร หากละเลยมองข้ามประเด็นสำคัญข้างต้น อาจทำให้เกิดอันตรายรุนแรงและภาวะแทรกซ้อนตามมา (American Academy of Pediatrics, 2003; American Academy of Pediatrics (AAP), 2016)

ดังนั้นคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียร่วมกับงานเภสัชกรรม สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครขอนแก่น เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงสนใจศึกษาวิจัยและจัดให้มีโครงการพัฒนามาตรฐานद्याโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นขึ้นร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการด้านยาอย่างเหมาะสมในโรงเรียน และเกิดการพัฒนากระบวนการในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และความประหยัด ในการดูแลสุขภาพเบื้องต้นให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการยาและการให้บริการห้องพยาบาลในโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาในการให้บริการห้องพยาบาลของครูในโรงเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานद्याในโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานद्याก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา

สมมุติฐาน

1. ค่าเฉลี่ยความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาในการให้บริการห้องพยาบาลของครูในโรงเรียนแตกต่างกัน
2. ค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนามาตรฐานद्याในโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานद्याติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 และ 2 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษามูลของโปรแกรมพัฒนามาตรฐานद्याและห้องพยาบาลโรงเรียน โดยพัฒนาโปรแกรมจากการทบทวนวรรณกรรม Guidelines for the administration of medication in school จาก American Academy of Pediatrics (2003) และ Role of the school nurse in providing school health services (Policy Statement). Pediatrics จาก American Academy of Pediatrics (AAP), (2016) และ คู่มือการดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จากสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย, (2558) โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

โปรแกรมพัฒนามาตรฐานद्याและห้องพยาบาลโรงเรียน ลำดับที่ 1

- เข้าร่วมโปรแกรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องยา การให้บริการห้องพยาบาลในโรงเรียน และมาตรฐานद्याโรงเรียน แจกคู่มือยาในโรงเรียน และทดสอบความรู้ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

ลำดับที่ 2

- เยี่ยมสำรวจद्याโรงเรียนครั้งที่ 1

ลำดับที่ 3-4

- ชี้แจงผลการตรวจเยี่ยมและพัฒนาระบบเพิ่มเติม

ลำดับที่ 5

- เยี่ยมสำรวจद्याโรงเรียนครั้งที่ 2
- จัดประชุมคณะผู้เยี่ยมชม เพื่อสรุปผลการเยี่ยมชมสำรวจตามเกณฑ์มาตรฐานद्याโรงเรียน

ลำดับที่ 6

- สรุปผลการตรวจเยี่ยม เพิ่มเติมความรู้และวางแผนทางพัฒนาโครงการद्याในโรงเรียนร่วมกัน และมอบเกียรติบัตรद्याโรงเรียน
- คำนวณ

- ความรู้ในการให้บริการห้องพยาบาลของครูในโรงเรียน
- มาตรฐานद्याและห้องพยาบาลในโรงเรียน 8 ด้าน
- มาตรฐานที่ 1 รายการยาของโรงเรียน
- มาตรฐานที่ 2 สถานที่และอุปกรณ์
- มาตรฐานที่ 3 การควบคุมคุณภาพยา
- มาตรฐานที่ 4 การกระจายยา
- มาตรฐานที่ 5 ผู้ให้บริการ
- มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านการบริการ
- มาตรฐานที่ 7 ระบบที่ปรึกษาและการส่งต่อนักเรียนยามเจ็บป่วยไปยังสถานบริการสาธารณสุข
- มาตรฐานที่ 8 ด้านการบริหารจัดการของห้องปฐมพยาบาล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนามาตรฐานศูนย์ในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **สถานที่ศึกษา** งานวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนจำนวน 11 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 6 แห่ง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 แห่งในสังกัดเขตเทศบาลนครขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น

2. **ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant)** ได้แก่ ครูห้องพยาบาลและผู้บริหารในโรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม จำนวน 33 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. **เครื่องมือวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน มีทั้งหมด 12 ข้อ ประกอบด้วย ประเภทของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนครูที่ประจำห้องพยาบาล ลักษณะของการประจำห้องพยาบาล งบประมาณประจำปีในการจัดซื้อยาและวัสดุอุปกรณ์ห้องพยาบาล แหล่งงบประมาณการจ่ายยาในห้องพยาบาล การตรวจสอบสุขภาพประจำปีของครู/บุคลากร ขั้นตอนในการดูแลสุขภาพในห้องพยาบาลและปัญหาอุปสรรคในการให้บริการ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้เรื่องการใช้ยาและการให้บริการห้องพยาบาล ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วย 20 ข้อ ประเมินก่อนและหลังเข้ารับการโปรแกรมการพัฒนา โดยแบ่งระดับคะแนนเป็น ความรู้ระดับน้อยมีค่าคะแนนน้อยกว่า 12 คะแนน ความรู้ระดับปานกลางมีค่าคะแนน 12-16 คะแนน และความรู้ระดับมากมีค่าคะแนนมากกว่า 16 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบประเมินมาตรฐานศูนย์ในโรงเรียน พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านมาตรฐานรายการยาของโรงเรียน จำนวน 1 ข้อ 2) ด้านมาตรฐานสถานที่และอุปกรณ์ จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านมาตรฐานการควบคุมคุณภาพยา จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านมาตรฐานการกระจายยา จำนวน 3 ข้อ 5) ด้านมาตรฐานที่ผู้ให้บริการ จำนวน 4 ข้อ 6) ด้านมาตรฐานด้านการบริการ จำนวน 4 ข้อ 7) ด้านมาตรฐานระบบที่ปรึกษาและการส่งต่อนักเรียนยามเจ็บป่วยไปยังสถานบริการสาธารณสุข จำนวน 3 ข้อ 8) ด้านมาตรฐานด้านการบริหารจัดการของห้องปฐมพยาบาล จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 33 ข้อ 74 คะแนน ค่าคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 16-74 คะแนน ค่าคะแนน 64-74 คะแนน หมายความว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดีมาก ค่าคะแนน 48-63 คะแนน

หมายความว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดี ค่าคะแนน 32-47 คะแนน หมายความว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นพื้นฐาน และค่าคะแนน 16-31 คะแนน หมายความว่าไม่ผ่านเกณฑ์ ควรปรับปรุงพัฒนา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านเภสัชกร การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และการพยาบาลอนามัยชุมชน แล้วนำมาแก้ไขความเหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม 2562 ในครูห้องพยาบาลและผู้บริหารในโรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 33 คน จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 6 แห่ง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 แห่ง พยาบาลในสังกัดเทศบาลจำนวน 10 ท่าน ในสังกัดเขตเทศบาลนครขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีผู้ช่วยวิจัยจำนวน 10 คน มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม

4.2 จัดทำโครงการเพื่อขออนุมัติรับการสนับสนุนงบประมาณ

4.3 การจัดประชุมโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบห้องพยาบาล โรงเรียนละ 3 คน และเจ้าหน้าที่จากศูนย์บริการสาธารณสุข/ศูนย์แพทย์ ศูนย์ละ 2 คน จำนวน 48 คน เพื่อโปรแกรมการพัฒนาเชิงปฏิบัติการเรื่องยาและสุขภาพในโรงเรียน และมาตรฐานศูนย์โรงเรียน ตลอดจนเกณฑ์การประเมิน มาตรฐานศูนย์โรงเรียน

4.4 จัดประชุมคณะกรรมการเยี่ยมสำรวจตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์โรงเรียนและศูนย์บริการสาธารณสุข/ศูนย์แพทย์พร้อมเจ้าหน้าที่จำนวน 15 คน ครั้งที่ 1 เพื่อเตรียมพร้อมในการเยี่ยมสำรวจ

4.5 เยี่ยมสำรวจศูนย์โรงเรียนครั้งที่ 1 จำนวน 11 แห่ง ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์โรงเรียนโดยคณะผู้เยี่ยมสำรวจ

4.6 ส่งผลการประเมินไปยังโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนปรับปรุงและพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์โรงเรียน

4.7 เยี่ยมสำรวจศูนย์โรงเรียนครั้งที่ 2 จำนวน 11 แห่ง ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์โรงเรียนโดยคณะผู้เยี่ยมสำรวจ

4.8 จัดประชุมคณะกรรมการเยี่ยมสำรวจตามเกณฑ์มาตรฐานद्याโรงเรียนและศูนย์บริการสาธารณสุข/ศูนย์แพทย์พร้อมเจ้าหน้าที่ จำนวน 15 คน ครั้งที่ 2 เพื่อสรุปผลการเยี่ยมสำรวจตามเกณฑ์มาตรฐานद्याโรงเรียน

4.9 จัดประชุมโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบห้องพยาบาลโรงเรียนและเจ้าหน้าที่จากศูนย์บริการสาธารณสุข/ศูนย์แพทย์ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 50 คน เพื่อบรรยายพิเศษให้ความรู้เรื่องยาและสุขภาพในโรงเรียนเพิ่มเติม วางแนวทางพัฒนาโครงการद्याในโรงเรียน และมอบเกียรติบัตรद्याโรงเรียนดีเด่น ประจำปี 2562

5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน แบบประเมินความรู้เรื่องการใช้ยาและการให้บริการห้องพยาบาล และแบบประเมินมาตรฐานद्याในโรงเรียน โดยใช้สถิติบรรยายประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เรื่องการใช้ยาและการให้บริการห้องพยาบาล ก่อนกับหลังเข้ารับ

การโปรแกรมการพัฒนา และเปรียบเทียบค่าคะแนนมาตรฐานद्याและห้องพยาบาลในการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 กับการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 โดยใช้สถิติ Paired T-Test

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 โรงเรียน แบ่งประเภทออกเป็น 3 กลุ่มมากที่สุดคือ โรงเรียนขยายโอกาส (ร้อยละ 54.55) โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 36.36) และโรงเรียนมัธยมศึกษา (ร้อยละ 9.09) เกือบครึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 45.46) ทุกโรงเรียนเคยได้รับการพัฒนาโปรแกรมความรู้ในการดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้นและความรู้เรื่องยา ส่วนใหญ่ไม่มีครูประจำห้องพยาบาลทั้งวัน (ร้อยละ 81.82) และได้รับเงินรายได้สนับสนุนยาและเวชภัณฑ์จากสถานศึกษา (ร้อยละ 45.46) และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 45.46) มากกว่าครึ่งไม่มีปัญหาอุปสรรคในการให้บริการในห้องปฐมพยาบาล (ร้อยละ 63.64) นอกจากนั้นปัญหาอุปสรรคของครูคือ ครูมีภาระงานมาก (ร้อยละ 36.36) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
ประเภทของโรงเรียน		
ประถมศึกษา	4	36.36
ขยายโอกาส	6	54.55
มัธยมศึกษา	1	9.09
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	3	27.27
ขนาดกลาง	5	45.46
ขนาดใหญ่	3	27.27
การโปรแกรมการพัฒนาความรู้ในการดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้นและความรู้เรื่องยา		
เคย	11	100
ไม่เคย	0	0
การประจำห้องพยาบาลของครูพยาบาล		
อยู่ทั้งวัน	2	18.18
ไม่อยู่ทั้งวัน	9	81.82
แหล่งงบประมาณ		
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล	1	9.08
เงินรายได้สถานศึกษา	5	45.46
กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	5	45.46

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
คนที่สามารถจ่ายยาในโรงพยาบาล		
ครูพยาบาล	6	54.54
ครูพยาบาลและครูประจำชั้น	5	45.46
ปัญหาอุปสรรคในการให้บริการ		
ไม่มี	7	63.64
มี (ครูมีภาระงานมาก)	4	36.36

2. ผลการวิเคราะห์ความรู้เรื่องการใช้จ่ายและการให้บริการห้องพยาบาล พบว่า ผู้เข้าโปรแกรม มีความรู้เรื่องการใช้จ่ายและการให้บริการห้องพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอยู่ระหว่าง 10-17 คะแนน ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง (ร้อยละ 83.33) รองลงมา มีระดับความรู้ต่ำ (ร้อยละ 10) มีค่าคะแนนความรู้เรื่องการใช้จ่ายและการให้บริการห้องพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการอยู่ระหว่าง 14-18 คะแนน ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง

(ร้อยละ 76.67) รองลงมา มีระดับความรู้มาก (ร้อยละ 23.33) ดังตารางที่ 2.1

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา พบว่า ค่าคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 15.77 (S.D.=1.31) มากกว่า ค่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 (S.D.=1.86) และผลการทดสอบ ก่อนและหลังเข้ารับการโปรแกรมการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=6.55, p<.001$) ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.1 ความรู้เรื่องการใช้จ่ายและการให้บริการห้องพยาบาล

ระดับความรู้	ผลการทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรม			ผลการทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรม		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พิสัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พิสัย
ความรู้ต่ำ (< 12 คะแนน)	3	10.00		0	0	
ความรู้ปานกลาง (12-16 คะแนน)	25	83.33	10-17	23	76.67	14-18
ความรู้มาก (>16 คะแนน)	2	6.67		7	23.33	

ตารางที่ 2.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการทดสอบก่อน-หลังเข้าร่วมโปรแกรม

ตัวแปร	คะแนนก่อน(Pre-Test)		คะแนนหลัง(Post-Test)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ความรู้เรื่องการใช้จ่ายและการให้บริการห้องพยาบาล	14.00	1.86	15.77	1.31	-6.55**	<.001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการพัฒนามาตรฐานद्याและห้องพยาบาลในโรงเรียน พบว่า ค่าคะแนนการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 มีค่าคะแนน 32-57 คะแนน ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 72.73) นอกนั้นอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดี (ร้อยละ 27.27) ผลการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 มีค่าคะแนน 48-74 คะแนน ส่วนใหญ่มีค่าคะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดีมาก (ร้อยละ 63.64) นอกนั้นค่าคะแนนอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดี (ร้อยละ 36.36) ดังตารางที่ 3.1

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมคะแนนการพัฒนามาตรฐานद्याและห้องพยาบาลในโรงเรียนการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 ($\bar{X}=66.18, S.D.=7.63$) มากกว่าการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 ($\bar{X}=45.91, S.D.=6.35$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=7.652, p<.001$) เมื่อวิเคราะห์มาตรฐานรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 มากกว่าการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 (มาตรฐานที่ 1

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2563

รายการยาของโรงเรียน มาตรฐานที่ 2 สถานที่และอุปกรณ์
มาตรฐานที่ 3 การควบคุมคุณภาพยา มาตรฐานที่ 4 การ
กระจายยา มาตรฐานที่ 5 ผู้ให้บริการและมาตรฐานที่ 6
มาตรฐานด้านการบริการ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ นอกนั้นค่าเฉลี่ยการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 มากกว่าการ

ติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 (มาตรฐานที่ 7 ระบบที่ปรึกษาและการ
ส่งต่อนักเรียนยามเจ็บป่วยไปยังสถานบริการสาธารณสุข
และมาตรฐานที่ 8 ด้านการบริหารจัดการของห้องปฐม
พยาบาล) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง
ที่ 3.2

ตารางที่ 3.1 คะแนนการพัฒนามาตรฐานผู้ยาและห้องพยาบาลในโรงเรียน

ระดับความรู้	การติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1			การติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2		
	จำนวน (โรงเรียน)	ร้อยละ	พิสัย	จำนวน (โรงเรียน)	ร้อยละ	พิสัย
ไม่ผ่านเกณฑ์ ควรปรับปรุงพัฒนา (16-31 คะแนน)	0	0		0	0	
ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นพื้นฐาน (32-47 คะแนน)	8	72.73	32-57	0	0	48-74
ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดี (48-63 คะแนน)	3	27.27		4	36.36	
ผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นดีมาก (64-74 คะแนนขึ้นไป)	0	0		7	63.64	

ตารางที่ 3.2 คะแนนการพัฒนามาตรฐานผู้ยาและห้องพยาบาลในโรงเรียน

ตัวแปร	คะแนน	การติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1		การติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2		t	P
	เต็ม	1		ที่ 2			
	64	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
มาตรฐานที่ 1 รายการยาของโรงเรียน	10	0	0	8.18	4.05	-6.708**	.000
มาตรฐานที่ 2 สถานที่และอุปกรณ์	18	14.45	2.70	16.82	2.32	-3.240**	.009
มาตรฐานที่ 3 การควบคุมคุณภาพยา	10	5.91	2.84	9.27	1.42	-3.240**	.009
มาตรฐานที่ 4 การกระจายยา	6	3.00	1.00	5.18	1.66	-4.707**	.001
มาตรฐานที่ 5 ผู้ให้บริการ	8	6.27	.79	6.91	.94	-2.609*	.026
มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านการบริการ	8	5.73	1.62	7.09	1.04	-3.516**	.006
มาตรฐานที่ 7 ระบบที่ปรึกษาและการส่งต่อนักเรียนยามเจ็บป่วยไปยังสถานบริการสาธารณสุข	6	4.91	1.58	5.91	.30	-2.141	.058
มาตรฐานที่ 8 ด้านการบริหารจัดการของห้องปฐมพยาบาล	8	5.82	2.04	6.73	1.27	-1.614	.138
คะแนนรวม	64	45.91	6.35	66.18	7.63	-7.652**	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. **ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง** จำนวน 11 โรงเรียน โรงเรียนมากกว่าครึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ทุกโรงเรียนเคยเข้าร่วมโปรแกรมอบรมความรู้ในการดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้นและความรู้เรื่องยา ส่วนใหญ่ไม่มีครูประจำห้องพยาบาลทั้งวัน (ร้อยละ 81.82) และมากกว่าครึ่งไม่พบปัญหาอุปสรรคในการให้บริการในห้องพยาบาล (ร้อยละ 63.64) นอกจากนั้นพบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูห้องพยาบาลคือ ครูมีภาระงานมาก (ร้อยละ 36.36) ซึ่งสอดคล้องกับกัญญา อุนวงศ์และคณะ (2555) ศึกษาห้องพยาบาลโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 858 โรงเรียน และสอดคล้องกับอัจฉริยา อภัยสูงเนินและกรแก้ว จันทภาษา (2562) ศึกษาห้องพยาบาลโรงเรียนในสังกัดร้อยเอ็ดจำนวน 60 โรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่เคยมีประวัติในการเข้าร่วมเข้าร่วมโปรแกรม สัมมนาเรื่องการปฐมพยาบาลและความรู้พื้นฐานเรื่องยา มีหน้าที่สอนวิชาอื่น ๆ ในโรงเรียน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ในห้องพยาบาล ส่วนหน้าที่ในห้องพยาบาลโดยมากจะมีหน้าที่ในการตรวจสอบยาและเวชภัณฑ์ และเลือกใช้ จัด และจ่ายยา โดยหลักในการจัดและจ่ายยาจะอ่านจากฉลากข้างภาชนะบรรจุยา เมื่อมีข้อสงสัยจะสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอจัดข้อสงสัยนั้นหรือหากต้องการหาความรู้เพิ่มเติมก็จะศึกษาเองจากสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการใช้ยาโดยตรง แต่พบว่าโรงเรียนร้อยละ 27.9 ที่ไม่มีหนังสือเกี่ยวกับโรคหรือยาในห้องพยาบาล และบุคลากรส่วนมาก (ร้อยละ 93.5) อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเข้าร่วมโปรแกรมให้ความรู้เรื่องการใช้ยา และสอดคล้องกับ อังศุรัตน์ ยิ้มละมัยและกรแก้ว จันทภาษา (2559) ศึกษาห้องพยาบาลโรงเรียนในสังกัดอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่นจำนวน 26 โรงเรียน พบว่าครูพยาบาลโดยส่วนใหญ่ใช้ประสบการณ์ในการดูแลลูกหลานของตนเอง และได้รับความรู้บางส่วนจากการเข้าร่วมโปรแกรมของโรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ซึ่งได้มีการจัดเข้าร่วมโปรแกรมให้ 1 - 2 ครั้งต่อปี ครูพยาบาลบางท่านค้นหาข้อมูลด้านการใช้ยาเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ทั่วไป

จากการศึกษาเงินรายได้สนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ได้รับจากสถานศึกษา (ร้อยละ 45.46) และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 45.46) สอดคล้องกับ อังศุรัตน์ ยิ้มละมัยและกรแก้ว จันทภาษา (2559) และสอดคล้องกับอัจฉริยา อภัยสูงเนินและกรแก้ว จันทภาษา (2562) การได้รับงบประมาณสนับสนุนโดยส่วนใหญ่ได้จากการที่ครูพยาบาลต้องเขียนโครงการขออนุมัติงบประมาณจากโรงเรียนประมาณ 2,000 - 3,000 บาท ต่อปี เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ในห้องพยาบาล เช่น

การซื้อยา เวชภัณฑ์อื่นๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการนำส่งนักเรียนกรณีที่ต้องส่งไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

2. **จากการศึกษาครูมีค่าคะแนนความรู้เรื่องการใช้ยาและการให้บริการห้องพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม** ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง (ร้อยละ 83.33 และ 76.67 ตามลำดับ) สอดคล้องกับ กัญญา อุนวงศ์และคณะ (2555) อังศุรัตน์ ยิ้มละมัยและกรแก้ว จันทภาษา (2559) และอัจฉริยา อภัยสูงเนินและกรแก้ว จันทภาษา (2562) พบว่า ความรู้ของครูพยาบาลด้านการใช้ยาและการปฐมพยาบาลยังไม่เพียงพอทำให้ไม่มั่นใจในการให้บริการ อีกทั้งมีข้อเสนอแนะให้มีคู่มือการใช้ยาประจำห้องพยาบาล การศึกษาค้นคว้าจึงได้จัดโปรแกรมการพัฒนาความรู้ มีพยาบาลเป็นที่เลี้ยงเมื่อมีข้อสงสัย อีกทั้งพัฒนาคู่มือการใช้ยาประจำห้องพยาบาล จากเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการทดสอบความรู้ก่อนกับหลังเข้าร่วมโปรแกรมพบว่า ค่าคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 15.77 (S.D.=1.31) มากกว่าค่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 (S.D.=1.86) และผลการทดสอบการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. **จากการทบทวนวรรณกรรม** พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการยาและการให้บริการห้องพยาบาลในโรงเรียนเกิดจาก ความไม่พร้อมส่วนของห้องพยาบาล ตู้ยาและเวชภัณฑ์ รวมไปถึงความรู้ในการวิเคราะห์อาการเจ็บป่วยของครูพยาบาลและการใช้ยาที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดกรอบรายการยาที่ชัดเจน การเก็บรักษาที่เหมาะสมอีกทั้งมียาที่หมดอายุและยาแปรสภาพ รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลกับทางบ้านและการส่งต่อเพื่อรักษา สอดคล้องกับอังศุรัตน์ ยิ้มละมัยและกรแก้ว จันทภาษา (2559) เสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาแบบการจัดการด้านระบบยาที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขึ้น โดยให้ภาคีเครือข่ายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการด้านยาในโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และสร้างรูปแบบแนวทางการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดทำคู่มือมาตรฐานตู้ยาและห้องพยาบาลในโรงเรียน 8 รายการเพื่อสร้างกรอบมาตรฐานในการดำเนินงาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 รายการยาของโรงเรียน มาตรฐานที่ 2 สถานที่และอุปกรณ์ มาตรฐานที่ 3 การควบคุมคุณภาพยา มาตรฐานที่ 4 การกระจายยา มาตรฐานที่ 5 ผู้ให้บริการ มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านการบริการ มาตรฐานที่ 7 ระบบที่ปรึกษาและการส่งต่อนักเรียนยามเจ็บป่วยไปยังสถานบริการสาธารณสุข และมาตรฐานที่ 8 ด้านการบริหารจัดการของ

ห้องปฐมพยาบาล เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนมาตรฐานตัวยาละหว่างห้องพยาบาลในโรงเรียนจากการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมคะแนนการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 2 ($\bar{X}$ =66.18, S.D.=7.63) มากกว่าค่าเฉลี่ยรวมการติดตามเยี่ยมครั้งที่ 1 ($\bar{X}$ = 45.91, S.D.=6.35) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นควร กำหนดงบประมาณด้านการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพยาบาลอย่างเหมาะสมเป็นประจำทุกปี จัดทำสถิติและรายงาน การเฝ้าระวัง และการให้บริการ ของห้องพยาบาลโรงเรียนเป็นประจำทุกปีเพื่อพัฒนางานในห้องพยาบาลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มทักษะและความรู้ของครูประจำห้องพยาบาล เกี่ยวกับการประเมินการเจ็บป่วยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นทุกคน

2.2 ควรจัดระบบด้านการจัดซื้อและติดตามยาและเวชภัณฑ์ให้มีความน่าเชื่อถือและปลอดภัยในการใช้ยา

2.3 ควรศึกษาถึงความคุ้มค่าในการจ้างบุคลากรที่มีความรู้โดยตรงมาปฏิบัติหน้าที่เป็นครูพยาบาล

เอกสารอ้างอิง

1. กัญญาดา อนุวงศ์และคณะ. (2555). บริการด้านยาในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารคณะพลศึกษา, 5 (ฉบับพิเศษ): 396-407.
2. นุชรินทร์ โตขามา. (2556). ยาเด็กเรื่องไม่เล็กของเด็ก ๆ ในโรงเรียน. ยาวิพากษ์, 5(19):14.
3. ภาณุโชติ ทองยัง. (2556). โครงการการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยงด้านยาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

4. วราภรณ์ บุญเชียง. (2558). อนามัยโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
5. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย. (2558). คู่มือการดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ.
6. อังศุรัต ยิ้มละมัย และกรแก้ว จันทภาษา. (2559). การจัดการยาในโรงเรียน ในเขตอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน, 11 (ฉบับพิเศษ): 121-128.
7. อัจฉริยา อภัยสูงเนิน และกรแก้ว จันทภาษา. (2562). การจัดการยาในโรงเรียน: กรณีศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. การประชุมวิชาการเสนอวิทยะระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 20 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
8. American Academy of Pediatrics. Guidelines for the administration of medication in school [online] 2003 [cited 2019 Aug 20]. Available from: <http://pediatrics.aappublications.org/content/112/3/697>.
9. American Academy of Pediatrics (AAP). (2016, June). Role of the school nurse in providing school health services (Policy Statement). Pediatrics, 137(6), 1-6. doi: 10.1542/peds.2016-0852
10. The Scottish Executive. The administration of medicines in schools [online] 2000 [cited 2019 Aug 20]. Available from: <http://www.gov.scot/resource/doc/158301/0042868.pdf>.

การพัฒนาภาวะพลัดพลังของผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
The Participation of Community based for Developing Active Aging

เพ็ญแข ภูผายาง¹, ชวนพิศ รักษาพวก²

นราศักดิ์ ภูผายาง³, บรรจบ บุญจันทร์⁴

สัณชัย รำเพยพัด⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ ปัจจัยเงื่อนไขในชุมชนต่อการพัฒนาภาวะพลัดพลังของผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ระยะ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ในเขตพื้นที่การวิจัยมีประชากรทั้งสิ้น 5,862 คน จำนวนผู้สูงอายุ 834 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง 158 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ 8 คน ปัจจัยเงื่อนไขต่อการพัฒนาภาวะพลัดพลัง คือผู้สูงอายุบางส่วนยังมีความรู้ และความเข้าใจด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งต้องได้รับการแนะนำให้ถูกต้อง ยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี และรวมถึงความเข้าใจตนเองและผู้อื่นในสังคมพหุวัย

2. ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจด้านการดูแลสุขภาพตนเองเพิ่มขึ้น มีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร และการรับส่งข้อมูลผ่านโปรแกรมแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์ มีความเข้าใจตนเองตามช่วงวัยและสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, สังคมสูงวัย, การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Abstract

This research aimed to: 1) to study the situation Factors of community conditions on the development of the elderly's physical strength and 2) To encourage the elderly to have the opportunity to learn and develop quality of life continuously throughout their lives. This research was a participatory action research. It consists of 2 stages of operation.

The findings of the study revealed that :

1. In the research area, there were a total of 5,862 people, 834 elderly people, number of elderly with chronic illness 158 people, the number of elderly 8 people who cannot help themselves. The conditions for the development of vitality meaning that some elderly people still have knowledge and incorrect health understanding ,which must be recommended to be correct still lacking technology skills ,including understanding of oneself and others in the multi-age society.

2. The elderly had more knowledge and understanding in self-care and skill in using technology for communication via the application programs on phone. They appreciated in self-understanding according to age and could adjust to live happily with their family and community.

Keywords : Active Ageing, Ageing society, Action Research

¹⁻³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

⁴อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

⁵อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

บทนำ

ปัจจุบันกล่าวได้ว่าเป็น “สังคมผู้สูงอายุ” เนื่องจากผู้สูงอายุทั่วโลกได้เพิ่มจำนวนขึ้นทั้งเชิงปริมาณและสัดส่วน โดยองค์การสหประชาชาติรายงานว่า ใน พ.ศ. 2552 ผู้สูงอายุทั่วโลกมีประมาณ 737 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 11 ของประชากรโลกทั้งหมด และคาดว่าจะเพิ่มจำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น 1,963 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 22 ใน พ.ศ. 2593 แนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุมากขึ้นยังเพิ่มขึ้น อีกทั้ง 2 ใน 3 ของผู้สูงอายุในโลกอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในทวีปเอเชีย (United Nations, 2009) แนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุของสหประชาชาติมีความสอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยที่ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2553) ทำการสำรวจประชากรคาดประมาณ ณ กลางปี พ.ศ. 2553 พบว่ามีประชากรผู้สูงอายุมากกว่า 7.5 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าจะเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 15 ล้านคนใน พ.ศ. 2563 หรืออีก 10 ปีข้างหน้า โดยประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” มาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และจะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง พ.ศ. 2570 ประชากรไทยจำนวน 1 ใน 4 คนจะเป็นผู้สูงอายุ ทำให้ประเทศไทยเป็น “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

ปัญหาดังกล่าวเมื่อผนวกกับสภาพทางสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันที่มีการพัฒนาสังคมเมืองไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดความเป็นเมือง มีความทันสมัยและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อการลดบทบาทและคุณค่าของผู้สูงอายุลง เนื่องจากผู้สูงอายุไม่มีอำนาจในการควบคุมดูแลบุตรหลานรวมถึงอำนาจความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจและการเงิน ตลอดจนอำนาจในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังขาดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ทำให้ทักษะความชำนาญต่าง ๆ ด้วยคุณค่าลง เมื่อการศึกษาและเทคโนโลยีสมัยใหม่ก้าวหน้าขึ้นมาก จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้สูงอายุจะถูกลดบทบาทลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2550; สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2550; กุศล สุนทรธาดา, 2553) ในสังคมที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง ผู้สูงอายุส่วนมากถูกละเลยไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร และจำเป็นต้องพึ่งพิงตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร ขโยวรรณ (2551) ที่พบว่า การย้ายถิ่นของบุตรมีผลกระทบต่อการเกื้อหนุนผู้สูงอายุทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ โดยสัดส่วนของผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกับบุตรลดลงจากร้อยละ 77 ใน พ.ศ. 2529 เหลือเพียงร้อยละ 59 ใน พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะผู้สูงอายุในเขตชนบท สรุปได้ว่าผู้สูงอายุในสังคมปัจจุบันจำเป็นต้องพึ่งพิงตนเอง

มากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพิงตนเองได้อย่างมีศักยภาพหรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพลัดพลั้งจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน จึงได้มีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับผู้สูงอายุใหม่ จากการ “สงเคราะห์” เป็นการ “ส่งเสริม” และ “พัฒนา” เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคตให้พึ่งตนเองได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในฐานะ ‘พลั้ง’ ในการพัฒนาประเทศ มิใช่ ‘ภาระ’ ของประเทศที่เป็นสังคมผู้สูงอายุ รวมถึงการส่งเสริมให้มีการศึกษาและทำงานต่อไปได้ตามความเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2552; วิพรรณ ประจวบเหมาะ, นภาพร ขโยวรรณ, มาลินี วงษ์สิทธิ์ และ ศิริวรรณ ศิริบุญ, 2552; สุชาติา ทวีสิทธิ์, 2553; อรทัย อาจอ่ำ, 2553; กุศล สุนทรธาดา, 2553; เสกสรรค์ สนวา และคณะ, 2560)

จากความสำคัญของปัญหา การพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม ทีมวิจัยจึงเล็งเห็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะพลัดพลั้งของผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐานด้วยหลักการแนวความคิดการพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพลัดพลั้งและนำไปสู่การแก้ปัญหาภาวะพึ่งพิงทางสังคมของผู้สูงอายุในยุคสังคมผู้สูงอายุ โดยเน้นความเชื่อมโยงกันในด้านกระบวนการและเป้าหมายคือการพัฒนาผู้สูงอายุในระดับปัจเจกบุคคลให้เป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพลัดพลั้งและระดับชุมชน ให้ผู้สูงอายุให้สามารถดูแลตนเองอย่างมีคุณภาพ สนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีศักยภาพที่เหมาะสม ที่ประกอบด้วยการมีสุขภาพที่ดี การมีส่วนร่วมในครอบครัวชุมชน เห็นคุณค่าแห่งตนอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัจจัยเงื่อนไขในชุมชนต่อการพัฒนาภาวะพลัดพลั้งของผู้สูงอายุ
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research: PAR) เป็นการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วม (participation) ของทุกฝ่ายทั้งผู้วิจัย (researcher) และผู้ร่วมวิจัย (participants) และผู้ให้ข้อมูล หรือสนับสนุนการวิจัย (Key informants) ที่ได้ร่วมมือกันเพื่อหาแนวทางหรือวิธีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือองค์กรตามที่ได้ร่วมกันวินิจฉัยไว้รวมถึงกระบวนการสร้างทีมและสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน จึงก่อให้เกิดขอบเขตอันเกี่ยวเนื่องกับระเบียบวิธีวิจัย ได้แก่

1. ขอบเขตเชิงพื้นที่

การมีพื้นที่เฉพาะสำหรับการวิจัยประเภทนี้ ซึ่งได้แก่ ชุมชนตำบลนาเสียว อ.เมือง จ.ชัยภูมิ ซึ่งแบ่งเขตการปกครอง เป็น 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่บ้าน หมู่ 1 บ้านนาเสียว, หมู่ 2 บ้านนาวัง, หมู่ 3 บ้านไทรงาม, หมู่ 4 บ้านชัยวงไพร, หมู่ 5 บ้านนาสีนวล, หมู่ 6 บ้านนาไก่เขา, หมู่ 7 บ้านใหม่นาสีนวล จำนวนประชากรในตำบลนาเสียว จำนวนหลังคาเรือน 1,596 หลังคาเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,862 คน จำนวนเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี 195 คน จำนวนสตรีอายุ 35 ปี ขึ้นไป 1,795 คน จำนวนผู้สูงอายุ 834 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง 158 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ 8 คน จำนวนผู้พิการ 512 คน เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากมีปัจจัยพื้นฐานด้านข้อมูลผู้สูงอายุที่สอดคล้อง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความยินดีเข้าร่วมสนับสนุนการวิจัย

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2560 – กันยายน 2561

3. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายการวิจัย

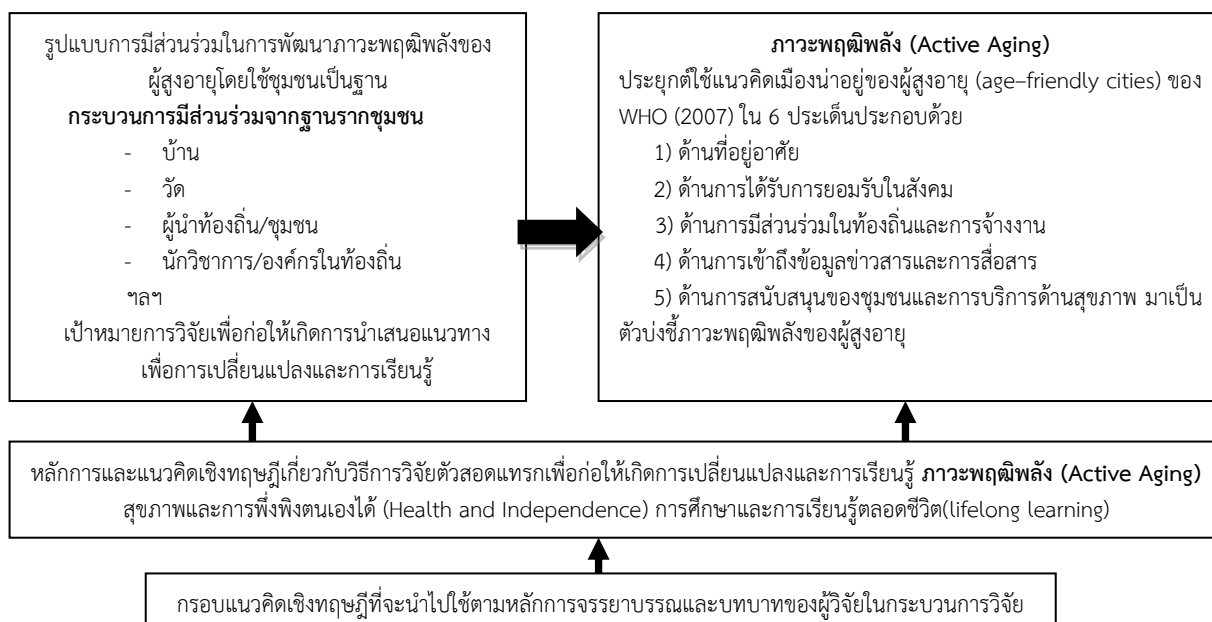
การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาศักยภาพฐานรากจากชุมชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาภาวะพลัดพรากสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ผลผลิตของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.1) ผู้ร่วมวิจัย (Research Participants)

ได้แก่ ทีมวิจัย และ ตัวแทนจากผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนอัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีสามารถจัดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพต่อไปนี้

ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหมู่บ้าน นักวิชาการ/ครูในชุมชน พัฒนาการ องค์การศาสนา/วัด หรือ พระในชุมชน อย่างน้อยภาคส่วนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

3.2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวผู้สูงอายุครอบครัวละ 1 คน จากครอบครัวกลุ่มผู้สูงอายุเป้าหมาย และ วิทยากรมาให้ความรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 คน

3.3) กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ (active aging) จำนวน 200 คน จาก 7 หมู่บ้าน ได้มาจากการสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยการให้ข้อเสนอแนะจากเทศบาลตำบลนาเสียว

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ตัวแปรหลักคือ เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นฐาน โดยจะประยุกต์ใช้แนวคิดเมืองน่าอยู่ของผู้สูงอายุ (age – friendly cities) ของ WHO(2007)ที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดกรอบการพัฒนาเมืองน่าอยู่สำหรับผู้สูงอายุไว้ เพื่อเหมาะสมกับบริบทชุมชนและหลอมตัวแปรที่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน จึงประยุกต์ใช้ใน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ด้านที่อยู่อาศัย 2) ด้านการได้รับการยอมรับในสังคม 3) ด้านการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นและการจ้างงาน 4) ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร 5) ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ มาเป็นตัวบ่งชี้ภาวะพลัดพรากของผู้สูงอายุ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนิน ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ระเบียบวิธีวิจัย 2) ขอบเขตของการวิจัย 3) ระยะเวลาในการทำวิจัย 4) ขั้นตอนการทำวิจัย 5) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 6) การเก็บรวบรวมข้อมูล 7) การวิเคราะห์ข้อมูล และ 8) การเขียนรายงานผลการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยตามกรอบแนวคิดของ Mills (2007) ซึ่งจำแนกเป็นสามกลุ่มดังนี้ 1) แบบสังเกต (observation form) ทั้งแบบมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม 2) แบบสอบถาม (questionnaire) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) หรือแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group interview) 3) แบบตรวจสอบหรือบันทึก examining/records) เช่นบันทึกบทสนทนา (journal) และแบบตรวจสอบ

สรุปผลการวิจัย

เป้าหมายหลักของการวิจัยนี้มุ่งเน้นการค้นหารูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาภาวะพลุพลังของผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งสามารถ สรุปบทเรียนจากศึกษาบริบทชุมชน สถานการณ์ปัญหา ปัจจัย เงื่อนไขและรวมถึงแนวทางเพื่อแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ คือ

1. ในเขตพื้นที่การวิจัยมีประชากรทั้งสิ้น 5,862 คน จำนวนผู้สูงอายุ 834 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง 158 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ช่วยตนเองไม่ได้ 8 คน **ปัจจัยเงื่อนไขต่อการพัฒนาภาวะพลุพลัง คือผู้สูงอายุบางส่วนยังมีความรู้ และความเข้าใจด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง** ซึ่งต้องได้รับการแนะนำให้ถูกต้อง ยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี และรวมถึงความเข้าใจตนเองและผู้อื่นในสังคมพหุวัย

2. **ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจด้านการดูแลสุขภาพตนเองเพิ่มขึ้น** มีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร และการรับส่งข้อมูลผ่านโปรแกรมแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์ มีความเข้าใจตนเองตามช่วงวัยและสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีความสุข ซึ่งศึกษาตามกรอบการวิจัยได้ผล ดังนี้

1) **ด้านที่อยู่อาศัย** ผู้สูงอายุในเขตตำบลนาเสียว มีที่พักอาศัยที่เป็นบ้านพักอาศัยทุกคน โดยผู้สูงอายุทุกคน อาศัยอยู่กับบุตรหลานในครอบครัวซึ่งมีสมาชิกอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป

2) **ด้านการได้รับการยอมรับในสังคม** ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับนับถือในครอบครัวของตนเองและจากชุมชนสังคม

3) ด้านการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นและ

การจ้างงาน ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมกิจกรรมในครอบครัวและจากชุมชนสังคม ส่วนการจ้างงานพบว่าผู้สูงอายุ 60-75 ปี ยังทำงานในภาคการเกษตรและการรับจ้างทั่วไป อายุ 75 ปีขึ้นไปทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ในครัวเรือน เช่นงานจักสาน งานทอผ้า

4) ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและ

การสื่อสาร มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านหลายช่องทาง ซึ่งพบว่า ข่าวสารระดับชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุจะทราบจากเสียงตามสาย หรือการประกาศข่าวสารจากผู้นำชุมชน การทราบข่าวสารระดับประเทศจากช่องทางโทรทัศน์ และทางโซเชียล-มีเดีย

5) ด้านการสนับสนุนของชุมชนและ

การบริการด้านสุขภาพ ได้รับการดูแลสุขภาพจากทีมอาสาสมัครชุมชน และจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล นอกจากนั้นสมาชิกในครอบครัวยังมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพพื้นฐานของผู้สูงอายุ

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาศาสนาการณ ปัจจัยเงื่อนไขในชุมชนต่อการพัฒนาภาวะพลุพลังของผู้สูงอายุจากประชากรทั้งสิ้น 5,862 คนจำนวนผู้สูงอายุ 834 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง 158 คน จำนวนผู้สูงอายุ ที่ช่วยตนเองไม่ได้ 8 คนซึ่งทีมวิจัยได้จัดการเชิงปฏิบัติการช่วยเหลือตามกรอบการวิจัย และสามารถดำเนินการให้ครอบครัวมีความรู้และเข้าใจต่อผู้สูงอายุนั้น ส่วนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย อาจเนื่องมาจาก สภาพสังคมไทย เป็นสังคมที่เน้นในเรื่องกตัญญู ตอบแทนบุญคุณ พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติในครอบครัวต้องดูแลพ่อแม่ ปู่ตาตายายของตน ไม่ว่าจะอยู่ในสภาวะใดก็ตาม กอบกับสังคมชนบทความผูกพันฉันญาติ ในชุมชนเป็นไปอย่างใกล้ชิด สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งบรรทัดฐานนี้ตรงการหลักการและแนวคิดทฤษฎีดังนี้ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural and Functionalism) ของ Talcoot Parsons (อ้างถึงใน สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2541 : 26-51) ซึ่งทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ในสังคมมนุษย์แต่ละสังคมประกอบด้วยสถาบันทางสังคมหลายสถาบันรวมตัวกันเข้าเป็นสังคม คล้ายกับร่างกายของมนุษย์ที่ประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ส่วนประกอบที่สำคัญของสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันศาสนา สถาบันนันทนาการ สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันอนามัยและสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนินอิชิ วังนันท์ และคณะ (2562)

ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนเมือง พบว่า ความสมบูรณ์แข็งแรงของสุขภาพกายมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งตรงกับแนวคิดของภาวะพลัดพลัง ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2002) ได้กำหนดแนวคิดภาวะพลัดพลัง (active aging) ขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 90 โดยให้ความหมายไว้ว่าเป็นแนวคิดที่แสดงถึงภาวะสุขสมบูรณ์ของผู้สูงอายุและเป็นเป้าหมายของภาวะหรือคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั่วโลก โดยคาดว่าภาวะพลัดพลังเป็นหนทางเดียวที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดจากการเพิ่มจำนวนของผู้สูงอายุทั่วโลก แนวคิดนี้ได้รับการนำเสนอแก่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประชากรผู้สูงอายุให้เป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพที่ดี มีความตระหนักในคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในการดำเนินชีวิต มีความสามารถในทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนมีศักยภาพที่จะพึ่งพิงตนเองเท่าที่ผู้สูงอายุจะทำได้ และใช้ความสามารถนั้นในการช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว บุคคลอื่น และสังคม โดยภาวะพลัดพลังประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักคือ 1) สุขภาพที่ดี (health) 2) การมีส่วนร่วม (participation) 3) ความมั่นคงหรือการมีหลักประกัน (security)

คำว่า “active aging” เป็นภาษาไทยว่า “ภาวะพลัดพลัง” และให้ความหมายว่าพลัดพลังเป็นกระบวนการที่เหมาะสมนำไปสู่สุขภาพ การมีส่วนร่วม และหลักประกันที่สร้างเสริมคุณภาพชีวิตเมื่อสูงอายุ อันแสดงให้เห็นว่าการมีภาวะพลัดพลังไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่ต้องเตรียมตัวเมื่อสูงอายุ โดยมีขั้นตอนและเงื่อนไข ดังนี้ 1) การตระหนักและยอมรับที่จะทำ (realization and made commitment) คือ การตระหนักว่าข้อมูลที่ได้รับเป็นปัญหาและการยอมรับที่จะวางแผนว่าตนเองต้องทำอะไรจึงจะสามารถแก้ปัญหา นั้น 2) การพึ่งพิงตนเอง (self – reliance) คือ การกระทำกิจกรรมใด ๆ ได้ด้วยตนเอง 3) การทำเพื่อทุกคนและทุกคนทำ (everyone does and does for everyone) คือ การที่ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม 4) การทำอย่างต่อเนื่อง (do continuously) คือ การทำกิจกรรมใด ๆ ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ มีโน้ตทัศน์ของภาวะพลัดพลังและกระบวนการนำสังคมไปสู่เป้าหมายของพลัดพลังแสดงดังภาพที่ นอกจากนั้น จากแนวคิดของ จิราพร (2549) เพ็ญแข (2550) อาชัญญา และคณะ (2552) WHO (2002) ชี้ชัดว่า กรอบมโนทัศน์ที่นำผู้สูงอายุไปสู่ภาวะพลัดพลัง คือ การส่งเสริมการศึกษาหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสนองความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ อันเป็นกลไกในการสร้าง “สังคมผู้สูงอายุที่มีพลัดพลัง” (active aging society)

2. ผลการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจากงานวิจัยในครั้งนี้ การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ไม่ได้จัดรูปแบบการเรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่เป็นการเรียนรู้ทักษะ และความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่เหลื่อมอยู่อย่างมีคุณภาพ การวิจัยในครั้งนี้ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจอารมณ์ และสภาวะแห่งตน บทบาทในครอบครัว และสังคม ที่สำคัญที่สุด คือความรู้ความเข้าใจด้านการดูแลสุขภาพของตนเอง ทั้งสุขภาพร่างกาย สุขภาพช่องปาก และสุขภาพจิตด้วยกลไกขับเคลื่อนเชิงมิติสัมพันธ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทัศน์เชิงบวกที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราพร เกศพิชญวัฒนา (2550) ได้ศึกษานโยบายและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุในอดีต พบว่า นโยบายต่าง ๆ ยังคงเป็นเพียงการแก้ปัญหาผู้สูงอายุในเชิงรับ โดยมีลักษณะเป็นนโยบายทางด้านสวัสดิการทางสังคมและสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้นักวิชาการด้านพัฒนาวิทยาที่เชื่อมั่นในทฤษฎีการประกอบการสร้างทางสังคม (social – constructionist) ซึ่งไม่เป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ในขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์

นักวิชาการด้านพัฒนาวิทยาที่เชื่อมั่นในทฤษฎีการประกอบการสร้างทางสังคมจึงเสนอให้มีการรื้อถอนภาพลักษณ์เชิงลบที่เป็นสาเหตุของการเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ และเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ (paradigms) เชิงบวกด้วยการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ภาพลักษณ์ผู้สูงอายุที่มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี มีศักยภาพในการสร้างคุณูปการต่อส่วนรวม มีความภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง ไม่เป็นภาระต่อลูกหลานและสังคม เป็นต้น โดยเชื่อว่าหากยึดโยงผู้สูงอายุไว้กับแนวคิดการไร้ประโยชน์การป่วยไข้ จนทำให้สถานภาพทางสังคมผู้สูงอายุต่ำต้อยเพียงมิติเดียวก็ไม่สามารถให้สังคมเกิดความเข้าใจในการนำประสบการณ์ที่หลากหลายและศักยภาพของผู้สูงอายุออกมาใช้ประโยชน์แก่สังคมได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552; สุชาดา, 2553) และรวมถึงแนวคิดการศึกษาเพื่อการดูแลสุขภาพในผู้สูงอายุของกรมพลรรถ จักรแก้ว และคณะ (2562) ได้สรุปแนวคิดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะพลัดพลังในผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต แนวคิดพัฒนาวิทยาด้านการศึกษา แนวคิดการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ และแนวคิดการพัฒนาเมืองสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong learning) แนวคิดนี้ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในการประชุม The Third International Committee for

Facilitating Education ซึ่งจัดโดย UNESCO เมื่อ พ.ศ. 2507 หลังจากนั้น การศึกษาตลอดชีวิตได้กลายเป็นแนวคิดและแนวทางที่มีความหมายและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ได้มีการศึกษา สืบค้นข้อมูล ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและรวบรวมแนวคิดจากนักการศึกษาจำนวนมาก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์อย่างแท้จริง ปัจจุบันนี้คำว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนพึ่งตนเองและไม่แยกห่างจากวิถีชีวิต เรียนรู้ได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุจึงควรนำแนวคิด ทฤษฎี หลักการของการศึกษาตลอดชีวิตไปปรับใช้ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาทุกด้านอย่างมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของตน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราภรณ์ ผันสว่างและคณะ (2562) และ อาชัญญา วีระเทพ วรรัตน์ ปาน และระวี (2554) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพของผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางโดยใช้หลักจักรสีห์ พบว่าความสุขของผู้สูงวัยมีความสุขในหลักการที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีสุขภาพอนามัย และการได้รับการยอมรับจากครอบครัวและชุมชน

นอกจากนี้การพัฒนาภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุในหลายประเทศที่ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศฝรั่งเศส และประเทศฟินแลนด์มีรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับผู้สูงอายุประกอบด้วย การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยพบว่า รูปแบบการศึกษาในระบบ เป็นรูปแบบที่ไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพทางกายภาพ และสภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนมากต้องการรับการศึกษาในลักษณะ กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีเป้าหมายการจัด เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์และมีสุขภาพดี เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชน สังคมและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้ กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรจัดแบบบูรณาการในลักษณะสาระบันเทิง มีการสร้างและส่งเสริมแกนนำผู้สูงอายุเพื่อเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

1.1 หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.2 ครอบครัว และชุมชนควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่ในที่เดิมและสภาพแวดล้อมเดิมที่เคยอยู่และมีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุปราศจากความวิตกกังวล

1.3 หน่วยงานทางด้านสาธารณสุข หรือการดูแลสุขภาพควรเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการเตรียมให้ผู้สูงอายุให้สามารถดูแลตนเองอย่างมีคุณภาพ มีผู้สูงอายุมีศักยภาพที่เหมาะสมไม่เป็นภาระพึ่งพิงครอบครัว ชุมชน และสังคม

1.4 ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและบุคคลอื่น ๆ อย่างเป็นประจำอย่างน้อย 2 กิจกรรม/ปี ควรส่งเสริมการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะพหุวัยเพื่อมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน สมาชิกทุกคนจะเห็นคุณค่าแห่งตน และสังคมแห่งความเอื้ออาทร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาต่อยอดงานวิจัย เพราะประสบการณ์ตรงของผู้ร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้ที่ได้รับจะก่อให้เกิดความซาบซึ้งและความตระหนัก ตลอดจนการสร้างนิสัยและจิตสำนึกการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมต่อไป

2.2 ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ปัจจัยเงื่อนไขการจะส่งเสริมภาวะพหุพลังทั้งระดับปัจเจกและระดับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมผ่านวิธีการที่หลากหลายจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย สามารถต่อยอดงานวิจัยได้อย่างหลากหลายทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ

2.3 แนวทางการส่งเสริมภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการส่งเสริมภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุโดยใช้ฐานชุมชนควรเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุตำบลนาเสียวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. กมลพรรณ จักรแก้ว และคณะ. (2562). การดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเบาหวาน ตาบลงเหงื่อ อัมพฤกษ์และอัมพาต จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562), 32-38.

- 2 กุศล สุนทรธาดา. (2553). **คุณค่าด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย**. ใน สุชาดา ทวีสิทธิ์ และ สวรัย บุญยमानนท์ (บรรณาธิการ). ประชากรและสังคม 2553: คุณค่าผู้สูงอายุในสายตาสังคมไทย. เอกสารวิชาการ. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 12
- 3 จิราพร เกศพิชญวัฒนา. (2549). **รายงานการวิจัยโครงการพหุพลัง: กรณีศึกษาจากผู้สูงอายุที่ได้รับการยอมรับในสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 13
- 4 จิราภรณ์ ผันสว่างและคณะ (2562). **การพัฒนาแบบแผนการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพของผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางโดยใช้หลักจักรสี่**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562), 24-31. 14
- 5 นภาพร ชโยวรรณ. (2551). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย**. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาโครงการเพื่อผู้สูงอายุในท้องถิ่นตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ 20 – 22 พฤศจิกายน 2551. 15
- 6 นันธินัย วังนันท์ และคณะ. (2562). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนเมือง**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562), 55-63. 16
- 7 วิพรรณ ประจวบเหมาะ, นภาพร ชโยวรรณ, มาลินี วงษ์สิทธิ์ ศิริวรรณ ศิริบุญ. (2552). **รายงานการศึกษาโครงการปรับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564)**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 17
- 8 มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2552). **รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ:ทีคิวพี. 18
- 9 ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2550, 27 กันยายน). **ชราอย่างร่าเริง ยุคชิงแก่ครองเมือง**. ข่าวสด, 27. 19
- 10 สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2541). **การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: หจก. เอมีเทรดดิ้ง. 20
- 11 สุชาดา ทวีสิทธิ์. (2553). **บทบรรณาธิการ: การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์เพื่อการวิจัยผู้สูงอายุ**. ใน สุชาดาทวีสิทธิ์ และ สวรัย บุญยमानนท์ (บรรณาธิการ). ประชากรและสังคม 2553: คุณค่าผู้สูงอายุในสายตาสังคมไทย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. 21

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการกีฬา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น Development Sports Management Model of the Local Administration in Khon Kaen

ชีวิน อ่อนละอ¹, สุชาติ บางวิเศษ²
กานนท์ แสนเภา³, สุกิจจา จันทะชุม⁴
วัณณะ นุตทัศน⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อสร้าง และพัฒนาแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ร่วมกับการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 2 แห่ง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาวิเคราะห์ 2) การสร้างและพัฒนาแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 นำมากร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยการสนทนากลุ่มกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้ และความถูกต้องของรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน และแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารจัดการกีฬา และมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยป้อนเข้า ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) กระบวนการด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การลงมือปฏิบัติ การประสานงาน และการควบคุม 3) ผลที่ได้ ประกอบด้วย ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกาย และเล่นกีฬาจนเป็นวิถีชีวิต ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬาได้รับการสนับสนุน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

3. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความถูกต้องในการนำไปสู่การปฏิบัติ และมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบการบริหารจัดการกีฬา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research and development, using mixed methods to collect both quantitative and qualitative data. The main objective was to develop a sports management model for the Provincial Local government organization, with the following sub-objectives: 1) to study the actual situations, the problems and the guidelines of the sports management model for the Provincial Local government organization. 2) to construct a tentative sports management model for the Provincial Local government organization and 3) to Evaluate the constructed sports management model. The research procedure followed three steps:

¹อาจารย์ประจำวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียขอนแก่น

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³รองผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาเลย เขต 2

^{4,5}อาจารย์ประจำ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1) studying conditions and problems of the sports through the analysis and synthesis combined with multiple case studies of the sports management with 2 case studies of Provincial Local government organization with best practices in management, 4 educational experts were interviewed. Data were analyzed through content analysis 2) constructing of a tentative model, then checking its appropriateness through focus group discussion among 15 educational experts 3) evaluating the utility and feasibility by conducting a questionnaire administrators and practitioners of sports management of the Provincial Local government organization ; data were analyzed, using means ($\bar{X}$) and standard deviations (S.D.). The results are shown as follows; the results of the research were as follows:

1. The state and problems of sports management of the Provincial Local government organization at a moderate level.

2. The a sports management model for the Provincial Local government organization consists of three main components; 1) inputs with policy, man, money and materials and facility 2) process with six administrative principles: leading, planning, organizing, doing, coordinating and controlling 3) outputs as township residents taking exercise and playing sports as daily life activity and sports for excellence supported by the sponsorship and participation from all sectors involved.

3. The evaluation of the constructed model yielded the results as utility at a high level and the high feasibility, practicality and usefulness.

Keywords: Development of sports management model, Provincial Local government organization.

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงของการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กล่าวถึงการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า และมีศักยภาพได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนา คือ การมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการที่จะมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ส่วนหนึ่งต้องอาศัย การกีฬาหรือการออกกำลังกายเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่ง การกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคนในชาติให้มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีสุขภาพทั้งทางกาย และจิตใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ วิธีที่จะทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้จะต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ ของการกีฬาเข้าช่วย การเล่นกีฬา หรือการออกกำลังกายจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับประชาชน การมีพันทิพย์ เป้าประสงค์ที่ดี คือพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะ และการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคม และชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่าง เป็นองค์รวมทั้งทางกายใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรมจริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และตรง

กับยุทธศาสตร์การพัฒนาคน ที่พบว่า เครื่องมือที่สำคัญที่จะพัฒนาคนได้นั้น คือการศึกษา ดังนั้นการที่จะพัฒนาตนเองไปตลอดชีวิตนั้นจะต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิตจึงจะเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) การกีฬามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านสุขภาพ และพละการ และด้านจิตใจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กีฬาถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ในประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลก จะอาศัยกระบวนการของกีฬา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการดำรงชีวิตที่มีคุณธรรม มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นเป็นรากฐานที่ดีของสังคม องค์การของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศจึงได้สนับสนุนให้มีการใช้กีฬาก่อการออกกำลังกาย และนันทนาการ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรของประเทศตน (พิรศักดิ์ วิสัยรัตน์, 2552) ในปัจจุบันโครงสร้างสังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น โดยประชากรกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2563 และจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 21 ในปี พ.ศ. 2588 การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาและการออก

กำลังภายในอนาคตจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการส่งเสริมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย ร่างกาย รวมทั้งการนันทนาการให้แก่ประชาชนทั่วไปให้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจแนวโน้มการพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนเน้นการนำ ประเด็นด้านการพัฒนาการกีฬา และการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้เป็นแนวทางการพัฒนาสุขภาพของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายมากขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาการกีฬารูขี้นพื้นฐานและการกีฬาเพื่อมวลชนจึงมีความสำคัญเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้สังคมไทยในปัจจุบันตกอยู่ในกระแสนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ประกอบกับมีปัญหาสังคมที่สำคัญ คือ การระบาดของยาเสพติดที่ลุกลามเข้าสู่สังคมในกลุ่มต่างๆ อย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีปัญหาคาความเครียดและสุขภาพจิตจากภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ทุกฝ่ายในสังคมรวมทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาตระหนักถึงความสำคัญของการกีฬามากขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการลดปัญหาดังกล่าว และยังมีปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ต้องใช้เวลาในการหาเลี้ยงชีพทำให้ขาดโอกาสในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายมากขึ้นในการดำเนินกิจกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อตอบสนองแก่กลุ่มเป้าหมายนโยบายรัฐบาลด้านสังคมและคุณภาพชีวิตนโยบายกีฬาและนันทนาการกำหนดว่า จะเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬาโดยให้ความสำคัญกับการจัดหาสถานที่เล่นกีฬาและออกกำลังกายอย่างทั่วถึง และแผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. 2552-2554) กำหนดเป้าหมายว่า เด็ก เยาวชน และประชาชนได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬาเป็นประจำ โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่จะต้องดำเนินการ และหากมีการสร้างสนามกีฬาระดับจังหวัด อำเภอและตำบลภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 หรือ 2554 จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และการพัฒนา และบูรณะสถานกีฬา โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ และอุปกรณ์การออกกำลังกายและเล่นกีฬาที่มีมาตรฐานและเหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการในระดับตำบล อำเภอ จังหวัดทั่วทุกภาค ผลักดันให้มีสถาบันหรือศูนย์ฝึกเก็บตัวของนักกีฬาไทยที่เป็นระบบ (การกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักนายกรัชมุนตรี, 2547) แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ

ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2555-2559) กำหนดให้มีแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาเพื่อมวลชน และการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก และเยาวชนทุกกลุ่มช่วงวัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะในการออกกำลังกายและการกีฬารูขี้นพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาได้อย่างเหมาะสม สำหรับสร้างเสริมสุขภาพ และสมรรถภาพทางกายอย่างต่อเนื่องเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและกลุ่มเยาวชนในทุกช่วงวัยด้วย ตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัยน้ำใจอันดีของนักกีฬา ด้วยกิจกรรมการออกกำลังกาย และการกีฬารูขี้นพื้นฐาน ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนที่มีทักษะและความสามารถทางการกีฬารูขี้นพื้นฐานให้ได้รับพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา ตามความถนัด และศักยภาพอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เหมาะสมของสังคมปัจจุบัน และยังมีส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงการบริการด้านการออกกำลังกายและกีฬาอย่างทั่วถึง เพื่อส่งเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ จริยธรรมความสามัคคีและคามมีวินัยของคนในชาติ อีกประการหนึ่งการกีฬาแห่งประเทศไทยถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การส่งเสริมการกีฬาสนามกีฬาระดับจังหวัด สนามกีฬาระดับอำเภอ และระดับตำบล ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้มีการก่อสร้างลานอเนกประสงค์ และการจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้เป็นไปตามภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีอิสระที่จะเลือกทำ แต่ทำตามที่เห็นความจำเป็น จึงส่งผลให้การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬาในระดับท้องถิ่นไม่ได้รับการผลักดันอย่างทั่วถึงเท่าที่ควร และผลการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาการถ่ายโอนความรับผิดชอบภารกิจด้านกีฬาและสนามกีฬาจังหวัดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการกีฬา และสนามกีฬาที่ยังมีรูปแบบที่ไม่แน่นอนและชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในหลายๆ อย่างตามมา เช่น ปัญหาในเรื่องจำนวนบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ สำหรับการดูแลและสนามกีฬา อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และไม่มีความรู้ในเรื่องการออกกำลังกายและกีฬา ปัญหาด้านสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่มีไม่เพียงพอ ปัญหาเรื่องการวางแผนที่มีนโยบายที่ไม่แน่นอน และปัญหาด้านงบประมาณในการบริหารจัดการที่ยังไม่เพียงพอ จากเหตุผล ปัญหา และความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นผู้ดูแล และ

รับผิดชอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกีฬา จึงมีความสนใจในการศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น และมองเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการกีฬาในระดับท้องถิ่น ประกอบการเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการกีฬาของวิทยาลัย สถานที่อยู่กำลังกาย และส่งเสริมการเล่นกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพของประชาชนให้มีความพร้อมในหน่วยงานองค์กรอื่น การบริการจัดการกีฬา ถือว่ามีความสำคัญต่อเยาวชนของประเทศชาติ และจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่มีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประสิทธิภาพ ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อสร้าง และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัย และพัฒนา (Research and Development) ได้มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาแนวการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

1.1.1 แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกเป็น 1) นายกเทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรีเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น หรือ

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหรือผู้อำนวยการกองส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ หรือหัวหน้าฝ่ายกีฬาและนันทนาการ 2) นักสนันทนาการ หรือผู้ปฏิบัติงานทั่วไป หรือครูอาสาพัฒนากีฬา หรือผู้ช่วยสนันทนาการ หรือลูกจ้างชั่วคราว และ 3) ผู้มารับบริการจำนวน 342 คน กำหนดขนาดโดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ที่ประชากร 1,782 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 326 คน แต่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ง่ายต่อการได้มาของกลุ่มตัวอย่างจึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล

1.1.2 ตัวแปรที่ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี ใน ด้าน ต่าง ๆ คือ ด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ ด้านการควบคุม

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จากผลสำรวจการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการกีฬาที่สามารถบริหารจัดการกีฬาได้อย่างประสบความสำเร็จได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดที่เคยมีประสบการณ์ในการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ ได้ลำดับ 1 - 3 ในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติติดต่อกันในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จำนวน 2 จังหวัดได้แก่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับทางด้านการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 4 คน

1.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา แนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำ ข้อมูลสภาพ และปัญหาในการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

2.1.3 ผู้วิจัยนำ ข้อเสนอแนะ จากผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นร่างการสรุปรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบการสรุปรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยการเลือก แบบ เจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน และ

2.2.2 ตัวแปรที่ศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

ขั้นที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 32 แห่ง สำหรับการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 130 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random Sampling) และ

ขั้นที่ 3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น

1.1 ผลการศึกษาสภาพ และปัญหาในการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารจัดการกีฬา และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านบุคคล 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 5) ด้านการจัดการ

1.2.2 กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning: P) ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ (Organizing: O) ขั้นตอนที่ 3 การนำ (Leading: L) ขั้นตอนที่ 4 การประสานงาน (Coordinating: Co) และขั้นตอนที่ 5 การควบคุม (Controlling: C)

1.2.3 ผลผลิต ประกอบด้วย 1) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา 2) มีสถานที่ออกกำลังกายที่เพียงพอและมีมาตรฐาน โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จ คือ 1) ประชาชนรัก ชื่นชอบการออกกำลังกาย และกีฬา 2) หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ร่วมมือกันที่จะสนับสนุนการออกกำลังกายและกีฬาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณ สถานที่ และอื่นๆ

2. ผลการสรุปรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) ในการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านบุคคล 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การนำ (Leading: L) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (Planning: P) ขั้นตอนที่ 3 การจัดองค์การ (Organizing: O) ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Doing: D) ขั้นตอนที่ 5 การประสานงาน (Coordinating: Co) และขั้นตอนที่ 6 การควบคุม (Controlling: C)

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกาย และเล่นกีฬา จนเป็นวิถีชีวิต 2) ผู้มีผู้บริหารหน่วยที่เกี่ยวข้องทางการกีฬาให้การสนับสนุน 3) ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นว่าการนำการพัฒนาแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ไปใช้มีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อผลการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารจัดการกีฬาและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับนัยนา หันมี (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการประสานงาน สภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับที่มีปัญหามาก สำหรับปัญหาการดำเนินงานที่อยู่ในระดับน้อย คือด้านการประสานงาน ด้านงบประมาณ นอกจากนี้ (ภักวณิช เชิดพุทฺธ, 2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศูนย์บริการการกีฬารัฐศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารศูนย์บริการการกีฬา โดยรวมไม่พบปัญหาจากข้อมูลแบบสอบถาม แต่จากการสัมภาษณ์ด้านทรัพยากรการบริหาร พบปัญหาในด้านงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบำรุงรักษา ซ่อมแซมเนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัย ในด้านบุคลากรและสนามไม่เพียงพอในการให้บริการในบางช่วงเวลา แนวทางการบริหารจัดการกีฬาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหารส่วนจังหวัด มีองค์ประกอบในการบริหารจัดการ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 4 ปัจจัย 1.1) ด้านบุคคล 1.2) ด้านงบประมาณ 1.3) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และ 1.4) ด้านการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย 2.1) การวางแผน 2.2) การจัดองค์กร 2.3) การนำและ 2.4) การควบคุม 3) ผลผลิต ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการจะประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิต ซึ่งเป็นการบริหารเชิงระบบที่มีองค์ประกอบครอบคลุมและสอดคล้องกันจึงเป็นปัจจัยนำเข้าที่ดีสู่กระบวนการบริหารจัดการที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลผลิตและผลลัพธ์ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา และออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ (เมตต์ เมตต์การุณจิต,

2553) ได้ให้รายละเอียดของระบบไว้ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ความหมายที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยความหมายที่เป็นนามธรรมของระบบหมายถึง วิธีการ (Method) การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบและขั้นตอนที่ไม่ตายตัว อาจผันแปรตามสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่กำหนดให้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการมีระบบ กระบวนการที่ดี และเรื่องของการบริหารจัดการงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเยาวชน และประชาชนทั่วไป

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้ 2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัย นำเข้า ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบาย (Policy) 2) ด้านบุคคล (Man) 3) ด้านงบประมาณ (Money) 4) ด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก (Material and Facility) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยนำเข้าเป็นการให้ความสำคัญของผู้บริหารและบุคลากร ด้านนโยบายการพัฒนาบุคลากร การจัดหางบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ การจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งหลาย เหล่านี้คือ ทรัพยากรในการบริหารจัดการที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี จึงจะส่งผลต่อการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ (สมคิด บางโม, 2550) ที่กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ หรือวิธีการบริหาร นอกจากนี้ (วิเชียร วิทย์อุดม, 2554) ได้กล่าวว่าทรัพยากรการจัดการ (Management Resources) อันได้แก่ 4 M's มาจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ร่วมกับทฤษฎีทางการบริหารการผลิต หลักของการจัดการ 4 M's ประกอบด้วย คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ (Material) และการจัดการ (Management) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ถูกนำเข้าในระบบในการพัฒนา และสอดคล้องกับ (เสนาะ ตีเียว, 2551) กล่าวว่า โดยทั่วไปการจัดการจะต้องมีปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ หรือเรียกว่าทรัพยากร การจัดการ (Management) คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือเรียกสั้นว่า 4 M นับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานทั้งนี้เพราะว่าการจัดการทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตามจำเป็นต้องอาศัย เงิน วัสดุ และการจัดการ องค์การเป็นองค์ประกอบที่ขาดเสียมิได้แต่ปัจจุบันได้มีพิจารณาขยายขอบเขตของปัจจัยการจัดการกว้างขวางออกไปอีก และสอดคล้องกับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและ

กีฬา, 2553) ได้แสดงแนวคิดปัจจัยหลักความสำเร็จกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Key Success Factor) ที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬา 5 ส่วนคือ บุคลากรการกีฬา การจัดการและการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติ การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ สถานกีฬาอุปกรณ์กีฬาและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬา และมีระบบการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีการกีฬา 2.2 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ การบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย การนำ (Leading: L) การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์การ (Organizing: O) การลงมือปฏิบัติ (Doing: D) การประสานงาน (Coordinating: Co) และการควบคุม (Controlling: C) เป็นตัวในการขับเคลื่อนปัจจัยนำเข้าทั้งในด้านนโยบาย ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจากการศึกษาพบว่ากระบวนการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น จะต้องมีการนำที่ดีของผู้บริหารโดยเฉพาะต้องมีนโยบายเกี่ยวกับการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ให้มีความชัดเจน มีการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบการจัดองค์การที่มีแบบแผน สามารถทำการลงมือปฏิบัติงานได้จริง และมีประสิทธิภาพ มีร่วมมือกันสร้างเครือข่ายและมีการประสานงานร่วมกันกับองค์กรต่างๆ ในด้านกีฬา และที่สำคัญมีการควบคุมระบบการทำงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้สอดคล้องกับการศึกษาของ (สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2547) กล่าวว่า การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการหรือการชี้นำ (Directing/Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน และสอดคล้องกับ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารจัดการ ประกอบด้วยกระบวนการบริหาร ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร และกำหนดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร 2) การจัดองค์การ (Organization) หมายถึงการนำเอาแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่จะปฏิบัติภายในองค์กร เป็นการเริ่มต้นของกลไกในการนำเอาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ 3) การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการจูงใจภาวะผู้นำ และการสื่อสาร

ระหว่างบุคคลในองค์กรเพื่อช่วยให้องค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 4) การควบคุม (Controlling) หมายถึง หน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการทำงานในองค์การรวมทั้งการวัดผลการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อ กำหนดมาตรฐานขึ้น และเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานได้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น จากการศึกษาหลักการประเมินผลของ (สำราญ มีแจ้ง, 2550) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลทุกขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยในหมู่บ้านผู้สูงอายุ ไม่มีความรู้เรื่องการวางแผนมาก่อน และเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการเขียนแผนงานแก้ไขปัญหาร่วมกับการสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย ในการกำหนดวิธีการ ดำเนินงาน กำหนดกิจกรรมทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร ตลอดจนการประเมินผล ซึ่งอาจเนื่องมาจากท้องถิ่น ชุมชนไม่มีความรู้เรื่องการวางแผนมาก่อน จะเห็นได้ว่า แม้กลุ่มผู้นำชุมชนจะมีความร่วมมือในการค้นหาปัญหา และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนแก้ปัญหา แต่ขาดความรู้ และประสบการณ์เรื่องการวางแผนงาน ทำให้ไม่สามารถเขียนแผนได้ครอบคลุม และถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนช่วยเหลือด้านวิชาการ นอกจากนี้ (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารจัดการ (POSDCoRB) ควรมีการวางแผนนโยบาย และกำหนดกรอบแผนการปฏิบัติงานโดยระดับหัวหน้า และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลำดับสายงานการบังคับบัญชา สั่งงาน และมอบหมายงานตาม ความรู้ความสามารถของบุคลากร มีการวางแผนกำลัง สรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ทดแทนตำแหน่งที่ว่างและส่งเสริมพัฒนาบุคลากรโดยจัดฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกศึกษาดูงาน และสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานที่ดีทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก 2.3 องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วยประชาชนทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬา จนเป็นวิถีชีวิต ผู้มีความเป็นเลิศทางการกีฬาได้รับการสนับสนุน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม จากผลผลิต พบว่ากระบวนการจัดการทั้งหมดเป็นการนำเอาปัจจัยมาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทำให้เกิดการเข้าร่วมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาของประชาชนทุกกลุ่ม ผู้ที่มีความสามารถทางด้านกีฬาได้รับการสนับสนุน และการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการเข้ามาสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่นด้านงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ (สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2547) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนซึ่งการเราให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคลเพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม และคนไทยมีแนวโน้มการเล่นกีฬาและออกกำลังกายมากขึ้น มีสถิติการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเพิ่มสูงขึ้น 3. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ในการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น เมื่อนำไปใช้จริงสามารถทำได้จากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากการพัฒนาตั้งแต่ปัจจัยนำเข้าในด้านนโยบาย ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก อีกทั้งในส่วนของการกระบวนการเป็นารเริ่มปฏิบัติตั้งแต่การนำ การวางแผน การจัดองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประสานงาน และการควบคุม ทำให้เกิด ผลผลิต เพื่อการพัฒนาครั้งต่อไป ทั้งหมดนี้เป็นรูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้นจากการนำเอาทรัพยากร และปัจจัยพื้นฐานที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น อีกทั้งยังรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ในที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการกีฬาให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงอันจะเกิดประโยชน์ ในการพัฒนาสุขภาวะทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ สังคม และปัญญาจากการใช้กิจกรรมการออกกำลังกาย และเล่นกีฬาที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ (Chen, 1993: p2430 A) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินสมรรถนะในการจัดการกีฬาสำหรับประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพผู้จัดการกีฬาไต้หวัน เรียงลำดับจากสูงมาต่ำ มีดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับกีฬา มนุษยสัมพันธ์ การพูดต่อสาธารณชน การจัดการด้านบุคลากร การเขียนการจัดการด้านการเงิน สมรรถภาพส่วนบุคคล การจัดการด้านเวลาอื่นๆ การจัดการศึกษา สำหรับผู้จัดการด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ การบาดเจ็บจากการกีฬาการจัดการด้านบุคลากร การจัด โปรแกรมสำหรับนันทนาการและกีฬาเยาวชน การสื่อสารระหว่างบุคคลการตลาดสินค้า การตัดสินใจ กิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ได้มีการ

ดำเนินการบริหารจัดการกีฬาอย่างเป็นระบบ ได้นำแนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกีฬา และนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และผู้บริหารระดับสูง ควรมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการสนับสนุนด้านกีฬา

1.2 ควรกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่นให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ควรมีวิธีการจัดหางบประมาณสนับสนุน ส่งเสริมด้านการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมกับจำนวน ความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการขับเคลื่อนทางด้านการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น ให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.4 ควรส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาเยาวชน ในท้องถิ่น ด้านกีฬาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการศึกษาต่อการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น

2.2 ควรมีการศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

1. ภักดิ์วัฒน์ เชิดพุทฺธ. (2553). การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการศูนย์บริการการ กีฬาธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหาร จัด การศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชน องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
3. วิเชียร วิทยาอุดม. (2554). ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนธัช.

4. วิโรจน์ สารัตนะ. (2557). **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
5. สุชาดา จักรพิสุทธิ. (2547). “การศึกษาทางเลือกของชุมชน,” ใน **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. มิถุนายน – สิงหาคม 2547, 27 (4) : 18 – 23.
6. สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). **การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
7. สมคิด บางโม. (2550). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
8. เสนาะ ดิยาวัว. (2551). **หลักการบริหาร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
9. สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). **หลักการทฤษฎี และนวัตกรรมการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
10. สำราญ มีแจ้ง. (2550). **การประเมินโครงการทางการศึกษา**. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
11. Chen, Chih-Fu. (1993). Competency Assessment in Sports Management for the Republic of China Taiwan. *Dissertation Abstracts International*, 39 (October) 2430 A.

การพัฒนาชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

The Development's Instructional Package in Science for Life Development Skills
By using Inquiry Cycle Learning (7E) of the Vocational Certificate Students

กฤติยา สิทามา¹

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (4) ประเมินคุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ (5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอน กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพกระนวน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รหัสวิชา 2000-1301 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 79 คน โดยการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) ชุดการสอน จำนวน 10 ชุด (2) แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 100 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.40-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.27-0.67 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20-0.73 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 (3) แบบประเมินคุณภาพชุดการสอน จำนวน 40 ข้อ และ (4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ประสิทธิภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จากแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) หลังเรียน จะมีค่า E_1/E_2 ที่ระดับ 81.99/93.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
- 2) ดัชนีประสิทธิผลชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ (E.I.) โดยรวม เท่ากับ 0.6627 แสดงว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความรู้เพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.6627 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.27
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น และจากการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =25.33) และคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =54.28) และผลการพัฒนา เท่ากับ 28.95 แสดงว่า โดยรวม นักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 4) คุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) โดยรวม ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ =4.55)
- 5) ความพึงพอใจของของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.59)

คำสำคัญ: ชุดการสอน, การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

¹ครู วิทยาลัยการอาชีพกระนวน

Abstract

The purpose of this study were to: (1) create and find an effective instructional package in science for life development skills for vocational certificate students by using inquiry cycle learning (7E), Kranuan industrial and community education college to be effective according to the criteria 80/80, (2) study the effectiveness index of instructional package in science for life development skills, (3) compare of academic achievement before learning and after using the instructional package in science for life development skills, (4) assessing the quality of instructional package in science for life development skills, and (5) study the satisfaction of students at the vocational certificate level towards the use of instructional package. Target group was a vocational certificate students at Kranuan industrial and community education college under the Office of the Vocational Education Commission who registered to study science for life development skills, subject code 2000-1301, semester 2, the academic year 2017, amount of 79 persons using cluster sampling (Cluster Random Sampling), research instruments used in the study consisting of (1) 10 teaching sets (2) 100 inter-school and post-test tests as 4 multiple-choice tests with difficulty (p) from 0.40-0.77, classification power (r) from 0.27-0.67 and the reliability of the questionnaire was 0.97 and 60 achievement tests with difficulty (p) from 0.40-0.80, classification power (r) from 0.20-0.73 and the confidence was to 0.95, (3) 40 items teaching quality evaluation form, and (4) 30 vocational certificate students that used instructional package with the reliability of 0.95, statistical analysis data included percentage, average, standard deviation and (t-test).

The results of the research showed that:

1) Instructional Package effectiveness was science for life development skills for vocational certificate students by using inquiry cycle learning (7E) subject at Kranuan industrial and community education college from the test during the whole course (E_1) and the effectiveness of the results (E_2) after the class will have E_1/E_2 at the level of 81.99/93.92, was higher than the criteria set 80/80.

2) Instructional Package effectiveness index was science for life development skills for vocational certificate students by using the inquiry cycle learning (7E), the overall effectiveness of learning (E.I.) was 0.6627, indicating that students at the vocational certificate level knowledge increased to 0.6627 or 66.27 percent.

3) Academic achievement of students at the vocational certificate level from tests before and after studying of science for life development skills by using cyclical learning the 7-steps search for knowledge (7E) showed that higher scores from the t-test, found that the test scores before studying was ($\bar{X}=25.33$), post-tests scores was ($\bar{X}=54.28$) and the development results was 28.95, indicating that overall, students with more development differences were statistically significant at the .01 level.

4) Quality of series teaching of science for life development skills for vocational certificate students by using inquiry cycle learning (7E), the overall average was at the high level ($\bar{X} = 4.55$).

5) The satisfaction of vocational certificate students towards using science instructional package for life development skills by using the inquiry cycle learning (7E), with the average was at the highest level ($\bar{X} = 4.59$).

Keywords: Instructional Package, Inquiry Cycle Learning (7E)

บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้ (วิจารณ์ พานิช, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ฉ)

วิทยาศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาวิธีคิด มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทุกคนให้รู้วิทยาศาสตร์ (Ministry of Education, 2008)

จากการศึกษา พบว่า การสอนวิทยาศาสตร์ให้ได้ผลดีนั้น ควรเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิมและสอดแทรกความรู้ใหม่เข้าไป ซึ่งแนวทางการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ของ Eisenkraft (2003) เป็นการสอนที่ขยายแนวทางการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5E ของโครงการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ สาขาชีววิทยาของสหรัฐอเมริกา (Biological Science Curriculum Studies: BSCS) เป็น 7E ซึ่งเป็นแนวทางการสอนที่เน้นการถ่ายโอนการเรียนรู้และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูไม่ควรละเลยหรือละทิ้ง จากพื้นความรู้เดิมของนักเรียนจะทำให้ครูได้พบเห็นว่า นักเรียนจะต้องเรียนรู้อะไรก่อนที่จะเรียนในเนื้อหานั้น ๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และไม่เกิดแนวคิดที่ผิดพลาด นอกจากนี้ ยังเน้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) โดยมีรากฐานสำคัญมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Theory of Cognitive Development) ซึ่งอธิบายว่า พัฒนาการทางชีวปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวทางกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือ

โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (Disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาพให้อยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (ทิสนา แซมณี, 2560)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

4. เพื่อประเมินคุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดการสอน (Instruction Package) หรือชุดสื่อประสม ซึ่งผลิตขึ้นมาอย่างมีระบบ มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการสอน เป็นนวัตกรรมในการผลิตและการใช้สื่อการสอน ที่เริ่มมีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับ ชุดการสอน จะเป็นแนวทางใหม่ที่จะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะชุดการสอน เป็นระบบของการวางแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชานั้น ๆ จึงทำให้เกิดประโยชน์และคุณค่าในการเรียนการสอนอย่างมาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2551) ส่วน อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า ชุดการสอน เป็นวิธีการสอนที่เน้นความสำคัญของนักเรียน

หรือยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อประสม (Multi-media approach) และกระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาจากกระทำกิจกรรม และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ ชุมการสอน ยังเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมให้บรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่จะนำมาผลิตชุดการสอน ได้จากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้และเนื้อหานั้นมีความถูกต้องชัดเจนสามารถสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย (Kapfer & Kapfer, 1972)

วัฏจักรการเรียนรู้ (Learning cycle) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry process) ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือ (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2011) จนค้นพบความรู้ด้วยความหมายด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และเกิดต่อเนื่องเป็นวัฏจักร Eisenkraft (2003) ขยายวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น เป็น 7 ขั้น (7E learning cycle) ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ (1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Elicitation) (2) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) (3) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) (4) ขั้นอธิบาย (Explanation) (5) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) (6) ขั้นประเมินผล (Evaluation) และ (7) ขั้นขยายความคิดรวบยอด (Extension) โดยจะมุ่งเน้นการถ่ายโอนการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน นอกจากนี้ ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ได้ (Abdi, 2014 และ อาริณ บากา, 2560)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (Tuckman, 1999; กิตติยา วงษ์ขันธ์, 2561; วาโร เฟ็งสวีสต์, 2557)

1. กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และสาขาวิชา

คอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รหัสวิชา 2000-1301 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 ห้องเรียน นักเรียน 79 คน โดยการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการเลือก (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

2. ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รหัสวิชา 2000-1301 โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (2) คุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอน โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

3. เครื่องมือ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ (1) ชุดการสอน จำนวน 10 ชุด (2) แบบทดสอบระหว่างเรียน (ก่อนเรียน) จำนวน 100 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 100 ข้อ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน จำนวน 60 ข้อ และหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ (4) แบบประเมินคุณภาพชุดการสอน จำนวน 40 ข้อ และ (5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 30 ข้อ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) การตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการในลักษณะเดียวกับการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของรายการประเมิน

ที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ถ้าแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 แสดงว่า แบบประเมิน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เชื่อถือได้ (ไพศาล วรคำ, 2560) (2) การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Reliability) โดยนำแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบประเมินที่สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ให้ข้อมูล (Information) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยการอาชีพกระนวน ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความยากของข้อสอบ (p) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (r) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-

Richardson Methods: KR-20) (ไพศาล วรคำ, 2560) ได้
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97, 0.95 และ 0.95 ตามลำดับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวม
ข้อมูล จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อน
เรียนและหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ แบบทดสอบระหว่างเรียน
และหลังเรียน จำนวน 100 ข้อ แบบประเมินคุณภาพชุดการ
สอน จำนวน 40 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของ
นักเรียน จำนวน 30 ข้อ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูล
เป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการ
สอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการ
สืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล
ของชุดการสอน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์คุณภาพชุดการสอน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความพึงพอใจของ

นักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอน

4.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการ
สอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการ
สืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน
ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน

รายการ	N	คะแนนเต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E ₁ /E ₂)
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	79	100	81.99	81.99	81.99/93.92
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	79	100	93.92	93.92	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพชุดการสอน
วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการ
สืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน
ระหว่างเรียนทั้งหมด (E₁) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂)

จากแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมดและหลังเรียน จะมีค่า
E₁/E₂ ที่ระดับ 81.99/93.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลชุดการ
สอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการ
สืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ชุดการสอน		คะแนนรวม (n=79)			ดัชนี ประสิทธิผล (E.I.)	แปลความ	ลำดับที่
		ผลคูณของ จำนวนนักเรียน กับคะแนนเต็ม	ก่อนเรียน (79×10)	หลังเรียน (79×10)			
1	วิทยาศาสตร์และ กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์	790	637	742	0.6863	ผ่านเกณฑ์	5
2	หน่วยและการวัด	790	645	746	0.6966	ผ่านเกณฑ์	4
3	แรงและการเคลื่อนที่	790	648	747	0.6972	ผ่านเกณฑ์	3
4	อะตอมและตารางธาตุ	790	637	745	0.7059	ผ่านเกณฑ์	1
5	สาร การเปลี่ยนแปลงและ	790	649	740	0.6454	ผ่านเกณฑ์	7

ชุดการสอน		คะแนนรวม (n=79)			ดัชนี ประสิทธิผล (E.I.)	แปลความ	ลำดับที่
		ผลคูณของ จำนวนนักเรียน กับคะแนนเต็ม	ก่อนเรียน (79x10)	หลังเรียน (79x10)			
	พันธะเคมี						
6	ปฏิกิริยาเคมีในชีวิตประจำวัน	790	658	738	0.6061	ผ่านเกณฑ์	9
7	ไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน	790	662	737	0.5859	ผ่านเกณฑ์	10
8	นาโนเทคโนโลยี	790	640	734	0.6267	ผ่านเกณฑ์	8
9	การรักษาคุณภาพของสิ่งมีชีวิต	790	650	743	0.6643	ผ่านเกณฑ์	6
10	ระบบนิเวศ	790	651	748	0.6978	ผ่านเกณฑ์	2
รวม		7,900	6,477	7,420	0.6627	ผ่านเกณฑ์	

จากตารางที่ 2 พบว่า แสดงผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ (E.I.) โดยรวม เท่ากับ 0.6627 แสดงว่า นักเรียน มีความรู้เพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.6627 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.27

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพโดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t	p-value
ก่อนเรียน	79	25.33	2.13	28.95	841.53	137.340**	.000
หลังเรียน	79	54.28	1.65				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) มีคะแนนสูงขึ้น และจากการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X}$ = 25.33, S.D.= 2.13) และคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ

($\bar{X}$ = 54.28, S.D.= 1.65) แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) โดยรวม

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ (n=5)			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านเนื้อหาสาระ	4.54	0.26	ดีมาก	3
2	ด้านคู่มือการใช้ชุดการสอน	4.51	0.46	ดีมาก	5
3	ด้านแผนการจัดการเรียนรู้	4.54	0.40	ดีมาก	4
4	ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.51	0.39	ดีมาก	5
5	ด้านสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	4.57	0.28	ดีมาก	2
6	ด้านการวัดและประเมินผล	4.60	0.42	ดีมาก	1
	รวม	4.55	0.22	ดีมาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.55$, S.D.= 0.22)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E)

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ (n=79)			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.58	0.48	มากที่สุด	3
2	ด้านคุณลักษณะครูผู้สอน	4.57	0.48	มากที่สุด	4
3	ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.55	0.47	มากที่สุด	5
4	ด้านสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	4.61	0.45	มากที่สุด	2
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.64	0.46	มากที่สุด	1
	รวม	4.59	0.43	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ผลการประเมิน โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.43)

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น(7E) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน ระหว่างเรียนทั้งหมด (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากแบบทดสอบ

ระหว่างเรียนทั้งหมดและหลังเรียน จะมีค่า E_1/E_2 ที่ระดับ 81.99/93.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ จิราภรณ์ คงหนองลาน (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวงจรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) รายวิชาเคมี เรื่องสารละลาย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สามารถสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวงจรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) จำนวน 5 ชุดกิจกรรม ที่มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.44/82.80 และยังสอดคล้องกับ แดนทวิ มานะจิตร (2558) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 พบว่า ชุด

กิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น มีประสิทธิภาพ 78.51/87.36 ส่วนการศึกษาของ Vivas (1985) ได้ศึกษาวิจัยการออกแบบพัฒนาและประเมินค่าของการรับรู้ทางความคิดของนักเรียนเกรด 1 ในประเทศเวเนซุเอลา โดยใช้ชุดการสอน จากการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน คือด้านความคิด ด้านความพร้อมในโรงเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเขาวนปัญญา และด้านการปรับตัวทางสังคม พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอน สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

2. ดัชนีประสิทธิผลชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ (E.I.) โดยรวมเท่ากับ 0.6627 แสดงว่า นักเรียน มีความรู้เพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.6627 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.27 สอดคล้องกับ ปัญญา อินทวงศ์ (2553) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาแบบสืบเสาะ 5 ขั้น กับแผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาแบบสืบเสาะ 7 ขั้น มีดัชนีประสิทธิผล 0.6687 และ 0.6891 ตามลำดับ ส่วน แดนวิมานะจิตร (2558) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เรื่องสารและสมบัติของสาร ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6900 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้สูงขึ้น ร้อยละ 69.00

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการใช้ชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) มีคะแนนสูงขึ้น และจากการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 25.33) และคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 54.28) แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วรณพร ยิ้มฉาย (2558) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาชีววิทยาและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ทิวกกร พวงภู (2560) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคลื่นกลที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคลื่นกลของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน อารฝัน บากา (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับการวิเคราะห์ เรื่องการสลายสารอาหารระดับเซลล์ พบว่า นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ Somer (2005) ได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอน 7 ขั้น ในการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเรื่องพืชชายฝั่งของรัฐหลุยส์เซียนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้การเรียนการสอนแบบ 7 ขั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน Kanli (2007) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นและการเรียนแบบปกติที่มีต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น มีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ที่สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. คุณภาพชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ผลการประเมิน โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.55) สอดคล้องกับ สุนด์ธี เอื้อทวีสัมพันธ์ (2558) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดการสอน เรื่องความรู้เบื้องต้นทางโลจิสติกส์ 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอน เรื่องความรู้เบื้องต้นทางโลจิสติกส์ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X}$ = 4.22) ส่วน Dawson (2000) ได้ศึกษารูปแบบคำถามพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ในห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีการถามคำถามน้อยมากในชั่วโมงเรียนวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา ยังพบว่า ครูที่มีความเชื่อมั่นต่อรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะ

จะมีความคิดริเริ่มนำไปใช้ในการสอน ตรงกันข้ามกับครูที่ไม่เชื่อมั่นต่อรูปแบบนี้ก็จะไม่มีความริเริ่มนำไปใช้ในการสอนเลย ส่วน วิชาญ โชติกลาง (2558) ได้ศึกษาการสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชางานเชื่อมซ่อมบำรุง (2103-2114) พบว่า เอกสารประกอบการสอนวิชางานเชื่อมซ่อมบำรุง มีคุณภาพเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$)

5. ความพึงพอใจของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) สอดคล้องกับ จิราภรณ์ คงหนองลาน (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวงจรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) รายวิชาเคมี เรื่องสารละลาย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน นิตยา ตุ่มเขียวและยุทธศักดิ์ แซ่มมุย (2560) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปฏิกิริยาเคมีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากข้อมูลสารสนเทศ ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอน โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รหัสวิชา 2000-1301 พบว่า ชุดการสอนที่ 4 อะตอมและตารางธาตุ มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ต่ำสุด ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาการใช้คู่มือชุดการสอน ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีความรู้ ความเข้าใจ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผล จึงจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

2. จากผลการประเมินคุณภาพชุดการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูผู้สอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ กระบวนการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการปฏิบัติ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

3. การใช้และพัฒนาชุดการสอน โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ควรผ่านขั้นตอนที่สำคัญ คือการทดลองใช้ อย่างน้อย 1 ปี การศึกษาเพื่อนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพัฒนาชุดการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รหัสวิชา 2000-1301 โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ที่ใช้ร่วมกับสื่อประสมอื่น ๆ เช่น บทเรียน e-Learning หรือการสอนด้วยรูปแบบอื่น ๆ เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์

2. ควรสร้างและพัฒนาสื่อชนิดอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น บทเรียน e-Learning หรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD, Jigsaw, และเทคนิค TGT

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา วงษ์ขันธ. (2561). การออกแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ การกำหนดตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล. ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- จิราภรณ์ คงหนองลาน. (2556). ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวงจรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) รายวิชาเคมี เรื่องสารละลาย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ บุญเลิศ ส่องสว่างและวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551). ชุดการเรียนการสอนในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่ 14. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แดนทวี มานะจิตร. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

5. ทิศนา แชมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
6. ทิวกกร พวงภู. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคลื่นกลที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
7. นิตยา ตุ่มเขียว และยุทธศักดิ์ แซ่ม่วย. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปฏิกิริยาเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
8. บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
9. ปัญญา อินทวงศ์. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญหาระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
10. ไพศาล วรคำ. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. (Educational Research). (พิมพ์ครั้งที่ 10). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
11. วรณพร ยิ้มฉาย. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *Journal of Education Naresuan University*, 19(2), 95-107. (April-June 2017).
12. วิจารย์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ส. เจริญการพิมพ์.
13. วิชาญ โชติกลาง. (2558). การสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนวิชางานเชื่อมซ่อมบำรุง (2103-2114) วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงาน วิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. (17 มิถุนายน 2559): 869-876.
14. วาโร เฟิงส์วี่. (2557). การวิจัยเชิงทดลองทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(11), 181-190, (มกราคม-มิถุนายน).
15. สุกนต์ธี เอื้อทวีสัมพันธ์. (2558). ผลการพัฒนาชุดการสอน เรื่อง ความรู้เบื้องต้นทางโลจิสติกส์ 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *นเรศวรวิจัย, ครั้งที่ 12: วิจัยและนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ*. (982-991).
16. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
17. อารณ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน. (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
18. อารณ บากา. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับการวิเคราะห์ เรื่องการสลายสารอาหารระดับเซลล์. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(2): 120-133. (เมษายน-มิถุนายน 2560).
19. Abdi, A. (2014). The effect of inquiry-based learning method on students' academic achievement in science course. *Universal Journal of Educational Research*, 2(1), 37-41.
20. Dawson. (2000). The Effect of Explicit Instruction in Science process Skills on Conceptual Change: The Case of Photosynthesis. *Dissertation Abstracts International*, Vol. 60 No. 70: 2433.

21. Eisenkraft, A. (2003). Expanding the 5E model. *The Science Teacher*, 70(6), 57–59.
22. Kanli, U. (2007). *The Effects of Laboratory Based on the 7 E Learning Cycle Model and Verification Laboratory Approach on the Development of Students Science Process Skills and Conceptual Achievement*. Unpublished Master Thesis, Gasic University of Turkey. 95.
23. Kapfer, Phillip G. & Kapfer, Mirian B. (1972). *Learning Package in American Education*. Englewood Cliffs. N.J.: Education Technology Publication.
24. Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2011). *Teacher's manual of specialized Biology II for grade 10-12 students, substance of science, based on the basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel Printing Ladphrao. (in Thai).
25. Ministry of Education. (2008). *The basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (in Thai).
26. Somers, R.L. (2005). *Putting down roots in environmental literacy: A study of middle school student participation in Louisiana sea grant's coastal roots project*. Retrieved December 1, 2018, from: [http://etd.su.edu/docs/available/ctd-04142005-104733/unrestricted!Somers thesis. pdf](http://etd.su.edu/docs/available/ctd-04142005-104733/unrestricted!Somers%20thesis.pdf). (2018, December 1).
27. Tuckman, B.W. (1999). *Conducting Educational Research*. (5th ed.). U.S.A.: Harcourt Brace & Company.
28. Vivas, D.A. (1985). *The Design and Evaluation of a Course in thinking Operation for first Graders in Venezuela*. *Dissertation Abstracts International*. 46: 603-A. (September).

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาลงพิมพ์

บทความวิชาการ มีความยาวไม่ควรเกิน 5 หน้า กระดาษ A4 เป็นบทความที่รวบรวมหรือเรียบเรียงจากหนังสือเอกสาร ประสพการณ์หรือเรื่องแปล เพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาต่างๆ หรือแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าทาง วิชาการ บทความวิชาการควรประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน email address พร้อมสถานที่ทำงาน คำนำ เนื้อความ บทสรุป เอกสารอ้างอิง

บทความวิจัย มีความยาวไม่ควรเกิน 8 หน้า กระดาษ A4 ควรประกอบด้วย ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อผู้เขียน ชื่อที่ปรึกษา email address พร้อมสถานที่ทำงาน บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ (keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษละ 3-5 คำ เนื้อเรื่อง เอกสารอ้างอิง เนื้อเรื่องประกอบด้วย

* บทนำ (Introduction) บอกความเป็นมาหรือที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการทดลอง และอาจริมการ ตรวจเอกสาร

* วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ (Materials and Methods)

* ผลการทดลอง (Results)

* วิจารณ์ผล/อภิปรายผล (Discussions) อาจเขียนกับผลการทดลองได้

ทั้งนี้หากเป็นบทความภาษาต่างประเทศจะต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2. คำแนะนำในการเขียนและพิมพ์

2.1 คำแนะนำทั่วไป

บทความที่เสนอต้องพิมพ์ลงบนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว พิมพ์ด้วย Microsoft Word of Windows การตั้งค่า หน้ากระดาษ ขอบด้านบนและด้านล่าง 2.5 ซม. ด้านซ้ายและด้านขวา 2.5 ซม. พิมพ์ 2 คอลัมน์ กว้าง 7.6 ซม. ระยะห่าง 0.8 ซม.

2.2 แบบและขนาดตัวอักษร

บทความภาษาไทย ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ชื่อบทความใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อและเนื้อความต่างๆใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ ชื่อหัวข้อและหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา

2.3 การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงในบทความ อาจใช้การอ้างอิงแบบตัวเลข หรือแบบนาม – ปี ตามมาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ เอกสารอ้างอิงทุกฉบับจะต้องมีการอ้างอิงหรือกล่าวถึงในบทความรายละเอียดของ เอกสารอ้างอิง ประกอบด้วย

ชื่อสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือหรือชื่อของบทความหรือชื่อของเอกสารที่พิมพ์. สำนักหรือสถานที่พิมพ์.

ทั้งนี้การเขียนให้เป็นไปตามรูปแบบของชนิดเอกสารที่อ้างอิงแบบ APA

3. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

บทความจะต้องได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น บทความวิชาการและบทความวิจัยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ภายในและภายนอกเป็นผู้ประเมิน 2 คน ซึ่งกองบรรณาธิการอาจให้ผู้เขียนปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและทรงไว้ซึ่งสิทธิ์ในการ ตัดสินลงพิมพ์หรือไม่ก็ได้

เกณฑ์การพิจารณาบทความ มีดังนี้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณค่าทางวิชาการ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาและ โครงสร้าง ภาที่ใช้ ความชัดเจนของสมมติฐาน/วัตถุประสงค์ ความชัดเจนของการนำเสนอ และการจัดระเบียบบทความ ความ ถูกต้องตามวิชาการ การอภิปรายผล และการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. คำแนะนำการส่งเรื่องลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น

กองบรรณาธิการมีความยินดีที่จะรับบทความและงานวิจัยจากทุกท่านทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกตีพิมพ์และ เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ขอนแก่น ทั้งนี้ กองบรรณาธิการขอสงวนลิขสิทธิ์ในการตรวจทาน และแก้ไขต้นฉบับ และพิจารณาเรื่องที่ตีพิมพ์เพื่อความสะดวกแก่การพิจารณาจึงขอแนะนำการเตรียมต้นฉบับดังนี้

5. การกำหนดวาระการออกวารสาร

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีกำหนดวาระการออก 4 ฉบับต่อปี คือ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

6. ประเภทของเรื่องที่จะตีพิมพ์

6.1 บทความทางวิชาการ(Article)เกี่ยวกับการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ นิติศาสตร์ ศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ การบริการนวัตกรรมการ และอื่นๆ

6.2 บทความพิเศษ (Special Articles)

6.3 รายงานการวิจัย (Research Report)

6.4 บทความปริทัศน์ (Review Article)รวบรวม หรือเรียบเรียงจากเอกสารหรือหนังสือต่างๆ เพื่อเผยแพร่และฟื้นฟูงานด้านวิชาการ

6.5 ปกิณกะ (Miscellany) เป็นบทความข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ ข่าววิชาการ หรือสิ่งน่าสนใจ

7. เงื่อนไขการส่งเรื่องตีพิมพ์

7.1 เป็นต้นฉบับที่ยังไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังรอลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น

7.2 นิพนธ์ต้นฉบับที่เป็นบทความทางวิชาการ และรายงานการวิจัย จะต้องผ่านการประเมินคุณภาพ และเห็นชอบจากผู้ประเมิน (Peer Reviewers) ถ้าต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ผู้เขียนต้องส่งนิพนธ์ต้นฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้กองบรรณาธิการตามกำหนด

7.3 กองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้กับผู้เขียนบทความที่ได้รับการตีพิมพ์จำนวน 1 ฉบับ

7.4 ความคิดเห็นในบทความที่ลงพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เป็นของผู้เขียนเท่านั้นมิได้เป็นความคิดเห็นของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

8. การเตรียมนิพนธ์ต้นฉบับ

8.1 ต้นฉบับพิมพ์หน้าเดียวโดยใช้กระดาษ A4 (216 x 279 มม.) จำนวน 8-10 หน้า ส่งต้นฉบับมายัง www.casjournal.cas.ac.th

8.2 บทความย่อภาษาไทยไม่เกิน 15 บรรทัด และภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 202 คำ (15 บรรทัด) รวมกันไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

8.3 กรณีมีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ ต้องใส่หมายเลขกำกับภาพ ตาราง และแผนภูมิตามลำดับให้ครบถ้วน

9. รูปแบบของการเขียนและการเตรียมต้นฉบับ

9.1 บทความวิจัย

9.1.1 ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลางและมีภาษาอังกฤษกำกับในบรรทัดถัดไป ชื่อผู้เขียนให้ระบุให้ครบทุกคนอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเยื้องไปทางขวามือทำสัญลักษณ์ ¹เรียงตามลำดับ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการและสถานที่ทำงานของผู้เขียนพิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถ

9.1.2 บทความย่อภาษาไทย ระบุคำสำคัญ 3-5 คำ และบทความย่อภาษาอังกฤษระบุ Keywords จำนวน 3-5 คำ

9.1.3 เรียงลำดับเนื้อหา ดังนี้ บทความย่อภาษาไทย – ภาษาอังกฤษ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมุติฐาน ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยโดยสรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง (เท่าที่อ้างอิงในบทความ)

9.2 บทควมวิชาการ

9.2.1 ประกอบด้วยชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ เนื้อหา วิจารณ์ สรุป และเอกสารอ้างอิง

9.2.2 ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง ชื่อผู้เขียนอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเยื้องไปทางขวามือ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการ และสถานที่ทำงานของผู้เขียนพิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถ

10. การเขียนเอกสารอ้างอิง

10.1 การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง

ใช้ระบบนาม ปี ชื่อผู้แต่ง

ภาษาอังกฤษให้เขียนชื่อสกุลเท่านั้น กรณีที่ผู้แต่งไม่เกิน 3 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่งทุกคน ในการอ้างอิงครั้งแรก และถ้ามีการอ้างอิงอีกให้ใช้ et al หรือคณะ ต่อท้ายชื่อผู้แต่งคนแรกแต่ในกรณีที่ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือคณะ ในการอ้างอิงทุกครั้ง

10.2 เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

ควรมีเฉพาะรายชื่อเอกสารที่ได้อ้างอิงในเนื้อเรื่องเท่านั้น โดยระบุชื่อผู้แต่งทุกคน ในกรณีที่ไม่เกิน 6 คน ส่วนกรณีที่มากกว่า 6 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือคณะ

10.3 การเรียงลำดับเอกสาร

10.3.1 เรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

10.3.2 เรียงตามอักษรตัวแรกของชื่อผู้เขียน และใส่หมายเลขกำกับ

10.3.3 ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษเรียงตามอักษรตัวแรกของชื่อสกุล

10.3.4 ถ้าอักษรตัวแรกเหมือนกัน ให้เรียงตามอักษรถัดไปเรื่อยๆ

10.3.5 ถ้าผู้เขียนคนเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามปีที่พิมพ์

10.4 รูปแบบการเขียน

10.4.1 วารสารเขียนตามรูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง. (ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ของวารสาร, หน้า.

หรือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

ตัวอย่าง

รศ.ดร.ถวัลย์วงศ์ ไกรโรจนานันท์. (2549). สื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย,

1, 143-150.

10.4.2 หนังสือภาษาไทย ที่มีผู้เขียนคนเดียวหรือมากกว่า 2 คน ให้เขียนเรียงดังนี้

- ชื่อผู้แต่งทุกคน คั่นด้วย , และคนสุดท้ายจบด้วย .

- ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ. เขียนอยู่ในวงเล็บ จบด้วย .

- ชื่อหนังสือใช้ ตัวหนา จบด้วย .

- ครั้งที่พิมพ์ เขียนอยู่ภายในวงเล็บ จบด้วย .

- ชื่อเมืองที่พิมพ์ ตามด้วย :

- สำนักพิมพ์ จบด้วย.

10.4.3 หนังสือภาษาอังกฤษเรียงลำดับเช่นเดียวกับภาษาไทย แต่แตกต่างกันในการเขียนชื่อผู้แต่ง คือ

- ใช้ชื่อสกุลขึ้นต้น ตามด้วย , อักษรย่อ ชื่อต้น , อักษรย่อชื่อกลาง

- ผู้แต่งแต่ละคนคั่นด้วย ,

- ผู้แต่งคนสุดท้าย นำด้วย & และจบด้วย .

10.4.4 หนังสือที่มีบรรณาธิการ

- ใช้หลักการเช่นเดียวกับหนังสือที่มีผู้แต่งคนเดียวหรือมากกว่า 2 คน แต่มีข้อแตกต่างดังนี้

- หนังสือภาษาไทย เดิม (บรรณาธิการ) จบด้วย . ไว้ตามหลังชื่อบรรณาธิการคนสุดท้าย

- หนังสือภาษาอังกฤษ เดิม (Ed.) กรณีบรรณาธิการคนเดียว หรือเดิม (Eds.) กรณี

- บรรณาธิการมากกว่า 1 คน จบด้วย .

10.4.5 การอ้างอิงจากปริญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เช่นวันดี ธารามาศ. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบอัตราการจัดสรรของเยื่อช่องท้องในการทำเพอริโตเนียลไดอะไลซิส ระหว่างแบบเร่งเวลากับไม่เร่งเวลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

11. การส่งบทความ

เปิดรับบทความจากบุคคลภายในและภายนอกสถาบัน โดยจัดส่งไฟล์มาที่เว็บไซต์วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย www.casjournal.cas.ac.th วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เลขที่ 179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โดยมีค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ จำนวนเรื่องละ 3,000 บาท และสามารถรับวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับที่ตีพิมพ์ โดยให้กรอกใบสมัครตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในใบสมัคร

12. ติดต่อสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาภ บุริสาร โทร. 087-2227059

นางสาวอัญชลี มุลทิพย์ โทร.094-3694258

โทรศัพท์ 0-4324-536-8 ต่อ 403

www.casjournal.cas.ac.th